

บทที่ ๑

บทนำ

ที่มาและความสำคัญ

“สหพันธรัฐมาเลเซีย” ประกอบไปด้วย ๑๓ รัฐ ถือเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีอาณาเขตติดต่อกับภาคใต้ของไทย จึงมีความใกล้ชิด และติดต่อทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และศิลปวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องเสมอมา การเรียนรู้ การเข้าใจซึ่งกันและกัน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อการรวมกันเป็นหนึ่งในฐานะประเทศของสมาชิกอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ปรีชา คุวินทร์พันธุ์ (๒๕๕๑: ๒๔) ให้ข้อมูลว่า สหพันธรัฐมาเลเซียเป็นประเทศที่เป็นพหุสังคม และประกาศใช้นโยบายพหุนิยมในการจัดระเบียบทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองเช่นเดียวกับประเทศเมียนมาร์ โดยอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ถูกสร้างขึ้นภายใต้การบริหารปกครอง โดยอังกฤษ ในมาเลเซียประชากรกลุ่มใหญ่ที่ถูกจัดประเภททางชาติพันธุ์ (ethnic categories) คือ มาเลย์ จีน และอินเดีย

ศุภการ สิริไพศาล และอดิสร คักดีสูง (๒๕๕๒: ๒๔๔) อธิบายคำว่า “ชีวิตของภูมิบุตร” ซึ่งตามความหมายของ “ภูมิบุตร” ใช้เรียกชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู หรือเชื้อสายอื่น ๆ ที่เป็นมุสลิมที่ตั้งถิ่นฐานโดยดั้งเดิมในอาณาเขตของสหพันธรัฐมาเลเซียในปัจจุบัน ซึ่งภูมิบุตรหรือภูมิบุตรนี้เองคือ นโยบายของรัฐเพื่อสนับสนุนชาวมุสลิมดั้งเดิมเพื่อสนับสนุนให้คนมลายูมุสลิมได้สิทธิพิเศษต่าง ๆ เหนือคนจีนและอินเดียซึ่งเป็นผู้อพยพเข้ามาทีหลัง และอาจจะรวมถึงชาวสยามเดิมที่อาศัยอยู่ในทางตอนเหนือของสหพันธรัฐมาเลเซียและติดกับชายแดนใต้ของประเทศไทยด้วยเช่นกัน

โสภณา ศรีจำปา (๒๕๕๗, ออนไลน์) ให้ความเห็นว่า หากยกตัวอย่างกรณีศึกษาจากประเทศประชาคมอาเซียนที่มีความหลากหลายวัฒนธรรมในสังคมหนึ่ง ตัวอย่างที่ชัดเจนคือ “สหพันธรัฐมาเลเซีย” ซึ่งเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ โดยจากผลวิจัยของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย พบว่า ในอดีตคนต่างชาติที่เข้ามาอยู่ส่วนใหญ่เริ่มจากการเข้ามาทำการค้าหรือการทำงาน เกิดการสร้างชุมชนบนวิถีชาติพันธุ์ของตนเอง เช่น กลุ่มอินเดีย กลุ่มจีน กลุ่มไทย เป็นต้น ทำงานตามความถนัดความสามารถ และยังคงความเป็นอัตลักษณ์ของตนเองไม่ทิ้งความเป็นตนเอง แต่ในขณะเดียวกันเมื่ออยู่ร่วมกันในสังคมที่หลากหลายก็มีความเคารพในอัตลักษณ์ของสังคมรอบข้าง

นอกจากนี้ เรื่องของสิทธิเสรีภาพจะต้องให้อยู่บนฐานของกฎหมายร่วมกัน เช่น การเข้าถึงด้านบริการทางการแพทย์สาธารณสุขที่ปัจจุบันคนจากทุกเชื้อชาติสามารถเข้าถึงได้อย่างเท่าเทียมกัน อีกประเด็นที่สหพันธรัฐมาเลเซียให้ความสำคัญเป็นอย่างมากคือ ด้านการศึกษา โดยมีการกำหนดนโยบายให้กลุ่มคนหลากหลายสามารถใช้ภาษาของชาติตนเอง ในการเรียนการสอนในประเทศสามารถก่อตั้งโรงเรียนที่สอนด้วยภาษาของประเทศนั้น ๆ ทั้งนี้ เยาวชนบุตรหลานของชาติพันธุ์ไม่จำเป็นต้องเข้าเรียนในเฉพาะโรงเรียนของชาติตนเอง แต่สามารถเลือกศึกษาได้ในทุกโรงเรียนโดย

ไม่มีข้อจำกัด และนี่จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ประชาชนในสหพันธรัฐมาเลเซียสามารถอยู่ร่วมกันได้ในสังคมหลากหลายวัฒนธรรม

รัฐปีนังของสหพันธรัฐมาเลเซียถือเป็นเมืองท่าที่สำคัญมาตั้งแต่โบราณกาล มีความเจริญรุ่งเรืองโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ จึงมีชาติพันธุ์อพยพมาตั้งรกรากที่นี้มากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชาวจีน และชาวอินเดีย ตลอดจนชาวต่างประเทศที่มาค้าขาย และศึกษาเล่าเรียน รวมทั้งคนไทย เช่นเดียวกัน รัฐปีนังจึงเป็นแหล่งรวมหลากหลายชนชาติ อยู่ร่วมกันเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมมาจวบจนปัจจุบัน (ปรีชา คุวินทร์พันธุ์, ๒๕๕๑: ๒๔)

ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร (๒๕๕๖: ๒๕๐) ให้ความเห็นว่า ในกรณีศึกษาของรัฐปีนัง รัฐบาลมาเลเซียได้ใช้กระบวนการสร้างจิตสำนึกผ่านวัฒนธรรมหลายอย่างที่เป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน เช่น การส่งเสริมวัฒนธรรมประเพณีของทุก ๆ ศาสนา เช่น วันฮารีรายอของชาวมลายู วันดีปาวาลี และวันโทปรัมของชาวอินเดีย และวันตรุษจีนของชาวจีน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังปรากฏสื่อผ่านรูปแบบสถาปัตยกรรมในเมืองอีกหลายแห่ง ซึ่งทั้งหมดล้วนมีรูปแบบศิลปะ ผสมผสานความเป็นมลายู อินเดีย จีน และตะวันตกอย่างลงตัว ในขณะเดียวกันก็ยิ่งปรากฏสถาปัตยกรรมของวัฒนธรรมจากชาติอื่น ๆ เช่น วัดพม่า วัดไทย โบสถ์คริสต์จักร ฯลฯ

นอกจากนี้ จากการที่นักวิชาการได้ทำการศึกษายังเห็นสอดคล้องกันว่า รัฐปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซีย เป็นรัฐที่เรียกได้ว่าเป็นพหุสังคมที่มีพหุวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาเลย์ จีน อินเดีย และชนชาติหนึ่งที่ยินยอมเข้าไปประกอบอาชีพทำมาหากิน และศึกษาเล่าเรียน ได้แก่ ชนชาติไทย ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกัน ทำให้สะดวกในการเดินทาง และเนื่องจากคนไทยปรับตัวได้ง่ายมากกว่าการใช้ชีวิตในรัฐอื่น ๆ ของมาเลเซีย เพราะระบบสังคมและวัฒนธรรมของรัฐปีนัง ค่อนข้างยืดหยุ่น ให้สิทธิเสรีภาพ และอิสระในการดำเนินชีวิตมากกว่ารัฐหรือส่วนอื่น ๆ ของสหพันธรัฐมาเลเซีย

ด้วยเหตุดังกล่าว จึงส่งผลให้รัฐปีนังกับประเทศไทย มีความใกล้ชิดกัน ซึ่งไม่ใช่เฉพาะในปัจจุบันที่มีการรวมกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน แต่มีผลมาตั้งแต่อดีต โดยเฉพาะในสมัยกลางรัตนโกสินทร์เรื่อยมาถึงปัจจุบัน ที่คนไทยนิยมเดินทางไปค้าขาย ณ รัฐปีนัง รวมถึงการส่งบุตรหลานไปเรียนที่ปีนัง โดยเฉพาะการเรียนภาษาอังกฤษที่ใช้เป็นภาษากลางในการติดต่อสื่อสารท่ามกลางภาษาถิ่นของพหุวัฒนธรรม โดยเฉพาะมาเลย์ จีน และอินเดีย

চারঙ্গক্তি อายุวัฒน์ (๒๕๑๗: ๓๘๕) ศึกษาคนไทยในรัฐปีนังเมื่อสี่สิบกว่าปีที่ผ่านมา พบว่ามีคนไทยไม่สู้มากนักทั้งบนเกาะปีนัง และบนแผ่นดินใหญ่ที่เรียกว่า ไปรินซินเวลล์เลย์ และมีได้อยู่รวมกันเป็นก้อนเหมือนอย่างแห่งอื่น ๆ หากแต่อยู่กันกระจัดกระจายประปรายโดยทั่วไป และการแสดงออกถึงความเป็นคนไทยและจีนย่อมขึ้นอยู่กับวัดไทยเป็นสำคัญ ทั้งนี้ เพราะปีนังเป็นที่รวมของคนหลายชาติหลายภาษาสับสนปะปนกันไม่รู้ว่าเป็นใคร และจะรู้ว่าใครเป็นใครได้ก็อยู่ที่กิจกรรมของวัดไทยซึ่งแสดงออกในโอกาสการชุมนุมกระทำพิธีกรรมในวันสำคัญทางพุทธศาสนา ฉะนั้น การเล่าถึงเรื่องคนไทยบนเกาะปีนัง จึงต้องมุ่งเข้าสู่เรื่องราวของวัดไทยบนเกาะนั้น ซึ่งปรกตอย่างน้อย ๆ ในรอบ ๆ วัดไทยเหล่านั้น ก็จะมีครอบครัวคนไทยอยู่อาศัยมากบ้างน้อยบ้าง และบางครั้งก็ไปเกี่ยวพันกับวัดพุทธของชาวลังกา ชาวจีน อยู่บ้าง

ปีนังจึงเป็นเมืองที่คนไทยคุ้นเคย รู้จักกันมากที่สุดในบรรดาเมืองต่าง ๆ ของมาเลเซีย ปีนังเป็นเมืองที่มีบรรยากาศ ชนบทรรมนิยมที่เป็นจีนมากที่สุดว่าทุกเมืองในมาเลเซีย ประวัติศาสตร์เมือง

ปีนังเริ่มต้นไม่แพ้กับเมืองมะละกา เมื่ออังกฤษมาเปิดเมืองทำขึ้นที่นี่เป็นแห่งแรก ในปี ค.ศ. ๑๗๘๖ ปัจจุบันปีนังเป็นเมืองที่ทันสมัยเมืองหนึ่งของมาเลเซีย ที่ซึ่งมีบรรยากาศของวัฒนธรรมตะวันตกกับตะวันออกที่ผสมผสานกันได้อย่างมีเสน่ห์กลมกลืน นอกจากทิวทัศน์ที่สวยงามแล้ว สำหรับผู้ที่รักในการช้อปปิ้ง ปีนังถือว่าเป็นสวรรค์ของนักช้อปปิ้งไม่แพ้เมืองใดในโลก (ฝ่ายวิชาการเจเนซิส มีเดียคอม, ๒๕๕๕: ๒๙)

อย่างไรก็ตาม คนไทยในรัฐปีนัง ต้องอยู่ท่ามกลางพหุวัฒนธรรมจากหลายชนชาติ นอกจากที่ได้กล่าวไปแล้ว ก็ยังมีชนชาติจากแถบเอเชีย อินโดนีเซีย ปากีสถาน ศรีลังกา ชาตินิวกินีอาหรับ ชนชาติทางแอฟริกา และชนชาติจากทางยุโรป อาศัยอยู่รวมกันด้วย โดยคนไทยมีสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองปีนัง เป็นจุดศูนย์รวมกิจกรรมต่าง ๆ และการประสานงานในทุก ๆ เรื่อง อาทิ การส่งเสริมการสร้างความร่วมมือทางการค้าเศรษฐกิจ หรือหาความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ดังที่ผ่านมา เช่น เมื่อวันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๕๗ ได้มีพิธีลงนามความร่วมมือ (Memorandum of Understanding – MOU) สถาปนาความสัมพันธ์เมืองคู่มิตรระหว่างเทศบาลนครภูเก็ตและเทศบาลเกาะปีนัง เพื่อกำหนดกรอบความร่วมมือ การแลกเปลี่ยนในด้านต่าง ๆ ทั้งในด้านการบริหารจัดการเมือง การค้า การลงทุน การศึกษา การอนุรักษ์มรดกวัฒนธรรม และการติดต่อระหว่างประชาชน และด้านอื่น ๆ ที่เป็นผลประโยชน์ร่วมกัน โดยการจัดทำ MOU ดังกล่าวเกิดจากแรงบันดาลใจในความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์ การเมือง วัฒนธรรมและความผูกพันระหว่างชุมชนทั้งสองมากกว่า ๑๐๐ปี (สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองปีนัง, ม.ป.ป., ออนไลน์)

งาน Thai Festival ๒๐๑๕ ในรัฐปีนังสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองปีนัง ระหว่าง ๒๕ กุมภาพันธ์ – ๑ มีนาคม ๒๕๕๘ ที่ผ่านมา โดยภายในงานนี้มีผู้ประกอบการจาก ๕ จังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทยออกร้านจำหน่ายอาหารและสินค้าไทย จำนวน ๗๐ คูหา เป็นสินค้า OTOP และสินค้าฮาลาล สินค้าไทยและอาหารไทยที่เข้าร่วมออกร้านในงาน Thai Festival ๒๐๑๕ ได้รับความสนใจและตอบรับจากชาวปีนังเป็นอย่างดี (สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองปีนัง, ม.ป.ป., ออนไลน์)

นอกจากนี้ ที่เห็นได้ชัดเจนคือ การส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมของไทยเพื่อสื่อสารให้คนไทยในรัฐปีนัง และคนมาเลเซียได้รับรู้และเรียนรู้ในโอกาสต่าง ๆ เช่น เมื่อวันที่ ๑๔-๑๗ มีนาคม ๒๕๕๘ ที่ผ่านมา ได้สนับสนุนการจัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการเซตหุ่นละครเล็กและหนังใหญ่ โดยนำผู้เชี่ยวชาญจากนาฏยศาลาหุ่นละครเล็กโจหลุยส์มาอบรมให้เยาวชนในปีนัง เป็นการเผยแพร่และส่งเสริมมรดกวัฒนธรรมไทยในปีนังซึ่งมีความหลากหลายทางเชื้อชาติและวัฒนธรรม รวมถึงชุมชนและวัฒนธรรมไทย (สยาม) ด้วย

ตามข้อมูลของกองเอเชียตะวันออก ๑ กรมเอเชียตะวันออก กระทรวงการต่างประเทศ (๒๕๕๖, ม.ป.ป., ออนไลน์) ให้ข้อมูลในภาพรวมว่า ชาวไทยที่อาศัยอยู่ในมาเลเซียประกอบด้วย (๑) กลุ่มแรงงานไทยในร้านต้มยำของมาเลเซีย (ร้านอาหารไทย) จำนวนมากกว่า ๑๐,๐๐๐ คน และ (๒) กลุ่มนักเรียนทุนรัฐบาลมาเลเซีย ซึ่งศึกษาระดับมัธยมต้น - มัธยมปลายในโรงเรียนสอนศาสนาของรัฐบาลมาเลเซียจำนวน ๓๕๐ คน นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มคนมาเลย์เชื้อสายสยาม ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มีบรรพบุรุษเป็นชาวไทยอาศัยอยู่ใน ๔ มณฑลในภาคใต้ตอนล่างของสยาม เนื่องจากเมื่อปี ๒๔๕๒ รัฐบาลสยามตกลงมอบ ๔ มณฑลให้อยู่ภายใต้การปกครองของอังกฤษกับการให้อังกฤษยอมรับอธิปไตยของสยามในส่วนอื่นของประเทศ คนเหล่านี้จึงตกค้างและกลายเป็นพลเมืองของมาเลเซียใน

ปัจจุบัน คนสยามดังกล่าวมีการสืบทอดวัฒนธรรมไทย เช่น ประเพณีสงกรานต์ ลอยกระทง เข้าพรรษา ออกพรรษา กฐิน และใช้ภาษาไทยเป็นภาษาสื่อสารในท้องถิ่น

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าคนไทยในมาเลเซียกระจายอยู่ในส่วนต่าง ๆ ของมาเลเซียและอยู่ในหลาย ๆ สถานะ โดยเฉพาะด้านการทำงานและการเรียน อย่างไรก็ตาม คนไทยยังคงช่วยกันแสดงความเป็นไทย เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดี สร้างชื่อเสียงให้กับประเทศไทย โดยเฉพาะ คนไทยในรัฐปีนัง ซึ่งมีความเป็นพหุสังคมอย่างชัดเจน อาศัยอยู่ร่วมกันท่ามกลางพหุวัฒนธรรมหลาย ๆ ชนชาติ ดังนั้น การแสดงถึงภาพลักษณ์และการสื่อสารอัตลักษณ์ของคนไทยท่ามกลางพหุวัฒนธรรมเหล่านั้น จึงมีความจำเป็นและต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพื่อสื่อสาร “ความเป็นไทย” ให้ยังคงดำรงอยู่ในคนไทยที่อาศัยในรัฐปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซีย ประจักษ์แก่สายตานานาชาติ ทั้งนี้จะก่อให้เกิดความเข้าใจความเป็นตัวตนและวิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อ และศิลปวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน ความกลมเกลียวสามัคคีในฐานะประเทศสมาชิกอาเซียนก็จะเกิดขึ้นอย่างยั่งยืนในไม่ช้า

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อศึกษาภาพลักษณ์คนไทยในพหุวัฒนธรรมในรัฐปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซีย
๒. เพื่อศึกษารูปแบบและเนื้อหาการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยในพหุวัฒนธรรมในรัฐปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซีย
๓. เพื่อนำเสนอรูปแบบและเนื้อหาการสร้างภาพลักษณ์และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยที่ส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีไทย ในพหุวัฒนธรรม รัฐปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซีย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

จากงานวิจัยชิ้นนี้ คณะผู้วิจัยคาดหวังว่าผู้อ่านและผู้ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จากการวิจัย ซึ่งได้แก่ หน่วยงานและคณะคนไทยในปีนัง อาทิ สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองปีนัง คนทำงาน นักเรียน นักศึกษาไทยที่กำลังศึกษาในรัฐปีนัง ตลอดจนผู้อ่านทั่วไป จะได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะสังคมพหุวัฒนธรรมของมาเลเซีย หนึ่งในประเทศสมาชิกอาเซียน และประเทศเพื่อนบ้านใกล้ชิดของไทย

นอกจากนี้ จะได้รับทราบภาพลักษณ์และอัตลักษณ์ของคนไทยในสายตาคนไทยด้วยกันเอง และในสายตาคมาเลเซียที่มีหลากหลายเชื้อชาติ โดยเฉพาะคนมาเลย์ คนจีน และคนอินเดีย เพื่อให้เกิดการพัฒนาแบบและเนื้อหาเพื่อสร้างภาพลักษณ์และสื่อสารอัตลักษณ์ของคนไทยที่ดีในสายตาคมาเลเซียให้มากขึ้น วัฒนธรรมไทยจะได้รับความสนใจแพร่หลายมากขึ้น เกิดการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน และเกิดความเข้าใจอันดีในฐานะประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยตนเอง

รูปแบบที่คณะผู้วิจัยจะนำผลการวิจัยไปถ่ายทอดองค์ความรู้ คือ จะจัดทำเป็นหนังสือฉบับเล็ก (booklet) และสื่อวีดิทัศน์ รวบรวมสาระสำคัญจากผลงานวิจัย เผยแพร่แก่คนไทยในรัฐปีนัง โดยผ่านสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองปีนัง และวัดไชยมังคลาราม นอกจากนี้จะจัดเวทีเสวนาถ่ายทอดองค์ความรู้จากการวิจัยให้แก่คนไทยในมาเลเซีย และจะพัฒนาเป็นบทความวิจัยเพื่อเผยแพร่ในวารสารระดับชาติ/นานาชาติ เพื่อจะได้เผยแพร่สู่สาธารณชนทั่วโลกให้รู้จักความเป็นตัวตนของไทยมากยิ่งขึ้นด้วย

คำถามหลักในการวิจัย

คำถามหลักในการวิจัยซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีดังต่อไปนี้

๑. ภาพลักษณ์คนไทยในพหุวัฒนธรรมในรัฐปีนังเป็นอย่างไร
๒. รูปแบบและเนื้อหาการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยในพหุวัฒนธรรมของรัฐปีนังเป็นอย่างไร
๓. รูปแบบและเนื้อหาการสร้างภาพลักษณ์และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยในพหุวัฒนธรรม รัฐปีนังที่ส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีไทยควรมีลักษณะอย่างไร

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตเนื้อหาในการวิจัย คณะผู้วิจัยกำหนดไว้ ๒ ประเด็นใหญ่ ๆ คือ ประเด็นแรก ประเด็นมุมมองภาพลักษณ์ของคนไทยในสายตาคนด้วยตนเอง และภาพลักษณ์คนไทยที่คนมาเลเซียมองคนไทย ซึ่งจะทำการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกตัวอย่าง โดยในตัวอย่างคนไทยในมาเลเซีย นั้น คือ คนไทยที่มีสัญชาติมาเลเซีย เชื้อชาติไทย และคนไทยที่มีสัญชาติไทย เชื้อชาติไทย แต่พำนักอาศัยอยู่ในเกาะปีนังเป็นเวลามากกว่า ๕ ปีขึ้นไป ส่วนตัวอย่างคนมาเลเซีย นั้นคือ คนมาเลเซีย สัญชาติมาเลเซีย เชื้อชาติมาเลย์ จีน และอินเดีย เท่านั้น

สำหรับประเด็นที่ ๒ คือ รูปแบบและเนื้อหาในการสื่อสารอัตลักษณ์ของคนไทยในมาเลเซีย นั้น นอกจากการสัมภาษณ์เชิงลึกตัวอย่าง คณะผู้วิจัยยังจะได้ใช้การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม สังเกตรูปแบบและเนื้อหาของการสื่อสารอัตลักษณ์ผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ รวมทั้งกิจกรรมที่คนไทยในรัฐปีนังจัดขึ้น

นิยามศัพท์

ภาพลักษณ์ คือ ความคิด ความรู้สึก การตีความที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งในแง่บวกและในแง่ลบ ในที่นี้ คือ ความคิด ความเห็น ความรู้สึกของคนไทยที่อาศัยในมาเลเซียและคนมาเลเซียที่มีต่อบุคลิกลักษณะ ความเป็นตัวตน วิธีการสื่อสารศิลปวัฒนธรรมความเป็นไทยของคนไทยในมาเลเซีย

อัตลักษณ์คนไทย หมายถึง ความเป็นตัวตนเฉพาะ ลักษณะเฉพาะตัวที่โดดเด่นทางศิลปวัฒนธรรม วิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อ ประเพณีของคนไทย ที่แตกต่างจากวัฒนธรรมของคนมาเลเซีย รวมถึงชนชาติอื่น ๆ

การสื่อสารอัตลักษณ์ หมายถึง การแสดงออกในรูปแบบต่าง ๆ ผ่านเนื้อหาสาระที่แสดงถึงความเป็นตัวตน ความเป็นเอกลักษณ์ให้คนอื่นได้รับรู้ ในที่นี้คือ การศึกษาการสื่อสารอัตลักษณ์เฉพาะรูปแบบการสื่อสารและเนื้อหาสาระหรือข้อความที่สื่อสารออกไป เพื่อแสดงถึงความเป็นไทยในวาระต่าง ๆ เพื่อให้ผู้รับสารซึ่งได้แก่ คนในมาเลเซียได้รับรู้ รับทราบ เกิดความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมและประเพณีไทยมากขึ้น

รูปแบบของการสร้างภาพลักษณ์และสื่อสารอัตลักษณ์ หมายถึง ตัวกลาง ช่องทาง สื่อต่าง ๆ ที่จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมความรู้สึกที่ดีให้เกิดขึ้นในใจของชาวมาเลเซีย และการต้องการแสดงออกถึงความเป็นไทยให้ชาวมาเลเซียได้รู้จักและเข้าใจในวัฒนธรรมและประเพณีของไทย

เนื้อหาการสร้างภาพลักษณ์และสื่อสารอัตลักษณ์ หมายถึง สาระ เนื้อหา ข้อความที่บรรจุอยู่ในรูปแบบสื่อหรือกิจกรรมเพื่อส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมความเป็นไทย ให้คนมาเลเซียได้รู้จักและเข้าใจความเป็นตัวตนของคนไทย

บทที่ ๒

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาภาพลักษณ์และอัตลักษณ์ความเป็นไทยในสังคมพหุวัฒนธรรม ณ รัฐปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซียให้ลึกซึ้งนั้น จำเป็นต้องมีการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับประเด็นหรือแนวคิดใหญ่ ๆ ได้แก่ ภาพลักษณ์ การสื่อสารอัตลักษณ์ พหุวัฒนธรรม และบริบทเกี่ยวกับรัฐปีนัง ซึ่งเป็นพื้นที่เป้าหมายที่ต้องการศึกษา

แนวคิดภาพลักษณ์

ด้วยวัตถุประสงค์การวิจัยครั้งนี้ ต้องการศึกษภาพลักษณ์ของคนไทยในสังคมพหุวัฒนธรรม ในรัฐปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซีย คณะผู้วิจัยจึงนำแนวคิดภาพลักษณ์มาเป็นแนวทางในการตั้งคำถาม แบบสัมภาษณ์และการวิเคราะห์ผลการวิจัย

อภิขัจ พุกสวัสดิ์ (๒๕๕๖: ๓๒-๓๓) ให้ความเห็นว่า ภาพลักษณ์ หมายถึง ภาพขององค์กร หน่วยงาน สถาบันตามความคิดเห็นของประชาชนกลุ่มเป้าหมายและ/หรือสาธารณชนที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผลมาจากพฤติกรรมต่าง ๆ ขององค์กรหน่วยงาน สถาบันที่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายและ/หรือสาธารณชนที่เกี่ยวข้องรับรู้ การเกิดภาพลักษณ์ต้องใช้ระยะเวลาและใช้กลไกการประชาสัมพันธ์ในการสร้างภาพลักษณ์องค์กร หน่วยงาน สถาบัน

เกศินี บัวดิศ (๒๕๕๔: ๘๘) ให้ความเห็นว่า “ภาพลักษณ์” ที่กล่าวถึงข้างต้น อาจเป็นคำที่ใครหลายคนเข้าใจกันแล้วเป็นอย่างดี แต่ในขณะเดียวกันอาจมีอีกหลายคนที่ยังเคลือบแคลงสงสัยอยู่ ซึ่งพอจะสรุปตามแนวคิดของรัตนาวดี ศิริทองถาวร (๒๕๕๖: ๑๕๕-๑๕๖ อ่างใน เกศินี บัวดิศ, ๒๕๕๔: ๘๘) ได้ว่า ภาพลักษณ์ขององค์กรมีลักษณะที่สำคัญคือ

๑. เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจากความประทับใจซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์และข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับองค์กรที่ประชาชนได้รับ และสิ่งเหล่านี้จะก่อตัวขึ้นเป็นความประทับใจซึ่งอาจจะเป็นความประทับใจที่ดีและไม่ดีก็ได้ แล้วแต่พฤติกรรมหรือการกระทำของหน่วยงาน

๒. ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้เสมอ กล่าวคือ อาจเปลี่ยนจากภาพลักษณ์ที่ดีเป็นภาพลักษณ์ที่ไม่ดีหรืออาจเปลี่ยนจากภาพลักษณ์ที่ไม่ดีมาเป็นภาพลักษณ์ที่ดีได้ อันเนื่องมาจากสภาพการณ์ภายในหรือปัจจัยภายนอกองค์กรมากระทบ ดังนั้น องค์กรต่าง ๆ จึงต้องมีการสำรวจภาพลักษณ์ปัจจุบันขององค์กรอย่างสม่ำเสมอเพื่อจะได้ทราบว่าภาพลักษณ์ขององค์กรเป็นอย่างไร และจะได้ส่งเสริมรักษา หรือแก้ไขให้ภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรคงอยู่ตลอดไป

๓. ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่หยุดนิ่ง คือเป็นสิ่งที่ต้องไม่โต้แย้งกับความจริง แต่ภาพลักษณ์จะต้องถูกนำเสนออย่างสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับความจริง นั่นคือ ปรัชญา นโยบาย การดำเนินงานการประพฤติปฏิบัติ รวมทั้งคุณภาพของสินค้าหรือบริการขององค์กร

๔. ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่น่าเชื่อถือ เป็นการสร้างภาพในใจของคนเราเกี่ยวกับบุคคลองค์การ สถาบัน และสิ่งต่าง ๆ ให้นั้นคงเป็นที่ยอมรับโดยอยู่บนพื้นฐานของความน่าเชื่อถือ การสร้างภาพลักษณ์จะไม่เกิดผลใด ถ้าไม่มีความน่าเชื่อถือในบุคคล หรือองค์การสถาบัน

๕. ภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่เห็นได้อย่างชัดเจนถูกสร้างขึ้นมาจากสิ่งที่เป็นนามธรรมขึ้นเป็นรูปธรรมซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นการสร้างจินตนาการรูปธรรมเพื่อตอบสนองดึงดูดใจ และความรู้สึกทางอารมณ์ได้อย่างชัดเจนต่อกลุ่มประชาชน

ภาพลักษณ์จะต้องเป็นสิ่งที่ถูกทำให้ดูงามและแตกต่าง ดังนั้น ภาพลักษณ์จะต้องชัดเจน ง่ายต่อการเข้าใจ ง่ายต่อการจดจำ มีความแตกต่าง แต่สื่อความหมายได้ครบถ้วนตรงตามต้องการ เช่น เครื่องหมาย (logo) คำขวัญ (slogan) ซึ่งก็คือการสร้างภาพลักษณ์ให้มีเอกลักษณ์ (identity) มุมมอง วิรัช ฤทธิรัตนกุล (๒๕๓๕ อังใน เกศินี บัณฑิต, ๒๕๕๔: ๘๘) ได้จำแนกภาพลักษณ์ออกเป็นประเภทสำคัญ ๆ ไว้ ๔ ประเภท ดังนี้ คือ

๑. ภาพลักษณ์ของบริษัท (corporate image) คือ ภาพที่เกิดขึ้นในจิตใจของประชาชนที่มีต่อบริษัทหรือหน่วยงานธุรกิจแห่งใดแห่งหนึ่ง ภาพลักษณ์ดังกล่าวนี้จะหมายรวมถึงด้านการบริหาร หรือการจัดการ (management) ของบริษัทแห่งนั้นด้วยและหมายรวมถึงสินค้าผลิตภัณฑ์ (product) และบริการ (service) ที่บริษัทนั้นจำหน่าย ฉะนั้นคำว่าภาพลักษณ์ของบริษัท (corporate image) จึงมีความหมายค่อนข้างกว้างและยังหมายรวมถึงตัวหน่วยงานธุรกิจ ฝ่ายจัดการและสินค้าหรือบริการของบริษัทแห่งนั้นด้วย

๒. ภาพลักษณ์สถาบันหรือองค์กร (institution image) คือ ภาพที่เกิดขึ้นในใจของประชาชนที่มีต่อสถาบันหรือองค์กร ซึ่งมักจะเน้นไปทางด้านสถาบันหรือองค์กรเพียงอย่างเดียวไม่รวมถึงสินค้าหรือบริการที่จำหน่ายจึงมีความหมายที่แคบลงมาจาก corporate image

๓. ภาพลักษณ์ของสินค้าหรือบริการ (product/service image) คือ ภาพที่เกิดขึ้นในใจของประชาชนที่มีต่อสินค้าหรือบริการของบริษัทเพียงอย่างเดียวไม่รวมถึงตัวองค์กรหรือบริษัท

๔. ภาพลักษณ์ที่มีต่อสินค้าตราใดตราหนึ่ง (brand image) คือ ภาพที่เกิดขึ้นในใจของประชาชนที่มีต่อสินค้ายี่ห้อใดยี่ห้อหนึ่งหรือตรา (brand) ใดตราหนึ่ง หรือเครื่องหมายการค้า (trademark) ใดเครื่องหมายการค้าหนึ่ง ส่วนมากมักจะใช้ในด้านโฆษณา (advertising) และการส่งเสริมการขาย (sales promotion)

จากการประมวลทัศนะของนักวิชาต่าง ๆ ดังข้างต้น จะเห็นว่า ภาพลักษณ์ใช้ได้ทั้งในแง่ดีและไม่ดี ขึ้นอยู่กับภาพในใจ ความคิดของประชาชนที่มีต่อองค์การหรือสิ่งของนั้น ๆ อย่างไรก็ตาม บางยังมีนักวิชาการบางท่านใช้คำว่าภาพลักษณ์กับลักษณะที่ต้องการแสดงให้เห็นในแง่บวก แง่ดี

หลักสำคัญในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่หน่วยงาน

เกศินี บัณฑิต (๒๕๕๔: ๘๘) นำเสนอหลักสำคัญในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่หน่วยงานไว้ ดังนี้

๑. ค้นหาจุดดีและจุดบกพร่องหรือจุดอ่อนแห่งภาพลักษณ์ของหน่วยงานที่มีอยู่แล้วในปัจจุบัน อันเป็นการศึกษาวิเคราะห์เพื่อหาเส้นทางและการวางแผนการดำเนินงานในขั้นต่อไป การ

ค้นหานี้อาจทำได้โดยการรวบรวมทัศนคติและความรู้สึกนึกคิดของประชาชนเป้าหมายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง

๒. วางแผนและกำหนดขอบเขตของภาพลักษณ์ที่องค์กรต้องการจะสร้างให้เกิดขึ้นในจิตใจของประชาชน หรือต้องการให้ประชาชนรู้สึกนึกคิดต่อองค์กรอย่างไรบ้าง หลังจากนั้นนำมาเป็นข้อมูลประกอบในการวางแผนและดำเนินงานในขั้นต่อไป

๓. กำหนดหัวข้อต่าง ๆ ที่จะใช้ในการสร้างภาพลักษณ์แก่ประชาชน ซึ่งหัวข้อเหล่านี้ก็คือเนื้อหา ข่าวสาร ที่เราจะใช้เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ต่อกลุ่มประชาชน โดยหัวข้อต่าง ๆ ที่ได้กำหนดขึ้นจะต้องมีประสิทธิภาพในการดึงดูดความสนใจของประชาชนในกลุ่มต่าง ๆ และมีอิทธิพลในการโน้มน้าวชักจูงใจประชาชนให้เกิดภาพลักษณ์ตามที่เราต้องการ อย่างไรก็ตามประสิทธิภาพในการดึงดูดความสนใจมีความสำคัญยิ่ง เพราะเราต้องมีการแข่งขันกับการสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรอื่นด้วย หากสามารถทำให้ประชาชนสนใจได้แล้ว เราก็สามารถจะสื่อสารความเข้าใจในหัวข้อนั้นให้ประชาชนได้โดยไม่ยาก การใช้หัวข้อ คำขวัญ หรือข้อความสั้น ๆ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรก็เป็นแนวทางหนึ่งที่นิยมกันอย่างกว้างขวาง

๔. ใช้เครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ เข้าช่วยในการดำเนินการสร้างภาพลักษณ์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเข้าถึงประชาชนเป้าหมายได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งอาจใช้สื่อมวลชน การโฆษณา หรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เป็นต้น

เกศินี บัวดิศ (๒๕๕๔: ๙๑-๙๒) ยังได้สรุปสิ่งที่ขาดไม่ได้สำหรับการสร้างภาพลักษณ์ให้เกิดขึ้นคือ

๑. การวิเคราะห์สวอต (SWOT)

strengths คือ จุดแข็ง หมายถึง ความสามารถและสถานการณ์ภายในองค์กรที่เป็นบวกซึ่งองค์กรนำมาใช้ประโยชน์ในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์หรือหมายถึง การดำเนินงานภายในที่องค์กรทำได้ดี

weaknesses คือ จุดอ่อน หมายถึง สถานการณ์ภายในองค์กรที่เป็นลบและด้อยความสามารถซึ่งองค์กรไม่สามารถนำมาใช้เป็นประโยชน์ในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์หรือหมายถึง การดำเนินงานภายในที่องค์กรทำได้ไม่ดี

opportunities คือ โอกาส หมายถึง ปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่เอื้ออำนวยให้การดำเนินงานขององค์กรบรรลุวัตถุประสงค์หรือ หมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการขององค์กร

threats คือ อุปสรรค หมายถึง ปัจจัยและสถานการณ์ภายนอกที่ขัดขวางการทำงานขององค์กรไม่ให้บรรลุวัตถุประสงค์ หรือหมายถึง สภาพแวดล้อมภายนอกที่เป็นปัญหาต่อองค์กร

๒. กำหนดภาพลักษณ์ที่ต้องการหรือภาพลักษณ์ที่อาจเป็นไปได้

๓. ลองประเมินแนวทางและส่งผลกระทบต่อความเป็นไปได้ถึงภาพลักษณ์

๔. วางแผนสร้างภาพลักษณ์ซึ่งอาจปัจจัยต่าง ๆ ที่มาจากการแบบสอบถาม อาจได้กรอบหรือรูปแบบการสร้างภาพลักษณ์เพื่อลดขั้นตอนซับซ้อนที่มาจาก การประชาสัมพันธ์ด้วยกลยุทธ์ใหม่ ๆ เข้ามาแทนที่

๕. วางแผนการสื่อสารตามช่องทางต่าง ๆ ที่จะสร้างภาพลักษณ์ เช่น ในการสื่อสารอาจมีหลายกลยุทธ์ในการสื่อสารเพิ่มการประชาสัมพันธ์ที่น่าสนใจมากกว่ารูปแบบเดิมที่ใช้อยู่

๖. ลองนำแนวทางใหม่นำมาปรับใช้ในองค์กรแล้วพัฒนารูปแบบและเทคนิคในการประชาสัมพันธ์ ทั้งพัฒนาสื่อ สถานที่ อาคารให้สอดคล้องและมีความทันสมัย

๗. ปัจจัยสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอื่น ๆ เช่น ศักยภาพ มีเป้าหมาย ทิศทางนโยบาย การอบรมบุคลากร ความเชี่ยวชาญชำนาญเฉพาะด้านบุคลากร อาจารย์ผู้สอน

๘. งานประชาสัมพันธ์ไม่ควรให้ขาดควรกระทำอย่างต่อเนื่อง สละสลวย การสร้างภาพลักษณ์ควรทำอย่างต่อเนื่องอย่างสม่ำเสมอ

ภาพลักษณ์จึงเป็นสิ่งที่สร้างได้ไม่ยาก หากมีการวิเคราะห์สถานการณ์ การวางแผนสร้างภาพลักษณ์ที่ดี ตลอดจนมีวิธีการสร้างภาพลักษณ์ที่เหมาะสม

แนวคิดอัตลักษณ์และการสื่อสารอัตลักษณ์

อัตลักษณ์หรือความเป็นตัวตน มีอยู่ในทุกคน ทุกสิ่ง ทุกองค์กร ในการศึกษาอัตลักษณ์ของคนไทยในรัฐป็นิ่ง ก็หมายถึง การแสดงออกถึงตัวตนของความเป็นไทยท่ามกลางคนชาติอื่น ๆ ในรัฐป็นิ่ง ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงได้ศึกษารวบรวม ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิดอัตลักษณ์และการสื่อสารอัตลักษณ์ ดังนี้

อัตลักษณ์เป็นเรื่องของการกำหนด “ความเหมือน” (similarity) และ “ความแตกต่าง” (difference) ระหว่างคนหรือสิ่งของ ความเหมือนและความต่างเป็นเรื่องการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (social interaction) หรือในอีกแง่หนึ่งเป็นผลมาจากการเป็นสมาชิกของกลุ่ม (group affiliation) (บราวน์ (Brown), ๒๐๐๔: ๒๓ อ้างใน ปรีชา คุวินทร์พันธุ์, ๒๕๕๑: ๙) การปฏิสัมพันธ์จะทำให้เรารู้ว่าเหมือน หรือต่างกับคนอื่นอย่างไร นั่นก็คือ การรับรู้ว่า “เรา” คือใคร และ “คนอื่น” คือใคร ในทำนองเดียวกันคนอื่นก็จะรับรู้ตัวเขาเอง และคนอื่นเช่นกัน

เกษรา ชัยเหลืองอุไร (๒๕๕๖, ออนไลน์: ๔) เห็นว่า อัตลักษณ์ (identity) หมายถึงลักษณะเฉพาะที่แตกต่าง และมีความหมายไปถึงผลประโยชน์เฉพาะของคนกลุ่มนั้น (ลักษณะพิเศษ ที่มีผลประโยชน์พิเศษ) เช่น ชาวเขา มีผลประโยชน์เฉพาะทางของเขา เช่น การอพยพเปิดพื้นที่ทำกินใหม่บนพื้นที่สูง ฯลฯ

กาญจนา แก้วเทพ (๒๕๕๗: ๑๕๗-๑๕๘) อธิบายว่า คำว่า เอกลักษณ์หรืออัตลักษณ์ (identity) เป็นเรื่องของ “ฉัน” และ “พวกเรา” ในส่วนที่เกี่ยวกับประสบการณ์ชีวิต อุดมการณ์สำนึก กฎเกณฑ์ พิธีกรรม ฯลฯ ที่ทำให้แตกต่างไปจาก “คนอื่น ๆ” และ “พวกเขา”

เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมนั้นก่อตัวมาจากการใช้วาทกรรม (discourse) และปฏิบัติการต่าง ๆ ในสังคม (social practice) ที่ดำเนินอยู่ในชีวิตประจำวันของบุคคล เช่น การสนทนา การทักทาย การประกอบพิธีกรรม ฯลฯ บุคคลที่มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมเดียวกันก็จะถูกยอมรับจากสมาชิกภายในชุมชนเดียวกันว่า “เป็นคนวงใน/เป็นคนวัฒนธรรมเดียวกัน” เอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมนี้มีคุณสมบัติ ๒ ด้านที่ตรงกันข้ามกันแต่ก็อยู่ด้วยกันเหมือน ๒ ด้านของเหรียญเดียวกัน กล่าวคือ ใน

ด้านหนึ่งจะมีลักษณะที่อยู่คงกระพันไม่เปลี่ยนแปลง (enduring) แต่ในอีกด้านหนึ่งก็มีบางอย่างที่เปลี่ยนแปลงปรับเปลี่ยนไปอยู่ตลอดเวลา (changing)

ในการวิจัยชิ้นนี้ มีความเกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ (ethnic identity) ดังที่นักวิชาการได้ให้ความเห็นไว้ดังต่อไปนี้

เจนกินส์ (Jenkins) (๑๙๙๘ อ้างใน ปรีชา คูวินทร์พันธุ์: ๑๑) กล่าวถึงเรื่องของชาติพันธุ์ (ethnicity) ว่าเป็นเรื่องของข้อกำหนดความแตกต่างทางวัฒนธรรม ฉะนั้น ประการแรก อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์เป็นเรื่องของข้อกำหนดความแตกต่าง (และ) ความเหมือนทางวัฒนธรรมในเวลาเดียวกัน

ประการที่ ๒ เรื่องอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ก็เป็นเรื่องของปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งผลที่ได้คือ วัฒนธรรม หรือการรับรู้ความหมายร่วมกัน (shared meaning)

ประการที่ ๓ อัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ไม่ถูกกำหนดไว้ตายตัวหรือเปลี่ยนแปลงไม่ได้ เช่นเดียวกับวัฒนธรรมที่ถูกสร้างและสร้างซ้ำภายในสถานการณ์ต่าง ๆ

ประการที่ ๔ อัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์เป็นทั้งเรื่องของคนโดยรวม (collective) และส่วนบุคคล (individual) คือ เป็นเรื่องที่ถูกกำหนดจากภายนอกจากการมีปฏิสัมพันธ์กัน และเกิดจากภายใน จากการเรียนรู้ ชัดเจน และการกำหนดตัวตนภายในของตนเอง (externalized in social interaction and internalized in personal self-identification) กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ การกำหนดประเภทจากภายนอกมาจากคนกลุ่มอื่นกำหนดให้ (external categorization) และการกำหนดอัตลักษณ์ภายใน เป็นการชัดเจนทางสังคมและกระบวนการสร้าง “ตัวตน” (self) ภายในกลุ่ม (internal identification) (เจนกินส์ (Jenkins), ๑๙๙๘: ๑๓-๑๔ อ้างใน ปรีชา คูวินทร์พันธุ์, ๒๕๕๑, ๑๑)

เอกลักษณ์ หมายถึง ภาพหรือสิ่งที่ถูกกำหนดโดยองค์กรหรือสินค้าและ/หรือการบริการต่าง ๆ เอกลักษณ์ขององค์กรเป็นสิ่งที่มองเห็นและจับต้องได้ โดยองค์กรมีวัตถุประสงค์จะสร้างความแตกต่างเพื่อที่จะทำการสื่อสารเอกลักษณ์ที่โดดเด่นไปยังสาธารณชน เอกลักษณ์จะสะท้อนให้เห็นภาพขององค์กรโดยสื่อสารผ่านชื่อ ตราสัญลักษณ์ ผลิตภัณฑ์ คำขวัญ เป็นต้น ทั้งนี้กลุ่มบุคคลภายในองค์กรและสาธารณชนมีความเข้าใจร่วมกัน รับรู้ และเข้าใจในเอกลักษณ์ที่องค์กรยึดถือ (ดวงสมร จักรพันธ์, ๒๕๔๙: ๔๕ อ้างใน อภิชาจ พุกสวัสดิ์, ๒๕๕๖: ๔๖)

การสื่อสารอัตลักษณ์ ผ่านการแสดงออกและการปฏิบัติตัว ของคนที่เราพบเห็นก็พอจะทำให้ทราบเบื้องต้นว่าเขามีอัตลักษณ์อย่างไร เช่น การแต่งกาย การสื่อสารอัตลักษณ์ขององค์กรก็เช่นเดียวกัน การแสดงออกและการปฏิบัติตัวของพนักงานในระดับต่าง ๆ ในการทำงาน การใช้ชีวิต การมีปฏิสัมพันธ์ การแสดงความคิดที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นและสอดคล้องกับองค์กร องค์กรส่วนใหญ่จะคัดเลือกพนักงานที่สามารถทำงานและมีบุคลิกเข้ากับองค์กรได้ เคนนี่ (Kenny), วิตเทล (Whittle) และวิลล์มอตต์ (Willmott) (๒๐๑๑: ๑๐๐ อ้างใน ไพโรจน์ วิไลนุช, ๒๕๕๗: ๔๑-๔๒) ยืนยันว่า องค์กรมีได้รับพนักงานที่องค์กรคิดว่าเหมาะสมกับงานและลักษณะขององค์กรเท่านั้น แต่เมื่อพนักงานคนนั้นเข้ามาเป็นสมาชิกแล้ว องค์กรก็จะอบรมและพยายามปรับเปลี่ยนเขาให้เข้ากับอัตลักษณ์ขององค์กร

การสื่อสารด้วยข้อความและคำพูด เช่น การส่งแนวคิดหลักและสารขององค์การผ่านข้อความหรือคำพูดรวมทั้งการพูดคุยให้รายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องขององค์การ การเล่าเรื่อง (narrative) เกี่ยวกับตัวองค์การ

การใช้สิ่งต่าง ๆ ที่เป็นสัญลักษณ์ เช่น ตราสัญลักษณ์ ยี่ห้อ ภาพ สี แบบของตัวอักษร และการพิมพ์ขององค์การ หากเราสังเกตธนาคารในประเทศไทยแต่ละแห่งจะใช้สีต่างกันในการสะท้อนอัตลักษณ์อย่างชัดเจน

แนวทางการสื่อสารอัตลักษณ์ที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า การทำให้คนอื่นรับรู้อัตลักษณ์ขององค์การมิได้ทำได้ง่าย ต้องอาศัยทุกอย่างในองค์การและการสื่อสาร (ไฟโรจน์ วิไลนุช, ๒๕๕๗: ๔๑-๔๒)

ซาโมวาร (Samovar) (๑๙๙๘ อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ, ๒๕๕๗: ๑๗๗-๑๗๘) ได้นำเสนอวิธีการแก้ไขปัญหาเรื่องการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมที่เป็นหลักการใหญ่ ๆ ที่เกิดต่อเนื่องมาจากการวิเคราะห์ข้อจำกัดและอุปสรรคของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมที่ได้กล่าวมาข้างต้น ดังนี้

๑. การรู้จักตนเองให้ดี ตามหลักปรัชญาเก่าแก่ที่ว่า “การรู้จักตนเองเป็นแสงสว่างนำไปสู่การรู้จักโลก และเป็นกุญแจไขไปสู่ความเข้าใจคนอื่น” ดังนั้น ก่อนจะทำความเข้าใจและเข้าใจวัฒนธรรมของคนอื่นนั้น เราต้องรู้จักและทำความเข้าใจวัฒนธรรมของตัวเองให้ถ่องแท้เสียก่อน “การรู้จักตัวเองให้ดี” นั้น มีองค์ประกอบ ๓ ประการ คือ

- ๑.๑ รู้จักวัฒนธรรมของตนเองให้ดี
- ๑.๒ รู้จักการรับรู้ของตัวเอง
- ๑.๓ รู้ว่าจะแสดงออกต่อการรับรู้อย่างไร

การรู้จักวัฒนธรรมของตัวเองนั้น มิใช่เป็นเพียงเรื่องของ “ความเข้าใจ” เท่านั้น หากทว่ายังเป็นเรื่องของ “สำนึก” และ “ทัศนคติ” ด้วย ดังนั้น ในแง่สำนึก เราต้องสร้างความตระหนักว่า เราเองก็เป็นผลผลิตทางวัฒนธรรม และวัฒนธรรมนี้จะมีผลต่อการควบคุมการสื่อสารของเรา ในเรื่องของทัศนคติก็เช่นกัน ทัศนคติเป็นสิ่งที่แสดงออกมาในขั้นตอนของการกระทำ

๒. ต้องทำความเข้าใจและเข้าใจกับวิธีการสื่อสาร (communication style) ของตนเอง บาร์นลันด์ (Barnlund) (๑๙๘๙ อ้างใน กาญจนา แก้วเทพ, ๒๕๕๗: ๑๗๗) เสนอหัวข้อย่อย ๆ สำหรับสำรวจวิธีการสื่อสาร ดังนี้

- ๒.๑ หัวข้ออะไรที่เราชอบคุย
- ๒.๒ รูปแบบปฏิสัมพันธ์ที่เราชอบใช้ (เช่น รับฟังเฉย ๆ/ชอบโต้แย้ง/ชอบเปิดเผยตัวเอง)
- ๒.๓ ชอบใช้ช่องทางสื่อสารแบบไหน (เช่น พูด/เขียน/อวจนภาษา)
- ๒.๔ ข้อมูลที่ใช้มีลักษณะแบบไหน (เช่น ข้อเท็จจริง/อารมณ์/คำอธิบาย)

๓. การเสริมสร้าง “สมรรถนะทางการสื่อสาร” (communication competence) สมรรถนะทางการสื่อสารจะมีองค์ประกอบ ๓ ประการคือ

- ๓.๑ มีความรู้มากขึ้น (cognition) ซึ่งจำเป็นต้องใช้เวลาในการสื่อสารความรู้
- ๓.๒ มีความรู้สึกที่แตกต่างไปจากเดิม (feel differently) ซึ่งต้องใช้การไตร่ตรองตั้งสติ

พิจารณา

๓.๓ มีการกระทำแบบใหม่ (act in new manner) ซึ่งต้องมีสติรู้ตัวในขณะที่กำลังลงมือกระทำว่าเรากำลังเปลี่ยนแปลงไป

อัตลักษณ์และการสื่อสารอัตลักษณ์เป็นกรอบในการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ เพื่อใช้วิเคราะห์หาแนวทางการสื่อสารอัตลักษณ์ของคนไทยในรัฐป็นังให้เป็นที่รู้จัก

แนวคิดวัฒนธรรมและพหุวัฒนธรรม

“วัฒนธรรม” เป็นคำที่มีความหมายลึกซึ้ง กว้างขวาง โดย ญัฐกฤต ดิฐวิรุฬห์ (๒๕๔๘: ๕๑) แสดงความคิดเห็นว่า วัฒนธรรมเป็นความคิด ความเชื่อ ค่านิยมที่เป็นข้อตกลงร่วมกันในการกำหนดความหมายให้กับสิ่งต่าง ๆ เพื่อที่คนในสังคมจะได้ยึดปฏิบัติอย่างสอดคล้องกัน โดยสามารถรวบรวมลักษณะพื้นฐานหรือลักษณะร่วมของวัฒนธรรมได้ ๗ ประการ ดังนี้

๑. วัฒนธรรมเป็นความคิดร่วม (shared) ของคนในสังคม ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดแบบแผนพฤติกรรมของคนในสังคม

๒. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มนุษย์เรียนรู้ (learned) และสั่งสมประสบการณ์ต่าง ๆ จากการเป็นสมาชิกของสังคมใดสังคมหนึ่ง โดยได้รับการถ่ายทอด (transmitted) จากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง

๓. วัฒนธรรมเกิดจากการใช้สัญลักษณ์ (symbol) และมีการใช้ภาษาร่วมกันในการสื่อสารระหว่างกันภายในกลุ่ม

๔. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่กำหนดแนวความคิด ความเชื่อ และการให้ความหมายสิ่งต่าง ๆ

๕. วัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดรูปแบบและแบบแผน (pattern) ความคิดและพฤติกรรมของมนุษย์แต่ละกลุ่ม ซึ่งเราสามารถคาดเดา (predictable) ความคิดและพฤติกรรมของคนในกลุ่มนั้น ๆ ในระดับหนึ่ง แม้จะไม่ใช่ว่าทั้งหมดหรือถูกต้องทั้งหมด

๖. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ควรทำความเข้าใจจากมุมมองของคนภายในวัฒนธรรมนั้น ๆ วัฒนธรรมไม่ใช่ลักษณะที่ตายตัว แต่เกิดการเปรียบเทียบกับวัฒนธรรมอื่น (relative) เช่น คนไทยมีค่านิยมเคารพผู้มีอาวุโส “มากกว่า” คนอเมริกัน แต่คนไทยอาจมีค่านิยมเคารพผู้มีอาวุโส “น้อยกว่า” คนญี่ปุ่น เป็นต้น

๗. วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่ง (dynamic) สามารถเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลา ยุคสมัย และสภาพการณ์ต่าง ๆ รอบตัว (เมตตา วิวัฒนานุกูล (กฤตวิทย์), ๒๕๕๙, ๔)

ประเภทของวัฒนธรรม

เมตตา วิวัฒนานุกูล (กฤตวิทย์) (๒๕๕๙, ๑๒ - ๑๓) ให้ข้อมูลว่า นักวิชาการมีการแบ่งประเภทของวัฒนธรรมเป็นประเภทต่าง ๆ มากมาย และใช้เกณฑ์ในการพิจารณาแตกต่างกัน ได้แก่ วัฒนธรรมที่เป็นวัตถุ และวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ

๑. วัฒนธรรมที่เป็นวัตถุ (material culture) ตัวอย่างเช่น สิ่งของหรือวัตถุที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น เครื่องมือต่าง ๆ รถยนต์ สิ่งก่อสร้าง อาคาร บ้านเรือน ฯลฯ ในหลายกรณีวัตถุเหล่านี้ยังมีลักษณะเป็น “สินค้าทางวัฒนธรรม” ในตลาดท่องเที่ยว เช่น ขนมประจำเมืองของประเทศญี่ปุ่น หอไอเฟลของประเทศฝรั่งเศส กางเกงมวยไทย ฯลฯ วัตถุเหล่านี้นอกจากจะทำให้ผู้พบเห็นนึกถึงภาพ

ของวัฒนธรรมใดวัฒนธรรมหนึ่งแล้ว ยังมีผลทางจิตวิทยา คือ ความรู้สึกห่วงหาพันวัดถุนั้น ในฐานะเจ้าของวัฒนธรรม และจะยอมรับไม่ได้หากคนจากวัฒนธรรมอื่นกระทำต่อวัดถุนั้นในเชิงลบ

๒. วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ (non-material culture) วัฒนธรรมประเภทนี้เน้นสิ่งที่ไม่เป็นรูปธรรม กล่าวคือ เป็นนามธรรม (abstract) ได้แก่ ภาษา ถ้อยคำที่ใช้พูด ความคิด ค่านิยม ประเพณี ความเชื่อทางศาสนา ลัทธิการเมือง วัฒนธรรมประเภทนี้บางครั้งรวมเอาคติกา การแข่งขันกีฬา ความชำนาญของผู้เล่นหรือผู้แข่งขัน แนวความคิดเกี่ยวกับยุทธวิธีของผู้แข่งขัน รวมทั้งพฤติกรรมของผู้แข่งขันและผู้ดูการแข่งขันไว้ด้วย

การแบ่งประเภทของวัฒนธรรมออกเป็น ๒ ประเภทดังกล่าวข้างต้น นักสังคมวิทยาบางท่านเห็นว่า แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุนี้คลุมเครือ จึงเห็นว่าน่าจะแบ่งวัฒนธรรมออกเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

๑. วัฒนธรรมที่เป็นวัตถุ (material culture)

๒. วัฒนธรรมทางด้านความคิด (idea) ได้แก่ ความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์ ความเชื่อทางศาสนา เรื่องลึกลับ นิยายปรัมปรา วรรณคดี สุภาษิต เป็นต้น

๓. วัฒนธรรมทางด้านบรรทัดฐาน เป็นเรื่องของการประพฤติปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนที่ดีที่มีการวางไว้ ไม่ว่าจะเป็นลายลักษณ์อักษร หรือไม่เป็นลายลักษณ์อักษรก็ตาม ดังเช่น ในประเทศญี่ปุ่นมีข้อกำหนดเกี่ยวกับมารยาทในที่สาธารณะ อาทิ การสูบบุหรี่เฉพาะในจุดที่อนุญาต การรักษาเวลากับตารางบอกเวลาของรถไฟ-รถบัสเป็นวินาที ฯลฯ

ขณะเดียวกันบางท่านเห็นว่าน่าจะแบ่งเป็น ๔ ประเภท ดังนี้

๑. วัฒนธรรมที่เป็นวัตถุ (material culture)

๒. วัฒนธรรมทางสังคม (social culture) เป็นวัฒนธรรมที่เกี่ยวกับการประพฤติปฏิบัติตามมารยาทในสังคม เช่น การจับมือ การทักทาย ฯลฯ

๓. วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย (legal culture) เป็นวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดความเป็นระเบียบ สร้างกฎเกณฑ์เพื่อให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

๔. วัฒนธรรมที่เกี่ยวกับจิตใจและศีลธรรม (moral culture) เป็นวัฒนธรรมที่ใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในสังคม เช่น ความซื่อสัตย์สุจริต ความจริงใจในการทำงาน ความเห็นอกเห็นใจต่อผู้เดือดร้อนทุกข์ยาก

นอกจากนี้ มีการแบ่งประเภทของ “วัฒนธรรมที่ไม่ใช่วัตถุ” ออกเป็นหมวดหมู่หรือประเภทย่อย ๆ ดังนี้

๑. ภาษา (language) อาจกล่าวได้ว่า ทุกวัฒนธรรมมีภาษาทั้งสิ้น แต่มนุษย์ในบางวัฒนธรรมอาจจะมีแต่ภาษาพูด ไม่มีภาษาเขียน

๒. ศาสนาและอุดมการณ์ (religion and ideology) ซึ่งจะเป็นตัวอธิบายความเป็นมาและจุดหมายปลายทางในชีวิตมนุษย์

๓. ระบบเศรษฐกิจ (economic system) ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือเพื่อการผลิตรายการแลกเปลี่ยน และแจกจ่ายสิ่งของที่ผลิตขึ้นมา

๔. จริยธรรม (ethic) หมายถึง ระเบียบ กฎเกณฑ์ในสังคมที่วางไว้ เพื่อให้สมาชิกในสังคมปฏิบัติในสถานการณ์ต่าง ๆ เช่น บุตรต้องปฏิบัติต่อบิดามารดาด้วยความเคารพเชื่อฟัง

๕. คุณค่าหรือคุณธรรม (value) คือ การให้ค่าความสำคัญแก่แนวคิดเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือ สิ่งใดสิ่งหนึ่ง เหนือกว่าเรื่อง/สิ่งอื่น ซึ่งอาจแตกต่างกันไปในแต่ละวัฒนธรรม

๖. การใช้อำนาจ (authority) ทุกวัฒนธรรมจะต้องมีการจัดการปกครอง มีวิธีมอบอำนาจ ให้บางคนเป็นผู้ใช้ มีการจัดการกับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามระเบียบของสังคม

๗. การแสดงออกทางศิลปะและสุนทรียศาสตร์ (art and aesthetics) ทุกวัฒนธรรมมีการแสดงออกทางศิลปะและสุนทรียศาสตร์ของตนเอง วางมาตรฐานเกี่ยวกับความงามของสิ่งต่าง ๆ เป็นต้น

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า “วัฒนธรรม” มีความหมายกว้างขวางและมีลักษณะเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตมนุษย์ทั้งสิ้น โดยในที่นี้ คณะผู้วิจัยศึกษาในประเด็นพหุวัฒนธรรม กล่าวคือ รัฐปับัง สหพันธรัฐมาเลเซีย เป็นสังคมพหุสังคม ที่มีพหุวัฒนธรรมปรากฏให้เห็นอย่างเด่นชัด คณะผู้วิจัยจึงนำแนวคิดพหุวัฒนธรรมมาเป็นกรอบในการดำเนินการวิจัย โดยมีนักวิชาการให้ความเห็นเกี่ยวกับแนวคิดดังกล่าว ไว้ดังต่อไปนี้

ซูพินิจ เกษมณี (๒๕๕๑: ๓๐๔) ให้ความเห็นว่า แนวคิดพหุวัฒนธรรมและสังคมพหุลักษณะ เกิดขึ้นจากการลุกขึ้นเรียกร้องสิทธิของกลุ่มวัฒนธรรมที่มีลักษณะเป็นชนกลุ่มน้อยต่าง ๆ ในสังคมใหญ่ ร่วมไปกับการปลุกฝังความคิดในการอยู่ร่วมกันท่ามกลางความหลากหลายทางวัฒนธรรมให้แก่คนในสังคม ซึ่งต้องพัฒนาค่านิยม ความเชื่อ และทัศนคติที่จำเป็นโดยผ่านกระบวนการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ

เกษรา ชัยเหลือองอุไร (๒๕๕๖: ๑-๒) อธิบายว่า พหุวัฒนธรรม (multicultural) คือ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสังคม การเมือง เศรษฐกิจ การศึกษา และประวัติศาสตร์โดยใช้โครงสร้างของกลุ่มชน (ethnicity) เชื้อชาติ (race) สถานะของครอบครัว (socioeconomic status) เพศ (gender) ความสามารถพิเศษ (exceptionalities) ภาษา (language) ศาสนา (religion) บทบาททางเพศ (sexual orientation) และพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ (geographical area)

สังคมพหุวัฒนธรรม (multicultural society) คือ สังคมที่มีบุคคลหลากหลายครอบครัว หลายเชื้อชาติ หลายศาสนา หลายชนชั้น มาอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ไม่มีการแบ่งแยก ชนชั้น (เกษรา ชัยเหลือองอุไร, ๒๕๕๖: ๒)

พัชรภา เอื้ออมรวณิช (ม.ป.ป., ออนไลน์: ๒) แสดงความคิดเห็นว่า โลกในยุคปัจจุบันเป็นโลกยุคโลกาภิวัตน์ที่มีการเกิดขึ้นของสังคมที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งสังคมในปัจจุบันนั้นเป็นสังคมที่อยู่ท่ามกลางการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม มีการเกิดขึ้นของระบบเทคโนโลยีทางการสื่อสารที่มีความทันสมัย มีการแพร่ขยายเครือข่ายทางสังคมออกไป ทำให้มนุษย์มีโอกาที่จะต้องทำการติดต่อสื่อสารกับบุคคลที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมจึงเป็นเหมือนกิจกรรมที่มีบทบาทสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งในการสื่อสารของมนุษย์ยุคปัจจุบันอย่างไม่อาจปฏิเสธได้ โดยบุคคลที่มาจากวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกัน ย่อมจะต้องมีพื้นฐานทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันและมีการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ แตกต่างกัน

ดังนั้น มนุษย์จึงต้องคำนึงถึงเรื่องของการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมที่มีผลต่อการสื่อสารของบุคคล รวมทั้งต้องทำความเข้าใจกับวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล ซึ่งจะมามีบทบาทในการช่วยลดความเข้าใจผิดในการสื่อสาร และเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้มนุษย์เข้าใจถึงความแตกต่างที่

เกิดขึ้นจากการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของบุคคลที่เราทำการสื่อสารด้วย (พัชรภา เอื้ออมรวนิช, ม.ป.ป., ออนไลน์: ๒)

พัชรภา เอื้ออมรวนิช (ม.ป.ป., ออนไลน์: ๔) ให้ความเห็นต่อว่า วัฒนธรรมมีความสำคัญต่อการสื่อสารของมนุษย์ทุกคน โดยวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มีความซับซ้อน ในขณะที่เราทำการสื่อสารกับบุคคลอื่น ๆ นั้น บุคคลแต่ละคนก็จะมีวัฒนธรรมที่ส่งสมมาจากการเรียนรู้ในบริบทสภาพแวดล้อมที่ตนเองอาศัยอยู่ ดังนั้น การทำการสื่อสารกับบุคคลที่มาจากวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกันนั้น บุคคลย่อมจะต้องมีการเรียนรู้ถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมของคู่สื่อสาร ทั้งนี้เพื่อความสำเร็จในการสื่อสาร โดยการเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของแต่ละบุคคลนั้น ไม่จำเป็นว่าจะต้องเกิดขึ้นกับบุคคลที่มาจากคนละประเทศเพียงอย่างเดียวเท่านั้น การสื่อสารกับคนภายในประเทศเดียวกัน หรือแม้กระทั่งการสื่อสารกับสมาชิกในองค์กรเดียวกันก็อาจจะมีความแตกต่างทางวัฒนธรรมได้เช่นเดียวกัน ซึ่งความแตกต่างทางวัฒนธรรมนั้น หมายรวมถึง ความแตกต่างทางภูมิภาค จริยธรรม ศาสนา เพศ ยุคสมัย และชนชั้น อีกทั้งบุคคลยังสามารถเรียนรู้ระบบพื้นฐานทางวัฒนธรรมได้จากการสังเกต ซึ่งหมายรวมถึง ข้อเท็จจริงทางวัฒนธรรม สถาบันทางธุรกิจ การแต่งงานและครอบครัว องค์กรทางสังคม ภาษา การทหาร เพศ และกฎหมาย โดยกิจกรรมทั้งหมดนี้สามารถสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมของบุคคลได้

ในการอธิบายการสื่อสารวัฒนธรรมในฐานะที่เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความหมาย วัฒนธรรมของชุมชน นภากรณ์ หะวานนท์ (๒๕๔๐: ๒ อ้างใน ญัฐกฤต ดิฐวิรุฬห์, ๒๕๔๘, ๕๖) ให้ความเห็นว่าจะต้องมองภาพของความเป็นชุมชนจากระบบความสัมพันธ์ซึ่งเกิดจากการที่มนุษย์จำนวนมากรวมตัวกันเพื่อที่จะดำรงอยู่ และประกอบกับมนุษย์มีความสามารถเฉพาะและมีความจำเป็นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ในการสะสมเพิ่มพูนสารสนเทศที่อยู่ในรูปแบบของความรู้พฤติกรรมและวัฒนธรรม เพื่อการถ่ายทอดหรือผลิตซ้ำระหว่างคนรุ่นเดียวกันและคนรุ่นต่อไป การที่มนุษย์มีการกระทำระหว่างกันและมีความสัมพันธ์ทางสังคมนี้เอง ทำให้คนที่อยู่ในสังคมต้องมีปฏิสัมพันธ์กัน มีการกระทำระหว่างกันด้วยเป้าประสงค์เพื่อการส่งผ่านสัญลักษณ์ และ/หรือความหมายให้เกิดความเข้าใจระหว่างกันและกัน

การสื่อสารวัฒนธรรมมีความซับซ้อนตามวิถีการดำรงชีวิตที่แตกต่างกันของมนุษย์ ซึ่งเป็นกลุ่มทางสังคมที่มีความหลากหลาย ต้องพึ่งพาอาศัยโดยผ่านการแสดงตัวเป็นพวกเดียวกัน และการปลุกฝังเกี่ยวกับสัญลักษณ์ต่าง ๆ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า トラบเท่าที่คนมีปฏิสัมพันธ์กัน พวกเขาจะมีการสื่อสารระหว่างกันและกัน เพื่อเป้าหมายในการดำรงอยู่ของความเป็นสังคมตลาดจนเพื่อธำรงรักษาไว้ซึ่งวัฒนธรรม (ญัฐกฤต ดิฐวิรุฬห์, ๒๕๔๘, ๕๖)

การสื่อสารจึงเป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยนความหมายวัฒนธรรมของคนในชุมชน ดังนั้นเมื่อคนจะทำการสื่อสารกันคือ การสื่อสารซึ่งอาจจะเป็นสัญลักษณ์ ข้อความ ภาษาพูด ภาษาท่าทางจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ผู้รับสารถอดรหัสเกิดการตีความหรือเรียนรู้สารที่ส่งมา เกิดความเข้าใจและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจากการรับรู้ความหมายการสื่อสารจะมีความเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมเพราะว่าการสื่อสารสร้างถ่ายทอด ธำรงรักษา ปรับเปลี่ยนชีวิตวัฒนธรรมกับคนในสังคมและในทางเดียวกันวัฒนธรรมจะหล่อหลอมพฤติกรรมการสื่อสารของบุคคลและสอนให้คนสามารถ

ดำรงอยู่ตามกรอบที่เป็นแบบแผนของสังคมนั้น ๆ ได้ (วูด (Wood), ๒๐๐๐: ๒๑๘ อ้างใน ญัฐกฤต ดิฐวิรุฬห์, ๒๕๔๘: ๕๖-๕๗)

การสื่อสารจึงเป็นเครื่องมือกลางในการสื่อสารวัฒนธรรม การสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม และการสื่อสารในพหุวัฒนธรรม โดยจะปรากฏในผลจากการวิจัยครั้งนี้

กระบวนการรับรู้ (Perception)

การรับรู้ย่อมส่งผลต่อทัศนคติและการตีความต่อสิ่งที่ได้รับรู้ ตลอดจนมีผลต่อภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นในใจของผู้รับรู้ด้วย กระบวนการรับรู้เป็นกระบวนการทางจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับการตีความ และการระบุความหมายให้แก่บุคคลและวัตถุต่าง ๆ (ฟิชเชอร์และอดัมส์ (Fisher & Adams), ๑๙๙๔ อ้างใน เมตตา วิวัฒนานุกูล (กฤตวิทย์)), ๒๕๕๙, ๑๓๘)

ในกระบวนการรับรู้นี้ ประกอบด้วยกระบวนการย่อย (sub processes) ที่สำคัญ ๓ ประการ ได้แก่

๑. การเลือกรับสาร (selection)
๒. การจัดเรียงสาร (organization)
๓. การตีความสาร (interpretation)

ลักษณะการทำงานของกระบวนการเรียนรู้ คือ การรับสารผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า จากนั้นจะเกิดการเลือกรับสาร จัดเรียงสาร และตีความสารนั้นทันที ซึ่งในช่วงการตีความสารนี้เอง บุคคลจะขาดการตระหนักถึงการตีความของตนเอง ทำให้คิดว่าสิ่งที่ได้รับรู้มานั้นเป็นความจริงแท้ (real world) เกิดความเชื่อมั่นในสารนั้น เมื่อบุคคลอื่นตีความสารต่างออกไป จึงมองว่าการตีความของบุคคลอื่นนั้น เป็นการตีความผิด บิดเบือนสาร (distortion) ทั้ง ๆ ที่ในความเป็นจริงแล้วมิได้เป็นเช่นนั้น

“วัฒนธรรม” มีบทบาทมากต่อการรับรู้ของบุคคลและมีผลต่อกระบวนการรับรู้ในแต่ละขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการเลือกรับสาร เรียบเรียงสาร ตีความสาร และมีผลต่อการแสดงออกดังต่อไปนี้ (สตีวาร์ทและเบนเน็ตต์ (Stewart & Bennett), ๑๙๙๑ อ้างใน เมตตา วิวัฒนานุกูล (กฤตวิทย์)), ๒๕๕๙, ๑๔๑)

๑. การเลือกรับสาร (Selection)

การเลือกรับสารเกิดขึ้นเมื่อเราได้รับสารผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า แล้วเราเลือกที่จะมุ่งความสนใจไปยังสารใดสารหนึ่งที่เราสนใจมากที่สุด หรือมีผลประโยชน์กับเรามากที่สุด กล่าวได้ว่า การเลือกรับสารของเราขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในตัวเราหลายประการ เช่น ประสบการณ์ในอดีต แรงขับ (drive)

ในการสื่อสารกับบุคคลอื่น เราจะมี การเลือกรับสารด้วยเช่นกัน กล่าวได้ว่า เรามีแนวโน้มที่จะให้ความสนใจกับบุคคล หรือสิ่งใดที่เราสามารถเข้าถึงได้ง่าย เช่น เป็นผู้ที่อยู่ใกล้เราที่สุด มีเสียงดังที่สุด อย่างไรก็ตาม สำหรับการเลือกรับสารในขั้นตอนที่ซับซ้อนขึ้น เราจะตัดสินใจเลือกจากปัจจัยที่ซับซ้อนกว่านี้ เช่น เรามีแนวโน้มจะรับรู้พฤติกรรมของเพื่อนที่เราไม่ชอบ เป็นพฤติกรรมน่ารำคาญ น่ารังเกียจมากกว่าพฤติกรรมของเพื่อนที่เราชอบ

วัฒนธรรมต่างก็ก็มีผลต่อการเลือกรับสารต่างกัน เช่น เมื่อเดินเข้าไปในสวนสาธารณะคนในวัฒนธรรมหนึ่งอาจเลือกสนใจภาพของ “ผู้หญิงโอบเอวผู้ชาย” เนื่องจากขัดกับความคาดหวังเกี่ยวกับการแสดงออกของผู้หญิงในที่สาธารณะ ขณะที่คนอีกวัฒนธรรมหนึ่งอาจไม่สนใจภาพดังกล่าว เพราะเน้นค่านิยมในเรื่องความเสมอภาคของบทบาททางเพศ แต่กลับเลือกสนใจ “วัยรุ่นที่คุยกันเสียงดัง” เนื่องจากการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลของคนอื่น

๒. การจัดเรียงสาร (organization)

การจัดเรียงสาร เป็นกระบวนการที่บุคคลใช้แบบแผน (pattern) หรือโครงสร้าง (structure) เข้าไปจัดข้อมูลที่ประสาทสัมผัสได้รับมาให้เป็นเรื่องราวที่เข้าใจได้

การจัดเรียงสารเกิดขึ้นหลังจากที่มีการเลือกรับสาร แล้วนำเอาสารนั้นมาจัดเรียงตามโครงสร้าง แบบแผนที่เราสามารถเข้าใจได้

นอกจากแบบแผนหรือโครงสร้างเหล่านี้จะมีประโยชน์ในการรับรู้ของเราแล้ว ในชีวิตประจำวันของเรา เราก็มักมีแนวโน้มที่จะจดจำสิ่งต่าง ๆ เป็นแบบแผนด้วย เช่น เมื่อเราฟังเพลง เรามีแนวโน้มจะจดจำเพลงเป็นทำนอง หรือความเป็นแบบแผนของเสียง มากกว่าที่จำแบบโน้ตต่อโน้ต แบบแผนเหล่านี้จึงมีอิทธิพลต่อเรามาก

ในเรื่องของแบบแผนนี้ เมื่อเรารับเอาแบบแผนหรือโครงสร้างอย่างหนึ่งมาใช้กับประสบการณ์ของเรา แบบแผนการรับรู้ (perception version) จะมีความมั่นคงมากขึ้น

นอกจากนี้บุคคลยังใช้แบบแผนในการจัดระบบหรือทำความเข้าใจบุคคลที่ทำการสื่อสารด้วย ซึ่งจะมีผลต่อการสื่อสารในด้านการตีความสารและตอบสนองของเรามาก โดยเฉพาะในกรณีที่แบบแผนนั้นถูกสร้างขึ้นในลักษณะการมองแบบเหมารวม (stereotype) ซึ่งอาจทำให้ตีความพฤติกรรมของบุคคลผิดจากความเป็นจริงได้

๓. การตีความ (interpretation)

การตีความคือ การสรุป ตัดสิน ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้ผ่านกระบวนการเลือกรับสารมาแล้ว การตีความนี้จะขึ้นอยู่กับทางเลือกและจัดเรียงสารตามความเข้าใจ ความคาดหวัง และตามเป้าหมายของบุคคล

การตีความเป็นกระบวนการที่ไม่มีขอบเขตจำกัด เกิดขึ้นตลอดเวลาทั้งขณะที่บุคคลรู้ตัวและไม่รู้สึกรู้ตัว และสามารถตีความได้ทุกอย่าง ทั้งบุคคล สิ่งของ เหตุการณ์ หรือแม้แต่เวลา

การตีความที่สำคัญที่สุดต่อการสื่อสาร คือ การตีความบุคคล เนื่องจากการรับรู้ตัดสินว่าบุคคลนั้นเป็นเช่นไร ซึ่งจะเป็นการกำหนดการตอบสนองที่จะเกิดขึ้นขณะทำการสื่อสาร ตัวอย่างเช่น หากเราตีความว่าบุคคลหนึ่งเป็นคนพูดมาก น่ารำคาญ พูดไร้สาระ เราก็อาจหลีกเลี่ยงจะสนทนากับเขาอีก เพราะเราคาดหวังว่าเขาจะต้องพูดจน่ารำคาญ ไม่เกิดประโยชน์อันใดที่จะสนทนาด้วย เป็นต้น (เมตตา วิวัฒนานุกูล (กฤตวิทย์), ๒๕๕๙, ๑๓๘-๑๔๑)

การเข้าใจกระบวนการรับรู้ นับว่ามีความเชื่อมโยงและเป็นจุดเริ่มต้นของการมีภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กร ในกรณีคือ การรับรู้ข่าวสารของคนไทยในรัฐป็นิ่งและคนมาเลเซียมีผลต่อภาพลักษณ์ของคนไทย

แนวคิดชาติพันธุ์

ในทางมนุษยวิทยา “กลุ่มชาติพันธุ์” (ethnic group) หรือความเป็นชาติพันธุ์ (ethnicity) เป็นมโนทัศน์ที่มักใช้กันอย่างคลุมเครือและมีนัยที่แตกต่างกันออกไปหลายประการด้วยกัน กลุ่มชาติพันธุ์ หมายถึง กลุ่มคนที่พูดภาษาเดียวกัน เป็นหน่วยงานทางสังคมการเมืองและระบบเครือญาติเดียวกัน ผ่านประสบการณ์ทางประวัติศาสตร์ชุดเดียวกัน และมีแบบแผนทางวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน ด้วยเหตุนี้เอง หากเราบรรยายประวัติความเป็นมาของภาษา ก็ย่อมหมายความว่า เรากำลังบรรยายประวัติศาสตร์ของคนกลุ่มหนึ่งหรือหลายกลุ่มซึ่งพูดภาษานั้น คำว่า “ชนเผ่า” “ชนชาติ” หรือ “กลุ่มชาติพันธุ์” จึงหมายถึง กลุ่มคนที่พูดภาษาเดียวกันนั่นเอง

ในบางแง่มุม งานวิชาการด้านมานุษยวิทยาตลอดหลายทศวรรษที่ผ่านมาก็นำเอาภาษากับชนชาติหรือกลุ่มชาติพันธุ์ไปโยงกันอย่างแยกไม่ออก ลีชเป็นหนึ่งในนักวิชาการรุ่นแรก ๆ ที่ตั้งข้อสงสัยเกี่ยวกับการนำเอารากศัพท์กับกลุ่มชาติพันธุ์ไปเปรียบเทียบกัน หรือการนำเอาข้อมูลทางด้านภาษาศาสตร์ไปใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาประวัติศาสตร์ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ (ลีช (Leach), ๑๙๕๔ อ้างใน ยศ สันตสมบัติ, ๒๕๕๖, ๑๕๔) ลีชตั้งข้อสังเกตว่าในแถบเทือกเขาอะนดีนที่ทำการวิจัยภาคสนาม การแต่งงานข้ามกลุ่มระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ เป็นเรื่องธรรมดา ลีชได้เตือนว่าเราจำเป็นต้องแยกแยะอย่างระมัดระวังระหว่าง “ภาษา” กับ “กลุ่มชาติพันธุ์” เพราะกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่งอาจพูดได้หลายภาษา ดังนั้น กลุ่มคนสองกลุ่มที่พูดภาษาเดียวกันจึงไม่ได้หมายความว่าคนสองกลุ่มนี้เป็นกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันเสมอไป ในปัจจุบัน นักภาษาศาสตร์หลายท่านเริ่มยอมรับแนวคิดที่ว่า การศึกษาประวัติของภาษาไม่อาจช่วยให้เราเข้าใจการเปลี่ยนแปลงและความเคลื่อนไหวของกลุ่มชนที่พูดภาษานั้นได้มากนัก ในทางมนุษยวิทยา (วีเจเยวาร์ดเน (Wijeyewardene), ๑๙๙๐ อ้างใน ยศ สันตสมบัติ, ๒๕๕๖, ๑๕๔) แนวคิดใหม่ซึ่งเริ่มเป็นที่ยอมรับกันมากขึ้นเสนอว่า กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ อาจมีการเปลี่ยนแปลงภาษาที่ตนใช้อยู่ตลอดเวลา และในทางตรงกันข้าม ภาษาที่กลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่งใช้ อาจมีความคงทนถาวรข้ามกาลเวลาอันยาวนานก็เป็นไปได้เช่นเดียวกัน

นักมานุษยวิทยาหลายท่านได้ให้แง่คิดและมุมมองใหม่ ๆ เกี่ยวกับการปรับตัวทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ลีชได้ตั้งข้อสังเกตว่า กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มักมีการปรับเปลี่ยนพรมแดนทางวัฒนธรรมของตนอย่างรวดเร็ว ปัจเจกบุคคลอาจมีสถานภาพทางสังคมในระบบสังคมหลาย ๆ ระบบ หรือเป็นสมาชิกของกลุ่มชาติพันธุ์หลายกลุ่มพร้อมกัน (ลีช (Leach), ๑๙๕๔ อ้างใน ยศ สันตสมบัติ, ๒๕๕๖, ๑๕๔) ในทำนองเดียวกัน เลแมนเสนอว่า ในบางช่วงเวลา ชุมชนบางแห่งอาจต้องเผชิญกับบมปัญหาในการตัดสินใจเลือกว่าตนเป็นสมาชิกของกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มใด (เลแมน (Lehman), ๑๙๖๗ อ้างใน ยศ สันตสมบัติ, ๒๕๕๖, ๑๕๔) จากการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ (ethnic identity) ในลักษณะที่เป็นจิตสำนึกทางประวัติศาสตร์ (historical consciousness) ในแง่นี้ ความเป็นชาติพันธุ์มิใช่จะไร้อย่างที่ถูกร่างจากสายเลือดโดยกำเนิด หากแต่เป็นผลมาจากการจงใจเลือก กลุ่มชาติพันธุ์แต่ละกลุ่มเลือกสรรประวัติศาสตร์ของตนเอง เลือกที่จะหยิบยกเอาเหตุการณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ มาตีความในลักษณะที่มีนัยสำคัญต่อชีวิตทางสังคมของตน เหตุการณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ เหล่านั้นกลายมาเป็นความจริง (real history) หรือเป็นประวัติศาสตร์ของชนกลุ่มนั้นในเวลาต่อมา (แท็ปป์ (Tapp), ๑๙๖๙ อ้างใน ยศ สันตสมบัติ, ๒๕๕๖, ๑๕๔) ประเด็นสำคัญจึงอยู่ที่ว่า กลุ่มชาติพันธุ์กลุ่ม

ใดกลุ่มหนึ่งนิยามอัตลักษณ์ของตนอย่างไรในบริบทของสำนักทางประวัติศาสตร์ชุดหนึ่ง การทำความเข้าใจกับอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชนกลุ่มหนึ่งจึงควรเริ่มต้นจากการศึกษาสำนักทางประวัติศาสตร์ของชนกลุ่มนั้น

โดยนัยดังกล่าวข้างต้น ความเป็นชาติพันธุ์จึงมิใช่สิ่งที่ถูกกำหนดโดยสายเลือดหรือโดยปัจจัยทางชีววิทยา ในทางตรงกันข้าม กลุ่มชาติพันธุ์ทุกกลุ่มนิยามอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของตนเอง และในขณะเดียวกันก็ถูกนิยามด้วยสำนักทางประวัติศาสตร์ที่ตนเองสร้างขึ้น ด้วยเหตุนี้เอง ความเป็นชาติพันธุ์จึงมิใช่อะไรบางอย่างที่สำเร็จรูปและมียี่ห้อประทับตราติดไว้อย่างแน่นอนตายตัว หากแต่เป็นการจงใจเลือกที่จะบ่งชี้ตนเองกับกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในเวลาใดเวลาหนึ่ง เพราะการกระทำดังกล่าวให้ผลประโยชน์สูงสุดแก่ตน การ “ผลิตใหม่ของประเพณี” (the invention of tradition) (ฮอบส์บาวม และแรนเจอร์, บก. (Hobsbawm & Ranger, eds.), ๑๙๘๓ อ้างใน ยศ สันตสมบัติ, ๒๕๕๖, ๑๕๕) จึงอาจเกิดขึ้นได้เสมอเมื่อกลุ่มชนกลุ่มหนึ่งต้องการปรับตัวให้สอดคล้องกับยุคสมัยหรือใช้ลักษณะทางวัฒนธรรมประเพณีบางประการเป็นอาวุธในการต่อสู้เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตน การผลิตใหม่ของความเชื่อเรื่องผีขุนน้ำในกลุ่มชาวปกากะญอ เพื่อใช้เป็นอาวุธในการต่อสู้เพื่อปกป้องป่าชุมชนของตน หรือการผลิตใหม่ของอัตลักษณ์แห่งความเป็นชนชาติไทในกลุ่มชาวไทอาหมในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา) ล้วนแล้วแต่เป็นความพยายามในการนำเอาองค์ประกอบบางอย่างในวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมมาผลิตใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของยุคสมัย ในกรณีของชาวไทอาหม การผลิตใหม่ของวัฒนธรรมไทอาหมหลังจากการรับเอาและการผสมกลมกลืนกับวัฒนธรรมฮินดูมาเป็นเวลาหลายศตวรรษนั้น นับเป็นกรณีศึกษาที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง ความขัดแย้งทางเศรษฐกิจการเมืองระหว่างชาวไทอาหมกับชาวเบงกาลีในรัฐอัสสัม ทำให้ชาวไทอาหมพยายามพลิกฟื้นอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของความเป็นไทขึ้นมาอีกระลอกหนึ่ง เพื่อแยกตนเองออกจากกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ในรัฐอัสสัม ชาวไทอาหมพยายามเรียนรู้สืบทอด และสร้างประวัติศาสตร์ของตนเองขึ้นมาใหม่ หันกลับมาเรียนภาษาไทยโดยเปิดสอนภาษาไทยในโรงเรียนและสมาคมคนไทย อีกทั้งพยายามพลิกฟื้นพิธีกรรมและความเชื่อเดิมขึ้นมาใหม่ ความพยายามในการผลิตใหม่ของวัฒนธรรมไทอาหมเหล่านี้ ล้วนแล้วแต่เป็นประจักษ์พยานยืนยันให้เห็นถึงบทบาทของกลุ่มชาติพันธุ์ในฐานะเป็นเอเจนต์ในกระบวนการทางการเมืองเพื่อสร้างผลิตซ้ำและปรับเปลี่ยนระบบคุณค่าให้สอดคล้องกับบริบทและเงื่อนไขทางเศรษฐกิจสังคม และการเมือง การอ้างตัวเป็นคนกลุ่มเดียวกันหรือการแยกตัวออกเพื่อแบ่งแยกตนเองออกจากคนกลุ่มอื่น จึงเป็นประเด็นของความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่เกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไขชุดหนึ่ง ในกรณีของชาวไทอาหม ความขัดแย้งระหว่างชาวไทอาหมกับชาวเบงกาลีในรัฐอัสสัม ทำให้ชาวไทอาหมพยายามแยกตนเองออกจากชาวอัสสัมกลุ่มอื่น ๆ ด้วยการนิยามความหมายของความเป็นไทขึ้นมาใหม่ผ่านกระบวนการสร้างประวัติศาสตร์ การอ้างอิงความเป็นญาติกับคนไทยในประเทศไทย การเรียนภาษาไทย และการพลิกฟื้นพิธีกรรมดั้งเดิมของบรรพบุรุษขึ้นมาใหม่ ในกรณีของชาวไทอาหมนี้เองที่เรากำลังพบเห็นกระบวนการสร้างสำนักทางประวัติศาสตร์ การผลิตใหม่ของอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ และการเรียนรู้ใหม่ของภาษา ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการต่อสู้ทางการเมือง กรณีของไทอาหมยังแสดงให้เห็นถึงพลวัตและพลังแห่งการผลิตใหม่ของประเพณี อีกทั้งศักยภาพของภาษาในการผลิตซ้ำ ชุมชนในจินตนาการของคนไทย (แอนเดอร์สัน (Anderson) และเก็ซเยร์ เตเชพีระ, ๒๕๓๗ อ้างใน ยศ สันตสมบัติ, ๒๕๕๖, ๑๕๕)

อย่างไรก็ตาม ปัญหาความไม่เท่าเทียมกันเป็นปัญหาสำคัญในทุกประเทศ เพราะเป็นหนึ่งในสาเหตุของความขัดแย้งระหว่างชนกลุ่มต่าง ๆ ในมิติแรก เป็นความไม่เท่าเทียมระหว่างคนที่มีภูมิหลังต่างกัน และมีความรู้ ความสามารถไม่เท่ากัน เช่น ความไม่เท่าเทียมทางรายได้ ช่องว่างระหว่างคนรวยกับคนจน ซึ่งเป็นปัญหาที่รู้จักกันดี มิติที่สอง ความไม่เท่าเทียมระหว่างคนที่มีความรู้และความสามารถเหมือนกัน แต่มีศาสนา วัฒนธรรมและชาติพันธุ์ที่แตกต่างกัน สาเหตุมักเกิดจากความไม่เข้าใจกัน มีการกีดกันทางสังคมในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การกีดกันไม่ให้คนที่มีศาสนา วัฒนธรรม และชาติพันธุ์แตกต่างจากคนส่วนใหญ่ได้มีโอกาสและมีส่วนร่วมในบางกิจกรรมของสังคม หรือการกีดกันชนกลุ่มน้อยออกจากกิจกรรมในสังคม เพราะมีรูปแบบการใช้ชีวิตที่แตกต่างจากคนส่วนใหญ่

แม้ความแตกต่างทางศาสนา วัฒนธรรม และชาติพันธุ์จะมีอยู่ในประเทศสมาชิกอาเซียน แต่ชนกลุ่มต่าง ๆ ในอาเซียนก็สามารถอาศัยอยู่ร่วมกันได้ดีในบางพื้นที่ของบางประเทศ โดยชนกลุ่มน้อยในประเทศหนึ่งสามารถใช้ชีวิตร่วมกับชนกลุ่มใหญ่ในประเทศของตนได้ พร้อม ๆ กับรักษาอัตลักษณ์ของตนและรักษาความสัมพันธ์กับกลุ่มชนที่มีเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมเดียวกันในอีกประเทศหนึ่งได้เป็นอย่างดี โดยใช้ประโยชน์จากการมีวัฒนธรรมร่วมกัน (Common Culture) มีความอดทนซึ่งกันและกัน และมีการแลกเปลี่ยนทางเศรษฐกิจ แทนที่จะมองที่การถูกกดขี่ และความเจ็บปวดในประวัติศาสตร์ สิ่งทีกล่าวมานี้เป็นเรื่องที่น่าเรียนรู้และนำมาใช้ประโยชน์ เพื่อแก้ไขหรือบรรเทาปัญหาในประเทศสมาชิกบางประเทศที่ชนกลุ่มน้อยยังไม่สามารถอยู่ร่วมกับชนกลุ่มใหญ่ได้โดยไม่มีข้อขัดแย้ง (อิศรา ศานติศาสตร์, ๒๕๕๘, ๒-๓)

การวิจัยครั้งนี้ ใช้แนวคิดชาติพันธุ์มาจำแนกตัวอย่างที่ใช้เก็บข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของคนไทยมาวิเคราะห์ผลในเชิงเปรียบเทียบ

ไทยพลัดถิ่นในมาเลเซีย

ไทยพลัดถิ่นในมาเลเซียมีใช้กลุ่มคนไทยที่อพยพจากมาตุภูมิไปอาศัยอยู่ในดินแดนอื่น แล้วตั้งชุมชนขึ้นในแดนอื่น เพื่อผลิตซ้ำความเป็นชาติและความเป็นไทยในต่างแดน หากแต่เป็นกลุ่มคนที่กลายเป็นคนพลัดถิ่นอันเนื่องจากการปักปันเขตแดนรัฐ-ชาติระหว่างสยามกับมาเลเซีย กล่าวให้เฉพาะเจาะจงลงไป ไทยพลัดถิ่นในมาเลเซียเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่รัฐสยามยกหัวเมืองมลายู (รัฐกลันตัน ตรังกานู เปอร์ลิส และไทรบุรี) ให้กับอังกฤษ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๑ ซึ่งส่งผลให้คนไทยกลุ่มหนึ่งกลายเป็นไทยพลัดถิ่นในมาเลเซีย เอกสารบางชิ้นระบุว่า หัวเมืองมลายูที่รัฐสยามยกให้กับอังกฤษ มีพื้นที่รวมกว่า ๘๐,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร แต่เอกสารเหล่านั้นก็ได้ระบุจำนวนคนไทย/สยามตกค้างอยู่ในดินแดนที่ยกให้กับอังกฤษ ข้อมูลระบุเพียงว่า การยกดินแดนให้อังกฤษครั้งนั้น ส่งผลให้ประชากรกว่า ๕ แสนคนของหัวเมืองมลายู กลายเป็นคนที่อยู่ใต้บังคับของอังกฤษ (บุญวงศ์ เกศเทศ และนิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต, ๒๕๔๗: ๖๗ อ้างใน รัฐรุฒิ เสนาคำ, ๒๕๕๙, ๑๐๗)

อย่างไรก็ตาม งานศึกษาคนไทยในมาเลเซียชิ้นแรก ๆ อย่างงานของ อังรงค์ดี आयวัฒน์นะ (๒๕๑๗) สรุปไว้ว่า กลุ่มคนไทยได้อพยพเข้าไปตั้งหลักแหล่งในหัวเมืองมลายูในหลายครั้งหลายหน ในมาเลเซียปัจจุบันมีชุมชนไทยที่เก่าแก่อายุกว่า ๕๐๐ ปี หลายหลายแห่ง ใน พ.ศ. ๒๕๐๖ มีคนไทย

อาศัยอยู่ในรัฐใหญ่ ๆ ของมาเลเซีย เช่น ไทรบุรี กลันตัน เปอร์ลิส เประ และปีนังราว ๕-๖ หมื่นคน และมีวัดพุทธแบบไทย ๆ กระจายอยู่ตามหมู่บ้านคนไทยไม่น้อยกว่า ๖๐ แห่ง (อ้างใน รัฐวุฒิ เสนาคำ, ๒๕๕๙, ๑๐๘) อิสเมล (Ismail) ระบุว่า กลุ่มคนสยามเข้าไปอาศัยอยู่ในรัฐต่าง ๆ ของมาเลเซียในช่วงประมาณปลายศตวรรษที่ ๑๙ อันเป็นช่วงเวลาที่สยามมีอำนาจเหนือหัวเมืองมลายู กลุ่มผู้อพยพเป็นกลุ่มไทยพุทธที่โยกย้ายเนื่องจากเหตุผลด้านการทำมาหากิน ซึ่งเป็นภาวะปกติของสังคมเกษตรกรรมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่การอพยพโยกย้ายเพื่อหาแหล่งทำกินเป็นแบบแผนและสภาวะปกติของสังคม และหลังจากที่สยามยกหัวเมืองมลายูให้กับอังกฤษส่งผลให้คนไทยกลุ่มหนึ่งกลายเป็นชนกลุ่มน้อยในมาเลเซีย และอ้างอัตลักษณ์ความเป็นไทยที่แตกต่างไปจากคนมาเลย์หรือคนไทยอาศัยอยู่ในรัฐต่าง ๆ ของมาเลเซีย เช่น กลันตัน เคดะห์ เปอร์ลิส เประ และปีนัง ในกลันตันใน ค.ศ.๑๙๗๐ คนไทยหรือสยามเป็นชนกลุ่มน้อยของรัฐ คือ มีจำนวนทั้งสิ้น ๖,๙๓๗ คน หรือประมาณร้อยละ ๑ ของจำนวนประชากรทั้งหมดของรัฐกลันตัน (๖๘๖,๒๖๖ คน) คนไทยกลุ่มดังกล่าวส่วนใหญ่ตั้งชุมชนอยู่ในเขตอำเภอปาเซร์มัส และอำเภอตุมปัส (Ismail, ๑๙๘๐: ๔ อ้างใน รัฐวุฒิ เสนาคำ, ๒๕๕๙, ๑๐๘)

งานศึกษาของ เคอชอว์ (Kershaw) (รัฐวุฒิ เสนาคำ, ๒๕๕๙, ๑๐๘) ระบุว่า ในช่วงทศวรรษที่ ๑๙๖๐ และ ๑๙๗๐ คนไทยในมาเลเซียโดยเฉพาะในรัฐกลันตันส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตชนบท โดยในช่วงปลายทศวรรษที่ ๑๙๗๐ กลุ่มคนไทยอาศัยอยู่ในหมู่บ้านสำคัญ ๑๔ แห่ง ของรัฐกลันตัน ชุมชนไทยในรัฐกลันตัน ปรากฏให้เห็นเด่นชัดและแตกต่างไปจากชุมชนของคนมาเลย์ โดยสีสนของโบสถ์วิหารและวัดวาอาราม และภาษาไทยปักษ์ใต้ที่ใช้สำหรับการสื่อสารในชีวิตประจำวัน อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าชุมชนไทยในมาเลเซียจะผลิตซ้ำหรือสร้างอัตลักษณ์ความเป็นไทยที่แตกต่างไปจากความเป็นมาเลย์ แต่ในชีวิตประจำวัน คนไทยในมาเลเซียมีปฏิสัมพันธ์กับคนและรัฐมาเลย์ เช่น เด็กไทยเข้าโรงเรียนมาเลย์ และชายไทยแต่งงานกับหญิงมาเลย์

การดำรงอยู่และการผลิตซ้ำความเป็นไทยของคนไทยหรือไทยพลัดถิ่นในมาเลเซียมิได้จำกัดเฉพาะในรัฐกลันตัน หากแต่พบเห็นได้ในรัฐอื่น ๆ เช่น ในไทรบุรี ซึ่งจากการศึกษาของ วสันต์ ชีวะสารณ์ (๒๕๔๐ อ้างใน รัฐวุฒิ เสนาคำ, ๒๕๕๙, ๑๐๙) พบว่า ไทรบุรีเป็นอีกรัฐของมาเลเซียที่มีคนไทยอาศัยอยู่หนาแน่น โดยใน พ.ศ. ๒๕๔๐ มีคนไทยอาศัยอยู่ในรัฐเคดะห์หรือไทรบุรี ประมาณ ๔๐,๐๐๐ คน อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน ๒๗ แห่ง และมีวัดไทยกว่า ๕๐ แห่ง อย่างไรก็ตาม บทความของ บุญยงค์ เกศเทศ และนิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต (รัฐวุฒิ เสนาคำ, ๒๕๕๙, ๑๐๙) ระบุเช่นกันว่า คนไทยอาศัยอยู่กันมากใน ๗ อำเภอของรัฐไทรบุรี และตามคำบอกเล่าของผู้ใหญ่บ้านบ้านปลายละไม หนึ่งในหมู่บ้านเก่าแก่ของไทยในไทรบุรี “ทั้ง ๗ อำเภอ มีหมู่บ้านคนไทยอยู่ถึง ๕๓ หมู่บ้าน มีวัด ๓๔ วัด มีสำนักสงฆ์อีก ๘ สำนัก และมีคนไทยอาศัยอยู่ในรัฐนี้ ไม่น้อยกว่า ๓๐,๐๐๐ คน” คนไทยอาศัยและตั้งหลักแหล่งในไทรบุรีมาเป็นเวลายาวนาน หมู่บ้านและวัดบางแห่ง เช่น บ้านและวัดทุ่งควาย มีอายุมากกว่า ๕๐ ปี (บุญยงค์ เกศเทศ และนิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต, ๒๕๔๗: ๗๐ อ้างใน รัฐวุฒิ เสนาคำ, ๒๕๕๙, ๑๐๙) คนไทยในไทรบุรีส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านชนบท “ในชีวิตประจำวัน ชาวไทยที่ไทรบุรีส่วนมากทำนา ทำสวนยางพารา และพูดจาภาษาไทยถิ่นใต้สำเนียงนครศรีธรรมราชและสงขลา”

(ประพันธ์ เรื่องณรงค์, ๒๕๔๕: ๒๑ อ้างใน รัฐวุฒิ เสนาคำ, ๒๕๕๙, ๑๐๙) “ชาวไทยในไทรบุรีมีความสัมพันธ์เป็นญาติมิตรกับชาวปักษ์ใต้ เช่น จังหวัดสงขลาและจังหวัดนครศรีธรรมราช บางครอบครัวยังไปมาหาสู่ แต่เป็นที่น่าสังเกตประการหนึ่งคือ ชาวไทยไทรบุรีมีความเป็นอยู่อย่างสังคมเกษตร ชาวบ้านยังมีความเชื่อดั้งเดิมและใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย รวมทั้งรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไว้อย่างเหนียวแน่น ต่างจากชาวไทยปักษ์ใต้ในปัจจุบัน ซึ่งส่วนใหญ่เปลี่ยนสู่สังคมเมือง และได้รับวัฒนธรรมจากส่วนกลาง ซึ่งเป็นอิทธิพลวัฒนธรรมตะวันตกเป็นส่วนใหญ่ (วสันต์ ชีวะสาธน์, ๒๕๔๐: ๓๐ อ้างใน รัฐวุฒิ เสนาคำ, ๒๕๕๙, ๑๐๙)

คนไทย/ไทยพลัดถิ่นในมาเลเซียยังคงผลิตซ้ำอัตลักษณ์ความเป็นไทย และเป็นไทยพลัดถิ่นในความหมายที่เป็น “ประชาชนที่มีเจ้าผู้ปกครองสองพระองค์” ซึ่งก็คล้าย ๆ กับข้อสรุปของวินิจ รังผึ้ง ผู้เดินทางเข้าไปเยี่ยมชุมชนคนไทยในมาเลเซียใน พ.ศ.๒๕๕๐ ความว่า

“แทบไม่น่าเชื่อครับว่าคนไทยเหล่านี้ยังคงมีความเป็นไทยอย่างเหนียวแน่น นับถือพระพุทธศาสนากันอย่างเคร่งครัด และแนบแน่นกับวัดกับพระพุทธศาสนาอันเป็นเสมือนศูนย์รวมจิตใจของพวกเขามากยิ่งขึ้นกว่าคนไทยในเมืองไทยปัจจุบันเสียอีก โดยในรัฐเคดะห์นั้นมีวัดที่มีรูปร่างหน้าตาของโบสถ์วิหาร ศาลาการเปรียญ เหมือนวัดในเมืองไทยอยู่มากมายถึง ๕๐ วัด ส่วนในรัฐปีนังนั้นมีวัดใหญ่ ๆ อยู่บนเกาะถึง ๕ วัด และอยู่นอกเกาะอีก ๕ วัด ในเมืองเปอร์ลิส มีวัด ๑๐ วัด และมีวัดกระจายอยู่ในกลันตัน ตรังกานู และเประ อีกมากมายหลายวัด ชื่อหมู่บ้านต่าง ๆ ในชุมชนคนไทยยังคงมีชื่อหมู่บ้านอย่างไทย ๆ เช่น บ้านทุ่งควาย บ้านนาข่า บ้านจันทร์หอม บ้านประดู่ บ้านทุ่งพลู เป็นต้น หน้าซุ้มทางเข้าหมู่บ้านบางแห่งยังมีป้ายชื่อภาษาไทยไว้หน้าหมู่บ้านเสียอีก และที่สำคัญภายในบ้านของพวกเขาจะมีพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระบรมราชินี และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ ประดับไว้บูชาเป็นมิ่งขวัญ...เมื่อมีงานบุญงานเทศกาลทางพระพุทธศาสนาพวกเขาจะพร้อมใจมาทำบุญที่วัดกันพร้อมหน้า พูดจาสื่อสารกันด้วยภาษาไทย แม้นคนไทยในมาเลเซียเหล่านี้ซึ่งปัจจุบันเป็นคนรุ่นที่เกิดในมาเลเซีย แต่ในชีวิตประจำวันพวกเขายังรักภาษาไทยและใช้ภาษาไทยกันในครอบครัว ดูโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ จากเมืองไทย และเมื่อมีกีฬาระดับประเทศก็ยังเชียร์ทีมไทยไม่เว้นแม้การดวลเซปักตะกร้อระหว่างไทย-มาเลเซีย คนไทยในมาเลเซียยังเชียร์ทีมไทยกันอย่างสนุกสนานและออกนอกหน้า แล้วอย่างนี้จะไม่เรียกพวกเขาเป็น “คนไทย” ในมาเลเซียได้อย่างไร” (วินิจ รังผึ้ง, ๒๕๕๐ อ้างใน รัฐวุฒิ เสนาคำ, ๒๕๕๙, ๑๑๐)

ความเป็นไทยและไทยพลัดถิ่นในมาเลเซียยังคงอยู่ในปัจจุบัน เอกสารบางชิ้นระบุว่า ปัจจุบันมีคนไทยหรือไทยพลัดถิ่นในมาเลเซีย ประมาณ ๖๐,๐๐๐ คน อย่างไรก็ตาม บัญญักษ์ เกศเทศ และนิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต (๒๕๔๗: ๗๐ อ้างใน รัฐวุฒิ เสนาคำ, ๒๕๕๙, ๑๑๐) ให้ข้อมูลต่างไป โดยระบุว่าในปัจจุบันมีคนไทยเชื้อสายไทยในมาเลเซียประมาณ ๘๐,๐๐๐ คน ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในรัฐตอนเหนือของสหพันธรัฐมาเลเซีย โดยเฉพาะในรัฐเคดะห์ (ไทรบุรี) กลันตัน ปะลิส และเประ

ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์ ประกอบไปด้วยคนไทยที่อาศัยอยู่ในรัฐปีนัง ๕ ปีขึ้นไป และคนไทยพลัดถิ่นที่อาศัยอยู่ในรัฐปีนัง

บริบทรัฐปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซีย

อาณัติ อนันตภาค (๒๕๕๗, ๑๒-๑๖) ให้ข้อมูลว่า มาเลเซีย หรือสหพันธรัฐมาเลเซีย เป็น ๑ ใน ๑๐ ประเทศในกลุ่ม “อาเซียน” หรือ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ปัจจุบันมาเลเซีย มีพื้นที่แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน โดยส่วนแรก คือมาเลเซียตะวันตกอยู่ทางตอนใต้ของคาบสมุทรมาลายู มีพรมแดนติดประเทศไทยทางรัฐกลันตัน เประ เฟอร์ลิส และเคดะห์ และด้านใต้ติดกับสิงคโปร์ทางรัฐยะโฮร์ ส่วนที่ ๒ คือ มาเลเซียตะวันออก อยู่ทางตอนเหนือของเกาะบอร์เนียว มีพรมแดนทิศใต้ติดอินโดนีเซียทุกส่วนของมาเลเซียตะวันออก แต่ล้อมรอบประเทศบรูไนดารุสซาลาม ดินแดนทั้ง ๒ ส่วนของมาเลเซียขวางกั้นไว้ด้วยทะเลจีนใต้

นาม มาเลเซีย แท้จริงเพิ่งปรากฏขึ้นหลังวันที่ ๑๖ กันยายน ค.ศ. ๑๙๖๓ นั่นคือ หลังจากที่สหพันธ์มาลายา (ชื่อของมาเลเซียเดิม) จะบรรลुข้อตกลงในการรวมเอาสิงคโปร์ บอร์เนียวเหนือ และซาราวัก เข้ามาร่วมในนามชาติเดียวกัน (อีก ๒ ปีต่อมา สิงคโปร์ก็แยกตัวออกไปตั้งประเทศของตนเองอีกครั้ง)

ปัจจุบันมาเลเซีย แบ่งเขตการปกครองออกเป็น ๑๓ รัฐ (States-negeri-negeri) อยู่ในมาเลเซียตะวันตกหรือมาเลเซียส่วนที่เป็นคาบสมุทร (Peninsular Malaysia) ๑๑ รัฐ ได้แก่ ปาหัง สลังงอร์ เนรีเซมบิลัน มะละกา ยะโฮร์ เประ กลันตัน ตรังกานู ปีนัง เคดะห์ และเฟอร์ลิสกับอยู่ในมาเลเซียตะวันออก (East Malaysia) หรือบนเกาะบอร์เนียวอีก ๒ รัฐ ได้แก่ ซาบาห์ กับ ซาราวัก และ ๓ ดินแดนสหพันธ์ (Federal territories-wilayah-wilayah persekutuan) เป็นดินแดนที่รัฐบาลกลางปกครอง เขตการปกครองต่าง ๆ ได้แก่ กรุงกัวลาลัมเปอร์ เมืองปุตราจายา (เมืองราชการ) และลาบวน (ศูนย์กลางทางการเงินระหว่างประเทศนอกชายฝั่ง) โดยทั้งกรุงกัวลาลัมเปอร์ และปุตราจายาอยู่ในพื้นที่รัฐสลังงอร์ ส่วนลาบวนอยู่ใกล้รัฐซาบาห์ และปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย แบบรัฐสภา มีการปกครองในรูปแบบคล้ายอังกฤษกับสหรัฐอเมริกา ปรึกษาแห่งรัฐมีตำแหน่งเป็พระราชาธิบดี (ยังดี เปอร์ตวน อากง)

สมเด็จพระราชาธิบดี เป็นประมุขอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ มาจากการเลือกตั้งสุลต่าน ๙ รัฐ ได้แก่ ยะโฮร์ ตรังกานู ปาหัง สลังงอร์ เคดะห์ กลันตัน เนกรีเซมบิลัน เประ และเฟอร์ลิส ผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนขึ้น ดำรงตำแหน่งวาระละ ๕ ปี ส่วนอีก ๔ รัฐ คือ ปีนัง มะละกา ซาบาห์ และซาราวัก ไม่มีสุลต่านปกครอง

ตามปกติสุลต่านที่มีอาวุโสสูงสุดและได้รับเลือก โดยต้องได้เสียงมากกว่าครึ่งหนึ่ง นอกจากนี้ยังอาจได้รับเลือกเข้ามาเป็นสมัยที่ ๒ ได้อีกหากสุลต่านจากรัฐอื่น ๆ ได้ดำรงตำแหน่ง ยังกดี เพอร์ตวน อากงเรียบร้อยแล้ว

อำนาจส่วนใหญ่ของ ยังกดี เพอร์ตวน อากง เกี่ยวกับพิธีการต่าง ๆ นอกจากนั้นมียอำนาจในทางบริหาร และนิติบัญญัติ คือ กฎหมายที่ออกมาจะต้องประกาศใช้ ถูกยับยั้ง หรือได้รับการแก้ไข ในนามพระองค์ มีอำนาจเกี่ยวกับการกำหนดสมัยประชุมสภาแต่งตั้งหัวหน้าพรรคการเมืองที่มีเสียงข้างมาก หรือที่สามารถจัดตั้งรัฐบาลได้ ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี มีอำนาจอภัยโทษ แต่งตั้งประธานศาลและผู้พิพากษาตามคำแนะนำของนายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐบาล นอกจากนี้ ยังสามารถประกาศภาวะฉุกเฉิน โดยถ้ารัฐบาลเห็นว่ามีความจำเป็น ยังกดี เพอร์ตวน อากง และเป็นผู้ประกาศพระบรมราชโองการ และเมื่อประกาศใช้แล้วจะไม่มีโองการอะไรมาเปลี่ยนแปลงได้

มาเลเซียมีการปกครองแบบสหพันธรัฐ มีรัฐบาลกลางทำหน้าที่ดูแลเรื่องสำคัญ ๆ เช่น การต่างประเทศ การป้องกันประเทศ ความมั่นคง ตุลาการ การคลัง และอื่น ๆ ขณะที่ในแต่ละรัฐมีรัฐบาลของรัฐดูแลด้านศาสนา ประเพณี สังคม เกษตรกรรม การคมนาคมภายในรัฐบางรัฐ เช่น กลันตัน มีระบบราชการในรูปแบบของตนเอง นอกจากนี้ ในแต่ละรัฐจะมีสภาแห่งรัฐที่มาจากการเลือกตั้งทุก ๆ ๔ ปี เหมือนกันหมด

สิ่งที่น่าสนใจประการหนึ่งสำหรับมาเลเซียนั่นก็คือเรื่องของประชากร กล่าวคือ มาเลเซีย นับเป็นหนึ่งในประเทศในกลุ่ม “อาเซียน” ที่มีประชากรหลากหลายเชื้อชาติดำรงอาศัยอยู่ร่วมกัน ด้วยเหตุนี้ครั้งหนึ่งปัญหาเรื่องความหลากหลายเชื้อชาติของประชากรนี้เองที่นำมาสู่สงครามกลางเมืองอันเนื่องมาจากการกีดกันทางเชื้อชาติ

มาเลเซียมีประชากรส่วนใหญ่เป็นชาวมลายู คือมีร้อยละ ๕๐.๔ ในจำนวนนี้ถูกเรียกว่าเป็นชาวภูมิบุตร (Bumiputra) คือเป็นบุตรแห่งแผ่นดิน ซึ่งไม่เพียงแต่รวมเอาชาวมลายูเท่านั้น หากรวมไปถึงชนชั้นดั้งเดิมของประเทศอีกส่วนหนึ่งด้วย โดยชนดั้งเดิมที่ว่ามี ได้แก่ กลุ่มชนเผ่าในรัฐซาราวัก และรัฐซาบฮ์ (บอร์เนียวเหนือในอดีต) ซึ่งมีอยู่ร้อยละ ๑๑

ตามรัฐธรรมนูญของมาเลเซียนั่นถือว่า ชาวมลายูนั่นคือมุสลิม และอยู่ในกรอบวัฒนธรรมมลายู แต่ชาวภูมิบุตรที่ไม่ใช่ชาวมลายูนั่น มีจำนวนกว่าครึ่งของประชากรในรัฐซาราวัก (ได้แก่ ชาวอิบัน ร้อยละ ๓๐) และร้อยละ ๖๐ ของประชากรในรัฐซาราวัก (ได้แก่ ชาวอิบัน ร้อยละ ๓๐) และร้อยละ ๖๐ ของประชากรในรัฐซาบฮ์ (ได้แก่ ชาวกาตาซัน-คูซุน มีร้อยละ ๑๘ และชาวบาเจา ร้อยละ ๑๗) นอกจากนี้ ยังมีชนพื้นเมืองดั้งเดิมของคาบสมุทรมลายูที่ถูกรวมเข้าเป็นภูมิบุตรอีกกลุ่มหนึ่งคือ โอริง อัสลี

นอกจากนั้น ประชากรกลุ่มใหญ่ที่ไม่ใช่ชาวภูมิบุตรหรือชนดั้งเดิมถือเป็นพวกที่เข้ามาใหม่ แต่ปัจจุบันนับเป็นมาเลเซียเชื้อสายจีน มีอยู่ร้อยละ ๒๓.๗ ซึ่งมีกระจายอยู่ทั่วประเทศ นอกจากนี้ ก็มีชาวมลายูเชื้อสายอินเดีย อีกร้อยละ ๗.๑ ของประชากร ส่วนใหญ่สืบเชื้อสายมาจากชาวทมิฬ แต่ยังมีชาวอินเดียกลุ่มอื่น อย่างเกรละ, ปัญจาบ, กุชราต และปาร์ซี นอกจากนี้ ยังมีกลุ่มชาวมลายูเชื้อสายไทย โดยอาศัยอยู่ในรัฐทางตอนเหนือของประเทศ และคนเชื้อสายชวาและมินังกาเบาในรัฐทางตอนใต้ของคาบสมุทรมลายูอย่างรัฐยะโฮร์

ไม่เพียงเท่านั้น ยังมีชุมชนลูกครึ่งคริสตัง (โปรตุเกส-มาลายู) ที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายโรมันคาทอลิก และชุมชนลูกครึ่งอื่น ๆ อย่างฮอลันดาและอังกฤษ ส่วนมากอาศัยในรัฐมะละกา ส่วนลูกครึ่งเปอร์านากัน หรือชาวจีนช่องแคบ (จีน-มาลายู) ส่วนมากอาศัยอยู่ในรัฐมะละกา และมีชุมชนอยู่ในรัฐปีนัง อีกส่วนหนึ่ง

มาเลเซียบัญญัติในรัฐธรรมนูญให้อิสลามเป็นศาสนาประจำชาติ และผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามจะมีสิทธิพิเศษ คือ ได้รับเงินอุดหนุนเรื่องค่าครองชีพตามนโยบายภูมิบุตรของรัฐบาล

ประชากรร้อยละ ๖๑.๓ ของประเทศนับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ ๑๙.๘ นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ ๙.๒ นับถือศาสนาคริสต์ ร้อยละ ๖.๓ นับถือศาสนาฮินดู และร้อยละ ๑.๓ นับถือลัทธิขงจื้อ ลัทธิเต๋า และความเชื่อดั้งเดิมอื่น ๆ ของจีน แต่การหันไปนับถือศาสนาอื่นที่ไม่ใช่อิสลามเป็นปัญหาอย่างมากเนื่องจากทางภาครัฐจะไม่เปลี่ยนข้อมูลทางราชการให้

ในปัจจุบัน มาเลเซียถูกนับว่าเป็นหนึ่งในประเทศที่มีความมั่งคั่งมากประเทศหนึ่งในกลุ่มประชาคมอาเซียนด้วยกัน ทั้งนี้ก็เป็นผลมาจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการเมืองอย่างต่อเนื่อง

อัฟฟาน ตุลยศักดิ์ (๒๕๕๗, ออนไลน์) ให้ข้อมูลว่า ปัญหาชาติพันธุ์ในมาเลเซียยังคงมีให้เห็นอยู่อย่างต่อเนื่อง กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ ต่างพยายามสร้างอำนาจเพิ่มบทบาทการเข้ามามีส่วนร่วมในสังคมและเมือง เพื่อแสดงถึงบทบาทกลุ่มของตนให้อยู่เหนือกลุ่มอื่น และพยายามสร้างอิทธิพลของความเป็นอัตลักษณ์ของตนให้อยู่เหนือกว่ากลุ่มอื่น ๆ เช่นเดียวกัน

ปัญหาความขัดแย้งทางชาติพันธุ์ในมาเลเซีย ที่เห็นได้ชัดมาจากความขัดแย้งระหว่างชาวมลายูกับคนจีนที่พยายามเข้ามาหรือเป็นเพียงผู้อาศัย ยังเป็นปัญหาที่รัฐบาลมาเลเซียต้องเข้าไปแก้ไข ซึ่งปัญหาดังกล่าวล้วนเกิดจากการที่รัฐบาลให้ความสำคัญกับชาวมลายูเหนือชาติพันธุ์อื่น โดยกำหนดนโยบายภูมิบุตรที่ให้สิทธิพิเศษแก่ชาวมลายูเหนือชาติเชื้ออื่น ไม่ว่าจะเป็นการใช้สิทธิด้านการศึกษา ชาวมลายูมีสิทธิในโอกาสด้านการศึกษามากกว่าชาติพันธุ์อื่น ถึงแม้จะมีผลการเรียนต่ำแต่ก็สามารถเข้าศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยได้ แต่คนจีนต้องสอบแข่งขันเพื่อให้มีสิทธิได้รับการศึกษา การให้สิทธิส่วนใหญ่กับคนมลายูในการประกอบอาชีพเป็นข้าราชการ คนมลายูเข้าไปมีบทบาทและดำรงตำแหน่งสำคัญหลายตำแหน่งในทางการเมือง ส่วนคนจีนส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพค้าขายและเป็นนักธุรกิจ โดยไม่มีสิทธิเข้าไปมีบทบาททางการเมืองเหมือนคนมลายู ซึ่งนี่เป็นการแสดงถึงความเหลื่อมล้ำทางสังคมที่รัฐมลายูได้ระบุนิติของชนพื้นเมืองไว้อย่างชัดเจน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เกิดความเข้ากันไม่ได้จนนำไปสู่ความขัดแย้งในที่สุด แต่ภายหลัง ตนกู นาจิบ अबดุลราซัค ขึ้นดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีคนใหม่ ได้แสวงหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น จนทำให้สถานะของคนจีนในด้านการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมีมากขึ้น จะเห็นได้จากพรรคการเมืองของชาวจีน MCA ได้เข้าไปเป็นพรรคร่วมรัฐบาลกับพรรคร่วม UMNO พรรคร่วมรัฐบาลเข้าไปมีพื้นที่ทางการเมืองและสามารถหาผลประโยชน์ให้ชาวจีนได้มากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้พรรคตัวแทนของคนจีน MCA ได้เข้าไปเป็นพรรคร่วมรัฐบาล แต่ผู้ที่ได้ดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ ในกระทรวงต่าง ๆ ส่วนใหญ่แล้วยังเป็นคนมลายู ถึงแม้สิทธิของคนจีนยังถูกจำกัดแต่มีรัฐหนึ่งที่คนจีนมีอิทธิพลอย่างมาก ซึ่งก็คือปีนัง เป็นเมืองท่าที่สำคัญทางเศรษฐกิจ เกาะปีนังเป็นแหล่งพักพิงของผู้อพยพชาวจีนโดยเฉพาะการเข้ามาเป็นผู้ใช้แรงงานเป็นจุดเริ่มต้นของการตั้งหลักถิ่นฐานอย่างถาวรและเป็นชุมชนขนาดใหญ่ที่มีคนจีนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ปัจจุบันผู้ว่าการรัฐ

เป็นคนจีน เจ้าของธุรกิจการค้าและอสังหาริมทรัพย์เกือบทั้งหมดก็ยังเป็นของคนจีนเสียส่วนใหญ่ คนจีนที่อาศัยอยู่ที่นั่นส่วนใหญ่จะมีสถานะที่ต่างจากรัฐอื่น ๆ ในมาเลเซีย ถึงแม้คนจีนจะเป็นผู้ว่าการรัฐปีนัง แต่ในความเป็นจริงแล้วคนจีนก็ยังไม่ได้มีสิทธิเกินในรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ คนจีนจึงถูกจำกัดสิทธิอยู่เช่นเดิม

สายสกุล เดชาบุตร (๒๕๕๘, ๑๗๘-๑๘๐) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับปีนังว่า ในบรรดาเมืองหลวงของชาติตะวันตกหรือชาติเจ้าอาณานิคมได้เข้ามาตั้งมั่นแสวงหาผลประโยชน์ในยุคของการล่าอาณานิคมในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งมีที่สำคัญ ๆ คือ มะละกาของโปรตุเกส มะนิลาของสเปน ปัตตาเวียของฮอลันดา ปินังและสิงคโปร์ของอังกฤษ ปินังถือว่าเป็นฐานที่มั่นแห่งสุดท้ายของบรรดาชาติอาณานิคมในการรุกรานล่าอาณานิคม และปีนังก็ถือเป็นเมืองที่สร้างประโยชน์ให้แก่เจ้าอาณานิคมน้อยกว่าเมืองใด ๆ ที่กล่าวมา เหตุที่เป็นเช่นนั้นเพราะแม้อังกฤษจะเข้ามาครอบครองปีนังและใช้ปีนังเป็นฐานบัญชาการในการล่าอาณานิคมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก็จริง หากแต่การตั้งเป็นเมืองหลวงหรือฐานบัญชาการนั้นก็ไปเพียงแค่ชั่วคราว กล่าวคือ ไม่นานอังกฤษก็ย้ายฐานบัญชาการการล่าอาณานิคมของตนเองในภูมิภาคไปตั้งมั่นยังสถานที่หนึ่งซึ่งสะดวกกว่า เจริญกว่า และมีความสำคัญมากกว่า นั่นก็คือ ย้ายไปยังสิงคโปร์ที่ชาวอังกฤษเองเข้าไปพัฒนาจนเจริญและเติบโต

ในฐานะเมืองหลวงของชาติอาณานิคม ปินังถือว่าเป็นเมืองที่ถูกเข้ามาตั้งมั่นช้ากว่าใครเขานั้นคือ กว่าที่ชาติตะวันตกจะเข้ายึดครองก็ล่วงเลยมาถึงศตวรรษที่ ๑๘ แล้ว ขณะที่มะละกานั้นโปรตุเกสเข้าครอบครองตั้งแต่ศตวรรษที่ ๑๖ สเปนตั้งมะนิลาขึ้นในศตวรรษที่ ๑๖ เช่นกันและฮอลันดาเข้าตั้งมั่นในปัตตาเวียในศตวรรษที่ ๑๗ และด้วยความล่าช้านี้เองทำให้ระยะเวลาในการกอบโกยหรือแสวงหาผลประโยชน์ของชาติอาณานิคม ซึ่งก็คืออังกฤษในเวลานั้นที่เหลือน้อยเต็มที ทั้งนี้เพราะในอีกไม่กี่ปีความเปลี่ยนแปลงก็ได้เคลื่อนเข้ามาปิดเกมยุคล่าอาณานิคมลงแล้ว

กระนั้น หากพิจารณากันในแง่ของบทบาทความเป็นเมืองที่ถูกชาติเจ้าอาณานิคมเข้าครอบครองและตั้งมั่นแล้ว ปินังก็ถูกนับเป็นหนึ่งในเมืองที่สนใจและควรได้รับการศึกษาอย่างยิ่งเมืองหนึ่งในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

เกาะปีนัง หรือที่คนไทยในอดีตจนปัจจุบันเรียกว่า เกาะหมากนี้ ปัจจุบันกลายมาเป็นรัฐปีนัง ซึ่งเป็น ๑ ใน ๑๓ รัฐที่รวมกันกลายมาเป็นสหพันธรัฐมาเลเซีย มีเมืองหลวงคือเมืองจอร์จทาวน์ ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกพร้อมกับเมืองมะละกาของมาเลเซีย ในวันที่ ๗ กรกฎาคม ค.ศ. ๒๐๐๘

ในอดีตนั้น ปินังหรือเกาะปีนังถือเป็นส่วนหนึ่งของรัฐไทรบุรี คือ เคดะห์ ที่สยามหรือไทยถือว่าเป็นรัฐเมืองขึ้นของไทยมาก่อน

ในความรู้สึกและความหมายที่กล่าวมานี้ดูเหมือนด้านหนึ่ง ปินังหรือเกาะหมากก็จะมีสถานะที่ไม่ต่างไปจากมะละกา ที่ครั้งหนึ่งไทยก็เคยมองว่าเป็นส่วนหนึ่งของเมืองประเทศราชของไทย แม้ขณะที่โปรตุเกสเข้ายึดครองมะละกาแล้วส่งทูตมาเจริญสัมพันธไมตรีกับกรุงศรีอยุธยา คนไทยก็มองว่าเป็นการให้เกียรติ ทั้งที่แท้จริงแล้ว โปรตุเกสเพียงแต่ดำเนินการทางการทูตเพื่อการค้าของตนเองตามปกติเท่านั้น

เช่นเดียวกันสำหรับปีนัง ปรากฏว่าเมื่ออังกฤษแสดงความจำนงที่จะเข้ามาตั้งมั่นยังเกาะปีนังเพื่อใช้ประโยชน์ในกิจการการค้าและการแสวงหาอาณานิคมของตนเองในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียง

เฉียดได้ ไทยหรือสยามในเวลานั้นก็พยายามแสดงการประท้วงหากแต่ก็ไม่อาจทำอะไรได้มากไปกว่า การแสดงความไม่พอใจเท่านั้น ทั้งนี้เพราะอังกฤษไม่ได้สนใจว่าไทยจะถือว่าปีนังเป็นส่วนหนึ่งของ ราชอาณาจักรไทย หากแต่คิดเพียงว่าปีนังนั้นเป็นเกาะที่ตั้งอยู่ในดินแดนของเคดะห์ ซึ่งมีองค์สุลต่าน ปกครองเป็นของตนเองเท่านั้น

จากเกาะที่ไร้ความสำคัญในช่วงก่อนศตวรรษที่ ๑๘ กระทั่งกลายเป็นฐานที่มั่นของเจ้าแห่ง จักรวรรดิอาณานิคมในศตวรรษที่ ๑๘ ส่งผลให้ปีนังกลายเป็นเมืองที่มีความสำคัญขึ้นอย่างเห็นได้ ชัด แน่นอนดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่าแท้จริงแล้วปีนังไม่ได้ยังประโยชน์อะไรมากมายให้แก่อังกฤษก็จริง แต่กระนั้นด้วยความเป็นเมืองที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งของจักรวรรดิอาณานิคมของเจ้าแห่ง การล่าอาณานิคมในศตวรรษที่ ๑๘ ต่อเนื่องถึงศตวรรษที่ ๑๙ อย่างอังกฤษอย่างน้อยที่สุด ปีนังก็ กลายเป็นเมืองที่โดดเด่นจนได้รับสมญาในเวลาต่อมาว่า “ไข่มุกแห่งบูรพาทิศ”

ในภูมิภาคอาเซียน มีสถานที่ที่องค์การยูเนสโกได้ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกอยู่ประมาณ ๓๐ แห่ง หนึ่งในนั้นคือเมืองจอร์จทาวน์ (Georgetown) เกาะปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซีย หลายชาติมี ประวัติศาสตร์เกี่ยวข้องกับปีนัง รวมทั้งประเทศไทย ซึ่งตอนนี้กำลังมีความพยายามที่จะติดตามและ เก็บรักษาหลักฐานทางประวัติศาสตร์เหล่านั้นเอาไว้

ปีนังหรือที่คนไทยในอดีตเรียกว่า “เกาะหมาก” เป็นเมืองท่าสำคัญของมาเลเซีย และของ อาเซียน อังกฤษเคยยึดครอง สถาปัตยกรรมชิโน-โปรตุกีส ส่วนผสมระหว่างตะวันตกกับตะวันออกยัง มีให้เห็น รัฐปีนังประกอบด้วยส่วนที่เป็นแผ่นดินใหญ่ ได้แก่ บัตเตอร์เวิร์ธ หรือเซอเบอร์ังเปอราย และ เกาะปีนัง โดยตั้งอยู่ทางภาคตะวันตกเฉียงเหนือของมาเลเซีย ห่างจากอำเภอสะเตาะจังหวัดสงขลา ประมาณ ๑๖๐ กิโลเมตร มีพื้นที่ ๒๘๕ ตารางกิโลเมตร โดยมีความหนาแน่นประชากร ประมาณ ๑๔๐๔.๙ คน/ตารางกิโลเมตร เมืองหลวง ได้แก่ จอร์จทาวน์ และยังเป็นจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวอีกด้วย ประชากร ๑.๕ ล้านคน (ข้อมูลเมื่อมิถุนายน ๒๕๕๐ อ้างใน สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองปีนัง, ๒๕๕๑: ๒) ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนฮกเกี้ยน โดยมีชาวมาเลเซียมุขิมบุตร ชาวจีน ชาวอินเดีย และชนชาติอื่น ๆ อยู่ รวมกัน ดังนั้น ภาษาราชการ คือ บาสาซาร์มาเลเซีย (Bahasa Malaysia) ภาษาจีนฮกเกี้ยน เป็น ภาษาท้องถิ่นที่ใช้ทั่วไปคู่กับภาษาบาสาซาร์มาเลเซีย ประชาชนทั่วไปส่วนใหญ่สามารถใช้ ภาษาอังกฤษได้ ศาสนาที่นับถือ ได้แก่ อิสลาม พุทธมหายาน ฮินดู และคริสต์ (สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองปีนัง, ๒๕๕๑: ๑-๓)

ด้านเศรษฐกิจและสังคมของมาเลเซีย หลังจากได้รับเอกราชจากอังกฤษเมื่อปี ๑๙๕๗ มาเลเซียต้องประสบปัญหาหากกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความแตกต่างกัน คือ ชาวมลายู จีน และอินเดีย ซึ่ง เกิดขึ้นระหว่างการปกครองของอังกฤษและได้ประทุขึ้นเมื่อปี ๑๙๖๙ ระหว่างการจลาจลของกลุ่มชาติ พันธุ์ ทำให้เกิดความสูญเสียเป็นวงกว้างต่อสังคมมาเลเซีย

มาเลเซียตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น จนนำมาสู่การเปลี่ยนแปลงนโยบายด้วยการเน้นความ เท่าเทียม การกระจายรายได้และลดช่องว่างทางเศรษฐกิจและสังคมด้วยนโยบายเศรษฐกิจใหม่เมื่อปี ๑๙๗๐ นอกจากนี้ยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่เอื้อให้มาเลเซียประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการความ แตกต่างหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรมในประเทศ เช่น ความอยู่รอดของประเทศ โครงสร้าง ทางการเมืองการปกครอง บทบาทและการบริหารงานจัดการของท้องถิ่นและการสร้างจิตสำนึกของ

ความเป็นพลเมืองมาเลเซียร่วมกัน (บุญรัตน์ รัฐบริรักษ์, ศุภการ สิริไพศาล และอดิสร คักดีสูง, ๒๕๕๕, ออนไลน์)

ด้วยเป็นประเทศที่มีหลายเชื้อชาติทั้งคนมาเลเซียเชื้อสายมาเลย์ เชื้อสายจีน เชื้อสายอินเดีย เป็นต้น แต่ละเชื้อชาติก็คุยภาษาของตัวเอง มาเลเซียก็คุยมลายู คนจีนก็พูดภาษาจีน (จีนกลาง แคนโทนี่ส ฮกเกี้ยน) คนอินเดียก็พูดภาษาฮินดู สำหรับการสนทนาข้ามเชื้อชาติจะใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางหรือไม่ก็ภาษามลายู กลุ่มแต่ละเชื้อชาติมักจะสร้างความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมและชีวิตความเป็นอยู่เฉพาะภายในกลุ่มของตน

ชาวมาเลย์เชื้อสายมาเลย์ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ ชาวไร่ ชาวนา อยู่ตามชนบท โดยรัฐบาลมาเลเซียจะมีโครงการช่วยเหลือให้ได้รับสิทธิพิเศษต่าง ๆ แก่ชาวภูมิบุตรเหนือชาวมาเลย์เชื้อสายอื่น ๆ เช่น การศึกษา ที่อยู่อาศัย การเป็นเจ้าของที่ดิน การถือหุ้นในธุรกิจ เป็นต้น

ชาวมาเลเซียเชื้อสายจีน ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเมือง มีนิสัยขยันขันแข็ง ประกอบอาชีพธุรกิจการค้าเป็นส่วนใหญ่เป็นพ่อค้า นักธุรกิจ บางส่วนทำงานในเหมืองหรือสวนยาง มีฐานะร่ำรวยกว่าชาวมาเลย์ เป็นผู้ขับเคลื่อนเศรษฐกิจการค้าของประเทศ

ชาวมาเลย์เชื้อสายอินเดีย ประกอบอาชีพพ่อค้า ทำงานด้านใช้แรงงานเป็นส่วนใหญ่ มีความขยันขันแข็ง สภาพความเป็นอยู่ปานกลาง และมีบทบาททางเศรษฐกิจการค้า (ศูนย์พัฒนาการค้าและธุรกิจไทย ในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์ สหพันธ์รัฐมาเลเซีย, ม.ป.ป., ออนไลน์)

วิสัยทัศน์ของรัฐบาลปีนัง

ชู Good Governance: CAT – Competency, Accountability, Transparency

เป็น international city: heritage + multi-cultural city

เป็น intellectual city: ประชาชนมีการศึกษา รู้ภาษาอังกฤษ+จีน

เป็น WIFI City: เป็น cyber city (Multi-media Super Corridor) (สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองปีนัง, ๒๕๕๖, ๓)

ภาพรวมศักยภาพของรัฐบาลปีนัง

๑. เป็นเมืองที่น่าอยู่ เมื่อปี ๑๙๙๙ รัฐบาลปีนังได้รับเลือกจาก UNDP (United Nations Development Program) ว่าเป็นหนึ่งในเมืองที่น่าอยู่ที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และได้รับการจัดลำดับจากนิตยสารเอเชียไค ให้เป็นเมืองที่น่าอยู่ที่สุดอันดับที่ ๖ ของทวีปเอเชียโดยพิจารณาจาก ๑) คุณภาพชีวิตของประชาชน ๒) สวัสดิการของรัฐ ๓) สภาพสิ่งแวดล้อม ๔) ระดับการพัฒนาาระบบโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคม สื่อสาร ๕) ระดับการศึกษา และ ๖) สาธารณสุข

๒. ความได้เปรียบในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมของปีนัง คือ ๑) การมีอิสระจากรัฐบาลในระบบสหพันธรัฐ ทำให้สามารถกำหนดและนำนโยบายไปปฏิบัติได้โดยอิสระ ทำให้สามารถดำเนินนโยบายที่รัฐวางไว้ได้อย่างชัดเจนและต่อเนื่อง ๒) มีแรงงานที่มีทักษะ และใช้ภาษาอังกฤษได้ดี ๓) มีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างดี มีการบริการและการอุตสาหกรรมที่ก้าวหน้า จึงเป็นรัฐทางเศรษฐกิจที่สำคัญอีกรัฐหนึ่งของมาเลเซีย

๓. ปัญหาท้าทาย และโอกาส ปัญหาที่รัฐปีนังเผชิญ คือ ๑) ปัญหาการขาดแคลนที่ดี และทรัพยากร ธรรมชาติ ๒) ขาดแคลนแรงงานชั้นกรรมกรที่ยังต้องพึ่งพาแรงงานต่างชาติปัญหาเหล่านี้ทำให้รัฐปีนังต้องแสวงหาโอกาส ๓) ให้มีความสำคัญกับการดำเนินงานต่าง ๆ ในกรอบของความร่วมมือสามเหลี่ยมเศรษฐกิจ (IMT-GT) เพื่อที่จะร่วมมือกันส่งเสริมการลงทุนตลอดจนแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีระหว่างกัน โดยอาศัยการแลกเปลี่ยนและใช้ศักยภาพของแต่ละประเทศที่มีอยู่อย่างสอดคล้องกัน อาทิ มาเลเซียมีความก้าวหน้าทางด้านไฮเทคของอุตสาหกรรมและมีเงินทุน แต่ขาดทรัพยากรธรรมชาติที่จะมาลงทุนในไทยและผลิตเพื่อส่งออก เป็นต้น ขณะที่อินโดนีเซียมีแรงงานราคาถูกก็จะกลายเป็นแหล่งแรงงานสำคัญแหล่งหนึ่งของมาเลเซีย เป็นต้น (สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองปีนัง, ๒๕๕๖, ๔-๕)

ความเป็นไทยในรัฐปีนัง

สำหรับประวัติศาสตร์ชาติไทยในปีนัง พบว่า มีบุคคลสำคัญระดับประเทศเคยมาพำนักอยู่ อาทิ พระยามโนปกรณนิติธาดา, กรมพระยาดำรงราชานุภาพ, สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ พระองค์เจ้าสวัสดิโสภณ กรมพระสวัสดิวัดนวิศิษฎ์ พระโอรสในรัชกาลที่ ๔ นอกจากนี้ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จนถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลปัจจุบันก็เคยเสด็จเยือน

นอกจากนี้กว่าหลายศตวรรษ วัดไทยในปีนังกลายเป็นที่สักการบูชาของทั้งคนไทยและคนท้องถิ่นที่สนใจในประเพณีไทย เช่น สงกรานต์ ลอยกระทง และในปีนัง ยังปรากฏสถานที่ต่าง ๆ ที่บ่งบอกถึงประวัติศาสตร์ความเป็นชาติไทย เช่น

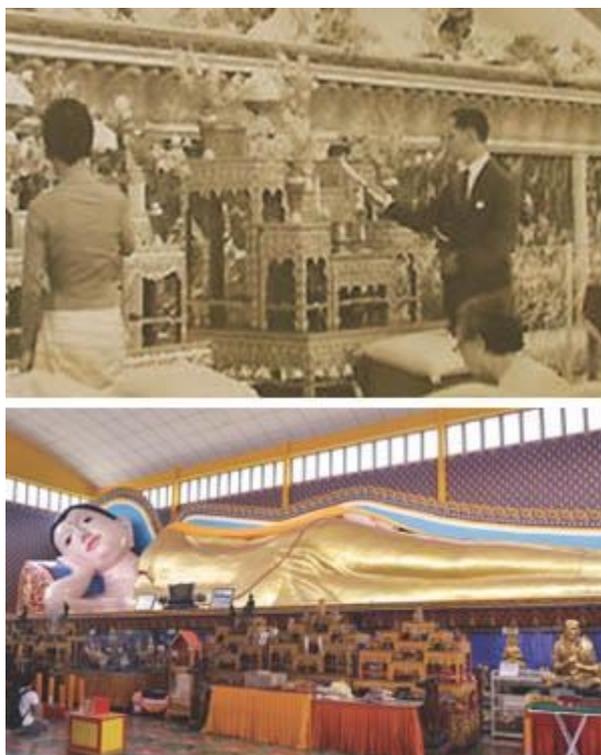
บางกอกเลน (Bangkok Lane) เป็นบ้านแถวที่มีเอกลักษณ์ สร้างขึ้นเมื่อปี ๑๙๒๘ โดย นายเชอ์ เลอง เกอ์ (Mr.Cheah Leong Keah) ซึ่งราชวงศ์ของไทยเคยใช้เป็นที่พัก

ภาพที่ ๒.๑ บางกอกเลน (Bangkok Lane) (การท่องเที่ยวรัฐปีนัง (Penang Global Tourism), ม.ป.ป., ออนไลน์)

หมู่บ้านไทยปูโลติกุส (Pulau Tikus) ชุมชนคนไทยในป็นังก่อสร้างชุมชนและอยู่อาศัยมาจนถึงปัจจุบัน อยู่ใกล้กับวัดไชยมังคลาราม ซึ่งธำรง อายุวัฒนะ (๒๕๑๗: ๓๘๗) ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่าหมู่บ้านแห่งนี้ ถ้าแปลเป็นภาษาไทยก็หมายความว่า หมู่บ้านเกาะหนู โดยคำว่า ปูโล แปลว่า เกาะติกุส แปลว่า หนู เป็นหมู่บ้านที่มีคนไทยอยู่อาศัยมา ๑๐๐ ปีเศษมาแล้ว อยู่ในเขตปกครองของอำเภอปีนังเหนือ มีคนไทยอยู่อาศัยพอสมควร และส่วนมากมีคนมีฐานะอยู่ในชั้นมีอันจะกิน และเป็นหญิงมากกว่าชาย ทั้งนี้เพราะหญิงไทยดังกล่าวนั้น ส่วนมากมีสามีเป็นชาวจีนตั้งถิ่นฐานอยู่ในท้องถิ่น

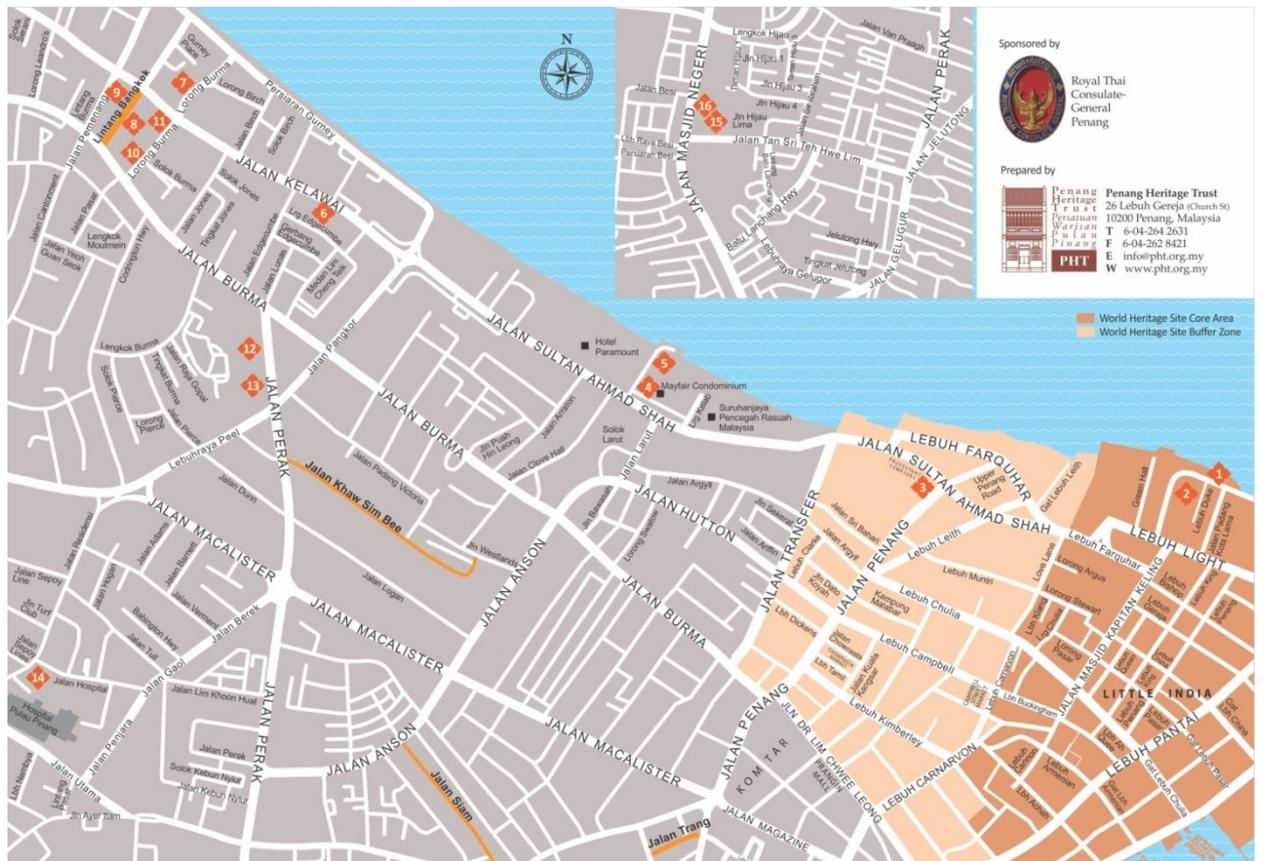
วัดไชยมังคลาราม เป็นวัดที่สร้างขึ้นบนพื้นที่ที่ได้รับจากข้าหลวงชาวอังกฤษบัตเตอร์เวิร์ท (Butterworth) ในราชินีวิกตอเรียมอบให้แก่ชุมชนชาวไทยและชาวพม่าในปี ๑๘๔๕ พระพุทธรูปปางไสยาสน์ ขนาด ๓๕ เมตร สร้างขึ้นเมื่อปี ๑๘๕๘ และวิหารสร้างเมื่อปี ๑๘๗๐ โดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชและสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถเสด็จพระราชดำเนินมาเมื่อปี ๑๙๖๒

ภาพที่ ๒.๒-๒.๓ วัดไชยมังคลาราม (การท่องเที่ยวรัฐปีนัง (Penang Global Tourism), ม.ป.ป., ออนไลน์)

อนุสาวรีย์พระยามโนปกรณนิติธาดา (Memorial of Phraya Manopakorn) นายกรัฐมนตรีคนแรกของไทย พระยามโนปกรณนิติธาดา หนีภัยการเมืองมาอยู่ที่ปีนัง และถึงแก่อนิจกรรมเมื่อปี ๑๙๔๘ โดยได้นำอัฐิบรรจุไว้ ณ วัดป็นบังอร และส่วนหนึ่งกลับไปยังวัดปทุมวนารามที่กรุงเทพฯ หลังจากนั้นจึงกลายเป็นอนุสาวรีย์ของท่าน (การท่องเที่ยวรัฐปีนัง (Penang Global Tourism), ม.ป.ป., ออนไลน์)

สำหรับจำนวนคนไทยที่อาศัยในปีนัง แม้จะไม่มีตัวเลขที่ยืนยันแน่ชัด เนื่องจากมีการเคลื่อนย้ายแรงงาน การประกอบอาชีพและการเข้าไปศึกษาเล่าเรียนอยู่ตลอดเวลา แต่จากการสำรวจของ สถาบันรัฐปีนัง (Penang Institute) (๒๐๑๓, ออนไลน์) พบว่า ชาวมาเลเซีย ที่ไม่ใช่ชาวมาเลเซียเชื้อชาติมาเลย์ จีน และอินเดีย มีอยู่ ๔,๘๐๐ คน และที่ไม่ใช่คนมาเลเซีย มีอาศัยอยู่ถึง ๑๕,๔๐๐ คนเลยทีเดียว

ภาพที่ ๒.๔ แผนที่แสดงพื้นที่ที่คนไทยอาศัยอยู่ในรัฐปีนัง (สถาบันรัฐปีนัง (Penang Institute), ๒๐๑๓)

จากแผนที่แสดงให้เห็นว่า คนไทยที่อาศัยอยู่ในปีนังนั้น มีกระจายทั่วไป โดยเฉพาะคนไทยที่มาประกอบอาชีพ ทำมาหากิน และศึกษาเล่าเรียน

ศุภรัตน์ ธาราศักดิ์ (กรมศิลปากร) (๒๕๕๘, ๑๑๖-๑๑๗) ให้ข้อมูลว่า ไทรบุรี เปอร์ลิส กลันตัน และตรังกานู เคยมีฐานะเป็นหัวเมืองประเทศราชของไทย เช่นเดียวกับปีนัง ที่เคยเป็นส่วนหนึ่งของรัฐเคดะห์หรือไทรบุรีมาก่อน ต่อมาภายหลัง จึงได้รับเอกราชจากอังกฤษในปี ๒๕๐๐ ได้รับการสถาปนาเป็นรัฐ ๆ หนึ่งของมาเลเซีย

ปีนังเคยเป็นเมืองท่าที่มีการติดต่อค้าขายสัมพันธ์กับหัวเมืองปักษ์ใต้ของไทย ปีนังเป็นสถานที่ที่มีการเปิดสอนภาษาอังกฤษในสถานศึกษาอย่างเป็นทางการเป็นครั้งแรกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ส่งผลให้มีคนไทยนิยมส่งบุตรหลานไปเรียนในยุคสมัยหนึ่ง เป็นสถานที่ประทับและพำนักลี้ภัยของ พระบรมวงศานุวงศ์และข้าราชการระดับสูงของไทยภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ อาทิ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระสวัสดิวัดนวิศิษฎ์ พระราชโอรสในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและพระยามโนปกรณนิติธาดา อดีตนายกรัฐมนตรีคนแรกของประเทศไทย

การตั้งถิ่นฐานพำนักอาศัยของคนไทยในป็นัง

คนไทยที่พำนักอาศัยอยู่ในป็นังมักเป็นที่เรียกขานกับในหมู่คนพื้นเมืองว่า โอริงเซียม หรือ Orang Siam คนไทยเหล่านี้มีทั้งที่อพยพเข้าไปตั้งถิ่นฐานอยู่มาแต่ดั้งเดิมตั้งแต่เมื่อครั้งที่ป็นังยังมีฐานะเป็นส่วนหนึ่งของรัฐไทรบุรีหรือเคดะห์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นคนไทยที่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย และบางส่วนเป็นคนไทยเชื้อสายจีนที่อพยพเข้าไปตั้งถิ่นฐานประกอบธุรกิจภายในเมืองป็นัง ในยุคที่การค้าเจริญรุ่งเรือง นอกจากนี้ ยังมีคนไทยอีกส่วนหนึ่งที่อพยพเข้าไปพำนักอาศัยพร้อม ๆ กับเจ้านาย ขุนนาง และคหบดีในภายหลัง ซึ่งในกลุ่มนี้มีอยู่บ้านแต่จำนวนไม่มากนัก อย่างไรก็ตาม คนไทยที่พำนักอาศัยอยู่ในป็นังนับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันนับว่ามีจำนวนไม่มากนักเมื่อเทียบกับคนไทยที่อาศัยอยู่ในรัฐ ๔ รัฐที่เคยมีฐานะเป็นเมืองประเทศราชของไทยมาก่อน ได้แก่ ไทรบุรี เปอร์ลิส กลันตัน และตรังกานู คนไทยที่อาศัยอยู่ในภายในรัฐ ๔ รัฐดังกล่าว จะมีการตั้งถิ่นฐานพำนักอาศัยอยู่รวมกันเป็นชุมชนใหญ่ และยังคงสืบทอดขนบธรรมเนียมประเพณีภาษา ตลอดจนศาสนาประจำชาติไว้ได้อย่างเหนียวแน่น ในขณะที่คนไทยที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ป็นังเมื่อครั้งอดีต ส่วนใหญ่จะสมรสกับชาวจีน และชาวมาเลเซียในท้องถิ่น จนผสมกลมกลืนกลายเป็นคนพื้นเมืองไปเกือบทั้งหมดแล้ว

เมื่อครั้งที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพเสด็จลี้ภัยไปประทับ ณ ป็นัง เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๖ ได้ทรงแสดงพระวินิจฉัยเกี่ยวกับชนชาติต่าง ๆ ในเมืองป็นัง รวมถึงคนไทยในครั้งนั้นไว้ว่า ตามที่มีผู้กล่าวภายในรัฐป็นังน่าจะมีความจริง เนื่องจากภายในเมืองป็นังมีวัดไทยอยู่ด้วยกัน ๕-๖ วัด แต่เนื่องจากคนไทยเหล่านั้นมักจะนุ่งห่มเป็นคนชาติอื่นจึงไม่รู้ว่าเป็นคนไทยนอกจากจะได้พูดจากัน (สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ และสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ (ม.ป.ป., ๑๕๒ อ่างใน ศุภรัตน์ ธาราคักดี (กรมศิลปากร), ๒๕๕๘, ๑๖๒) คนไทยที่อพยพมาพำนักอาศัยอยู่ที่ป็นังตั้งแต่เมื่อครั้งอดีตเหล่านี้ ส่วนใหญ่จะตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณโดยรอบวัดไทยในป็นัง ได้แก่

๑. บ้านปูโลติกุส (Pulau Tikus) หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า บ้านเกาะหนู เดิมเป็นหมู่บ้านของชาวประมงและชาวพม่าที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานพำนักอาศัยอยู่ในเมืองป็นังมาแต่ก่อน เป็นที่รู้จักในหมู่คนพื้นเมืองว่า กัมปงอวา (Kampong Ava) (Kampong เป็นภาษามลายู แปลว่า หมู่บ้าน Ava เข้าว่าเป็นคำเรียกชาวพม่า) ต่อมาภายหลังจึงเริ่มมีคนไทยอพยพเข้ามาพำนักอาศัยรวมอยู่ด้วย ย่านปูโลติกุสนับเป็นชุมชนที่มีคนไทยอาศัยอยู่หนาแน่นกว่าบริเวณอื่น ๆ เนื่องจากเป็นที่ตั้งของวัดไชยมังคลาราม วัดไทยที่มีความสำคัญที่สุดบนเกาะป็นัง และนับเป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชนคนไทยในรัฐป็นังมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

๒. บ้านบาตูลันจั้ง (Batu Lanchang) อยู่ถัดจากบ้านปูโลติกุสขึ้นไปทางทิศเหนือ บริเวณนี้เป็นที่ตั้งของวัดปิ่นบังอร ซึ่งภายในอาณาบริเวณเดียวกันนี้มีวัดไทยตั้งอยู่ติดกัน ๒ วัด คือ วัดปิ่นบังอรนอก (วัดนอก) และวัดปิ่นบังอรใน (วัดใน) ซึ่งวัดนี้สันนิษฐานว่าเป็น วัดจันทารามเดิม

๓. บ้านซากาซาง (Sakaschang) อยู่ถัดจากบ้านปูโลติกุสลงไปทางทิศใต้ บริเวณนี้มีคนไทยอาศัยอยู่ไม่มากนัก เป็นที่ตั้งของวัดสว่างอารมณ์เดิม ปัจจุบันวัดนี้ได้เปลี่ยนสถานะเป็นวัดจีนในศาสนาพุทธนิกายมหายาน (ศุกลรัตน ธาราศักดิ์ (กรมศิลปากร), ๒๕๕๘, ๑๖๑-๑๖๒)

สถานที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ไทยในปิ่นัง

ปิ่นังเป็นรัฐหนึ่งของสหพันธรัฐมาเลเซียที่มีคนไทยอพยพเข้าไปพำนักอาศัยและประกอบธุรกิจการค้ามาตั้งแต่เมื่อครั้งอดีต ด้วยเหตุนี้ ภายในเมืองปิ่นังจึงยังคงปรากฏหลักฐานและร่องรอยทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับคนไทยให้พบเห็นอยู่เป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นอาคารบ้านเรือนศาสนสถาน ตลอดจนสถานที่ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลและเหตุการณ์ต่าง ๆ ในอดีต (ศุกลรัตน ธาราศักดิ์ (กรมศิลปากร), ๒๕๕๘, ๑๖๒)

วัดไทยในปิ่นัง

ด้วยเหตุที่ภายในเมืองปิ่นังมีคนไทยเข้าไปตั้งถิ่นฐานพำนักอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก มาตั้งแต่เมื่อครั้งที่ยังอยู่ภายใต้การปกครองของไทรบุรี และยังมีคนไทยอีกจำนวนมากมิใช่น้อยที่อพยพเข้าไปในภายหลัง การสร้างศาสนสถาน เพื่อใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรมและเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้คน จึงนับว่ามีความจำเป็น จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พ.ศ. ๒๓๘๘ สมเด็จพระราชินีนาถวิกตอเรีย ได้พระราชทานที่ดินบริเวณที่เรียกว่า ปูโลติกุส (Pulau Tikus) ซึ่งเป็นบริเวณที่มีคนไทยพำนักอาศัยอยู่หนาแน่น เพื่อสร้างวัดไทยขึ้นแห่งแรกภายในเมืองปิ่นังคือ วัดไชยมังคลาราม

เมื่อครั้งที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาตำราจานุภาพเสด็จลี้ภัยไปประทับ ณ ปิ่นัง ใน พ.ศ. ๒๔๗๖ ได้ทรงมีลายพระหัตถ์กราบทูลมายังสมเด็จพระเจ้าพระบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ว่าภายในเมืองปิ่นังมีวัดไทยอยู่ด้วยกัน ๕ แห่ง ได้แก่ วัดปูโลติกุสหรือวัดไชยมังคลาราม วัดประตูลันจั้ง (บาตูลันจั้ง) หรือวัดปิ่นบังอร วัดจันทาราม หรือวัดใน วัดสว่างอารมณ์ และวัดบุปผาราม

วัดไชยมังคลาราม

เป็นวัดไทยที่มีความสำคัญที่สุดในรัฐปิ่นัง เดิมชื่อ วัดปูโลติกุส (Pulau Tikus) สร้างขึ้นใน พ.ศ. ๒๓๘๘ ภายหลังได้เปลี่ยนชื่อเป็นวัดไชยมังคลารามเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๙๑ วัดนี้ตั้งอยู่ที่เลขที่ ๑๗ ถนนพม่า (Jalan Burma) ฝั่งตรงข้ามกับวัดธรรมิการาม วัดพม่าในพุทธศาสนานิกายเถรวาท

ลักษณะศิลปกรรมของสิ่งก่อสร้างภายในวัดเป็นการผสมผสานระหว่างไทย พม่า และจีน ภายในอุโบสถประดิษฐานพระพุทธรูปไสยาสน์ที่ยาวที่สุดในสหพันธรัฐมาเลเซีย ความยาว ๑๐๘ ฟุต เมื่อครั้งที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

เสด็จพระราชดำเนินเยือนปีนัง ใน พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้เสด็จพระราชดำเนินมายังวัดแห่งนี้ และทรงประกอบพิธีเบิกพระเนตรและพระราชทานนาม พระพุทธไสยาสน์องค์นี้ว่า “พระพุทธชัยมงคล” เมื่อวันที่ ๒๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๕

บริเวณด้านหลังวัดไชยมังคลารามเป็นที่ตั้งของซอยบางกอกหรือ Bangkok Lane ซึ่งเป็นบริเวณที่มีคนไทยพำนักอาศัยอยู่หนาแน่น

วัดปิ่นบังอร

วัดปิ่นบังอรตั้งอยู่บนถนนกรีนเลน (Green Lane) (ปัจจุบันคือ ถนนมัสยิดเนเกรี (Masjid Negeri)) เดิมชื่อว่าวัดบาตูลันจิง (Batu Lanjang) สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระสวัสดิวัดนวิศิษฎ์พระราชทานนามวัดนี้ในภายหลังว่า “วัดปิ่นบังอร” ไม่ปรากฏหลักฐานปีที่สร้างวัด สมเด็จพระบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงบันทึกถึงวัดนี้ไว้ในพระนิพนธ์ “สาส์นสมเด็จพระ” ว่า น่าจะสร้างขึ้นภายหลังวัดบุโหลตึกุส (วัดไชยมังคลาราม) อย่างไรก็ตาม ในภายหลังได้ปรากฏหลักฐานเกี่ยวกับที่ดินของวัดปิ่นบังอรว่าวัดนี้ได้จัดทะเบียนตั้งแต่พ.ศ. ๒๓๓๗ จึงน่าจะสร้างขึ้นก่อนวัดไชยมังคลาราม

สิ่งก่อสร้างภายในวัดประกอบด้วยอุโบสถศิลปะแบบจีน ศาลาการเปรียญ และสถาปัตยกรรมศิลปะแบบจีนผสมพม่า

วัดปิ่นบังอรมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์เนื่องจาก เมื่อครั้งที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระสวัสดิวัดนวิศิษฎ์สิ้นพระชนม์ที่เมืองปีนังเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๘ ได้มีการจัดพิธีถวายพระเพลิงพระศพ ณ วัดแห่งนี้ และเมื่อครั้งที่พระยามโนปกรณนิติธาดาถึงแก่อนิจกรรมใน พ.ศ. ๒๔๙๑ ศพของท่านก็ได้ถูกนำไปบำเพ็ญกุศลและบรรจุไว้ ณ วัดแห่งนี้ก่อนที่จะนำกลับมาประกอบพระราชทานเพลิงศพอย่างเป็นทางการที่กรุงเทพฯ ปัจจุบันทางวัดยังคงเก็บรักษาที่บรรจุศพพระยามโนปกรณนิติธาดาไว้เป็นอนุสรณ์ ตรงบริเวณริมกำแพงวัดด้านติดถนนด้วย

วัดบุปผาราม

วัดบุปผารามตั้งอยู่ที่เลขที่ ๘ ถนนเประ สร้างขึ้น พ.ศ. ๒๔๕๘ ในพระนิพนธ์เรื่องสาส์นสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงเล่าถึงประวัติความเป็นมาของวัดแห่งนี้ว่า วัดบุปผารามตั้งอยู่ทางทิศเหนือของวัดสว่างอารมณ์ในครั้งนั้น (พ.ศ. ๒๔๗๘) มีพระสงฆ์จำพรรษาอยู่เพียง ๒ รูป เจ้าอาวาสคือ ข้าราชการแก้ว นัยว่าเป็นผู้สร้างวัดนี้ พระประธานในอุโบสถสร้างเป็นแบบหล่อจำลองพระพุทธชินราช ปัจจุบันวัดบุปผารามนับเป็นวัดไทยที่มีความสำคัญอีกแห่งหนึ่งของเมืองปีนัง

วัดสว่างอารมณ์

วัดสว่างอารมณ์ ตั้งอยู่บนถนนเประทางทิศใต้ของวัดบุโหลตึกุส สร้างขึ้นใน พ.ศ. ๒๔๕๔ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพทรงอธิบายถึงประวัติความเป็นมาของวัดนี้ไว้ในพระนิพนธ์เรื่องสาส์นสมเด็จพระ เศรษฐีชาวจีนคนหนึ่งเป็นผู้สร้างวัดนี้ขึ้น

ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ วัดนี้ถูกทิ้งร้างและต่อมาได้เปลี่ยนสภาพเป็นวัดจีนในพุทธศาสนา นิกายมหายาน ชื่อว่า วัดอังฮอกซี (Ang Hock See Temple) ภายในวัดมีเพียงใบเสมาหินและองค์พระสถูปเจดีย์สีขาวที่ยังคงเหลือร่องรอยความเป็นวัดไทยปรากฏให้เห็น

นอกจากสถานที่ตั้งได้กล่าวมาแล้ว ภายในเมืองปีนังยังมีสถานที่สำคัญ ๆ ที่มีประวัติความเป็นมาตลอดจนชื่อเรียกที่เกี่ยวข้องกับคนไทย ได้แก่ ถนนสยาม (Jalan Siam) ถนนบางกอก (Jalan Bangkok) ถนนปัตตานี (Jalan Pattani) ถนนคอซิมบี๊ (Jalan Khaw Sim Bee) ถนนตรัง (Jalan Trang) และถนนสงขลา (Jalan Singora) เป็นต้น (ศุภรัตน์ ธาราศักดิ์ (กรมศิลปากร), ๒๕๕๘, ๑๗๒-๑๗๔)

จากข้อมูลข้างต้น แสดงให้เห็นความสัมพันธ์อันยาวนานระหว่างชนชาติไทยกับเมืองปีนัง หรือรัฐปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซีย อันมีหลักฐานจากการตั้งถิ่นฐานของคนไทยบริเวณวัดไทยต่าง ๆ รวมถึงเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีชื่อเสียงของประเทศไทยที่เคยมาพำนักที่รัฐปีนังแห่งนี้

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ด้วยคณะผู้วิจัยต้องการศึกษาพฤติกรรมในรัฐปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซีย จึงทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับพฤติกรรมของมาเลเซียที่มีความคล้ายคลึงกับพฤติกรรมในรัฐปีนัง ดังที่นักวิชาการได้กล่าวถึงต่อไปนี้

ปรีชา คุวินทร์พันธุ์ (๒๕๕๑: ๒๔-๒๖) นำเสนอว่า แม้ว่าจีนและอินเดียจะเป็นกลุ่มที่อพยพจากภายนอก ตั้งถิ่นฐานอยู่ในสหพันธรัฐมาเลเซีย รวมทั้งสิงคโปร์มาเป็นเวลานาน แต่การแบ่งแยกเชื้อชาติ (race) หรือชาติพันธุ์เป็นการจัดประเภทที่เกิดขึ้นมาไม่นานนี้เอง เมื่อแต่ละกลุ่มมีการจัดตั้งองค์กรทางการเมือง และเรื่องชาติพันธุ์ได้กลายเป็นเรื่องการเมืองนับแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง และการประกาศเอกราชของสหพันธรัฐมาเลย์ในปี ๑๙๕๗ ชาติพันธุ์ได้กลายเป็นอัตลักษณ์ทางการเมือง เมื่อแต่ละกลุ่มมีพรรคการเมืองที่เป็นตัวแทนของกลุ่มเองและความชัดเจนในความแตกต่างในทางเศรษฐกิจโดยเฉพาะระหว่างชาวจีนและชาวมาเลย์ ซึ่งเป็นชนกลุ่มใหญ่ในมาเลเซียปรากฏชัด ชาวจีนส่วนใหญ่เป็นพ่อค้านักธุรกิจมีฐานะดีกว่าคนมาเลย์ ความแตกต่างเหล่านี้นำไปสู่การให้ “สิทธิพิเศษ” กับชาวมาเลย์ในด้านการทำงานในหน่วยงานของรัฐ การศึกษา และการทำธุรกิจโดยทั่วไป ตามนโยบาย “ภูมิบุตร” (Bumiputra) อย่างไรก็ตาม นากาตะ (Nagata) (๑๙๗๙ อ้างใน ปรีชา คุวินทร์พันธุ์, ๒๕๕๑: ๒๔) ได้ยืนยันว่าในเมืองสำคัญ ๆ เหนืออื่นที่มีความแตกต่างทางชาติพันธุ์ ปรากฏชัดแจ้ง และเป็นปัญหาสำคัญ และโดยเหตุเดียวกันนี้ กาฮัน (Kahn) (๑๙๘๗: ๑๑๘-๑๑๙ อ้างใน ปรีชา คุวินทร์พันธุ์, ๒๕๕๑: ๒๔) กล่าวว่า ในเมืองเท่านั้นที่เป็นพื้นที่ที่คนมาเลย์สร้างและแสดงอัตลักษณ์ของความเป็นคนทันสมัย มีชีวิตแบบคนในนครท่ามกลางความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ชาวมาเลย์ส่วนใหญ่ยังทำเกษตรกรรมและอยู่ในชนบทมีวิถีชีวิตที่ไม่เหมือนชาวมาเลย์ที่อยู่ในเมือง

รูปแบบของพหุสังคมของมาเลเซียถูกกำหนดโดยอังกฤษที่เป็นเจ้าอาณานิคม การจัดประเภทยีน อินเดีย มาเลย์ เหล่านี้ล้วนเป็นความแตกต่างที่สร้างขึ้น โดยการปกครองอาณานิคมในการจัดประเภทของกลุ่มคน เพื่อการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ เช่น เก็บภาษี การประกอบอาชีพ เป็นต้น ชาวจีนได้รับการส่งเสริมให้ทำธุรกิจการค้าในเมือง ชาวอินเดีย ค้าขายให้กู้เงิน และอาชีพเฉพาะทาง

ส่วนคนมาเลย์ส่วนใหญ่ นั้น อังกฤษดูแลจัดสรรที่ดินให้ในการทำสวนยางและเพาะปลูกข้าว การแบ่งงานด้านอาชีพจึงดูซ้อนทับกับการจัดประเภทกลุ่มชาติพันธุ์ แต่ละกลุ่มมีอัตลักษณ์เฉพาะในรูปแบบที่ถูกสร้างภายใต้การจัดประเภทอาชีพ และชาติพันธุ์ ภายใต้ระบบอาณานิคม ชาวจีนถูกเข้าใจว่า ฉลาด เป็นนักลงทุน แสวงหากำไร คิดตามเหตุและผล ส่วนคนมาเลย์เป็นนักอนุรักษ์นิยม เชื่อในโชคชะตา และรอคอยความช่วยเหลือตลอดเวลา (นากาตะ (Nagata), ๑๙๗๙: ๘๑-๘๒ อ้างใน ปรีชา คุวินทร์พันธุ์, ๒๕๕๑: ๒๕)

ชาวมาเลย์ยังหมายความรวมเอาคนกลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะชาติพันธุ์ย่อยอีกหลายกลุ่มที่มาจากชวา สุมาตรา มีนังคาเบา และอาเจะห์เข้าไว้ด้วย เพราะฉะนั้นคำว่ามาเลย์จึงหมายถึง การกำหนดอัตลักษณ์โดยอาศัยศาสนา ภาษา และประเพณีร่วมกัน ตามรัฐธรรมนูญชาวมาเลย์จะเป็นชนส่วนใหญ่ และถูกกำหนดไว้ชัดเจน แต่ในความเป็นจริง นากาตะ (Nagata) ยืนยันว่า มีความหลากหลายและเลื่อนไหลเปลี่ยนแปลงภายในกลุ่มคนมาเลย์มากกว่าที่กำหนดโดยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายปกครอง (๑๙๗๙: ๘๑-๘๒ อ้างใน ปรีชา คุวินทร์พันธุ์, ๒๕๕๑: ๒๕) ความหลากหลายและระดับของอัตลักษณ์ของมาเลย์ยังแตกต่างกันไปตามท้องถิ่นและชาติพันธุ์ย่อย

นอกจากนี้ แม้ว่าแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์จะแยกกัน แต่ก็มีชาวมาเลย์ที่เป็นลูกผสมอันเกิดจากการแต่งงานข้ามกลุ่มชาติพันธุ์ หรือการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ซึ่งทำให้เส้นแบ่งระหว่างกลุ่มไม่ชัดเจน เช่น พวกเปอรานากัน (Peranakan) หรือจีนบาบา (Baba Chinese) ที่เป็นชาวจีนที่อาศัยอยู่ในมะละกา และป็นมาเป็นเวลานานที่มีวัฒนธรรมที่เป็นส่วนผสมระหว่างจีนกับมาเลย์ ยังมีพวกยูเรเชีย (Eurasians) ที่เป็นลูกหลานของโปรตุเกสกับมาเลย์ในมะละกา พวกอินเดียมุสลิมที่เรียกกันว่า ยาวีเปอรานากัน (Jawi Peranakan) เป็นลูกผสมระหว่างอินเดียกับมาเลย์ และพวกอินเดียบาบา (Indian Baba) ที่เป็นชาวฮินดู แต่เดิมนปัจจุบันได้ผสมผสานเข้ากับวัฒนธรรมท้องถิ่นมาเลย์อย่างแยกไม่ออก (นากาตะ (Nagata), ๑๙๗๙: ๘๑-๘๒ อ้างถึงใน ปรีชา คุวินทร์พันธุ์, ๒๕๕๑: ๒๕)

ในปัจจุบันสังคมมาเลเซียยังคงยึดการแบ่งฐานะตำแหน่งระหว่างและภายในกลุ่มชาติพันธุ์เป็นสำคัญ แม้ว่าชั้นทางสังคม (เส้นแบ่งฐานะตามเศรษฐกิจในแนวนอน) จะปรากฏขึ้นตัดผ่านเส้นแบ่งของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ก็ตาม เช่น กลุ่มคนชั้นสูงจะรวมเอาชนชั้นนำของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ นากาตะ (Nagata) เชื่อว่า เส้นแบ่งทางชนชั้นตามแนวนอนตัดเส้นแบ่งทางชาติพันธุ์ในแนวตั้งเป็นการแบ่งโดยวัตถุวิสัย (objective) สำหรับคนมาเลเซีย โดยทั่วไปยังคงคำนึงถึงฐานะตำแหน่งของคนและกลุ่มภายในบริบทของกลุ่มชาติพันธุ์มากกว่า (subjective) เพราะฉะนั้นในมาเลเซียความไม่เท่าเทียม (inequality) แสดงออกในลักษณะของความสัมพันธ์ส่วนตัว เช่น ระหว่างผู้อุปถัมภ์กับผู้รับอุปถัมภ์ หรือความสัมพันธ์ต่างกลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นส่วนตัว มากกว่าที่จะเป็นเรื่องของชนชั้นทางสังคมล้วน ๆ ที่หมายถึงการรวมตัวของคนที่ผลประโยชน์ร่วมกันโดยไม่เกี่ยวกับชาติพันธุ์เช่นเดียวกัน (ปรีชา คุวินทร์พันธุ์, ๒๕๕๑: ๒๕)

ความสัมพันธ์ภายในกลุ่มชาติพันธุ์และการจัดลำดับฐานะตำแหน่งภายในกลุ่มชาติพันธุ์ยังมีความสำคัญและเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของโครงสร้างทางสังคมของมาเลเซีย

คำถามก็คือว่า เมื่อพ้นจากการอยู่ใต้กลไกทางการปกครองแบบอาณานิคมแล้ว รัฐบาลมาเลเซียมีทางเลือกใดบ้างในอันที่จะสร้างความเป็น “ชาติ” (nationhood) ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ นากาตะ (Nagata) ได้กล่าวถึงทางเลือกไว้ ๔ แนวทาง คือ ๑) ผสมกลมกลืนกลุ่มชาติพันธุ์ให้มี

ความเป็นมาเลย ๒) สร้างวัฒนธรรมกลุ่มผสมของคนมาเลเซีย โดยผสมส่วนประกอบทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์และวัฒนธรรมการรักษาอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมของตนเอง ๓) ยอมรับความเป็น “พหุสังคม” ที่แต่ละกลุ่มชาติพันธุ์รักษาอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมของตนเอง ๔) ยอมรับความทันสมัยแบบตะวันตกที่แต่ละปัจเจกสามารถมีอัตลักษณ์ของตนเองเป็นสำคัญ (Nagata: ๒๑๙ อ้างใน ปรีชา คุวินทร์พันธุ์, ๒๕๕๑: ๒๕)

นากาตะ (Nagata) ให้ความเห็นว่า รูปแบบ “พหุสังคม” จะใกล้เคียงกับสถานการณ์ในมาเลเซียในปัจจุบันมากที่สุด แม้ว่าจะยังมีการให้ความสำคัญกับภาษามาเลย์และสัญลักษณ์ประจำชาติที่มาจากสังคมและวัฒนธรรมของชาวมาเลย์มากกว่ากลุ่มอื่น เช่น ศาสนาอิสลามระบบสุลต่านเพลงชาติมาเลย์ เป็นต้น ส่วนลักษณะแบบที่ ๑ ที่จะสร้างอัตลักษณ์แบบมาเลย์ เช่น การมีประวัติศาสตร์เก่าแก่ ศิลปะการดนตรี และฟ้อนรำ เครื่องแต่งกายและอาหารที่เป็นของพื้นเมืองมาเลย์ โดยเฉพาะเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศ และรูปแบบที่ ๔ คือ เป็นความทันสมัยในการพัฒนาตามแนวทางของโลกตะวันตก เช่น การสร้างบ้านเมืองให้ทันสมัย มีเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ก้าวหน้า ทั้งหมดนั้น นากาตะ (Nagata) ก็ยังเห็นว่า อัตลักษณ์ของชาติของมาเลเซียเป็นลักษณะแบบพหุนิยม คือ รวมเอาส่วนประกอบทางวัฒนธรรมของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ (mosaic) โดยการยอมรับการคงอยู่ของวัฒนธรรมและสังคมของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งเป็นลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ ชั้นทางสังคม สถานภาพ และอำนาจภายในสังคมมาเลเซียในปัจจุบันนั่นเอง (ปรีชา คุวินทร์พันธุ์, ๒๕๕๑: ๒๕)

ปรีชา คุวินทร์พันธุ์ (๒๕๕๑: ๓๔) ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ต้นศตวรรษที่ ๒๑ อัตลักษณ์ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นที่รับรู้กันมากขึ้น ทั้งสำหรับคนในท้องถิ่นภูมิภาคเองและคนภายนอก ในฐานะที่เป็นภูมิภาคเอกเทศมีลักษณะเฉพาะของตนเองที่ประกอบด้วยประเทศที่แตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรมและศาสนา ตลอดจนชาติพันธุ์ การจะเข้าใจอัตลักษณ์ของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จึงต้องเข้าใจอัตลักษณ์ทั้งในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น (ชุมชน ชาติพันธุ์/ชนกลุ่มน้อย) อัตลักษณ์ทั้ง ๓ ระดับ รวมถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและบุคลิกภาพไม่จำเป็นต้องขัดแย้งกันและเป็นปรากฏการณ์ธรรมดา อัตลักษณ์เป็นสิ่งที่ยืดหยุ่นเลื่อนไหล และเปลี่ยนแปลงได้ อัตลักษณ์หลักอยู่ที่อัตลักษณ์ของชาติ กับอัตลักษณ์ของท้องถิ่น และการเป็นคนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การเน้นอัตลักษณ์ของชาติ และอัตลักษณ์ของท้องถิ่นจะยังคงอยู่ และที่จริงแล้วก็ยังคงเป็นเช่นนั้น (กาห์น (Kahn), ๑๙๙๘ อ้างใน ปรีชา คุวินทร์พันธุ์, ๒๕๕๑: ๓๔) สังคมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองสูงเป็นพลวัตที่เคลื่อนไหวตลอดเวลา แต่ผู้เชี่ยวชาญเช่นเดียวกับกาห์น (Kahn) ว่า การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ หรือกระแสโลกาภิวัตน์จะทำให้อัตลักษณ์เอเชียตะวันออกเฉียงใต้เด่นชัดยิ่งขึ้น ในลักษณะที่มีการเน้นย้ำความเป็นท้องถิ่นของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในฐานะภูมิภาคที่มีลักษณะเฉพาะของตนเองเป็นสำคัญ

ศุภการ สิริไพศาล และอดิสร ศักดิ์สูง (๒๕๕๔) ศึกษานโยบาย “ภูมิบุตร” กับพหุวัฒนธรรม โดยให้ความหมายคำว่า “ภูมิบุตร” คือ ใช้เรียกคนมาเลเซียเชื้อสายมลายูหรือเชื้อสายอื่น ๆ ที่เป็นมุสลิม ที่ตั้งถิ่นฐานดั้งเดิมในอาณาเขตของสหพันธรัฐมาเลเซีย ซึ่งภูมิบุตรนี้คือ นโยบายของรัฐบาลเพื่อสนับสนุนคนมาเลย์ดั้งเดิมเพื่อให้ได้สิทธิพิเศษต่าง ๆ เหนือคนจีนที่เป็นผู้อพยพเข้ามาที่หลัง โดยชนชั้นนำมลายูให้เหตุผลว่าจำเป็นจะต้องรักษาศักดิ์ศรีของความเป็นเจ้าของดินแดนในฐานะลูกของ

แผ่นดินซึ่งจะไม่ยอมให้คนต่างชาติที่เข้ามาภายหลัง (ศุภการ สิริไพศาล และอดิศร ศักดิ์สูง, ๒๕๕๔: ๓๐ อ้างใน อัมพาน ตุลยศักดิ์, ๒๕๕๗: ออนไลน์) เข้ามาเป็นเจ้าของหรือผู้ปกครองดินแดนมลายูแห่งนี้ แนวคิดนี้ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ของมลายูเป็นใหญ่และมีอำนาจเหนือชาติพันธุ์อื่น ๆ นโยบายภูมิบุตรเป็นนโยบายเพื่อลดความยากจน และการปรับโครงสร้างทางสังคม โดยจะแบ่งสิทธิพิเศษของคนมลายูที่ต้องได้รับในด้านต่าง ๆ อาทิ ด้านเศรษฐกิจ ผลักดันและพัฒนาคนมลายูให้เข้ามามีบทบาททางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น เพราะที่ผ่านมามีคนจีนจะเป็นพ่อค้าอาศัยอยู่ในเมืองและเป็นผู้กุมอำนาจทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ส่วนคนมลายูส่วนมากจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมและอาศัยอยู่ในชนบท นอกจากนั้น ยังมีความพยายามให้คนมลายูเข้าไปถือหุ้นในธุรกิจและรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ที่รัฐเป็นหุ้นส่วนและเป็นผู้ร่วมดำเนินการ รัฐบาลมาเลเซียเป็นผู้สนับสนุนทางการเงินและการค้าประกันเงินกู้ให้แก่คนมลายูที่ต้องการจะลงทุน อีกทั้งยังอำนวยความสะดวกทุกอย่างให้แก่คนมลายูโดยเฉพาะการออกกฎหมายต่าง ๆ เพื่อช่วยสนับสนุนให้คนมลายูสามารถเข้าไปควบคุมยุทธศาสตร์ทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ที่สำคัญของประเทศ และทำให้ธุรกิจต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นใหม่นั้นเกิดขึ้นภายใต้คนมลายู นโยบายดังกล่าวทำให้คนมลายูมีโอกาสทางเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้นและมีฐานะความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (ศุภการ สิริไพศาล, ๒๕๕๒: ๒๘-๓๓ อ้างใน อัมพาน ตุลยศักดิ์, ๒๕๕๗: ออนไลน์) ด้านการศึกษา คนมลายูมีสิทธิในโอกาสด้านการศึกษามากกว่าชาติพันธุ์อื่น ๆ กล่าวคือ รัฐบาลมีการกำหนดโควตาการเรียนต่อระดับมหาวิทยาลัยให้แก่คนมลายู ทำให้คนมลายูเหล่านี้ถึงแม้จะมีผลการเรียนต่ำแต่ก็สามารถเข้าศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัยได้ง่ายขึ้น แต่คนจีนกลับต้องสอบแข่งขันในหมู่คนจีนด้วยกันเองเพื่อที่จะเข้าเรียนในระดับมหาวิทยาลัย ทำให้อัตราการแข่งขันของคนจีนมีสูงกว่า (เหมือนขวัญ เรณูมาศ และภูวิน บุนยะเวชชีวิน, ๒๕๕๖: ๗๐ อ้างใน อัมพาน ตุลยศักดิ์, ๒๕๕๗: ออนไลน์) ด้านการประกอบอาชีพ นโยบายภูมิบุตรจะให้สิทธิพิเศษให้กับคนมลายูในการประกอบอาชีพเป็นข้าราชการ ข้าราชการการเมืองส่วนใหญ่จะเป็นคนมลายูที่เข้าไปมีบทบาท และดำรงตำแหน่งสำคัญหลายตำแหน่ง ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ผู้ว่าการรัฐ ฯลฯ จะเห็นได้ว่าเปอร์เซ็นต์การเป็นข้าราชการของคนจีนแทบจะไม่มีเลย ส่วนใหญ่แล้วคนจีนจะประกอบอาชีพค้าขายและเป็นนักธุรกิจ

จากที่กล่าวข้างต้น ถึงแม้สิทธิของคนจีนยังถูกจำกัดอยู่แต่มีอยู่รัฐหนึ่งในมาเลเซียที่คนจีนมีอิทธิพลเป็นอย่างมากคือ รัฐปีนัง รัฐนี้ในสมัยอังกฤษเข้ามายึดครอง อังกฤษให้ความสำคัญเป็นอย่างมากเนื่องจากเป็นเมืองท่าที่สำคัญทางเศรษฐกิจ ปินังเป็นแหล่งพักพิงและที่อยู่อาศัยของผู้อพยพชาวจีนเป็นจำนวนมากตั้งแต่สมัยยุคการค้าอาณานิคม โดยเฉพาะการเข้ามาเป็นผู้ใช้แรงงาน เป็นจุดเริ่มต้นของการตั้งหลักถิ่นฐานอย่างถาวรและเกิดเป็นชุมชนขนาดใหญ่ (ศุภการ สิริไพศาล และอดิศร ศักดิ์สูง, ๒๕๕๒: ๓๔ อ้างใน อัมพาน ตุลยศักดิ์, ๒๕๕๗: ออนไลน์) ในปัจจุบันปีนังเป็นเขตอิทธิพลของชาวจีนซึ่งครอบครองและเป็นเจ้าของธุรกิจการค้า แม้กระทั่งผู้ว่าการรัฐยังเป็นคนจีนไม่เพียงแค่นั้น ปินังยังเป็นแหล่งสำคัญของกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองใต้ดิน เพื่อต่อต้านรัฐบาลและคนมลายูโดยจัดตั้งในรูปแบบของสมาคม ซึ่งมีไม่ต่ำกว่า ๑๐ กลุ่ม โดยในแต่ละกลุ่มได้มีการเชื่อมความสัมพันธ์ในด้านการเมืองและเศรษฐกิจ พื้นที่ทางเศรษฐกิจหลายอย่างที่คนจีนในปีนังครอบครอง อาทิ เจ้าของธุรกิจการค้าและอสังหาริมทรัพย์เกือบทั้งหมด ถ้าได้ไปเยือนปีนังจะสังเกตเห็นได้ว่าได้มีการก่อสร้างคอนโดหลายแห่งบนเกาะ มีห้างสรรพสินค้าที่มีขนาดใหญ่โดยมีเจ้าของกิจการคือ คนจีน ไม่ใช่เพียงแค่นั้นบริษัทข้ามชาติต่าง ๆ ได้เข้ามาตั้งโรงงานฐานการผลิตส่วนประกอบคอมพิวเตอร์

ผลิตชิ้นส่วนอุตสาหกรรมและเครื่องใช้ไฟฟ้าในบริเวณแถบนี้ไม่ว่าจะเป็น อินเทล (Intel) เดลล์ (Dell) ฮิวเลตต์ แพคการ์ด (Hewlett Packard) เป็นต้น เนื่องจากเป็นเมืองท่าเรือสำคัญในการขนส่งสินค้าไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ของสหพันธรัฐมาเลเซียและป้อนไปยังภูมิภาคในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ปีนังจึงเป็นพื้นที่ที่มีอัตราการว่างงานต่ำสุดของประเทศและเป็นที่ยอมรับจากทั่วโลก นอกจากเศรษฐกิจด้านภาคอุตสาหกรรมรวมถึงการบริการและการค้าขาย คนทุกเชื้อชาติต่างก็มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันผ่านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวถือเป็นอีกหนึ่งกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ทำให้กลุ่มทุกเชื้อชาติต้องเข้ามาเกี่ยวข้องในการดำเนินการ โดยปัจจุบันเมืองจอร์จทาวน์ของเกาะปีนังได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก โดยเบื้องหลังของการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกนั้นได้รับความร่วมมือและร่วมใจเป็นอย่างดีจากชาวปีนังทุกเชื้อชาติ สามารถทำให้ปีนังเป็นที่รู้จักของคนโลกนำมาซึ่งการขยายตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ความทันสมัยที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากนโยบาย “วิสัยทัศน์ ๒๐๒๐” (vision ๒๐๒๐) ภายใต้การนำของนายมหาธีร์ มูฮัมหมัด ถึงแม้ปัจจุบันไม่ได้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแล้ว แต่นโยบายยังคงได้รับการสานต่อโดยนายกรัฐมนตรีคนปัจจุบันอย่าง นาจิบ ราซัค โดยมีเป้าหมายหลักแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและคลายความขัดแย้งทางชาติพันธุ์ รวมถึงการผลักดันส่งเสริมทางเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรมให้มาเลเซียเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว

โดยภาพรวมแล้วสถานะของคนจีนยังคงอยู่ในสถานะพลเมืองชนชั้นสองเหมือนเดิมแต่มีเล็กน้อยกว่าเมื่อก่อนเพราะการพยายามปรับเปลี่ยนนโยบายของรัฐในด้านชาติพันธุ์ให้มีความเท่าเทียมกันอย่าง vision ๒๐๒๐, ๑ Malaysia ส่วนในด้านเศรษฐกิจคนจีนยังคงมีอิทธิพลอยู่ โดยเฉพาะปีนังซึ่งคนจีนมีอิทธิพลเป็นอย่างมาก คนจีนที่อาศัยอยู่ที่นั่นส่วนใหญ่จะมีสถานะที่ดีกว่าอยู่รัฐอื่น ๆ ในมาเลเซียเพราะประชากรส่วนใหญ่ของปีนังเป็นคนจีน ผู้ว่าการรัฐก็เป็นคนจีน เปอร์เซนต์ของคนจีนมีมากกว่า ไม่ใช่เพียงแค่นั้นสถานะของคนจีนในปีนัง ด้านการศึกษาก็ยังมีความเท่าเทียมกับคนมลายูคือรัฐบาลได้มีการตั้งโรงเรียนจีน โรงเรียนนานาชาติปีนัง และมหาวิทยาลัยชายน์ มาเลเซีย (Universiti Sains Malaysia) หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า USM ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยต้นแบบที่แสดงถึงความเท่าเทียมกันของทุกเชื้อชาติและเป็นมหาวิทยาลัยที่เปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถเข้ามาศึกษาต่อได้อย่างเท่าเทียมกันเพราะที่นั่นมีหลายสาขาวิชาที่สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ อาทิเช่น สาขาทางวิทยาศาสตร์ คนจีนจะนิยมเรียนมาก สาขาทางมนุษยศาสตร์และภาษา เป็นที่นิยมของคนมลายู และสาขาศิลปะการแสดง เป็นที่นิยมของชาวอินเดีย เป็นต้น (ศุภการ สิริไพศาล และอดิศร ศักดิ์สูง, ๒๕๕๔: ๑๒๖ อ้างใน อัมฟาน ตุลยศักดิ์, ๒๕๕๗: ออนไลน์) ผลพวงเหล่านี้เกิดจากการที่รัฐบาลพยายามที่จะลดความขัดแย้งด้านเชื้อชาติเพื่อไม่ให้เกิดเหตุการณ์ร้ายๆ ประกอบกับการรองรับการเข้ามาของประชาคมอาเซียนที่จะเกิดขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งมีแนวคิดที่ว่าทุกคนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้คือประชาชาติเดียวกัน ดังนั้นความขัดแย้งด้านชาติพันธุ์จะต้องหมดไปจากภูมิภาคนี้ พุดตามประสาของคนที่ไม่ได้ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมที่ไม่ได้ส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากนัก (อัมฟาน ตุลยศักดิ์, ๒๕๕๗: ออนไลน์)

ศุภการ สิริไพศาล และอดิศร ศักดิ์สูง (๒๕๕๒: ๑) สรุปจากผลการวิจัยได้ว่า ปัญหาความยากจนและความแตกต่างทางชนชั้นระหว่างกลุ่มคนชาวมลายู ชาวจีนและชาวอินเดียในมาเลเซียก่อนปี ค.ศ.๑๙๗๐ ได้นำมาสู่ความไม่พอใจอย่างรุนแรงกระทั่งลูกหลานบานปลายกลายเป็นเหตุการณ์การจลาจลทางเชื้อชาติ ปี ค.ศ.๑๙๖๙ ส่งผลให้รัฐบาลมาเลเซียได้ดำเนินการอย่างจริงจังและเข้มงวดใน

การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งของกลุ่มคนภายใต้สภาวะการณ์ของความเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม มาตรการการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ถูกกำหนดขึ้นโดยการบังคับใช้กฎหมายที่รุนแรงและเข้มงวด ในการยุติความขัดแย้งและความรุนแรงที่เกิดขึ้นในทุกรูปแบบ ขณะเดียวกันแนวทางการแก้ไขปัญหา ในระยะยาวได้ถูกกำหนดขึ้นเป็นวาระแห่งชาติ โดยรัฐบาลมาเลเซียได้ใช้ “การพัฒนา” เป็นเครื่องมือ หลักในการแก้ปัญหาความยากจน และความแตกต่างทางชนชั้นของกลุ่มคนอันเป็นสาเหตุหลักของ ปัญหาทางเชื้อชาติที่เกิดขึ้น “นโยบายเศรษฐกิจใหม่” และการยอมรับความแตกต่างทางวัฒนธรรมได้ ส่งผลให้ปัญหาความขัดแย้งทางเชื้อชาติของผู้คนทุเลาเบาบางและยุติลง ขณะเดียวกันปฏิสัมพันธ์ของ ผู้คนได้เกิดขึ้นในด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม กระทั่งสามารถประสานผลประโยชน์ร่วมกัน ในทางเศรษฐกิจ และสร้างอุดมการณ์แห่งความเป็นชาติร่วมกันให้เกิดขึ้นได้ ดังตัวอย่างของความ เจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและวิถีชีวิตที่ดีขึ้นปราศจากความขัดแย้งของผู้คน

อับดุลรอฮ์มาน จะปะกียา และคณะ (๒๕๕๓, ๘๕-๙๐) ศึกษาวิจัยการอนุรักษ์ความ หลากหลายทางวัฒนธรรมในสหพันธรัฐมาเลเซีย กรณีศึกษาประเพณีและวัฒนธรรมของคนสยามใน เขตตุมปัต รัฐกลันตัน พบว่า คนสยามเป็นคนดั้งเดิมของพื้นที่ที่นี้ นับถือศาสนาพุทธและใช้ชีวิตในวิถี เกษตรกรรม มีภาษาไทยเป็นภาษาที่ใช้สื่อสารภายในชุมชน และมีวัดเป็นศูนย์กลาง

ประเพณีและวัฒนธรรมของคนสยามเกิดจากความเชื่อความศรัทธา แต่เนื่องจากเกิดความ เปลี่ยนแปลงขึ้นในชุมชนทำให้การดำเนินกิจกรรมด้านประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนก็ต้องมีการ ปรับเปลี่ยนไปด้วยเช่นกัน และในบางประเพณีอาจจะไม่มีการปฏิบัติแล้วในชุมชน สิ่งที่เห็นได้ชัด สำหรับความเปลี่ยนแปลงของการดำเนินกิจกรรมทางประเพณีและวัฒนธรรม คือ วันเวลาที่จัด กิจกรรม ทั้งนี้ส่วนใหญ่กิจกรรมต่าง ๆ จะไม่ยึดตามข้อปฏิบัติเดิม แต่จะเลือกดำเนินกิจกรรมตามวัน ศุกร์ เสาร์ ซึ่งเป็นวันหยุดประจำสัปดาห์ ทั้งนี้เนื่องจากจะมีคนเข้าร่วมกิจกรรมได้มากกว่าปกติ

ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนสยามสามารถเป็นตัวเชื่อมโยงไปยังกลุ่มชาติพันธุ์อื่นได้ ทั้งนี้ เพราะในรัฐกลันตันมีส่วนเกี่ยวโยงมายังพระในประเทศไทย ในขณะเดียวกันวัดในกลันตันยังเป็นที่พึ่ง ทางใจให้กับชาวจีนในสหพันธรัฐมาเลเซียอีกด้วย นอกจากนี้ประเพณีของคนสยามในเขตตุมปัตยังเป็น ประเพณีที่ถูกนำไปแสดงแลกเปลี่ยนทางด้านวัฒนธรรมระหว่างรัฐในฐานะของตัวแทนของประเพณี และวัฒนธรรมของรัฐกลันตันอีกด้วย

บทบาทของครอบครัว ครอบครัวเป็นสถาบันหลักในการถ่ายทอดวิถีชีวิตความเป็นคนสยาม จากคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่งที่สำคัญ และพบว่าสถาบันครอบครัวคนสยามสามารถทำหน้าที่นี้ได้ เป็นอย่างดี

บทบาทของสถาบันทางศาสนา พระและวัดเป็นอีกส่วนสำคัญในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม ของชุมชน ทั้งนี้ชุมชนคนสยามในเขตตุมปัตมีศรัทธาที่มั่นคงและเคร่งครัดในศาสนาพุทธ ดังนั้นวัดจึง เป็นกลไกการขับเคลื่อนชุมชนที่มีความสำคัญสูงมาก วัดเป็นศูนย์รวมกิจกรรมทางประเพณีและ วัฒนธรรมที่สำคัญของชุมชน และด้วยการมีวัดเป็นศูนย์กลางทำให้กิจกรรมต่าง ๆ ได้รับความร่วมมือ ร่วมมือจากชาวพุทธทั้งในและนอกชุมชนในเขตตุมปัต

การรวมกลุ่มเพื่อการอนุรักษ์ในชุมชนมีการรวมกลุ่มดำเนินกิจกรรมทางด้านประเพณีและ วัฒนธรรมที่เข้มแข็งและต่อเนื่อง ซึ่งสมาชิกในกลุ่มมีความหลากหลายทั้งอายุและการศึกษา ทำให้

กิจกรรมของกลุ่มมีความหลากหลายและสอดคล้องกับทุกกลุ่มสมาชิกในชุมชน การรวมกลุ่มทำกิจกรรมทางด้านประเพณีและวัฒนธรรม เช่น กลุ่มกลองยาว รำไทย เป็นต้น

อัตลักษณ์ของคนสยาม นอกจากชาติพันธุ์ ยังมีอาชีพและศาสนา โดยอาชีพของคนสยาม ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันคือ การทำเกษตรกรรม ปลูกข้าว ปลูกผัก สำหรับศาสนาซึ่งถือว่าเป็นความแตกต่างที่สำคัญระหว่างคนสยามและคนมลายู ทั้งนี้คนสยามยึดมั่น และศรัทธาในศาสนาพุทธ นอกจากนี้ ชุมชนคนสยามยังมีความเชื่อในเรื่องไสยศาสตร์และขยายความศรัทธาไปยังต่างกลุ่มชาติพันธุ์ได้ด้วยเช่นกัน (อิสเมล (Ismail), ๒๐๐๖ อ้างใน อับดุลรอฮ์มาน จะปะกียา และคณะ, ๒๕๕๓, ๙๐)

นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต (๒๕๕๕) ศึกษาเรื่อง ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยกับการอ้างไว้ซึ่งอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม พบว่า อัตลักษณ์มักเน้นถึงความสัมพันธ์ที่มีต่อคนอื่น ๆ ว่าใครเป็นพวกเดียวกับเราและใครที่แตกต่างไปจากเรา การสร้างอัตลักษณ์จึงเป็นความพยายามที่จะสร้างขอบเขตที่ชัดเจนของบุคคล คือ ตอบคำถามให้ได้ว่า “เราเป็นใคร เราแตกต่างจากคนอื่นอย่างไร มีใครเป็นพวกเดียวกับเราบ้าง เราอยู่ที่ไหน เรามีความสัมพันธ์กับใคร และคนอื่นสัมพันธ์กับเราอย่างไร ” เป็นต้น (นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต, ๒๕๕๕, ๑๗๑)

การนิยามอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม (culture identity) เป็นเรื่องที่น่าสังคมนิยมและนักมานุษยวิทยาต่างให้ความสำคัญและนำมาเป็นข้อถกเถียงกันค่อนข้างมาก โดยเฉพาะในวงการวัฒนธรรมศึกษามักจะกล่าวถึงการนิยามความหมายของอัตลักษณ์ที่มีพื้นฐานมาจากความเชื่อ การสร้างพลังอำนาจ หรือการสร้างจิตสำนึกทางประวัติศาสตร์ที่เป็นทั้งกิจกรรมทางการเมือง และการปรับใช้สัญลักษณ์ที่ปลูกเร้าอารมณ์ความรู้สึก เพื่อกระตุ้นสมาชิกของกลุ่มให้ต่อต้านการครอบงำทางวัฒนธรรมหรือสัญลักษณ์ทางชาติพันธุ์ เป็นต้น ดังนั้น การสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม จึงเป็นเรื่องของการสร้างลักษณะเฉพาะที่บ่งบอกถึงระบบคิดโลกทัศน์และพฤติกรรมของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในสังคมนั้น ๆ เป็นสำคัญ ดังเช่นเรื่องราวของคนไทยในมาเลเซีย (นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต, ๒๕๕๕, ๑๗๒-๑๗๓)

การเคารพและยึดมั่นในพระพุทธศาสนา มีวัดเป็นศูนย์กลางทางวัฒนธรรมของหมู่บ้าน เจ้าอาวาสและพระภิกษุสงฆ์เป็นศูนย์รวมใจของชุมชน ส่วนใหญ่จะยึดมั่นในศาสนกิจอย่างเคร่งครัด นิยมให้ลูก ๆ ทั้งหญิงและชายไปเรียนภาษาไทยและธรรมศึกษาที่วัด การบวชเรียนถือเป็นจารีตสำหรับเด็กชายเพราะนอกจากได้ทดแทนคุณบิดามารดาแล้ว ยังถือว่าได้ผ่านการศึกษาและเป็นคนที่สมบูรณ์เป็นที่ยอมรับของสังคม

การใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวัน แม้ว่าการเรียนภาษาอังกฤษและภาษามลายูจะเป็นภาษาที่ภาครัฐกำหนดให้เรียนในโรงเรียน แต่คนไทยในมาเลเซียก็ยังคงใช้ภาษาไทย (ภาษาถิ่นใต้) ในการติดต่อสื่อสารในชีวิตประจำวัน โดยที่ภาษาไทยในรัฐไทรบุรีและเปอร์ลิสจะมีลักษณะคล้ายกับภาษาถิ่นใต้กลุ่มนครศรีธรรมราชและสงขลา ขณะที่ภาษาไทยในรัฐกลันตันจะจัดอยู่ในกลุ่มเดียวกับภาษาไทยถิ่นใต้กลุ่มตากใบ ขณะที่ภาษาไทยในรัฐกลันตันจะจัดอยู่ในกลุ่มเดียวกับภาษาไทยถิ่นใต้กลุ่มตากใบ ภาษาไทยกลันตันถือเป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่มีลักษณะโดดเด่นของคนไทยในรัฐนี้ เนื่องจากเป็นภาษาที่มีลักษณะเฉพาะที่ไม่เหมือนกับภาษาของคนไทยในรัฐอื่น ๆ (นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต, ๒๕๕๕, ๑๗๖)

คนไทยมีความภาคภูมิใจในความเป็นคนเชื้อชาติไทย คนไทยในมาเลเซียแม้จะเปลี่ยนสัญชาติเป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายไทย แต่แนวคิดของความเป็นเชื้อชาติไทยยังคงมีอยู่ไม่เสื่อมคลาย ทั้งนี้เพราะเชื่อว่าบรรพบุรุษของตนเองถือกำเนิดและตั้งรกรากในดินแดนแหลมมลายูมาช้านาน เช่นเดียวกับกลุ่มชาติพันธุ์มลายูซึ่งเป็นชนกลุ่มใหญ่ของประเทศ คนไทยเหล่านี้ยังมีความภาคภูมิใจในการเป็นคนสยามดั้งเดิม (Orang Siam) เพราะถือว่าตนเองมีชาติซึ่งเป็นอาณาจักรยิ่งใหญ่และเคยปกครองดินแดนแถบนี้มาก่อน แนวคิดและความภาคภูมิใจเหล่านี้เห็นได้จากที่ทุกบ้านมีพระบรมฉายาลักษณ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ และจากคำสอนของพ่อแม่ที่มุ่งเน้นให้บุตรหลานแต่งงานกับคนไทยด้วยกันมากกว่าการไปแต่งงานกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่น (นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต, ๒๕๕๕, ๑๗๗)

วัด พระพุทธศาสนา และภาษาไทยเป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของคนไทยในมาเลเซีย เราจะพบว่าแม้เวลาจะผ่านไปก็ยุคก็สมัย วัดพระพุทธศาสนาและภาษาไทยก็ยังคงอยู่กับคนไทยในมาเลเซียมาโดยตลอด แม้ว่าคนไทยเหล่านั้นจะต้องเผชิญกับความยากลำบาก หรืออยู่ท่ามกลางวัฒนธรรมที่หลากหลายก็ตาม แต่สิ่งเหล่านี้ก็ยังคงอยู่และเป็นเครื่องหมายบ่งบอกให้คนชาติพันธุ์อื่นได้รับรู้ว่าสิ่งนี้คือ อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของคนไทย วัด พระพุทธศาสนา และภาษาไทย จึงถือเป็นลักษณะจำเพาะของอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ยังคงอยู่ (นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต, ๒๕๕๕, ๑๗๘)

เนื่องจากคนไทยในมาเลเซียส่วนใหญ่ยังมีฐานะในระดับปานกลาง การสร้างวัดหรือบูรณะซ่อมแซมวัด จึงต้องอาศัยศรัทธาจากชาวมาเลเซียเชื้อสายจีนและอินเดียเข้าร่วม ทำให้วัดได้รับการบูรณะให้ดีขึ้น แต่ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ศิลปะในรูปแบบเดิม ๆ ของวัดไทย ต้องเปลี่ยนไปเป็นศิลปะแบบผสมผสานระหว่างไทยกับจีน หรือเป็นศิลปะร่วมแบบไทยจีนและอินเดีย

คนไทยในมาเลเซีย แม้จะโอนสัญชาติไปเป็นมาเลเซียตั้งแต่เริ่มแรกที่สหพันธรัฐมาเลเซียได้รับเอกราช (พ.ศ.๒๕๐๐) แต่ในการดำเนินชีวิตประจำวัน คนไทยเหล่านี้ก็ยังคงใช้ภาษาไทยติดต่อสื่อสารกันทั้งในระดับครอบครัว ระดับเพื่อนบ้าน และระหว่างรัฐ อย่างไรก็ตามแม้จะมีการใช้ภาษาไทยกันอยู่จนถึงปัจจุบัน แต่การนำมาใช้ก็ยังอยู่ในวงจำกัดเฉพาะในกลุ่มคนไทย หรือกลุ่มเพื่อนบ้านต่างชาติพันธุ์ที่สามารถพูดภาษาไทยได้เท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากรัฐบาลของสหพันธรัฐมาเลเซียกำหนดให้ใช้ภาษามลายูและภาษาอังกฤษเป็นภาษามาตรฐานของการสื่อสาร รวมทั้งใช้สอนในสถานศึกษาทุกระดับ การไม่จัดให้มีการเรียนการสอนภาษาไทยในสถานศึกษา ทำให้เด็กไทยต้องมาเรียนหนังสือกับพระที่วัด (นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต, ๒๕๕๕, ๑๘๒-๑๘๓)

นอกจากใช้เครือข่ายทางสังคมเป็นเครื่องมือในการธำรงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมแล้ว คนไทยในมาเลเซียยังใช้เรื่องราวทางประวัติศาสตร์สร้างจิตสำนึกความเป็นไทยในอีกหลายลักษณะ เช่น การบอกเล่าให้เกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในความเป็นคนสยามดั้งเดิม (Orang Siam) เพราะถือว่าเป็นคนที่มีชาติ มีที่มาของบรรพบุรุษ หรือการมีพระบรมฉายาลักษณ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ไว้เป็นที่สักการะในบ้าน ซึ่งเป็นเสมือนว่าตนเองเป็นคนเชื้อชาติไทย ดังนั้นพระมหากษัตริย์ไทยจึงเปรียบเสมือนเป็นกษัตริย์ของตนด้วย นอกจากนี้ยังใช้กระบวนการขัดเกลาทางสังคมเพื่อธำรงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม เช่น การสั่งสอนลูกไม่ให้แต่งงานกับแขก (มลายู) เพราะ

เกรงว่าตายไปจะไม่ได้อยู่ในป่าช้าเดียวกัน ที่สำคัญเป็นเพราะเกรงว่าลูกจะลำบาก เนื่องจากการแต่งงานกับแขกต้องเปลี่ยนศาสนาเป็นอิสลาม ต้องเปลี่ยนชื่อไทยเป็นชื่อมุสลิม ลูก ๆ ที่เกิดมาต้องเป็นชาวมาเลเซียเชื้อชาติมลายู และที่สำคัญหากเลิกหรือหย่าร้างกันจะไม่สามารถกลับไปเป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยได้อีก จึงมีคำสอนที่พูดติดปากกันเสมอว่า “แต่งงานกับแขก แยกลูกแยกแม่” เป็นต้น

ผลกระทบและแนวโน้มด้านชาติพันธุ์ ความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ในสหพันธรัฐมาเลเซีย มีส่วนส่งเสริมให้กลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ เกิดการผสมกลมกลืนกันได้ค่อนข้างสูง โดยเฉพาะในกลุ่มชาติพันธุ์ไทย จีน และมลายู ทั้งนี้เพราะในสภาวะการณ์ปัจจุบัน การแต่งงานข้ามกลุ่มชาติพันธุ์เป็นผลสืบเนื่องมาจากการปรับตัวในเชิงเศรษฐกิจและเพื่อสิทธิประโยชน์ ดังนั้นคนไทย เริ่มมีแนวโน้มที่จะแต่งงานกับชาวมาเลเซียเชื้อสายจีนมากขึ้น เนื่องจากคนไทยส่วนใหญ่มีที่ดิน ขณะที่คนจีนมีเงินพร้อมที่จะลงทุนทำธุรกิจต่าง ๆ ได้ หรือการตกลงปลงใจแต่งงานกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเพื่อต้องการสิทธิในการทำงาน หรือการได้รับผลประโยชน์ในฐานะภุมิบุตรา เป็นต้น อย่างไรก็ตามในทัศนะของพ่อแม่และญาติผู้ใหญ่ส่วนมากไม่นิยมหรือสนับสนุนให้บุตรหลานแต่งงานกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายู เพราะมองว่าจะทำให้ทุกอย่างต้องเปลี่ยนแปลงและเป็นการสูญเสียอัตลักษณ์ของความเป็นไทย (นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต, ๒๕๕๕, ๑๘๘-๑๙๐)

คนไทยในสหพันธรัฐมาเลเซียแม้จะมีความพยายามที่จะธำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม แต่โลกในยุคของการเปลี่ยนแปลงก็มีส่วนทำให้อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของคนไทยเหล่านี้สูญสลาย มีการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งมีการสร้างอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมขึ้นใหม่ พื้นฐานความคิดและความเชื่อที่ว่า “คนกลุ่มน้อยต้องยอมรับวัฒนธรรมของคนกลุ่มใหญ่ ต้องเรียนรู้วัฒนธรรมของคนกลุ่มใหญ่” จึงมีความเป็นไปได้สูง ส่วนความคิดที่ว่า “ต้องไม่ลืมอัตลักษณ์ของตนเอง” ก็น่าจะลดน้อยถอยลง ทั้งนี้เพราะสภาวะการณ์ในปัจจุบัน การปรับตัวในเชิงธุรกิจและการแสวงหาสิทธิประโยชน์เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกับกลุ่มภุมิบุตรา ทำให้ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยจำนวนไม่น้อยเริ่มมีมุมมองที่ต่างไปจากเดิม ซึ่งจะเห็นได้จากการแต่งงานกับชาวมาเลเซียเชื้อสายจีนเพื่อประโยชน์ในทางธุรกิจ หรือแต่งงานกับชาวมาเลเซียเชื้อสายมลายูเพื่อสิทธิประโยชน์ในการศึกษาและการประกอบอาชีพ เป็นต้น อย่างไรก็ตามการคงไว้ซึ่งวัดไทยและภาษาไทย รวมทั้งการถ่ายทอดความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมให้แก่บุตรหลานก็ถือเป็นความพยายามที่จะธำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มคนไทย เพราะนอกจากจะเป็นประโยชน์ต่อการประพฤติปฏิบัติตนและการประกอบอาชีพโดยตรงแล้ว ยังเป็นการปลูกฝังความเป็นไทยเพื่อให้เกิดความรัก ความหวงแหนในความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเอง ให้เป็นคนดีมีศีลธรรม และสามารถอยู่ร่วมกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ ได้อย่างมีความสุข (นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต, ๒๕๕๕, ๑๙๒)

สมพร ขุนเพชร (๒๕๕๘) ศึกษาการธำรงและพลวัตวัฒนธรรมพุทธศาสนาของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในรัฐกลันตัน สหพันธรัฐมาเลเซีย พบว่า การเผยแผ่ศาสนา ภาษา และวัฒนธรรมไทยผ่านสื่อมวลชน ก็ยังมีข้อจำกัด เพราะขาดผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญ จึงทำให้มีกิจกรรมด้านนี้ค่อนข้างน้อย ประกอบกับชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยส่วนใหญ่มีฐานะค่อนข้างยากจน การที่จะอนุรักษ์หรือธำรงวัฒนธรรมพุทธศาสนาด้วยกลุ่มของตนเองจึงเป็นไปได้ยาก ต้องอาศัยการช่วยเหลือและสนับสนุนจากชาวมาเลเซียเชื้อสายจีนเป็นส่วนใหญ่ เป็นเหตุให้วัฒนธรรมพุทธศาสนาต้องถูกปรับเปลี่ยน เกิดพลวัตในรูปแบบใหม่ โดยเฉพาะรูปแบบของวัดไทยที่มีรูปแบบถึง ๓ ลักษณะ คือ วัดที่มีรูปแบบเดิมเพราะ

ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากกลุ่มชาติพันธุ์อื่น วัดที่ปรับเปลี่ยนแบบผสมผสาน เนื่องจากมีชาวมลายูเซีย เชื้อสายจีนและเชื้อสายอินเดียให้ความช่วยเหลือ รวมทั้งวัดที่มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบต่างไปจากเดิม (ลักษณะคล้ายมหายาน) เนื่องจากมีคนจีนเข้ามามีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการ (สมพร ขุนเพชร, ๒๕๕๘, ๑๔๔-๑๔๖)

ชาวมลายูเซียเชื้อสายไทยที่อาศัยอยู่ในรัฐกลันตัน ได้แสดงออกถึงความเป็นไทยคือ ความเป็นพุทธเถรวาท ซึ่งมีพิธีกรรมและสถาปัตยกรรมทางศาสนาเหมือนกับชาวพุทธในประเทศไทย โดยมีชาวจีนให้ความอุปถัมภ์วัดทางการเงิน และช่วยเหลืองานต่าง ๆ ช่วงเทศกาล แต่ชาวไทยพุทธมีบทบาทในการดูแลศาสนามากกว่า เช่น การบวชของชาวไทยจะยาวนานกว่าชาวจีน วัดกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนมลายูเซียเชื้อสายไทยไม่อาจแยกออกจากกันได้ ดังคำพังเพยที่ว่า “มีวัดอยู่ที่ไหน มีคนไทยอยู่ที่นั่น” วัดจึงเป็นดินแดนแห่งเดียวที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ของไทยไว้ได้อย่างมั่นคง (ธิดารัตน์ ทองรินทร์, ๒๕๕๓ อ้างใน สมพร ขุนเพชร, ๒๕๕๘, ๑๔๖)

วัดไทยในรัฐกลันตันเป็นศูนย์รวมกิจกรรมทางศาสนา สังคม และวัฒนธรรม และการศึกษาของคนในชุมชน ดังนั้นวัดจึงมีบทบาทและความสำคัญต่อชาวมลายูเซียเชื้อสายไทยในรัฐกลันตันเป็นอย่างมาก ในการธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมพุทธศาสนาและความเป็นไทย (วีระ สุวรรณ และแสลา ยปรามวล, ๒๕๕๓, ๓ อ้างใน สมพร ขุนเพชร, ๒๕๕๘, ๑๔๗)

การถ่ายทอดวัฒนธรรมพุทธศาสนาของชาวมลายูเซียเชื้อสายไทยในรัฐกลันตันมีการส่งเสริมให้สถาบันทางศาสนา เช่น วัดหรือพระสงฆ์เป็นศูนย์รวมแหล่งความรู้หลายแขนง ซึ่งมีส่วนช่วยในการปลูกฝังส่งเสริมประเพณีวัฒนธรรมในรูปแบบต่าง ๆ ด้วยการเทศน์ การอบรม การเรียนการสอนในโรงเรียน เป็นต้น (สมพร ขุนเพชร, ๒๕๕๘, ๑๔๘)

การปรับปรุงและเผยแพร่งานวัฒนธรรมพุทธศาสนาของชาวมลายูเซียเชื้อสายไทยในรัฐกลันตัน คือ การทำให้เรื่องราวทางวัฒนธรรมเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย ในการเผยแพร่นั้นจะต้องให้เขารู้สาระสำคัญ รู้รากเหง้าความเป็นมาของวัฒนธรรมในท้องถิ่นว่ามีความเป็นมาอย่างไร เข้าใจเหตุผลอันเป็นที่มาหรือเหตุที่ทำให้เกิดวัฒนธรรมและเข้าใจพิธีกรรมตามขั้นตอนที่ถูกต้อง

สำหรับช่องทางและวิธีการเผยแพร่งานทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาทำได้โดยการเผยแพร่โดยตรง การเผยแพร่โดยอ้อม และการเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชนโดยที่ชาวมลายูเซียเชื้อสายไทยในรัฐกลันตัน ได้กระทำหลาย ๆ วิธี เพื่อที่จะให้พุทธศาสนาอยู่ในความศรัทธาของพุทธศาสนิกชนสืบไป

พิมพ์ ศรีสวัสดิ์ (ผู้ให้สัมภาษณ์) สมพร ขุนเพชร (ผู้สัมภาษณ์) ที่วัดสุคนธาธรรม บ้านบังหยัง ตำบลไย อำเภอตุมปัต รัฐกลันตัน สหพันธรัฐมาเลเซีย เมื่อวันที่ ๑๓ เมษายน พ.ศ.๒๕๕๕ กล่าวถึงช่องทางและวิธีการเผยแพร่งานทางวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับพุทธศาสนา ไว้ว่า

อุปกรณ์ที่ใช้ในการเผยแพร่อาจจะกระทำได้หลายแบบ โดยแยกเป็นสื่อประเภทต่าง ๆ เช่น ภาพโปสเตอร์ แผ่นพับ ใบปลิว ภาพสไลด์ ภาพถ่าย ภาพโปสการ์ด ภาพยนตร์ โทรทัศน์ หนังสือ และบทกลอน ซึ่งจะปรากฏให้เห็นอยู่ทั่ว ๆ ไป อุปกรณ์ที่ใช้เป็นสื่อในการเผยแพร่ที่พบเห็นกันเป็นประจำ ได้แก่ หนังสือต่าง ๆ แผ่นพับประชาสัมพันธ์ ใบปลิวโฆษณากิจกรรมของวัด และสารคดีเรื่องราวเกี่ยวกับวัด เป็นต้น

การปรับปรุงและเผยแพร่ผลงานทางวัฒนธรรมที่เป็นปัญหาอย่างมากในเวลานี้ ก็คือ การขาดผู้เชี่ยวชาญในการเผยแพร่ด้านศิลปวัฒนธรรมไทย เนื่องจากชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในรัฐกลันตันไม่ค่อยมีกิจกรรมด้านศิลปวัฒนธรรมไทยบ่อยนัก ดังนั้นโอกาสที่เยาวชนในรัฐกลันตันจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมจึงค่อนข้างน้อย และที่สำคัญไม่มีผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปวัฒนธรรมเฉพาะทางการเรียนการสอนจึงทำได้โดยการฝึกฝนทำรำจากวีดิทัศน์ที่ซื้อมาจากประเทศไทยและการฝึกฝนก็ไม่ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จะมีการฝึกฝนกันตามโอกาสที่จะแสดงเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์วัฒนธรรมพุทธศาสนา ซึ่งเป็นทางหนึ่งในการธำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เพื่อก่อให้เกิดความรัก ความหวงแหน ความเข้าใจ และความภาคภูมิใจ ตลอดจนจนเพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของคนรุ่นหลังต่อไป

วัฒนธรรมของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในรัฐกลันตันที่เห็นชัดเจน คือ วัฒนธรรม ที่ให้ความสำคัญกับความนิ่ง ความสงบ และความปรองดองโดยจะหลีกเลี่ยงการทะเลาะเบาะแว้ง และความคิดที่ไม่ตรงกัน อันจะนำไปสู่ความไม่เข้าใจกันและจะเกิดความขัดแย้งได้ นับว่าเป็นตัวตนหรืออัตลักษณ์ที่ชัดเจนอย่างยิ่ง จนยากที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยในรัฐกลันตันได้โดยง่าย

ปัจจุบันวัดไทยในรัฐกลันตันมีความเปลี่ยนแปลงไปมาก เนื่องจากวัดจะต้องปรับตัวเพื่อความอยู่รอด จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์มาเป็นแบบผสมผสานและเปิดรับวัฒนธรรมอื่น ๆ เข้ามา (สมพร ขุนเพชร, ๒๕๕๘, ๑๕๐-๑๕๕)

ใหม่เมณี รักษาพรมาราช (๒๕๕๙, ออนไลน์) ให้ข้อมูลว่า อาจารย์นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต วิทยากรและวลัยลักษณ์ ทรงศิริ เป็นผู้ดำเนินรายการ ได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประเด็นเกี่ยวกับคนไทยในมาเลเซีย และพบว่าเมื่อปี พ.ศ.๒๕๐๐ มาเลเซียตั้งประเทศและออกกฎหมายว่าใครก็ตามที่เป็นคนมลายู นับถือศาสนาอิสลาม พูดภาษามลายูจะได้เป็น “ภูมิบุตรา” คือ ลูกของแผ่นดิน ซึ่งจะมีสิทธิ ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ซึ่งแม้คนไทยจะเป็นพุทธ แต่คนมลายูล้วนต่างเกรงใจเพราะคนไทยอาศัยอยู่ในพื้นที่มานาน ดังนั้น จึงมีสิทธิเกือบเทียบเท่าภูมิบุตรา เช่น คนไทยมีสิทธิซื้อที่ดิน มีที่ดินเป็นของตนเองสามารถซื้อที่ดินของอินเดียได้ แต่ซื้อของมลายูไม่ได้ ในขณะที่ชาวมลายูสามารถซื้อที่ดินได้หมดแต่ห้ามขายที่ดิน ซึ่งเป็นกฎหมายที่คุ้มครองคนมลายูเอง เพราะถ้าไม่มีกฎหมายข้อนี้เกรงว่าคนจีนที่มีกำลังทางทุนทรัพย์จะหาซื้อจับจองที่ดินไปหมด ดังนั้นที่ดินของชาวมลายูจึงทำได้เพียงให้คนไทย คนจีนเช่าได้เท่านั้น

หากเรียงลำดับชั้นอภิสิทธิ์ชนในมาเลเซีย ชาวมลายูถือได้ว่าเป็นพลเมืองชั้นหนึ่ง ในขณะที่ไทยเป็นพลเมืองชั้นสอง ส่วนชาวจีนและอินเดียเป็นพลเมืองชั้นสาม เพราะคนเหล่านี้ไม่มีสิทธิซื้อที่ดินของคนไทยและคนมลายู แต่มีสิทธิซื้อที่ดินของรัฐจัดให้ได้เท่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่มักเป็นที่ดินที่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร

คนไทยที่อาศัยอยู่ในมาเลเซียได้กระจายตัวในหลายพื้นที่ คือ ในรัฐเคดะห์มีคนไทยประมาณ ๓๐,๐๐๐ คน รัฐกลันตันประมาณ ๒๕,๐๐๐ คน รัฐเปอร์ลิสที่ติดกับจังหวัดสตูลมีอยู่ประมาณ ๖,๐๐๐ คน เมืองเประมีประมาณ ๕,๐๐๐ คน ในตรังกานูประมาณ ๕๐๐ คน ส่วนที่เหลือก็กระจายอยู่ตามกัวลาลัมเปอร์ ยะโฮร์ อีกจำนวนเล็กน้อย แต่ส่วนใหญ่อยู่ทางตอนเหนือของมาเลเซีย

เป็นที่น่าสังเกตว่า “มุมมองของไทยจะมองหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นปัญหา ต้องทำให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ในขณะที่มาเลเซียกลับมองว่าความหลากหลายทางวัฒนธรรมเป็นเรื่องที่น่าพิสมัย” ซึ่งได้กลายเป็นจุดขายในการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวในปัจจุบัน โดยที่มาเลเซียมีความหลากหลายในชาติพันธุ์ทั้งอินเดีย จีน มลายู ไทย สิงหล ลังกา และชนพื้นเมืองอื่น ๆ เต็มไปหมด คนไทยส่วนใหญ่ในสหพันธรัฐมาเลเซียพูดภาษาไทยได้ ซึ่งถ้าเป็นเมื่อก่อนคนไทยในพื้นที่นี้ฟังภาษาไทยกลางแบบกรุงเทพฯ ไม่เข้าใจ แต่ตอนนี้ฟังเข้าใจและพูดได้ เพราะมีโอกาสได้ดูโทรทัศน์ไทย ต้องยอมรับว่าโทรทัศน์ไทยมีส่วนช่วยในการรักษาอัตลักษณ์ความเป็นไทยของคนในพื้นที่ได้เป็นอย่างมาก

นอกจากศรัทธาในพุทธศาสนาแล้ว คนไทยยังเคารพในตัวกษัตริย์ไทยอีกเช่นกัน ดังเช่นได้จากทุกบ้านมักพบพระบรมฉายาลักษณ์ของพระเจ้าอยู่หัว พระราชินี และรัชกาลที่ ๕ ติดไว้

ในปี ๒๕๖๐ ทัศนาวดี แก้วสนิท (๒๕๖๐) ดำเนินงานวิจัยเรื่อง พลวัตการประกอบสร้างอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ชาวสยามหรือสยาม (Siam) ในประเทศมาเลเซีย สรุปผลการวิจัยพบว่า คนไทยสัญชาติมาเลเซีย เชื่อชาติไทยในมาเลเซียในที่นี้ คือ รัฐเคดาห์ เปอร์ลิส กลันตัน และตรังกานู มีคุณลักษณะทางอัตลักษณ์หรือตัวบ่งชี้ทางอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ 7 ประการ ได้แก่ การทักทายและการติดต่อสื่อสาร การแต่งกาย ที่อยู่อาศัย อาหารการกิน การรักษาโรค ศาสนา และพิธีกรรม โดยอัตลักษณ์ที่มีการสืบทอดเพื่อเป็นหลักประกันการดำรงอยู่ของชาติพันธุ์ชาวสยามในสหพันธรัฐมาเลเซีย คือ ภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม

จากวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น จะเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ โดยเฉพาะงานวิจัยเกี่ยวกับอัตลักษณ์คนไทยในสหพันธรัฐมาเลเซียในรัฐอื่น ๆ สามารถนำมาเปรียบเทียบผลการวิจัยกับงานวิจัยครั้งนี้ เพื่อแสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของคนไทยและวิธีการสื่อสารอัตลักษณ์ของคนไทยในพื้นที่และเวลาที่แตกต่างกัน

กรอบแนวคิดของการวิจัย

แผนภาพที่ ๒.๕ กรอบแนวคิดของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษามุมมองผู้ให้ข้อมูล ๒ กลุ่ม คือ ผู้ให้ข้อมูลคนไทยในรัฐปีนัง และผู้ให้ข้อมูลคนมาเลเซียที่มีภาพลักษณ์ต่อคนไทยในด้านต่าง ๆ ซึ่งมีผลมาจากการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยทั้งรูปแบบและเนื้อหา นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยจะทำการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม

เพื่อศึกษารูปแบบและเนื้อหาการสื่อสารอัตลักษณ์ของคนไทยประกอบด้วย เพื่อจะได้สังเคราะห์ข้อมูลเป็นรูปแบบและเนื้อหาการสร้างภาพลักษณ์และการสื่อสารอัตลักษณ์คนไทยในรัฐปีนังที่จะส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีไทยต่อไป

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

ภายใต้การวิจัยเรื่อง “ภาพลักษณ์และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยท่ามกลางพหุวัฒนธรรมในรัฐปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซีย” คณะผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามวิธีการดังต่อไปนี้

วิธีการดำเนินการวิจัย

คณะผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative methodology) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (in depth interview) ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับมุมมองภาพลักษณ์ของคนไทยในรัฐปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซีย ทั้งที่เป็นมุมมองจากคนไทยเอง และจากคนมาเลเซีย ตลอดจนประเด็นรูปแบบและเนื้อหาในการสื่อสารอัตลักษณ์ของคนไทย นอกจากนี้ในประเด็นรูปแบบและเนื้อหาการสื่อสารอัตลักษณ์ คณะผู้วิจัยยังจะได้ใช้การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม (non-participatory observation) เพื่อวิเคราะห์ทั้งภาพลักษณ์และการสื่อสารอัตลักษณ์ของคนไทยในรัฐปีนัง ตลอดจนสังเคราะห์เป็นข้อเสนอแนะเพื่อใช้ในการสื่อสารสร้างภาพลักษณ์และอัตลักษณ์ของคนไทยในรัฐปีนังที่มีลักษณะเป็นพหุวัฒนธรรมต่อไป

การกำหนดพื้นที่

ด้วยรัฐปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซีย ประกอบไปด้วย แผ่นดินใหญ่ (mainland) และเกาะ (island) คณะผู้วิจัยเลือกศึกษาในพื้นที่เกาะปีนัง (Penang Island) โดยเฉพาะผู้ให้ข้อมูลที่เป็นคนไทย จะเลือกศึกษาบริเวณวัดไชยมังคลาราม และวัดไทยวัดอื่น ๆ (ชุมชนคนไทย) เนื่องจากเป็นชุมชนคนไทยที่มาตั้งรกรากมาตั้งแต่อดีต และเป็นแหล่งเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมไทยของคนไทยในเกาะปีนังในปัจจุบัน รวมถึงเลือกศึกษา ณ สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองปีนัง ซึ่งมีคนไทยมาติดต่อประสานงานเป็นจำนวนมาก

การสุ่มตัวอย่าง

คณะผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง แบ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลคนไทยในเกาะปีนัง จำนวน ๓๐ คน โดยเป็นคนไทยที่มีสัญชาติไทย เชื้อชาติไทย และสัญชาติมาเลเซีย เชื้อชาติไทยที่พำนักอาศัยอยู่ในพื้นที่เกาะปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซีย ตั้งแต่ ๕ ปีขึ้นไป สำหรับการสุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มคนมาเลเซีย จะแบ่งสุ่มตัวอย่างแบบกำหนดโควต้า เป็น ๓ กลุ่ม คือ

๑. คนมาเลเซีย เชื้อชาติมาเลย์ ๑๐ คน

๒. คนมาเลเซีย เชื้อชาติจีน ๑๐ คน

๓. คนมาเลเซีย เชื้อชาติอินเดีย ๑๐ คน

รวมทั้งสิ้น ๓๐ คน

โดยตัวอย่างทั้งคนไทยและคนมาเลเซีย เป็นตัวอย่างที่มีอายุระหว่าง ๒๐ – ๗๐ ปี

เครื่องมือในการวิจัย

๑. แบบสัมภาษณ์ตัวอย่างในประเด็นที่สอดคล้องกับคำถามวิจัย
๒. แบบบันทึกผลการสังเกตการณ์ รูปแบบและเนื้อหาของการสื่อสารอัตลักษณ์ของคนไทยในรัฐปีนัง

การทดสอบเครื่องมือ

๑. แบบสัมภาษณ์ตัวอย่าง

แบบสัมภาษณ์ตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล คณะผู้วิจัยจะออกแบบเพื่อให้เหมาะกับตัวอย่าง ๒ กลุ่ม คือ กลุ่มคนไทยในรัฐปีนัง และกลุ่มคนมาเลเซียในรัฐปีนัง โดยจะแยกเป็น ๒ ชุด ซึ่งจะมีความแตกต่างกันตรงที่ใช้ภาษาในการสัมภาษณ์ ซึ่งแบบสัมภาษณ์ของตัวอย่างคนไทยในรัฐปีนัง จะใช้ภาษาไทยในการตั้งคำถาม และแบบสัมภาษณ์ตัวอย่างคนมาเลเซีย จะใช้ภาษาอังกฤษ จากนั้นจะนำเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ทั้ง ๒ ชุด นำไปให้ผู้ตรวจสอบ ซึ่งเป็นนักวิชาการด้านนิเทศศาสตร์ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสร้างภาพลักษณ์และสื่อสารอัตลักษณ์ และนักวิชาการด้านวัฒนธรรมพิจารณารวมทั้งสิ้น ๓ คน ขั้นตอนต่อไปคือ ทดลองแบบสัมภาษณ์กับตัวอย่าง ซึ่งเป็นตัวอย่างคนไทย ๕ คน และตัวอย่างคนมาเลเซีย ๕ คน เพื่อหาข้อผิดพลาด ก่อนจะนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

๒. แบบบันทึกผลการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมรูปแบบและเนื้อหาของการสื่อสารอัตลักษณ์ของคนไทยในรัฐปีนัง การสังเกตการณ์รูปแบบและเนื้อหาของการสื่อสารอัตลักษณ์คนไทยในรัฐปีนัง คณะผู้วิจัยจะออกแบบแบบบันทึกผลในรูปแบบตาราง และจะบันทึกข้อมูลใน ๒ ประเด็นใหญ่ คือ ผลการสังเกตการณ์ด้านรูปแบบ และผลการสังเกตการณ์ด้านเนื้อหาการสื่อสารอัตลักษณ์ของคนไทยในรัฐปีนัง

การเก็บข้อมูล

๑. การสัมภาษณ์เชิงลึกตัวอย่าง

จากแบบสัมภาษณ์ที่จัดทำไว้ คณะผู้วิจัยจะนำไปสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้เวลาในการสัมภาษณ์ข้อคำถามประมาณ ๑ ชั่วโมง โดยจะเน้นการสัมภาษณ์แบบต่อเนื่องและสามารถปรับเปลี่ยนคำถามเพื่อให้เข้ากับสถานการณ์ได้ และภาษาที่ใช้ในการสัมภาษณ์ จะแบ่งเป็นใช้ภาษาไทยในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่เป็นคนไทยในรัฐปีนัง และสัมภาษณ์เป็นภาษาอังกฤษผู้ให้ข้อมูลที่เป็นคนมาเลเซีย โดยจะใช้เครื่องบันทึกเสียงบันทึกเสียงของผู้ให้สัมภาษณ์ทั้งหมด เพื่อนำไปถอดข้อความและนำข้อมูลไปวิเคราะห์ในภายหลัง นอกจากนี้ ตลอดการสัมภาษณ์ จะสังเกตถึงพฤติกรรมของผู้ให้สัมภาษณ์ อาทิ สีหน้า ท่าทาง เพื่อประกอบเป็นข้อมูลใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยต่อไป

๒. การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม

ในการลงพื้นที่รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบและเนื้อหาการสื่อสารอัตลักษณ์ของไทยในรัฐปีนังนั้น คณะผู้วิจัยใช้การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม เพื่อสำรวจรูปแบบและเนื้อหาของการสื่อสารอัตลักษณ์ตลอดระยะเวลาการดำเนินการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

๑. การสัมภาษณ์เชิงลึก

จากการสัมภาษณ์เชิงลึกตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น ๖๐ คน ทั้งตัวอย่างที่เป็นคนไทยในรัฐปีนัง และคนมาเลเซีย คณะผู้วิจัยจะถอดข้อความจากเสียงการสัมภาษณ์ทั้งหมด และแปลข้อมูลจากการให้สัมภาษณ์เป็นภาษาอังกฤษของตัวอย่าง ๓๐ คนที่เป็นคนมาเลเซีย เป็นภาษาไทย จากนั้นคณะผู้วิจัยจะนำข้อมูลจากตัวอย่าง ๒ กลุ่มดังกล่าวมาเปรียบเทียบ และสังเคราะห์เป็นประเด็น ได้แก่ ประเด็นภาพลักษณ์คนไทยในมาเลเซีย และประเด็นรูปแบบและเนื้อหาในการสื่อสารอัตลักษณ์คนไทยในมาเลเซีย ทั้งนี้เพื่อจัดทำเป็นผลการวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย และแสดงให้เห็นถึงภาพลักษณ์และการสื่อสารอัตลักษณ์ของคนไทยในรัฐปีนังที่อยู่ท่ามกลางพหุวัฒนธรรมในพหุสังคมอย่างรัฐปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซีย

๒. การสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม

ตลอดเวลาการดำเนินการวิจัย คณะผู้วิจัยจะได้นำข้อมูลดังกล่าวทั้งด้านรูปแบบและเนื้อหาการสื่อสารอัตลักษณ์ของคนไทยในรัฐปีนัง มาสังเคราะห์ และนำไปประกอบกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เพื่อให้เห็นความสอดคล้องของข้อมูล และตอบคำถามการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการดำเนินการวิจัยตามวิธีการในบทที่ ๓ คณะผู้วิจัยได้เครื่องมือวิจัยที่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิและการทดสอบ (pre-test) กับตัวอย่าง เพื่อการลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์คนไทยในปิ่น จำนวน ๓๐ คน และคนมาเลเซีย เชื้อชาติมาเลย์ จำนวน ๑๐ คน เชื้อชาติจีน จำนวน ๑๐ คน และเชื้อชาติอินเดีย จำนวน ๑๐ คน รวม ๓๐ คน โดยได้เดินทางไปลงพื้นที่เก็บข้อมูลจำนวน ๓ ครั้ง

ข้อมูลจากตัวอย่างที่เก็บรวบรวมมา คณะผู้วิจัยขอเสนอภาพลักษณ์คนไทยในพหุวัฒนธรรมในรัฐปิ่นในทัศนคติของคนไทยและคนมาเลเซียในเชิงเปรียบเทียบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ดังนี้

ภาพลักษณ์คนไทยในพหุวัฒนธรรมในรัฐปิ่น สหพันธรัฐมาเลเซีย

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยแยกเป็นการศึกษาภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคนไทยในรัฐปิ่น และภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคนมาเลเซียเชื้อชาติต่าง ๆ จากนั้นได้นำข้อมูลมาเปรียบเทียบเพื่อให้เห็นทั้งภาพลักษณ์ที่คนไทยมองคนไทยในรัฐปิ่นด้วยตนเอง และทัศนคติของคนมาเลเซียในรัฐปิ่น

ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคนไทยในรัฐปิ่น

ในสหพันธรัฐมาเลเซีย รัฐปิ่นถือเป็นรัฐไม่กึ่งรัฐที่มีประชาชนหลากหลายเชื้อชาติอยู่ร่วมกัน โดยเฉพาะจีน มาเลย์ อินเดีย ซึ่งแม้แต่จีน ก็ยังแบ่งเป็นจีนฮกเกี้ยน และแต้จิ๋ว นอกจากนี้ ยังมีคนอาหรับ คนไทย กลุ่มคนผสมระหว่างมลายูกับจีน ที่เรียกว่า “بابา ย่าหยา” ซึ่งถ้าเป็นลูกชายเรียก “بابา” ลูกหญิงเรียกว่า “ย่าหยา” ในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีเฉพาะที่ภูเก็ต ปิ่น มะละกา และสิงคโปร์ ฯลฯ

ลักษณะการดำเนินชีวิตของคน ๓ เชื้อชาติหลัก คือ จีน มาเลย์ และอินเดีย มีความคล้ายคลึงกัน แต่จะแตกต่างกันไปตามศาสนาที่นับถือ ได้แก่ คนจีนเป็นคนพุทธสามารถไปวัดไปโบสถ์ได้ คนอินเดียก็นับถือ เทพเจ้า เน้นการสวดมนต์ จะมีเพียงมุสลิมที่ไม่เข้าวัด จะแยกออกไปปฏิบัติศาสนกิจต่างหาก อย่างไรก็ตาม คนมาเลเซียจะถูกปลูกฝังตั้งแต่เล็ก ๆ ว่าต้องอยู่ร่วมกันได้ ต้องเคารพในวัฒนธรรมและความเชื่อของกันและกัน ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์หลายคนให้ข้อมูล ดังนี้

“ด้านศาสนา ต่างคนต่างอยู่ ไม่มีปัญหาซึ่งกันและกัน ถิ่นที่อาศัยก็อยู่คนละพื้นที่ ไม่ได้รังเกียจอะไรกัน อย่างแถวที่พัก (คนไทยศาสนาพุทธ) ก็อยู่ในถิ่นคนจีนอาศัยอยู่” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

“ฮินดู พุทธ คริสต์ อิสลามเขาก็อยู่ร่วมกันได้ แต่เขาก็ไม่ได้รวมกัน คือต่างคนต่างอยู่ แต่ก็นั่งกินข้าวโต๊ะเดียวกัน ทำงานร่วมกันได้ ไม่มีปัญหาอะไร” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

“ที่นี่จะแยกกลุ่มกันอยู่ กลุ่มคนจีน กลุ่มคนมุสลิม กลุ่มคนอินเดีย ถ้าในย่านอินเดีย ของกินของใช้ก็จะเป็นของต่าง ๆ แบบอินเดียมาก แต่ก็เป็นส่วนหนึ่ง อีกแบบหนึ่ง ที่ป็นกลุ่มคนจะแยกกัน แต่จะมีเอกลักษณ์ของแต่ละกลุ่ม แต่ละพื้นที่ที่โดดเด่นขึ้นมา” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

“ป็นรัฐที่เปิด เพราะว่ารรัฐอื่น ๆ ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญแก่ชาวมุสลิมเยอะ แต่ที่นี่ให้สิทธิ์คนต่างชาติเยอะ ที่ป็นจะมีชาวจีนเยอะ แล้วก็ชาวมุสลิมส่วนใหญ่ แต่เขาก็ให้เกียรติซึ่งกันและกัน เช่น ช่วงที่มีการระดม เขาจะหยุดทุกวันศุกร์” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

“เขาก็อยู่ร่วมกันได้ แต่ถ้าพูดถึงชาวอินเดีย เขาจะมีวรรณของเขา ส่วนใหญ่จะมาเป็นคนรับจ้างชาวจีน แต่เขาก็อยู่กันได้ ที่เมืองอื่นไม่เคยเห็นเหมือนที่ป็น” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ในขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์บางคนเห็นว่า การมีกฎหมายหรือระเบียบที่เข้มงวดทำให้ต่างเชื้อชาติอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

“ระบบระเบียบเข้มกว่าเมืองไทย จึงทำให้เขาอยู่ร่วมกันได้” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

“เปรียบเทียบกับประเทศไทย มาเลเซียมีความเข้มงวดกฎหมายมากกว่า เป็นเหตุผลให้ประชากรของเขามีระเบียบวินัยและอยู่ในกติกาทางสังคม” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

สำหรับคนไทยในรัฐป็นซึ่งต้องอยู่ร่วมกันกลุ่มคน ๓ เชื้อชาติหลัก คือ จีน มาเลย์ และอินเดีย แสดงความรู้สึกว่า ตนเองไม่รู้สึกรแตกแยกหรือโดดเดี่ยวในการพักอาศัยในรัฐป็น ดังการให้สัมภาษณ์ที่ว่า

“เทศกาลกินเจ เขาก็จะจัดงานยิ่งใหญ่ เราก็ไปเที่ยวงานของเขา สมมติว่ามีวันลอยกระทง เขาก็มาเที่ยวงานของเรา” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

“เป็นคนภูเก็ต จึงมองว่าป็นคล้ายภูเก็ตมาก ๆ ภูเก็ตจะมีหลายเชื้อชาติ ทั้งคนจีน มุสลิม อินเดีย ซึ่งมีความคล้ายคลึงกัน แต่ป็นเป็นเมืองที่ค่อนข้างใหญ่มากกว่า โดยส่วนตัวมองว่าป็นเหมือนเป็นบ้านพักหลังที่ ๒” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

เมื่อเปรียบเทียบจำนวนคนไทยกับเชื้อชาติอื่น ๆ ในรัฐปีนัง พบว่า มีจำนวนน้อย ยิ่งเป็นคนมาเลเซียเชื้อชาติไทยจะมีน้อยมากในรัฐปีนัง คนมาเลเซียเชื้อชาติไทยจะมีอยู่มากในเขตรัฐเคดะห์และเปอร์ลิส ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งให้ข้อมูลว่า

“ในรัฐปีนังประกอบไปด้วยหลายเชื้อชาติ ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์และเป็นความงามของเชื้อชาติที่แตกต่างกันแต่อยู่ร่วมกันได้ โดยมีคนไทยอยู่ในปีนังประมาณ ๑๐-๑๕ เปอร์เซ็นต์” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ทั้งนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์บางคนให้ข้อมูลเสริมว่า

“จะพบคนไทยได้ทั่วไปส่วนใหญ่จะอยู่ในจอร์จทาวน์” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

“มักจะรู้จักนักศึกษามากกว่า เพราะที่บ้าน (เมืองไทย) มักจะส่งลูกมาเรียนกันที่นี่” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

อย่างไรก็ตาม จากการสำรวจของสถาบันรัฐปีนัง (Penang Institute) (๒๐๑๓, ออนไลน์) พบว่า จำนวนคนไทยที่อาศัยในปีนัง มีไม่ชัดเจน เนื่องจากมีการเคลื่อนย้ายแรงงาน การประกอบอาชีพ และการเข้าไปศึกษาเล่าเรียนอยู่ตลอดเวลา

จากการสัมภาษณ์สามารถจำแนกภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติของคนไทยในรัฐปีนัง ได้ดังนี้

ภาพลักษณ์ด้านอาชีพ

จากการสัมภาษณ์ พบว่า คนไทยจากฝั่งประเทศไทยส่วนใหญ่จะมาเข้ามาที่รัฐปีนัง เพื่อทำงานค้าขาย เปิดร้านอาหาร โดยเฉพาะอาหารไทย ซึ่งมีจำนวนไม่น้อยที่ประกอบอาชีพค้าขาย และสุดท้ายแต่งงานไปกับคนจีนในมาเลเซีย นอกจากนี้ ยังมีคนไทยมาทำงานโรงงาน ซึ่งรัฐปีนังถือว่าเป็นโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมาก เช่น โรงงานอุตสาหกรรมอาหาร การขนส่ง เคมีภัณฑ์ เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีงานราชการ ตำรวจทหาร มัคคุเทศก์ การทำประมงโดยเฉพาะมาจากจังหวัดสตูล ซึ่งปัจจุบันไม่ค่อยมี มีแต่वलาก และเมื่อคนไทยพบปะกัน ส่วนใหญ่จะคุยกันเรื่องทำมาหากิน

อย่างไรก็ตาม จากมุมมองของผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่ง ให้ข้อมูลที่น่าสนใจว่า

“มีจุดหนึ่งที่คนไทยมาทำเสียที่นี่ เป็นคนอิสานเข้ามาทำงานแบบที่ไม่ควรทำ เลยทำให้คนจีนมาเลย์ชอบดูถูกคนไทย แต่ดีที่คนไทยที่มีการศึกษามาทำงานอยู่ในมาเลเซีย ทำให้คนมาเลเซียให้เกียรติคนไทย ซึ่งในปีนังก็มีตำรวจที่เป็นคนไทยอยู่หลายคน” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

นอกจากนี้ ยังมีผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งให้ข้อมูลเสริมว่า

“ตอนมาใหม่ ๆ มีคนไทยน้อย เมื่อก่อนส่วนใหญ่เป็นคนทางภาคใต้ แต่ตอนนี้มีเยอะ มาจากทุกภาค” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

จากข้อมูลดังกล่าวจึงอาจสะท้อนได้ว่า เนื่องจากรัฐปีนังเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม การมาอยู่อาศัยทำมาหากินที่นี่จึงไม่ต้องมีการปรับตัวอะไรมากนัก ทำให้เกิดการเคลื่อนย้ายของประชากร โดยเฉพาะจากประเทศไทย ซึ่งเมื่อก่อน ประชากรทางภาคใต้จะเข้ามาทำงานหรือศึกษาเล่าเรียนเป็นจำนวนมาก แต่ปัจจุบันมีประชากรไทยจากภาคอื่น ๆ มาทำงานด้วยเช่นเดียวกัน

ภาพลักษณ์ด้านการตั้งถิ่นฐาน

ในสมัยก่อน คนไทยที่แต่งงานจะไม่อนุญาตให้ทำงาน แต่ตอนนี้พอจดทะเบียนสมรสก็สามารถทำงานช่วยเหลือครอบครัวได้ เช่น ทำงานโรงงาน งานบริษัท เมื่อก่อนคนไทยอยู่กันมากบริเวณวัดไชยมังคลาราม แต่ปัจจุบันมีจำนวนไม่น้อยที่แต่งงานไปกับคนจีน และอพยพไปอยู่ที่อื่น ปัจจุบันเหลือเพียง ๒-๓ หลัง ซึ่ง อารัง อายุวัฒนะ (๒๕๑๗: ๓๘๗) ให้ข้อมูลว่า ชื่อ หมู่บ้านไทยปูโลติกุส (Putau Tikus) เป็นชุมชนคนไทยที่อยู่ใกล้กับวัดไชยมังคลาราม ปัจจุบัน จะสามารถพบเจอคนไทยได้มากที่สุดสถานกงสุลใหญ่ฯ และที่วัดที่อยู่ในมาเลเซีย และประเด็นที่คนไทยในรัฐปีนังมักคุยกันเมื่อพบปะกัน คือ ประเด็นการทำมาหากิน ดังข้อมูลที่ให้สัมภาษณ์ว่า

“ถ้าจะเจอคนไทยในปีนังจะเจอได้ที่กงสุลไทยและที่วัดที่อยู่ในมาเลเซีย คนไทยที่อยู่ในประเทศไทยจะพูดคุยกันแต่เรื่องยืงกัน แต่คนไทยในปีนังจะคุยกันเรื่องทำมาหากิน” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ภาพลักษณ์ประเทศไทยผ่านสื่อ

คนไทยในรัฐปีนังรับรู้ข่าวสารจากประเทศไทยโดยสื่อต่าง ๆ ทั้งสถานีโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ เช่น ช่อง ๓ ๕ ๗ และ ๘ ช่องเคเบิลของไทย ส่วนใหญ่เป็นข่าวการเมือง ข่าวสังคมต่าง ๆ ข่าวสารความเคลื่อนไหว ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งให้ข้อมูลว่า

“ที่บ้านรับช่องโทรทัศน์ของประเทศไทยได้ เพราะบ้านอยู่บนเขา รับสัญญาณได้ทั้งช่อง ๓ ๕ และ ๗ โดยส่วนใหญ่จะชอบดูข่าวการเมือง” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

นอกจากนี้ ยังติดตามข่าวสารจากหนังสือพิมพ์ และสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ เฟซบุ๊ก และไลน์ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลว่า

“ทราบจากหนังสือพิมพ์บ้าง แต่ไม่ได้รายละเอียดอะไร ส่วนใหญ่คนไทยในปีนังจะติดตั้งโทรทัศน์เคเบิลของไทยทั้งหมด และบางส่วนก็ได้ข้อมูลจากการใช้สื่อสังคมออนไลน์ (ไลน์) โดยข่าวที่รับรู้เป็นข่าวการเมืองเสียส่วนใหญ่” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

สำหรับหนังสือพิมพ์มาเลเซียที่เผยแพร่ข่าวเกี่ยวกับเมืองไทย ส่วนมากเป็นข่าวการตาย ข่าวระเบิด และเหตุการณ์สำคัญ ๆ ของไทย ส่งผลให้คนไทยในปีนัง รู้สึกว่าประเทศไทยล้าหลัง เพราะการเมืองที่ล้าหลัง และมีแต่เหตุการณ์ความรุนแรง นอกจากนี้ คนไทยรับรู้ข่าวสารจากประเทศไทยโดยโทรทัศน์ที่ออกอากาศเป็นภาษามาเลเซีย การสื่อสารปากต่อปาก จากคนไทยที่เป็นแม่ค้าชายแดน

ญาติพี่น้องที่อยู่ฝั่งไทย แต่ยังมีสื่อใดของมาเลเซียที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับเมืองไทยอย่างจริงจัง แม้จะมีเว็บไซต์ของหนังสือพิมพ์ต่าง ๆ แต่หากผู้รับสารไม่กระตือรือร้นที่จะรับสาร ก็จะไม่สามารถรับรู้ข้อมูลได้

สำหรับคนมาเลเซียจะสนใจข่าวการเมืองของไทยซึ่งเกี่ยวกับความไม่สงบทางการเมือง ส่งผลให้คนมาเลเซียคิดว่าเมืองไทยน่ากลัว ซึ่งคนไทยในรัฐปีนังจะมีบทบาทหน้าที่ชี้แจงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น เพื่อคลายความตื่นกลัวของคนมาเลเซีย ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งให้ข้อมูลว่า

“ข่าวสารส่วนใหญ่ในประเทศไทยที่เกี่ยวกับการเมือง คนที่มาเลเซียจะตื่นตัวมาก แง่คิดของคนมาเลเซียคิดว่าเมืองไทยน่ากลัว เวลาที่เขามาพูดให้ฟัง เราก็จะอธิบายให้เขาเข้าใจว่าไม่น่ากลัวอย่างที่คิด” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

อย่างไรก็ตาม มีคนไทยบางคนสะท้อนว่าข่าวการเมืองมีผลทำให้ประเทศไทยดูน่ากลัว ดังนี้

“รู้สึกว่าการเมืองดูจะน่ากลัว ก็เพราะการเมืองที่ทำให้ประเทศไทยน่ากลัวไปเรื่อย ๆ และการมาอยู่ปีนังเหมือนกับอยู่บ้านตัวเองเพราะจะไปไหนเวลาค่ำคืนไม่กลัว แต่ถ้ากลับไปเมืองไทยจะออกไปไหนแต่ละครั้งจะมีความกลัวระแวง แต่อาจจะเป็นเพราะอ่านข่าวมากเกินไป” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

นอกจากข่าวการเมืองแล้ว คนไทยในปีนังยังต้องการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับข่าวพระมหากษัตริย์ของไทย ข่าวประจำวัน อยากรู้ว่าคนไทยในปีนังจะใช้ชีวิตอย่างไรให้คนไทยได้รับความเป็นธรรมมากที่สุด

ภาพลักษณ์ด้านศาสนา

ในวันสำคัญทางศาสนา คนไทยในรัฐปีนังมักจะไปทำบุญกันที่วัดต่าง ๆ ได้แก่ วัดปิ่นบังอร วัดบุปผาราม ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งได้สะท้อนว่า

“ประเพณีสงกรานต์ ลอยกระทง ทำบุญสารทเดือนสิบ วันอาสาฬหบูชา วันมาฆบูชา วันสำคัญทางศาสนาต่าง ๆ ก็เจอกันที่วัด” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ส่วนวัดไชยมังคลารามเป็นสถานที่ท่องเที่ยวและเป็นสถานที่เรียนภาษาไทยของลูกหลานไทยเท่านั้น คนไทยมักไม่ไปประกอบพิธีกรรมทางศาสนาที่นั่น นอกจากนี้ คนไทยยังไปรวมตัวกันทำกิจกรรมในวันสำคัญอย่างวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หรือวันพ่อ วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ หรือวันแม่ ฯลฯ วัดจึงเป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของคนไทยในมาเลเซีย เป็นสิ่งที่อยู่คู่กับคนไทยในมาเลเซียมาโดยตลอด แม้ว่าคนไทยเหล่านั้นจะต้องเผชิญกับความยากลำบากหรืออยู่ท่ามกลางวัฒนธรรมที่หลากหลาย (นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต, ๒๕๕๕, ๑๗๙)

ภาพลักษณ์ด้านภาษาไทย

ปัจจุบัน รูปร่างหน้าตาของคนไทยไม่สามารถแยกจากคนจีน และคนเชื้อชาติอินเดียที่อาศัยในรัฐปีนัง ได้ หากต้องการจะรู้ว่าเป็นคนไหนเป็นคนไทย ก็ต้องสังเกตจากการใช้ภาษาไทย ไม่ว่าจะเป็นในร้านอาหารห้างสรรพสินค้าและสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เพราะรัฐปีนังเป็นแหล่งท่องเที่ยว มีคนไทยมาเที่ยวกันมาก เนื่องจากอยู่ใกล้ประเทศไทย

ผู้ให้สัมภาษณ์หลายคนให้ข้อมูลว่า

“ถ้าคนไทยก็จะชัดเจนมาก เพราะคนไทยจะเข้ามาทักทายด้วยภาษาไทย” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

“จะเริ่มทักทายด้วยสวัสดิ์ก่อน ถ้าเป็นคนไทยก็จะตอบกลับมา” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ในขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งเป็นอาสาสมัครสอนภาษาไทยที่วัดไทย จึงให้ข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับคนไทยในรัฐปีนังกับการรู้ภาษาไทยไว้ว่า

“เราเป็นอาสาสมัครสอนภาษาไทย บางทีมีลูกคนไทยที่นี้เขาอยากให้ลูกเขาพูดภาษาไทยก็พามาเรียน บางคนก็พอพูดได้ แต่อาจอ่านเขียนไม่ได้ เราก็จะสอนให้ที่วัดไชยมังคลาราม จะสอนทุกวันอาทิตย์ทุกอย่างฟรี คนไทยก็ได้เจอกันที่นี้ด้วย” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ภาพลักษณ์ด้านนิสัยใจคอ

นิสัยใจคอของคนไทยในรัฐปีนัง ที่เห็นเด่นชัด คือ การชอบทำบุญที่วัดในวันสำคัญทางศาสนา ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งให้ข้อมูลว่า

“ถ้ามาอยู่นาน ๆ ก็จะมีสมาคมคนไทยในปีนัง ถึงได้รู้จักกัน เวลามีโอกาสทำอะไร เทศกาลอะไรก็จะมาทำบุญร่วมกัน ซึ่งส่วนใหญ่ก็ได้เจอที่วัด” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์หลายคนเห็นตรงกันว่า แม้คนไทยกับคนมาเลเซียจะมีลักษณะใกล้เคียงกัน แต่ “การยิ้ม” เป็นภาพลักษณ์ของไทยที่ชัดเจน

“โครงสร้างและลักษณะเด่นทางพันธุกรรมจะบ่งบอก และเวลามองสบตากันถ้ามีการส่งยิ้มให้กัน จะรู้ว่าเป็นคนไทย” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

“ดูจากรอยยิ้มส่วนใหญ่ ถ้าเป็นคนไทยเวลายิ้มให้ เขาจะยิ้มตอบกลับมาให้ทันที” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

“ครั้งแรกที่มา ก็จะแยกไม่ออก แต่พอนาน ๆ เข้า ก็จะแยกออกจากสีหน้าท่าทาง” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

“คนไทยกับคนมาเลเซียก็ใกล้เคียงกันดูกลมกลืน หรือบางทีคนไทยยิ้มก็จะดูออกกว่าคนไทย” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

“ดูจากสีผิว ลักษณะหน้าตา แต่ละเชื้อชาติก็จะมีลักษณะที่ไม่เหมือนกัน” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

“การไหว้/การกราบ” ก็เป็นอีกหนึ่งภาพลักษณ์ของคนไทยที่มีความแตกต่างจากเชื้อชาติอื่น ๆ

“การกราบพระ คนไทย คนจีน คนฝรั่ง คนอินโดนีเซียจะกราบพระแตกต่างกัน เหมือนกับการสวัสดี คนไทยสวัสดีอย่างหนึ่ง อินเดียสวัสดีต่างกัน” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ปัจจุบันมีคนไทยมาอาศัยกันเพิ่มมากขึ้น ทั้งที่มาทำงาน มาเรียน การตั้งถิ่นฐาน แต่มีลักษณะต่างคนต่างอยู่ ไม่ค่อยเข้าสังคมกัน จากการให้สัมภาษณ์ของตัวอย่างคนหนึ่ง ได้ให้ข้อสังเกตไว้ว่า คนไทยที่อาศัยอยู่เดิมในรัฐปีนัง จะมีน้ำใจ แต่คนไทยที่มาจากประเทศไทยจะแข่งขันชิงดีชิงเด่นกัน ส่วนคนไทยที่รัฐเคดะห์ จะมีน้ำใจมาก และทำกิจกรรมอะไรก็ตาม มักจะทำเป็นกลุ่ม

ข้อสังเกตข้อหนึ่งอาจจะเป็นเพราะว่า คนไทยในรัฐปีนังมักจะพบเจอกันเฉพาะในวันสำคัญทางศาสนาที่วัด ไม่ค่อยรับรู้ข่าวสารการจัดกิจกรรมใด ๆ เท่าที่ควร ดังที่มีผู้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นนี้ไว้ว่า

“การสื่อสารของสถานกงสุลใหญ่ฯ ก็ไม่ค่อยประชาสัมพันธ์หรือสื่อสารกิจกรรมที่เกี่ยวกับคนไทยเท่าที่ควร จะเน้นการเข้ามาทำงานในปีนังมากกว่า ส่วนใหญ่คนไทยจะติดต่อกันเองโดยเฉพาะเมื่อมีงานวัด งานบุญ” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ภาพลักษณ์ด้านการแต่งกาย

แม้ว่าการแต่งกายจะเป็นสิ่งที่ใช้แยกแยะคนไทยกับคนมาเลเซีย แต่ก็ดูเหมือนว่าต้องอาศัยความชำนาญและความคุ้นเคยพอสมควร เนื่องจากคนไทยมุสลิมก็แต่งกายคล้ายกับคนมาเลเซียเชื้อชาติมาเลย์ คนไทยที่มีเชื้อสายจีนก็แต่งกายคล้ายคนมาเลเซียเชื้อชาติจีน อย่างไรก็ตาม ผู้ให้สัมภาษณ์หลายคนได้ให้ข้อมูลไว้น่าสนใจ ดังนี้

“อยู่นาน ๆ ก็จะแยกออกจากเชื้อชาติอื่น โดยสังเกตการแต่งกาย” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

“การแต่งตัวจะไม่เหมือนกัน เช่น ผู้หญิงชาวมุสลิมมาเลเซีย เสื้อจะตัวใหญ่ ๆ ในขณะที่ผู้หญิงไทยจะใส่เข้ารูปมากกว่า หรือถ้าเป็นจีนไทยหรือจีนมาเลเซียก็จะแยกแยะออก” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

“ดูจากลักษณะทองที่ใส่ ทองของคนไทยจะเป็นทองที่มีลวดลายมากกว่าทองที่คนมาเลเซียใส่ นอกจากนี้ดูจากการแต่งหน้า การแต่งตัว” (สัมภาษณ์, ๙ กันยายน ๒๕๖๑)

จากข้อมูลข้างต้น จึงสามารถจำแนกภาพลักษณ์คนไทยได้ ๗ ด้าน ซึ่งคนไทยได้แสดงความ คิดเห็นต่อภาพลักษณ์ของคนไทยด้วยกันเองในขณะที่พำนักอาศัยอยู่ในรัฐปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซีย ใน ด้านต่าง ๆ ในภาพรวม สำหรับในหัวข้อต่อไป คือ ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติของคนมาเลเซียในรัฐ ปีนัง ซึ่งคณะผู้วิจัยได้จำแนกเป็นเชื้อชาติ ๓ เชื้อชาติ

ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคนมาเลเซียในรัฐปีนัง

คณะผู้วิจัยขอเสนอข้อมูลโดยสรุปการสัมภาษณ์ตัวอย่างคนมาเลเซียจากเชื้อชาติมาเลย์ จีน และอินเดีย นำเสนอในรูปแบบตารางเพื่อให้เห็นภาพและเปรียบเทียบข้อมูลได้ชัดเจนขึ้นดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ เปรียบเทียบภาพลักษณ์คนไทยในพหุวัฒนธรรมในรัฐปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซียใน ทัศนคติคนมาเลเซียเชื้อชาติต่าง ๆ

ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติ คนมาเลเซียเชื้อชาติมาเลย์	ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคน มาเลเซียเชื้อชาติจีน	ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติ คนมาเลเซียเชื้อชาติอินเดีย
ภาพลักษณ์ด้านการตั้งถิ่นฐาน		
ชาวมาเลเซียเชื้อชาติมาเลย์ ไม่ได้แสดงทัศนคติในประเด็นนี้	- ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเมือง - คนไทยอยู่กันเป็นกลุ่มก้อน แยกจากเชื้อชาติอื่น ๆ	คนไทยจะอาศัยอยู่ใกล้วัดบน ถนน เบอร์มา (Burma) นอกจากคนไทย ยังมีอีกหลาย ชนชาติด้วยกัน
ภาพลักษณ์ด้านอาชีพ		
คนไทยประกอบอาชีพ อุตสาหกรรมอาหารและ ร้านอาหารไทยเป็นจำนวนมาก	สามารถพบคนไทยได้ตาม ร้านอาหารไทย ห้างสรรพสินค้า	คนไทยมารัฐปีนัง เพื่อมาเรียน และมาทำงาน
ภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยว		
นิยมท่องเที่ยวในเมืองไทย โดยเฉพาะชายหาดและทะเล จ.สงขลา จ.กระบี่ นอกจากนี้ ยังนิยมท่องเที่ยวใน กรุงเทพมหานคร เชียงราย เชียงใหม่ โดยนิยมซื้อรถปิ๊กอัพ และรถยนต์ส่วนตัว	- ส่วนใหญ่เคยไปท่องเที่ยวใน ประเทศไทยมาแล้ว โดยเฉพาะ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา นอกจากนี้ ก็มีกรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ - ชื่นชอบการซื้อขายสินค้า (ช้อปปิ้ง)	- นิยมไปเที่ยว จ.สงขลา และ กรุงเทพมหานคร - มีความรู้สึก ว่า ปีนังมีความ คล้ายกรุงเทพฯ
ภาพลักษณ์ประเทศไทยผ่านสื่อ		
- ประเด็นที่สนใจข่าว การเมือง อดีตนายกรัฐมนตรีนอกรอบนอกประเทศและยัง	- รับรู้ข่าวสารเชิง ประชาสัมพันธ์ จาก นิตยสาร บริษัททัวร์ โทรทัศน์	รับรู้จากประสบการณ์ตรงคือ การไปเที่ยวเมืองไทย การไป ทำงานที่เมืองไทย ไม่ค่อยรับรู้

ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติ คนมาเลเซียเชื้อชาติมาเลย์	ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคน มาเลเซียเชื้อชาติจีน	ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติ คนมาเลเซียเชื้อชาติอินเดีย
หลบหนีอยู่ - รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ ประเทศไทยจากสื่อ อินเทอร์เน็ต	ภาพยนตร์ไทย แต่ถือว่ายังมี ช่องทางรับรู้ข่าวสารน้อย - รับรู้ข้อมูลจากเพื่อนคนไทย - รับรู้ข้อมูลจากนักท่องเที่ยว ที่มาท่องเที่ยวเกี่ยวกับเรือสำราญที่มา เทียบท่าที่ปีนัง - รับชมภาพยนตร์ไทยและฟัง เพลงไทย	ทางโทรทัศน์หรือ วิทยุกระจายเสียง อย่างไรก็ตาม สามารถติดตามได้ทางสื่อ สังคมออนไลน์ต่าง ๆ
ภาพลักษณ์ด้านนิสัยใจคอ		
เป็นคนดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี (มากกว่าชาวมาเลเซียด้วย กันเอง) ความสุภาพอ่อนน้อม ถ่อมตน คล้ายคลึงกับคนไทยใน รัฐกลันตัน	เป็นคนดี สุภาพ มีมนุษยสัมพันธ์ มีส่วนร่วม ให้ความร่วมมือกับ กิจกรรมของรัฐปีนังเสมอ	แสดงออกทางวัฒนธรรมไทยที่ ดี คนไทยนิสัยดี ง่าย ๆ สบาย ๆ ต้อนรับนักท่องเที่ยวดี ซื่อสัตย์ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สุภาพ เนื่องจากมีหลักธรรมในใจว่าไม่ คิดโกงคนอื่น แต่ต้องทำงาน หนักเพื่อความเป็นอยู่ที่ดี
ภาพลักษณ์ด้านภาษา		
มีความคล้ายคลึงเรื่อง วัฒนธรรม ภาษา (คนไทย มุสลิมกับคนมาเลเซียเชื้อชาติ มาเลย์)	คนจีนบางคนพูดภาษาไทยได้ เนื่องจากเรียนจากเพื่อนคนไทย	เคยเรียนรู้ภาษาไทยจากเพื่อน คนไทย
ภาพลักษณ์ด้านศาสนา		
ชาวมาเลเซียเชื้อชาติมาเลย์ ไม่ได้แสดงทัศนคติในประเด็นนี้	- กิจกรรมคนไทยอยู่ที่วัด - นับถือศาสนาพุทธเหมือนกัน คนจีนส่วนใหญ่จะนิยมนำบุตร หลานไปวัด ฟังพระเทศน์ ฟัง ธรรม	นับถือพุทธศาสนาเหมือนกัน มี กิจกรรมสวดมนต์เหมือนกัน
ภาพลักษณ์ด้านอาหาร		
มีความสนใจด้านอาหาร เพราะ อาหารไทยมีความคล้ายคลึงกับ สหพันธรัฐมาเลเซีย	ชอบอาหารที่มีรสชาติเผ็ดร้อน เช่นเดียวกับอาหารมาเลเซีย	เคยเรียนรู้การทำอาหารไทย ขึ้น ชอบต้มยำ
ภาพลักษณ์ด้านกีฬา		
มีความสนใจด้านกีฬาฟุตบอล	ชาวมาเลเซียเชื้อชาติจีนไม่ได้ แสดงทัศนคติในประเด็นนี้	ชาวมาเลเซียเชื้อชาติอินเดีย ไม่ได้แสดงทัศนคติในประเด็นนี้

ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคนมาเลเซียเชื้อชาติมาเลย์	ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคนมาเลเซียเชื้อชาติจีน	ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคนมาเลเซียเชื้อชาติอินเดีย
ภาพลักษณ์ด้านศิลปวัฒนธรรม		
ชาวมาเลเซียเชื้อชาติมาเลย์ไม่ได้แสดงทัศนคติในประเด็นนี้	ชาวมาเลเซียเชื้อชาติจีนไม่ได้แสดงทัศนคติในประเด็นนี้	- มีกิจกรรม/เทศกาลต่าง ๆ ให้เข้าร่วม - เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

จากตารางสามารถอธิบายข้อมูลจำแนกเป็นเชื้อชาติต่าง ๆ ดังนี้

ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคนมาเลเซียเชื้อชาติมาเลย์

วัฒนธรรมที่หลากหลายของรัฐปีนัง ซึ่งมีทั้งจีน มาเลย์ และอินเดียนั้นสามารถอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข ปราศจากข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องกับความแตกต่างของเชื้อชาติ

ภาพลักษณ์ด้านอาชีพ

คนมาเลเซียเชื้อชาติมาเลย์แสดงความเห็นว่า มักพบเห็นคนไทยในรัฐปีนังอยู่ในอุตสาหกรรมอาหารหรือร้านอาหารไทยต่าง ๆ โดยพบเจอในเวลาซื้อหาสินค้าในห้างสรรพสินค้า ร้านอาหาร หรือเป็นผู้ประกอบการร้านอาหารไทยเสียเอง

ภาพลักษณ์ด้านศาสนา

ผู้ให้สัมภาษณ์ซึ่งเป็นคนมาเลเซียเชื้อชาติมาเลย์ส่วนใหญ่มีเพื่อนเป็นคนไทย ในกรณีที่เป็นคนไทยมุสลิม จะมีข้อปฏิบัติตัวคล้ายคลึงกับคนมาเลเซียเชื้อชาติมาเลย์ จึงทำให้ไม่มีความแตกต่างกันมากนัก ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งให้ข้อมูลว่า

“มีเพื่อนคนไทยรู้จักกันมา ๒ ปี มาจาก จ.นราธิวาส มาทำงานที่นี่ ทำให้เห็นว่าวัฒนธรรมมุสลิมของไทยคล้ายคลึงกับของมาเลเซีย ซึ่งมันไม่ใช่ปัญหาเลยในการรู้จักสนิทสนมกัน” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยว

ผู้ให้สัมภาษณ์หลายคนเคยไปประเทศไทยมาก่อนหลายครั้ง สำหรับคนที่เคยไปที่ จ.สงขลา และ จ.กระบี่ เห็นว่าเมืองไทยมีชายหาดที่สวยงาม และคนที่เคยไป จ.เชียงใหม่ และ จ.เชียงใหม่ ให้ความเห็นว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีภูมิศาสตร์สวยงาม นอกจากนี้ ยังมีคนมาเลเซียที่ไปเที่ยวกรุงเทพมหานคร

คนมาเลเซียเชื้อชาติมาเลย์ยังนิยมซื้อรถมอเตอร์ไซค์ หรือบิ๊กไบค์คันใหญ่ หรือรถยนต์แบบครอบครัวไปท่องเที่ยวในประเทศไทยด้วย

ภาพลักษณ์ประเทศไทยผ่านสื่อ

ช่องทางการรับรู้ข่าวสารของคนมาเลเซียเชื้อชาติมาเลย์เกี่ยวกับประเทศไทย ได้แก่ การรับรู้ทางสื่ออินเทอร์เน็ต โดยประเด็นข่าวที่ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความสนใจ คือ ประเด็นการเมือง โดยเฉพาะกรณีคุณทักษิณ ชินวัตร อดีตนายกรัฐมนตรีถูกรัฐประหาร และหนีออกจากประเทศ แต่ยังมีคนให้การสนับสนุนอยู่ และปัจจุบันก็ยังจับกุมไม่ได้

ภาพลักษณ์ด้านภาษา

คนมาเลเซียเชื้อชาติมาเลย์แสดงความเห็นว่า คนไทยใช้ภาษาใกล้เคียงกับมาเลเซีย ในที่นี้หมายถึง คนไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนใต้ที่ใช้ภาษามลายูที่มีความคล้ายคลึงกับภาษาบาฮาซาของมาเลเซีย

ภาพลักษณ์ด้านกีฬาและอาหาร

ประเทศไทยยังได้รับความสนใจจากคนมาเลเซียเชื้อชาติมาเลย์ ในประเด็นกีฬาฟุตบอล ซึ่งเป็นกีฬาที่มีชื่อเสียงและแข่งขันกับประเทศสหพันธรัฐมาเลเซียมาโดยตลอด นอกจากนี้กีฬา ก็ยังมีอาหาร ที่มีรสชาติคล้ายคลึงในเรื่องของความเผ็ดจัดจ้านของเครื่องเทศในอาหารมาเลเซีย

ภาพลักษณ์ด้านนิสัยใจคอ

คนมาเลเซียเชื้อชาติมาเลย์ให้ความเห็นว่า คนไทยเป็นคนดี ในบางครั้งมีมนุษยสัมพันธ์ดี มากกว่าคนมาเลเซียด้วยตัวเองเสียด้วยซ้ำ นอกจากนี้ ยังมีความสุภาพอ่อนโยน อ่อนน้อมถ่อมตน มีความคล้ายคลึงกับคนมาเลเซียเชื้อชาติไทย (คนไทยพลัดถิ่น) ในรัฐกลันตัน

ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคนมาเลเซียเชื้อชาติจีน

คนมาเลเซียเชื้อชาติจีนให้ข้อมูลว่า รัฐปีนังมีผู้คนอยู่ร่วมกันหลายเชื้อชาติ ทั้งจีน อินเดีย ไทย และ อื่น ๆ แต่สามารถอยู่ร่วมกันได้ เพราะต่างคนรู้ดีว่าเป็นรัฐที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ทั้งความเชื่อ วิถีชีวิต และอาหารการกิน แต่ให้อิสระ ได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน มีมุมมองที่กว้างขวาง และทุกคนก็อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งซึ่งเป็นคนมาเลเซียเชื้อชาติจีน บอกว่า มีภรรยาเป็นคนไทย ขณะนี้อาศัยอยู่ราซบุรีด้วย

ภาพลักษณ์การตั้งถิ่นฐาน

คนมาเลเซียเชื้อชาติจีนให้ข้อมูลว่ามีคนไทยอยู่เพียง ๑๐-๑๕% คนไทยส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในเมือง ประกอบอาชีพร้านอาหารไทย ทำงานในห้างสรรพสินค้า บางคนประกอบธุรกิจส่วนตัว สำหรับกิจกรรมการรวมตัวของคนไทยต่าง ๆ จะอยู่ที่ “วัด” สำหรับถิ่นพำนักอาศัยจะแยกออกไปเป็นกลุ่ม ๆ ไม่ค่อยอยู่รวมกัน

ภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยว

คนมาเลเซียเชื้อชาติจีนส่วนใหญ่จะเคยไปท่องเที่ยวในประเทศไทยมาแล้ว โดยเฉพาะใน อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา มาเป็นอันดับหนึ่ง นอกจากนี้ ยังเคยเดินทางไปท่องเที่ยวที่กรุงเทพมหานคร จ.เชียงใหม่ หลาย ๆ ครั้ง โดยคนมาเลเซียเชื้อชาติจีนให้ข้อมูลว่า สถานที่ท่องเที่ยวของเมืองไทยมีความสวยงาม และประเทศไทยเป็นประเทศเพื่อนบ้านกับมาเลเซีย จึงมีความคุ้นเคยกัน

ผู้ให้สัมภาษณ์หลายคนให้ข้อมูลว่า

“เคยไปเที่ยวเมืองไทย ๓ ครั้ง ที่กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ และสงขลา โดยชื่นชอบอาหาร การช้อปปิ้ง เมืองไทยเป็นสถานที่ที่สวยงามมาก นอกจากนี้ ยังเคยมีเพื่อนเป็นคนไทย จึงได้มีโอกาสเรียนภาษาไทยด้วย รู้สึกใกล้ชิดกับคนไทยมาก” (สัมภาษณ์, ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

“รู้จักเมืองหาดใหญ่ในฐานะเมืองท่องเที่ยวแรกที่จะเลือกท่องเที่ยวในประเทศไทย ที่จริงควรจะเป็นกรุงเทพฯ แต่เดินทางยาก ในขณะที่หาดใหญ่เราสามารถขับรถเข้าไปเที่ยวได้” (สัมภาษณ์, ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

“รัฐป็นอยู่ใกล้ชายแดนไทยมาก มีโอกาสไปเที่ยวเมืองไทย ๒-๓ ครั้ง ที่หาดใหญ่และด่านนอก (อ.สะเดา จ.สงขลา) แต่กรุงเทพฯ ยังไม่เคยไป มีโอกาสก็อยากจะไปเที่ยว” (สัมภาษณ์, ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

“ชอบเดินทางไปหาดใหญ่ เพราะเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ใกล้กับป็นัง เดินทางสะดวก และไปมา ๓ ครั้งแล้ว” (สัมภาษณ์, ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ภาพลักษณ์ด้านอาหาร

คนมาเลเซียเชื้อชาติจีนที่ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มักชื่นชอบอาหารการกินของประเทศไทย เนื่องจากคนรัฐป็นังชอบอาหารที่มีรสชาติเผ็ดร้อนเช่นเดียวกับอาหารไทย

ภาพลักษณ์ด้านศาสนา

คนมาเลเซียเชื้อชาติจีนนับถือศาสนาพุทธเหมือนกัน ซึ่งตั้งแต่เด็ก คนจีนจะนิยมนำบุตรหลานไปวัดเพื่อฟังพระเทศน์ ฟังธรรมด้วย วัดจึงเป็นสถานที่สำคัญของคนจีน จากการสังเกตการณ์ในการลงพื้นที่รัฐป็นัง พบว่า สถาปัตยกรรม ตลอดจนศิลปกรรมภายในวัดในรัฐป็นัง มีลักษณะเป็นสไตล์จีนเสียส่วนใหญ่ ข้อสันนิษฐานอย่างหนึ่งคงมาจากการที่คนมาเลเซียเชื้อชาติจีนนับถือศาสนาพุทธมาก จากข้อมูลของสมพร ชุนเพชร (๒๕๕๘) ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยส่วนใหญ่มีฐานะค่อนข้างยากจน การที่จะอนุรักษ์หรือธำรงวัฒนธรรมพุทธศาสนาด้วยกลุ่มของตนเองจึงเป็นไปได้ยาก ต้องอาศัยการช่วยเหลือและสนับสนุนจากชาวมาเลเซียเชื้อสายจีนเป็นส่วนใหญ่ เป็นเหตุให้วัฒนธรรมพุทธศาสนาต้องถูกปรับเปลี่ยน เกิดพลวัตในรูปแบบใหม่ ซึ่งในรัฐป็นัง จะมีทั้งวัดไทย วัดพม่า วัดจีนซึ่งอยู่ร่วมกันได้

ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งให้ข้อมูลว่า

“คนไทยกับคนจีนเป็นพุทธศาสนิกชนเช่นเดียวกัน เราชอบอาหารและมีวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ภาพลักษณ์ของประเทศไทยผ่านสื่อ

การรับรู้ข่าวสารของคนไทย จะรับรู้จากการโฆษณาประชาสัมพันธ์เมืองไทย จากนิตยสาร จากบริษัททัวร์ จากโทรทัศน์ ภาพยนตร์ไทย แต่ยังมีช่องทางรับรู้ข่าวสารน้อย และคนจีนส่วนใหญ่จะมีเพื่อนเป็นคนไทยด้วย บางครั้งเรียนพูดภาษาไทยจากเพื่อน ในขณะที่บางคนมีเพื่อนคนไทยน้อย หรือไม่มีเลย ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลไว้ว่า

“มีเพื่อนเป็นคนไทย และคนสยาม-มาเลเซียที่เรียนด้วยกัน คนไทยมีลักษณะคล้ายคนพื้นถิ่นมาเลย์ เป็นคนน่ารัก ชอบพูดถึงครอบครัวของเธอ อาหารไทย วัฒนธรรมไทย นอกจากนี้ยังได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารของไทยจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเกี่ยวกับเรือสำราญที่มาเทียบท่าที่ปีนัง” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

“เคยมีเพื่อนที่มาจากไทย เรียนด้วยกัน แต่ตอนนี้กลับประเทศไทยไปแล้ว แต่ยังติดต่อผ่านทางเฟซบุ๊ก และรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับเมืองไทยจากสื่อออนไลน์” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

นอกจากนี้ ผู้ให้สัมภาษณ์เชื้อชาติจีนคนหนึ่งบอกว่า

“รับรู้ข้อมูลประเทศไทยผ่านการติดตามชมภาพยนตร์ไทย ที่ผ่านมามีเรื่อง “ฉลาดเกมส์โกง” ซึ่งทำให้เข้าใจสภาพการศึกษาของประเทศไทย และยังติดตามฟังเพลงไทย ชื่นชอบนักร้องไทยด้วย” (สัมภาษณ์, ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ภาพลักษณ์ด้านนิสัยใจคอ

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า ลักษณะคนไทยเป็นคนดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของรัฐปีนังเสมอ ดังเช่น ผู้ให้สัมภาษณ์บางคน ให้ข้อมูลว่า

“คนไทยมีเสรีภาพและมีความสุขที่ได้อยู่ร่วมกัน โดยส่วนใหญ่จะเห็นคนไทยที่วัด” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

“คนไทยนิสัยดี มีความสุภาพ เป็นมิตร ตรงข้ามกับคนจีน” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคนมาเลเซียเชื้อชาติอินเดีย

ผู้ให้สัมภาษณ์ชาวมาเลเซียเชื้อชาติอินเดียคนหนึ่งแสดงความคิดเห็นว่า แม้รัฐปีนังจะมีภูมิศาสตร์เป็นเกาะขนาดเล็ก ที่มีหลายชนชาติ แต่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างเป็นสุข โดยเฉพาะคนจีนมีมากที่สุด และมีบทบาททางการค้า แต่มักพูดภาษาอังกฤษไม่ได้ รองลงมา คือ คนมาเลย์ และคนเชื้อชาติอินเดีย ในขณะที่กรุงกัวลาลัมเปอร์เมืองหลวงของมาเลเซีย จะมีคนมาเลย์มากที่สุด

สำหรับความเป็นอยู่ของทุกเชื้อชาติในรัฐปีนัง ผู้ให้สัมภาษณ์เชื้อชาติอินเดีย ให้ข้อมูลว่า

“ความหลากหลายทางวัฒนธรรมของคนจีน มาเลย์ และอินเดียนอาศัยอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุขปราศจากข้อโต้แย้งทางเชื้อชาติ พวกเราเคารพซึ่งกันและกัน” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

“ฉันมีแฟนเป็นคนจีนมาเลย์ แล้วเราก็มีเพื่อเป็นชาวจีนมาเลย์เยอะ มันน่าสนใจมากที่อยู่ร่วมกันได้ ในสภาพแวดล้อมเดียวกัน พูดภาษาเดียวกัน คือภาษามาเลย์ในการสื่อสาร แม้พวกเราไม่สามารถพูดภาษามาเลย์ หรือจีนได้คล่อง แต่ก็สื่อสารได้บ้าง” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ภาพลักษณ์ด้านการตั้งถิ่นฐาน

ผู้ให้สัมภาษณ์ชาวอินเดีย ให้ข้อมูลว่า สำหรับคนไทย จะมีนักเรียนที่มาเรียนที่โรงเรียนจีน ชื่อ “Han Jiang High School” เป็นจำนวนมาก เพื่อฝึกภาษาอังกฤษและภาษาจีนฮกเกี้ยน นอกจากนี้ยังมีคนไทยจำนวนมากทำงานที่รัฐปีนัง โดยอาศัยอยู่ใกล้วัดไทย บนถนนเบอร์มา (Burma) นอกจากคนไทย ก็ยังมีคนเมียนมาร์ คนอินโดนีเซีย มาเลเซีย เวียดนาม อินเดีย บังคลาเทศ ปากีสถาน ฯลฯ สำหรับคนเชื้อชาติอินเดียบางคนมีเพื่อนเป็นคนไทย แต่บางคนก็ไม่มีเพื่อนคนไทยเลย แต่ทำการซื้อขายสินค้ากับคนไทย โดยคาดว่าคนไทยมีประมาณ ๒๐%

ภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยว

ผู้ให้สัมภาษณ์บางคน เคยมาเรียนรู้อาหารไทย การทำอาหารไทย ในเมืองไทย โดยจังหวัดที่คนมาเลเซียเชื้อชาติอินเดียนิยมไปเที่ยว คือ จ.สงขลา และกรุงเทพมหานคร

ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งให้ข้อมูลว่า

“ปีนังคล้ายกับกรุงเทพฯ สำหรับภูเก็ตเป็นเกาะสำหรับการพักผ่อนช่วงสุดสัปดาห์ และสำหรับการช้อปปิ้ง ซึ่งภูเก็ตดูจะคล้ายเกาะลังกาวิของมาเลเซียมากกว่า” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ภาพลักษณ์ด้านภาษาไทย

ผู้ให้สัมภาษณ์เชื้อชาติอินเดียบางคนให้ข้อมูลว่า มีเพื่อนหญิงที่เช่าห้องอยู่ด้วยกัน เป็นละแวกเดียวกับที่คนไทยอาศัยกันอยู่ เพื่อนคนไทยคนนี้เป็นลูกครึ่งไทยและอินเดีย ซึ่งมีความเชื่อถือในวัฒนธรรม ผู้ให้สัมภาษณ์ได้เรียนรู้วัฒนธรรมไทยเล็กน้อยจากเพื่อนคนไทย และคิดว่าเป็นการแสดงออกที่ดี นอกจากนี้ ยังได้เรียนภาษาไทยด้วย

ภาพลักษณ์ด้านศาสนา

ผู้ให้สัมภาษณ์อีกคนให้ข้อมูลว่า คนเชื้อชาติอินเดียเหมือนกับคนไทยที่นับถือพุทธศาสนาเหมือนกัน และปฏิบัติศาสนกิจเหมือนกัน คือ กิจกรรมสวดมนต์

ภาพลักษณ์ด้านศิลปวัฒนธรรม

ผู้ให้สัมภาษณ์รู้สึกประทับใจวัฒนธรรมประเทศไทย กล่าวคือ มีกิจกรรม/เทศกาลต่าง ๆ ให้เข้าร่วม

ภาพลักษณ์ด้านอาหาร

ผู้ให้สัมภาษณ์ชาวมาเลเซียเชื้อชาติอินเดียแสดงความชื่นชอบอาหารไทย โดยเฉพาะต้มยำซึ่งเป็นอาหารไทยที่ได้รับความนิยม และมีร้านอาหารไทยที่เปิดขายต้มยำกึ่งในสหพันธรัฐมาเลเซียเป็นจำนวนมาก

ภาพลักษณ์ประเทศไทยผ่านสื่อ

การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับเมืองไทย ไม่ค่อยรับรู้ข่าวสารจากโทรทัศน์ หรือวิทยุกระจายเสียง แต่รับรู้จากประสบการณ์ตรงคือ การไปเที่ยวเมืองไทย ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งรับรู้ข่าวเมืองไทยจากสถานีโทรทัศน์ซีเอ็นเอ็น (CNN) หรือบีบีซี (BBC) สื่ออื่น ๆ ทำให้รู้ว่าเกิดเหตุการณ์ระเบิด ซึ่งส่วนตัวรู้จักกับครอบครัวที่ฝ่ายหญิงสูญเสียทั้งสามีและลูกจากเหตุการณ์ระเบิดที่สี่แยกราชประสงค์เมื่อปี ๒๕๕๘ ที่ผ่านมา ซึ่งรู้สึกเสียใจมาก หรือเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมือง อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันยังสามารถติดตามข่าวสารได้ทางสื่อสังคมออนไลน์ต่าง ๆ ทั้งเฟซบุ๊ก อินสตาแกรม ทวิตเตอร์ ฯลฯ

ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งมีประสบการณ์ตรงจากการเข้ามาทำงานในประเทศไทย ให้ข้อมูลว่า

“เคยสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย ประเทศไทยมีความหลากหลายในประเด็นสังคม รวมถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม เช่น ปัญหาแรงงานเด็กในพัทยา ปัญหาการเมือง ฯลฯ” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

ภาพลักษณ์ด้านนิสัยใจคอ

ผู้ให้สัมภาษณ์ชาวมาเลเซียเชื้อชาติอินเดีย ให้ความเห็นว่า คนไทยนิสัยดี มีบุคลิกที่ง่าย ๆ สบาย ๆ ซื่อสัตย์ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวอย่างดี นอกจากนี้ ยังสู้งาน เนื่องจากคนไทยเชื่อในหลักของธรรมในพระพุทธศาสนาที่ว่า ไม่คดโกงคนอื่น แต่ต้องทำงานหนักเพื่อความเป็นอยู่ที่ดี

“มีความสุขมาก ผู้ชายก็จะเป็นสุภาพบุรุษ แต่ไม่สามารถแยกแยะบุคลิกท่าทาง เพราะมีความคล้ายคลึงกับคนจีน บางทีก็เหมือนคนมาเลย์” (สัมภาษณ์, ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๐)

นอกจากนี้ คนไทยยังให้ความสำคัญกับสถาบันพระมหากษัตริย์ ดังที่ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งให้ข้อมูลว่า

“ทราบว่าคนไทยรักในหลวงมากเพียงใด เพราะมีเพื่อนที่เคยร่วมงานมาจากประเทศไทย” (สัมภาษณ์, ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๐)

เมื่อนำข้อมูลทั้งสองส่วนคือ ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคนไทยในรัฐปีนัง และภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคนมาเลเซียมาเปรียบเทียบ จะได้ข้อมูลดังนี้

ตารางที่ ๔.๒ เปรียบเทียบภาพลักษณ์คนไทยในพหุวัฒนธรรมในรัฐปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซียในทัศนคติคนไทยและคนมาเลเซีย

ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคนไทยในรัฐปีนัง	ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคนมาเลเซีย
ภาพลักษณ์ด้านการตั้งถิ่นฐาน	
<ul style="list-style-type: none"> - ส่วนใหญ่คนไทยสัญชาติมาเลเซีย เชื้อชาติไทยแต่งงานไปจากคนจีน อพยพไปอยู่ที่อื่น - มีคนไทยไปทำงานในรัฐปีนังมากขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเมือง - คนไทยอาศัยอยู่ใกล้วัดบนถนนเบอร์มา (Burma) - คนไทยอยู่กันเป็นกลุ่มก้อน แยกจากชนชาติอื่น ๆ
ภาพลักษณ์ด้านภาษาไทย	
<p>ไม่มีความแตกต่างกับเชื้อชาติอื่น ยกเว้นภาษาไทย คนไทยจะทักทายด้วยภาษาไทย และมีการสอนภาษาไทยฟรีที่วัดไชยมังคลาราม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มีความคล้ายคลึงเรื่องภาษา (คนไทยมุสลิมกับคนมาเลเซียเชื้อชาติมาเลย์) - เคยเรียนรู้ภาษาไทยจากเพื่อนคนไทย
ภาพลักษณ์ด้านนิสัยใจคอ	
<ul style="list-style-type: none"> - รอยยิ้ม การกราบ การไหว้ที่เป็นเอกลักษณ์ - ยึดมั่นในสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยการเข้าร่วมกิจกรรมถวายพระพรพระเจ้าอยู่หัวพระราชาธิบดีเนื่องในวันพระราชสมภพ - หากพบปะกันจะคุยกันเรื่องการทำมาหากิน - ต่างคนต่างอยู่ แก่งแย่งชิงดี - คิดว่าประเทศไทยล้ำหลัง เพราะการเมืองมีแต่ความรุนแรง 	<ul style="list-style-type: none"> - คนไทยนิสัยดี มีมนุษยสัมพันธ์ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สุภาพอ่อนน้อม สุ้งาน แสดงออกทางวัฒนธรรมไทยที่ดี ง่าย ๆ สบาย ๆ ให้การต้อนรับนักท่องเที่ยว ซื่อสัตย์ เข้าร่วมกิจกรรมที่รัฐปีนังจัดขึ้นเสมอ - เติบโตขึ้นสถาบันพระมหากษัตริย์
ภาพลักษณ์ด้านอาชีพ	
<ul style="list-style-type: none"> - คนไทยส่วนใหญ่จะมาทำงานโรงงาน งานราชการ ตำรวจทหาร มัคคุเทศก์ บางส่วนค้าขายและมาแต่งงานกับคนจีนในมาเลเซีย และทำประมง ส่วนมากเป็นประมงที่มาจากจังหวัดสตูล แต่ปัจจุบันมีแต่उनลาก - คนไทยจากภาคอีสานทำงานที่ไม่เหมาะสม ส่งผลให้เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ดี 	<ul style="list-style-type: none"> - คนไทยประกอบอาชีพด้านอุตสาหกรรมอาหาร และเปิดร้านอาหารไทยเป็นจำนวนมาก - ทำงานในห้างสรรพสินค้า - เดินทางมาเรียน

ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคนไทยในรัฐปีนัง	ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคนมาเลเซีย
ภาพลักษณ์ด้านศาสนา	
นอกจากเจอคนไทยได้มากที่สถานกงสุลใหญ่ฯ ยังสามารถเจอคนไทยได้ที่วัดในมาเลเซีย โดยเฉพาะในวันสำคัญทางศาสนา โดยจะไป ทำบุญกัน และในประเพณีต่าง ๆ ได้แก่ สงกรานต์ ลอยกระทง ทำบุญสารทเดือนสิบ	คนไทยมีศาสนาและวัฒนธรรมใกล้เคียงกับคน มาเลเซียเชื้อชาติจีน และอินเดีย ในขณะที่คน ไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ชาวมุสลิม) มี ศาสนาและวัฒนธรรมใกล้เคียงกับคนมาเลเซีย เชื้อชาติมาเลย์
ภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยว	
คนไทยในรัฐปีนังไม่ได้แสดงทัศนคติในประเด็นนี้	<ul style="list-style-type: none"> - สถานที่ท่องเที่ยวหลากหลาย ทั้งทะเล ชายหาด ภูเขา และเมืองหลวง - ชาวมมาเลเซียนิยมมาเที่ยว จ.สงขลา จ.กระบี่ จ.เชียงใหม่ จ.เชียงราย และกรุงเทพมหานคร - นิยมท่องเที่ยวโดยรถบัสไปและรถยนต์ส่วนตัว อาหาร - มีแหล่งซื้อสินค้า (ช้อปปิ้ง) - มีความรู้สึกว่าเป็นคล้ายกรุงเทพฯ
ภาพลักษณ์ประเทศไทยผ่านสื่อ	
<ul style="list-style-type: none"> - คนไทยรับรู้ข่าวสารจากประเทศไทยโดยสื่อโทรทัศน์ช่องเคเบิลเป็นหลัก นอกจากนี้ มีช่อง ๓ ๕ ๗ และ ๘ รองลงมา คือ สื่อสังคมออนไลน์ ประเภทเฟซบุ๊กและไลน์ หนังสือพิมพ์ทั้งของไทยและมาเลเซีย โทรทัศน์ที่ออกอากาศเป็นภาษา มาเลเซีย การสื่อสารปากต่อปาก จากคนไทยที่เป็นแม่ค้าชายแดน ญาติพี่น้องที่อยู่ฝั่งไทย - ส่วนใหญ่เป็นข่าวการเมือง ข่าวสังคมต่าง ๆ ข่าวสารความเคลื่อนไหว - คนมาเลเซียคิดว่าเมืองไทยน่ากลัว โดยเฉพาะช่วงไม่สงบทางการเมือง คนไทยในรัฐปีนังมีหน้าที่อธิบาย - ไม่ค่อยได้รับข่าวสารจากสถานกงสุลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> - สนใจข่าวการเมือง (อดีตนายกรัฐมนตรียกนอกประเทศและยังหลบหนี) - รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับประเทศไทยทางนิตยสาร บริษัททัวร์ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ไทย อินเทอร์เน็ต ประสบการณ์การเข้ามาท่องเที่ยวโดยตรง แต่ยังมีช่องทางรับรู้ข่าวสารน้อย - รับรู้ข้อมูลจากเพื่อนคนไทย - รับรู้ข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเกี่ยวกับเรือสำราญที่มาเทียบท่าที่ปีนัง - รับชมภาพยนตร์ไทยและฟังเพลงไทย
ภาพลักษณ์ด้านอาหาร	
คนไทยในรัฐปีนังไม่ได้แสดงทัศนคติในประเด็นนี้	<ul style="list-style-type: none"> - มีความสนใจด้านอาหาร เพราะมีรสชาติเผ็ด ร้อนคล้ายคลึงอาหารมาเลเซีย - เคยเรียนรู้การทำอาหารไทย
ภาพลักษณ์ด้านกีฬา	
คนไทยในรัฐปีนังไม่ได้แสดงทัศนคติในประเด็นนี้	มีความสนใจด้านกีฬาฟุตบอล

ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคนไทยในรัฐปีนัง	ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคนมาเลเซีย
ภาพลักษณ์ด้านศิลปวัฒนธรรม	
คนไทยในรัฐปีนังไม่ได้แสดงทัศนคติในประเด็นนี้	- มีกิจกรรม/เทศกาลต่าง ๆ ให้เข้าร่วม
ภาพลักษณ์ด้านการแต่งกาย	
<ul style="list-style-type: none"> - เสื้อผ้าที่สวมใส่ - ลักษณะทรงรูปพรรณที่สวมใส่ - การแต่งหน้า การแต่งตัวรวม ๆ 	คนมาเลเซียไม่ได้แสดงทัศนคติในประเด็นนี้

จากการตารางที่ ๔.๒ แสดงให้เห็นว่า คนไทยในรัฐปีนัง เมื่อก่อนจะอาศัยกันอยู่มากบนถนนบางกอก (Jalan Bangkok) ปัจจุบันแต่งงานไปกับคนมาเลเซียเชื้อชาติจีนมาเลย์ และอพยพไปอยู่ที่อื่น จากเดิมที่เคยอยู่ในละแวกบริเวณวัดไชยมังคลาราม วัดสำคัญที่รวมคนไทยในอดีต อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาบุคลิกลักษณะผิวเผินจะพบว่า ลักษณะของคนไทยไม่มีความแตกต่างกับเชื้อชาติอื่น ๆ ยกเว้นความแตกต่างด้านภาษา ภาษาไทยยังคงเป็นเอกลักษณ์คนไทย ที่ใช้สื่อสารสร้างภาพลักษณ์ โดยจะพบเห็นคนไทยในภาษาไทยในห้างสรรพสินค้าและร้านอาหารไทย เป็นต้น

สำหรับสภาพการอยู่ร่วมกันของคนไทยในปัจจุบัน เป็นไปในลักษณะต่างคนต่างอยู่ และแก่งแย่งชิงดี โดยมีประเด็นความสนใจร่วมกันคือ การทำมาหากินในรัฐปีนัง และคนไทยจะมารวมตัวกันทำกิจกรรมทางศาสนา เพื่อทำบุญร่วมกัน นอกจากนี้ ยังเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์อย่างลึกซึ้ง อย่างไรก็ตาม คนไทยในรัฐปีนังเห็นว่ายังไม่มีหน่วยงานที่ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมความเป็นไทยที่ชัดเจน แม้จะมีสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองปีนังที่ส่งเสริมอยู่บ้าง แต่มีภาระหน้าที่เกี่ยวกับการดูแลการเข้ามาทำงานในรัฐปีนังเสียมากกว่า

อีกประเด็นที่สำคัญคือ คนไทยในรัฐปีนังได้รับรู้เรื่องราวข่าวสารจากเมืองไทยในแง่ลบ ได้แก่ ข่าวไม่สงบทางการเมือง ข่าวความไม่สงบใน ๓ จังหวัดชายแดนใต้ ข่าวทะเลาะกัน ข่าวฆ่ากันตาย ซึ่งส่งผลกระทบต่อความรู้สึกของชาวไทยในรัฐปีนัง และชาวมาเลเซียจนเกิดความหวาดกลัวและเข้าใจผิด คนไทยในรัฐปีนังจึงมีหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีแก่สายตาวชาวมาเลเซีย

ในขณะที่ภาพลักษณ์ของคนไทยในสายตาวชาวมาเลเซียทั้ง ๓ เชื้อชาติ พบว่า พวกเขาารู้สึกว่าคนไทยมีศาสนาและวัฒนธรรมใกล้เคียงกับพวกเขา ในขณะที่คนไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ชาวมุสลิม) มีศาสนาและวัฒนธรรมใกล้เคียงกับคนมาเลเซียเชื้อชาติมาเลย์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ด้วยคนไทยภาคใต้มีความหลากหลายของศาสนา ได้แก่ ไทยพุทธ และไทยมุสลิม จึงสามารถเข้าได้ทั้งกับคนมาเลเซียเชื้อชาติจีน อินเดีย และมาเลย์นั่นเอง

นอกจากนี้ คนมาเลเซียมีเพื่อนชาวไทยค่อนข้างมาก เนื่องจากเป็นประเทศเพื่อนบ้านกัน จึงมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องภาษา ชาวมาเลเซียนิยมเรียนภาษาไทยจากเพื่อนคนไทยที่รู้จักมักคุ้น โดยสามารถติดต่อสื่อสาร พบปะคนไทยได้บริเวณวัด และร้านอาหารไทยต่าง ๆ ซึ่งจะมีคนไทยเกาะกลุ่มอาศัยอยู่ร่วมกัน

นอกจากภาษาไทย คนมาเลเซียยังนิยมเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย เนื่องจากความสวยงามของภูมิศาสตร์ สถานที่ท่องเที่ยว ความหลากหลายของอาหารการกิน สินค้าที่มีให้เลือกในราคาถูกและทันสมัยเมื่อเทียบกับสินค้าในสหพันธรัฐมาเลเซียและวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ที่ดีงาม

ของไทย โดยจังหวัดที่นิยมเดินทางท่องเที่ยว ซึ่งอยู่ติดกับชายแดนไทยมากที่สุด ได้แก่ จ.สงขลา นอกจากนี้ ยังมีกรุงเทพมหานคร ภาคเหนือของประเทศไทย ได้แก่ จ.เชียงใหม่ และจังหวัดที่ติดทะเล ได้แก่ จ.กระบี่

อย่างไรก็ตาม การรับรู้ข่าวสารจากเมืองไทย ส่วนใหญ่รับรู้ในประเด็นการเมืองเสียเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ ยังเป็นข่าวก่อการร้าย โดยเฉพาะข่าวที่เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่โดนระเบิดเสียชีวิต จากกรณีการเกิดการก่อการร้ายที่สี่แยกราชประสงค์ กรุงเทพมหานคร เมื่อสิงหาคม ๒๕๕๘ ที่ผ่านมา

ถึงกระนั้น ลักษณะนิสัยของคนไทยในทัศนคติของคนมาเลเซียในภาพรวม มีนิสัยใจคอในเชิงบวก ได้แก่ เป็นคนนิสัยดี มีมนุษยสัมพันธ์ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สุภาพอ่อนน้อม สุ้งาน เติบโตสถาบันพระมหากษัตริย์ และเข้าร่วมกิจกรรมที่รัฐปีนังจัดขึ้นเสมอ ๆ

รูปแบบและเนื้อหาการสื่อสารอัตลักษณ์ของคนไทยในพหุวัฒนธรรมในรัฐปีนัง

จากข้อมูลสัมภาษณ์ผู้ให้สัมภาษณ์รูปแบบและเนื้อหาการสื่อสารอัตลักษณ์ของคนไทยในรัฐปีนัง ในลักษณะเปรียบเทียบการรับรู้ของคนไทยในรัฐปีนัง และคนมาเลเซีย ตลอดจนข้อมูลจากการลงพื้นที่ภาคสนามโดยการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม พบว่า รูปแบบและเนื้อหาการสื่อสารอัตลักษณ์ของคนไทยในรัฐปีนัง มีดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๓ เปรียบเทียบรูปแบบและเนื้อหาการสื่อสารอัตลักษณ์ของคนไทยในรัฐปีนัง

คนไทยในรัฐปีนัง		คนมาเลเซีย	
รูปแบบ	เนื้อหา	รูปแบบ	เนื้อหา
สื่อกิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรม ของคนไทย ที่เน้น กิจกรรมทางศาสนา พุทธ	กิจกรรมทางศาสนา พุทธ	สื่อกิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมของ คนไทย ที่เน้นกิจกรรม ทางศาสนาพุทธ	กิจกรรมทางศาสนา พุทธ
		สื่อบุคคล มีเพื่อนเป็นคนไทย	ศิลปวัฒนธรรมไทย (ภาษาไทยและอาหาร ไทย)

จากตารางที่ ๔.๓ แสดงให้เห็นว่ารูปแบบการสื่อสารอัตลักษณ์ของคนไทยในรัฐปีนัง ที่คนไทยในมาเลเซียรับรู้คือ สื่อกิจกรรม ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับกิจกรรมทางพุทธศาสนาที่คนไทยมักจะกระทำร่วมกันที่วัด สอดคล้องกับที่คนมาเลเซียเห็นว่ารูปแบบสื่อกิจกรรมและเนื้อหากิจกรรมที่เกี่ยวกับพุทธศาสนาดังกล่าว แสดงความเป็นไทยให้เห็นอย่างชัดเจน นอกจากนี้ คนมาเลเซียยังเห็นว่า การสื่อสารอัตลักษณ์ของคนไทยในรัฐปีนังที่สำคัญ คือ สื่อบุคคล ซึ่งคนมาเลเซียจำนวนไม่น้อยมีเพื่อนเป็น

คนไทย จึงได้เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมไทยจากเพื่อนคนไทย โดยเฉพาะการเรียนรู้ภาษาไทยและการทำอาหารไทย

ทั้งนี้จากการลงพื้นที่ครั้งแรก ในช่วงเดือนมิถุนายน ๒๕๕๙ และสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม พบว่า รูปแบบในการสื่อสารอัตลักษณ์ของคนไทยในรัฐปีนัง ประกอบไปด้วย รูปแบบใหญ่ ๆ คือ สื่อกิจกรรม ที่ทางสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองปีนัง จัดขึ้นร่วมกับคนไทยในรัฐปีนัง เช่น วันวิสาขบูชาในปีที่ผ่านมา ซึ่งมีขบวนแห่เทียนที่ยิ่งใหญ่ และการทำกิจกรรมทางศาสนาภายในวัดต่าง ๆ ในรัฐปีนัง นอกจากนี้ ยังมีสื่อสังคมออนไลน์ของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองปีนัง ใช้เป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์ และเมื่อเก็บข้อมูลเจาะลึกไปยังวัด ต่าง ๆ ที่เป็นที่รวมตัวของคนไทยในรัฐปีนัง ในการทำกิจกรรมทางศาสนาในวันสำคัญทางศาสนา วันพระ และวันอาทิตย์ ประกอบด้วยวัดไชยมังคลาราม วัดปิ่นบังอร และวัดบุพผาราม ได้ข้อมูลที่เป็นที่สนใจเกี่ยวกับรูปแบบการสื่อสารอัตลักษณ์ของคนไทย ดังนี้

วัดไชยมังคลาราม เป็นสถานที่ท่องเที่ยว ที่มีคนไทยมาทำกิจกรรมทางศาสนาน้อย แต่จะมีเด็กไทยมาเรียนภาษาไทยทุกวันอาทิตย์ ประมาณ ๑๔.๐๐-๑๕.๐๐ น. และมีพระสงฆ์ชาวไทยประจำวัดอยู่ด้วย โดยจะมีคนจีนมาเป็นผู้ช่วยทำกิจกรรมภายในวัด เช่น ขายดอกไม้ธูปเทียน ศิลปกรรม การออกแบบ ลวดลาย ก็จะมีการผสมผสานความเป็นจีนอยู่

ภาพที่ ๔.๑-๔.๒ บรรยากาศวัดไชยมงคลาราม

วัดบุปผาราม มีการจำลองหลวงพ่อโสธร หลวงพ่อทวดเหยียบน้ำทะเลจืด หลวงพ่อหยก หลวงพ่อแช่ม วัดฉลองภูเก็ต หลวงพ่อแดง ฯลฯ ประดิษฐานไว้ภายในอุโบสถ ภายนอกพระอุโบสถ มี รูปปั้น ฤาษี พระคิ่วะ ฯลฯ นักท่องเที่ยวที่มาสักการะบูชาส่วนใหญ่เป็นคนจีน

ภาพที่ ๔.๓-๔.๔ บรรยายภาควัดบุปผาราม

วัดปิ่นบังอร มีทั้งชาวไทยและชาวจีนมาทำกิจกรรมทางศาสนาด้วยกัน

ภาพที่ ๔.๕-๔.๖ บรรยายภาควัดปิ่นบังอร

ข้อสังเกตจากการสัมภาษณ์ตัวอย่างเพิ่มเติม พบว่าวัดไทยเหล่านี้ จะมีคนไทยทำหน้าที่บริหารจัดการ แต่ปัจจัยเงินทำบุญมาจากคนจีน อาจมีส่วนทำให้วัดไทยจากนิกายหินยาน เถรวาท กลายเป็นมหายาน เนื่องจากคนจีนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ นิกายมหายาน ดังนั้น จะเห็นได้จาก ลักษณะพระพุทธรูปสถาปัตยกรรม การตกแต่งภายในวัด การมีรูปปั้นเทพเจ้าที่ชาวจีนนับถือในวัด ตลอดจนพิธีกรรมบางอย่าง เช่น การจุดเทียนที่มีลักษณะเป็นดอกบัวบาน เป็นต้น

นอกจากการลงพื้นที่ครั้งแรก ที่เน้นไปยังสถานที่สำคัญทางศาสนาและศูนย์รวมจิตใจของคนไทยในรัฐปีนัง อย่างวัดแล้ว สำหรับการลงพื้นที่ครั้งที่ ๒ ในช่วงเดือนเมษายน ๒๕๖๐ ที่มีประเพณีสงกรานต์ คณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ไปยังมหาวิทยาลัยประจำรัฐปีนัง ได้แก่ มหาวิทยาลัยชายน์มาเลเซีย (Universiti Sains Malaysia) ซึ่งมหาวิทยาลัยดังกล่าว มีคนไทยเข้ามาศึกษาเล่าเรียนทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก การศึกษาคอร์สภาษาอังกฤษในระยะสั้น รวมถึงการเป็นนักศึกษาแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศ นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยยังได้เปิดสอนวิชาภาษาไทย โดยอาจารย์คนไทยเป็นผู้สอน โดยมีนักศึกษาชาวมาเลเซียและต่างประเทศสนใจลงทะเบียนเรียน

ดังนั้น อีกหนึ่งสถานที่ที่เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยและสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยให้คนต่างชาติ คือ สถาบันการศึกษา โดยทางภาควิชาภาษาไทยจะจัดกิจกรรมที่แสดงออกถึงศิลปวัฒนธรรมไทยเป็นประจำ และจากการที่คณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่ในวันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๐ ทางภาควิชาได้จัดกิจกรรมสืบสานวันสงกรานต์ตามประเพณีไทย นอกจากนี้เพื่อเป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมประเพณีของประเทศไทย ยังเป็นการประกอบการสอนวิชาภาษาไทยอีกด้วย

กิจกรรมในวันนั้น เริ่มด้วยการต้อนรับนักศึกษาต่างชาติทุกคน ด้วยการคล้องพวงมาลัยเพื่อแสดงการต้อนรับด้วยมิตรไมตรี ซึ่งคนไทยมักใช้แสดงออกต่อชาวต่างชาติที่มาเยือนประเทศไทย

จากนั้นอาจารย์ผู้สอนภาษาไทยได้อธิบายเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของประเพณีสงกรานต์ว่า เป็นวันสำคัญของประเทศไทยเพราะถือว่าเป็นวันขึ้นปีใหม่ของไทยโบราณ และยังเป็นวันที่ครอบครัวจะได้อยู่พร้อมหน้าพร้อมตา เนื่องจากวันสงกรานต์เป็นวันหยุดราชการที่หยุดต่อเนื่องหลายวัน ครอบครัวที่มีลูกหลานทำงานอยู่ต่างถิ่น ก็ได้ใช้โอกาสนี้กลับบ้านมาร่วมกิจกรรมกับครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นการเล่นน้ำสงกรานต์ การทำบุญเข้าวัดและการรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ โดยเฉพาะกิจกรรมรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ นั้น เป็นประเพณีที่ทำต่อเนื่องกันมา เป็นการแสดงถึงความเคารพต่อบิดา มารดา ผู้ใหญ่ หรือผู้มีพระคุณ เป็นการแสดงออกถึงความกตัญญูกตเวทิตะ และขอพรเพื่อความเป็นสิริมงคลในชีวิต และยังเป็น การขอขมาลาโทษหากได้เคยล่วงเกินกันด้วย ซึ่งสามารถกระทำได้โดยการนำน้ำอบไทยผสมกับน้ำสะอาด ลอยด้วยดอกไม้หอมต่าง ๆ ตักรดลงบนมือของผู้ใหญ่

ภาพที่ ๔.๗-๔.๘ อุปกรณ์สำหรับใช้รดน้ำดำหัวผู้ใหญ่เนื่องในวันสงกรานต์ของไทย

นักศึกษาต่างชาติที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมมีความสนใจในประเพณีสงกรานต์ของไทยอย่างมาก เพราะเป็นครั้งแรกที่ได้ทราบเกี่ยวกับวัฒนธรรม ประเพณีของประเทศไทย อย่างประเพณีสงกรานต์

ภาพที่ ๔.๙-๔.๑๐ บรรยากาศนักเรียนชาวต่างชาติร่วมรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่

หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมรดน้ำขอพร อาจารย์ผู้สอนภาษาไทยได้ให้นักศึกษาคนไทยแต่งกายด้วยชุดไทย พร้อมอธิบายให้นักศึกษาชาวต่างชาติทราบว่า ชุดไทยเป็นชุดประจำชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะไม่เหมือนชาติอื่น มีความสวยงามและเป็นความภูมิใจของชาวไทย แล้วยังยกตัวอย่างศิลปวัฒนธรรมของไทยอย่าง “มวยไทย” ให้ต่างชาติได้รู้จักมากยิ่งขึ้นอีกด้วย

ภาพที่ ๔.๑๑-๔.๑๒ บรรยากาศนักศึกษาชาวต่างชาติเรียนรู้การแต่งกายแบบไทยและศิลปะมวยไทย

“สถาบันการศึกษา” ที่เปิดสอนภาษาไทย จึงมักจะแฝงการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยและสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยให้ชาวมาเลเซียและชาวต่างชาติได้รู้จัก

สำหรับการลงพื้นที่ครั้งที่ ๓ ในช่วงเดือนกันยายน ๒๕๖๐ คณะทำงานได้ลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลเพิ่มเติมโดยเลือกที่จะไปเก็บข้อมูลในเทศกาลความเป็นไทย หรือไทยเฟส (Thai Festival) ซึ่งจัดในบริเวณศาลาว่าการเมืองปีนัง โดยในครั้งนี้จัดเป็นปีที่ ๓ ติดต่อกัน ถือเป็นความร่วมมือกันระหว่างเมืองปีนังกับสถานกงสุลไทย ประจำเมืองปีนัง ภายในงานประกอบด้วยเวทีกิจกรรม นิทรรศการเพื่อถวายเป็นพระราชกุศลในหลวงรัชกาลที่ ๙ และการเปิดร้านของคนไทยในปีนัง พ่อค้าแม่ค้าจากเมืองไทย ที่เปิดร้านขายสินค้าจากประเทศไทย และขายอาหารไทยที่มีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ของประเทศไทย หรืออาหารประจำถิ่นของภาคใต้ของประเทศไทย

ภาพที่ ๔.๑๓ นิทรรศการภาพถ่ายแสดงความอาลัยในหลวงรัชกาลที่ ๙ ครั้งเมื่อ
พระองค์ท่านเสด็จพระราชดำเนินมาเยือนเกาะปีนังและสหพันธรัฐมาเลเซีย

ภาพที่ ๔.๑๔ เวทีกิจกรรมหลัก ภายในงานอยู่ในบริเวณด้านหน้าศาลาว่าการเมืองปีนัง

ภาพที่ ๔.๑๕ กลุ่มพ่อค้าแม่ค้าจากเมืองไทยทำขนมไทยมาจำหน่ายให้คนมาเลเซียได้ลิ้มลองรสชาติ

การบริหารงานกิจกรรมไทยเฟสครั้งนี้ สถานกงสุลฯ ได้ทำงานร่วมกันบริษัทอแกนซ์ของปีนัง โดยมีคณะทำงานอแกนซ์เป็นคนจีนในปีนัง ทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่สถานกงสุลฯ โดยจัดกิจกรรมตั้งแต่เวลา ๑๑.๐๐-๒๒.๐๐ น. (ตามเวลาของมาเลเซีย) รวมการจัดกิจกรรม ๓ วัน

การไปร่วมงานครั้งนี้ สิ่งที่สังเกตเห็น คือ คนมาเลเซียที่เข้าร่วมงานมีจำนวนพอสมควร หากเรียงลำดับจำนวนผู้เข้าร่วมงาน คนมาเลเซีย เชื่อชาติจีนจะมีมากที่สุด และสิ่งที่คนมาเลเซียสนใจในงานนี้มากคือ อาหารไทย ไม่ว่าจะเป็นแกงเขียวหวาน ขนมครก ก๋วยเตี๋ยวเรือ และที่ขาดไม่ได้คือ ส้มตำ โดยส้มตำจะได้รับความสนใจจากคนมาเลเซียซื้อไปรับประทานจำนวนมาก

ในงานนี้ ยังมีโอกาสได้พบเห็นนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มาเยือนปีนัง เข้าร่วมซื้ออาหารทานในงานไทยเฟส แม้ไม่มาก แต่ก็ถือเป็นโอกาสที่ดีในการที่ทำให้ชาวต่างชาติรู้จักประเทศไทยได้มากขึ้น

ภาพที่ ๔.๑๖ นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมาซื้ออาหารไทยภายในงาน

การเก็บข้อมูลของคณะทำงาน พยายามเก็บข้อมูลจากคนที่มาร่วมงาน สำหรับคนมาเลเซีย เชื้อชาติจีน และอินเดียจะให้ความร่วมมือในการสัมภาษณ์ ในขณะที่คนมาเลเซีย เชื้อชาติมาเลย์พื้นถิ่นมักจะไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการขอข้อมูล

ในส่วนของพ่อค้าแม่ค้าที่มาเปิดร้าน ส่วนใหญ่เป็นร้านค้าจากในประเทศไทย โดยส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบการจากในพื้นที่ภาคใต้ ไม่ว่าจะเป็นในจังหวัดสตูล ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส ทำให้สินค้าและอาหารจะมีสไตล์คล้ายกับอาหารใต้ แม้จะมีบางร้านนำส้มตำ ก๋วยเตี๋ยวเรือมาขายอยู่บ้าง แต่เครื่องดื่มและอาหารส่วนใหญ่เป็นอาหารใต้ ไม่ว่าจะเป็น ชาชัก ก๋วยเตี๋ยว เป็นต้น นอกจากนี้ อาหารที่มีรสชาติเผ็ด เช่น ขนมจีนแกงเขียวหวาน ทางร้านที่มาขายจะลดความเผ็ดร้อนลง เพื่อให้คนมาเลเซียทานได้ ในงานแม้จะมีพ่อค้าแม่ค้าที่มาจากเมืองไทยมาขายเป็นหลัก แต่มีกลุ่มคนไทยที่ลงหลักปักฐานอาศัยอยู่ในป็นังมาร่วมขายของ ขายอาหารด้วยเช่นกัน บางคนอาศัยอยู่ในป็นังมาร่วม ๖๐ ปี เห็นความเปลี่ยนแปลงของป็นังมาโดยตลอด ทำให้คณะทำงานได้ข้อมูลที่สำคัญๆ เพื่อการดำเนินการวิจัยครั้งนี้

ภาพที่ ๔.๑๗ บรรยากาศผู้เข้าร่วมจากหลายเชื้อชาติภายในงาน

นอกจากการจำหน่ายอาหารและสินค้าจากเมืองไทยแล้ว ยังมีการแข่งขันการกินอาหารไทย ซึ่งมีสื่อมวลชนภายในมาเลเซียเดินทางมาเก็บภาพและทำข่าวภายในงานเป็นจำนวนมาก

ภาพที่ ๔.๑๘ บรรยากาศการแข่งขันการกินอาหารไทย

กิจกรรมภาคกลางคืนภายในงาน มีการจัดกิจกรรมขอบคุณผู้สนับสนุนภายในงาน นอกจากนี้ ยังมีการจัดกิจกรรมประกวดร้องเพลงไทยด้วย เพื่อสร้างความครื้นเครงภายในงานอีกด้วย

ภาพที่ ๔.๑๙ ภาพบรรยากาศการจัดงานตอนกลางคืน

จากการลงพื้นที่ภาคสนามทั้งหมด ๓ ครั้ง ทำให้คณะผู้วิจัยได้เห็นการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยผ่านกิจกรรมทางศาสนาที่วัดไทย กิจกรรมประเพณีที่สถาบันการศึกษา และการจัดสื่อกิจกรรม (การจัดงานไทยเฟส-การจำหน่ายอาหารและสินค้าของไทย การเผยแพร่ศิลปะการแสดงของไทย) ซึ่งล้วนแล้วแต่ช่วยเผยแพร่ความเป็นไทยให้คนไทยในรัฐปีนัง รวมถึงคนมาเลเซีย เชื้อชาติต่าง ๆ ตลอดจนคนชนชาติอื่น ๆ ที่อยู่อาศัยแบบพหุวัฒนธรรมในรัฐปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซียได้รู้จักประเทศไทยมากขึ้น

นอกจากการลงพื้นที่ภาคสนาม คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการบันทึกผลการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม เกี่ยวกับรูปแบบสื่อและเนื้อหาสื่อต่าง ๆ ที่ปรากฏจากการสังเกตการณ์โดยตรงและการสังเกตการณ์ผ่านสื่อออนไลน์ ได้รูปแบบและเนื้อหาการสื่อสารอัตลักษณ์ของคนไทยในพหุวัฒนธรรมในรัฐปีนัง ดังนี้

สื่อออนไลน์

เว็บไซต์

<http://www.thaiembassy.org/penang/th> เป็นเว็บไซต์ของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองปีนัง ซึ่งเผยแพร่ข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์กับคนไทยโดยเฉพาะคนไทยในรัฐปีนัง เคดะห์และเปอร์ลิส การขอข้อมูลของคนไทยที่อาศัยในมาเลเซียเป็นเวลานานเพื่อประโยชน์ในการติดต่อหรือให้ความช่วยเหลือในกรณีจำเป็น เช่น ข้อมูลหอการค้าต่าง ๆ ในรัฐปีนัง ข้อมูลพื้นฐานรัฐปีนัง/รัฐเดตาห์/รัฐเปอร์ลิส สารระนำรู้จักก่อนเดินทางเข้าสหพันธรัฐมาเลเซีย

เว็บไซต์มีลักษณะนำเสนอเป็นภาษาไทย ยกเว้นในส่วนของการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว

ภาพที่ ๔.๒๐ เว็บไซต์สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองปีนัง

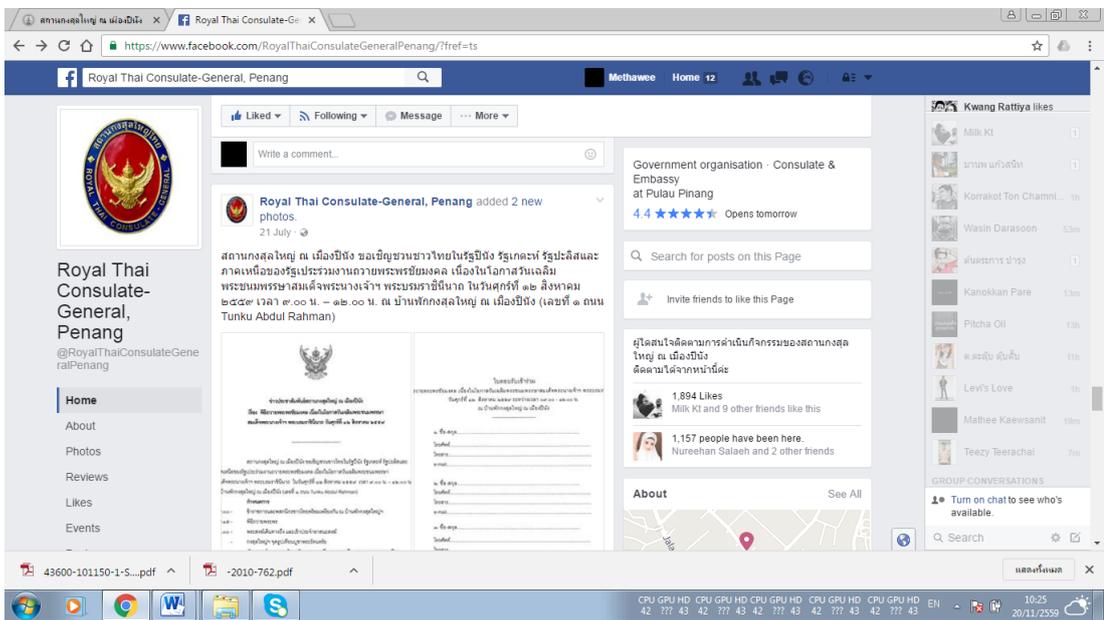
เนื้อหาข่าวส่วนใหญ่เป็นข่าวประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมที่สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองปีนังจัดขึ้นเอง ซึ่งเป็นข่าวเทศกาล ประเพณี พระราชพิธีที่เกี่ยวกับพระบรมวงศานุวงศ์ และข่าวที่เกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมกิจกรรมกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งจากประเทศไทยและในมาเลเซีย ในเขตเคดะห์ เปอร์ลิส และปีนัง นอกจากนี้ ยังปรากฏให้เห็นข่าวประกาศที่เป็นประโยชน์กับคนไทย เช่น เรื่องสิทธิ การให้ความรู้ด้านการประกอบอาชีพ เป็นต้น มีการสรุปทั้งเนื้อหาข่าวและมีภาพประกอบชัดเจน การเผยแพร่มีลักษณะเป็นปัจจุบัน แต่นำเสนอเฉพาะภาษาไทย ดังตัวอย่าง ข่าวสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองปีนัง เปิดให้ประชาชนเข้าร่วมลงนามแสดงความอาลัย ณ บ้านพักกงสุลใหญ่ฯ

ภาพที่ ๔.๒๑ ข่าวสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองปีนัง เปิดให้ประชาชนเข้าร่วมลงนามแสดงความอาลัย ณ บ้านพักกงสุลใหญ่ฯ

เฟซบุ๊กแฟนเพจ

เฟซบุ๊กแฟนเพจของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองปีนัง <https://www.facebook.com/RoyalThaiConsulateGeneralPenang/?fref=ts> เป็นการนำเสนอข่าวประกาศ ข่าวประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่คนไทยและผู้เข้าไปกดไลค์ (like) เพื่อรับข้อมูลข่าวสารของทางสถานกงสุลฯ ภาษาที่ใช้ในการนำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ได้แก่ ภาษาไทย หากเป็นข่าวประกาศที่เป็นทางการจะใช้ลักษณะสแกนเอกสาร และอัปโหลดเผยแพร่และใช้ภาษาที่เป็นทางการ ในขณะที่ หากเป็นข่าวประชาสัมพันธ์ทั่วไป จะใช้ภาษากึ่งทางการ เข้าใจง่าย และมีภาพประกอบที่สอดคล้องกับเนื้อหาที่นำเสนอ

ภาพที่ ๔.๒๒ เฟซบุ๊กแฟนเพจของสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองปีนัง

ดังในตัวอย่างเป็นหัวข้อเรื่องขอเชิญชวนชาวไทยในรัฐปีนัง รัฐเคดะห์ รัฐเปอร์ลิสและภาคเหนือของรัฐเประร่วมงานถวายพระพรชัยมงคล เนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ในวันศุกร์ที่ ๑๒ สิงหาคม ๒๕๕๙ เวลา ๙.๐๐ น. – ๑๒.๐๐ น. ณ บ้านพักกงสุลใหญ่ ณ เมืองปีนัง (เลขที่ ๑ ถนนตวนกู อับดุล ราฮ์มาน (Tunku Abdul Rahman))

เฟซบุ๊ก

ในที่นี้เป็นเฟซบุ๊กของบุคคลซึ่งเป็นการประชาสัมพันธ์การจัดกิจกรรมลอยกระทงซึ่งคู่สื่อสารสามารถตอบโต้ พูดคุยถึงรายละเอียดการจัดกิจกรรมได้อย่างรวดเร็วและได้ข้อมูลที่ชัดเจนทั้งเนื้อหาและภาพประกอบทำให้สามารถเข้าใจได้มากขึ้น

Wat Nai is right next to SMk Convent Green Lane sharing the entrance with the Malaysian Buddhist Meditation Centre

This year Loy Krathong falls on Monday 14, 2016. If you would like to join the celebration, please go to Wat Nai, Green Lane @ 8pm onwards.

Shirlyn Lim

Please take note

There will be #NoMore Loy Krathong scene at Gurney Drive like this for 2016 and until we have a clearer view of the 'New GurneyDrive' ... but when?

ภาพที่ ๔.๒๓ การสื่อสารทางเฟซบุ๊กเกี่ยวกับกิจกรรมวันลอยกระทง
ที่มา: (วัลภา บุรณวิจารณ์, ๒๕๕๙)

สื่อบุคคล

ในรูปแบบการสอนภาษาไทยให้เยาวชนไทยในรัฐปีนังการเรียนการสอนภาษาไทยจะมีครู ซึ่งเป็นคนไทยที่ทำงานอยู่ในรัฐปีนัง ลูกหลานคนไทย และคนมาเลเซียเชื้อชาติไทย ตลอดจนอาสาสมัคร นักศึกษาจากประเทศไทยไปให้ความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมไทยแก่เยาวชน

การเรียนการสอนภาษาไทยที่ว่าเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นมาตั้งแต่ ปี 2523 โดยสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองปีนังให้การสนับสนุน สถานที่เรียน อยู่ภายในศาลา ด้านหน้าวัดไชยมงคลาราม ซึ่งเป็นวัดไทยที่ใหญ่ที่สุดในรัฐปีนัง โดยมีการเรียนการสอนในช่วงบ่ายของทุกวันอาทิตย์

ภาพที่ ๔.๒๔-๔.๒๕ บรรยากาศการเรียนการสอนภาษาไทยและศิลปวัฒนธรรมไทย
ที่มา: (วัลภา บุรณวิจารณ์, ๒๕๕๙)

ผลิตภัณฑ์สินค้าที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทย

ผลิตภัณฑ์สินค้าจะมีเป็นคำภาษาอังกฤษ เขียนว่า Thailand ปรากฏอยู่ มักเป็นสินค้าประเภทเสื้อ และกระเป๋า ซึ่งนอกจากเขียนว่า Thailand แล้ว รูปที่แสดงมักเป็นรูปเกี่ยวกับช้าง มวยไทย และวางขายร่วมกับของที่ระลึกที่เกี่ยวกับเมืองปิ้ง วางขายในลักษณะแผงลอยอยู่หน้าวัด โดยเฉพาะวัดไชยมังคลาราม ซึ่งเป็นวัดที่มีนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียเชื้อสายจีน และนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศมาเยี่ยมชมเป็นจำนวนมาก

ภาพที่ ๔.๒๖-๔.๒๗ ผลิตภัณฑ์สินค้าที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทย

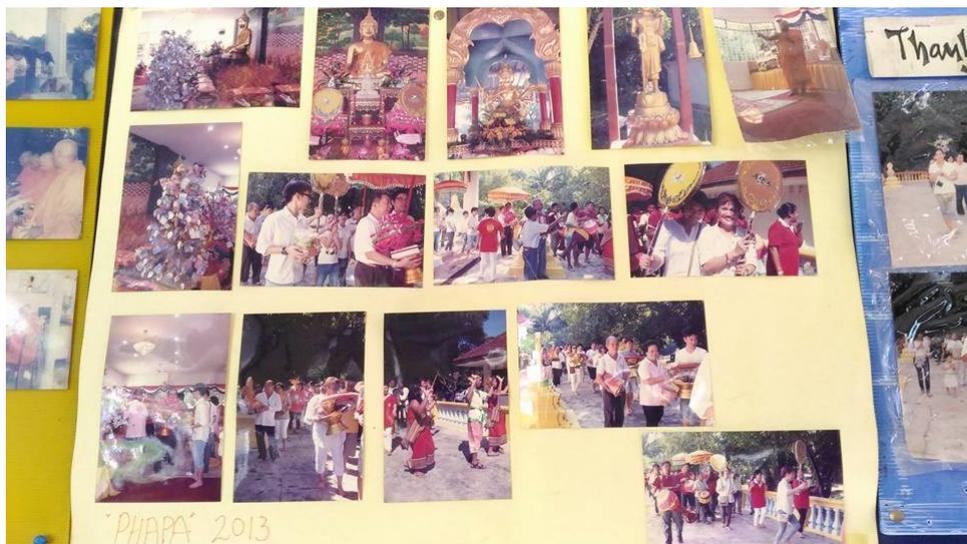
ป้าย บอร์ดประชาสัมพันธ์

ป้ายประชาสัมพันธ์มีลักษณะเป็นป้ายให้ข้อมูลภายในวัดไทย ดังเช่นที่ วัดบุปผาราม จะแสดงชื่อของพระพุทธรูปแต่ละองค์ รวมทั้งให้ข้อมูลวัดที่มาของพระพุทธรูปจำลองด้วยการเขียนชื่อพระพุทธรูปและวัดที่มานั้น มีทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษกำกับ และมักจะเรียกทับศัพท์ เช่น วัดเขียนว่า WAT และหลวงพ่อ เขียนว่า Luang Phor

ภาพที่ ๔.๒๘ ป้ายประชาสัมพันธ์ให้ข้อมูลภายในวัดไทย

สำหรับบอร์ดนิทรรศการภายในวัดปิ่นบังอร นำเสนอในลักษณะภาพที่กำลังประกอบพิธีกรรม ทั้งภาพการทอดกฐิน และการบวช นอกจากนี้ ยังมีข่าวให้ความรู้ด้านประเพณีทางศาสนาอื่น ๆ เช่น วันวิสาขบูชา รวมทั้งรายนามผู้บริจาคสมทบทุนในกิจกรรมของทางวัดด้วยลักษณะการนำเสนอบอร์ดนิทรรศการ มีลักษณะขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับพิธีทางศาสนา และภายในวัดปิ่นบังอร จะมีมุมเผยแพร่ข่าวสารของทางวัด ในลักษณะบอร์ดนิทรรศการ

ภาพที่ ๔.๒๙ บอร์ดนิทรรศการเกี่ยวกับพิธีบวช

นอกจากนี้ ยังมีป้ายประชาสัมพันธ์เชิญชวนร่วมงานปิดทองฝังลูกนิมิตที่ วัดถ้ำคีรีวงค์ (ป่าดงปู่สิงห์) อ.เป็นดั่ง รัฐเคดะห์เป็นป้ายประชาสัมพันธ์ที่นำมาติดไว้ในบริเวณวัดปิ่นบังอร รัฐปีนัง เพื่อเชิญชวนพุทธศาสนิกชน ร่วมงานบุญที่จัดขึ้นต่างรัฐ

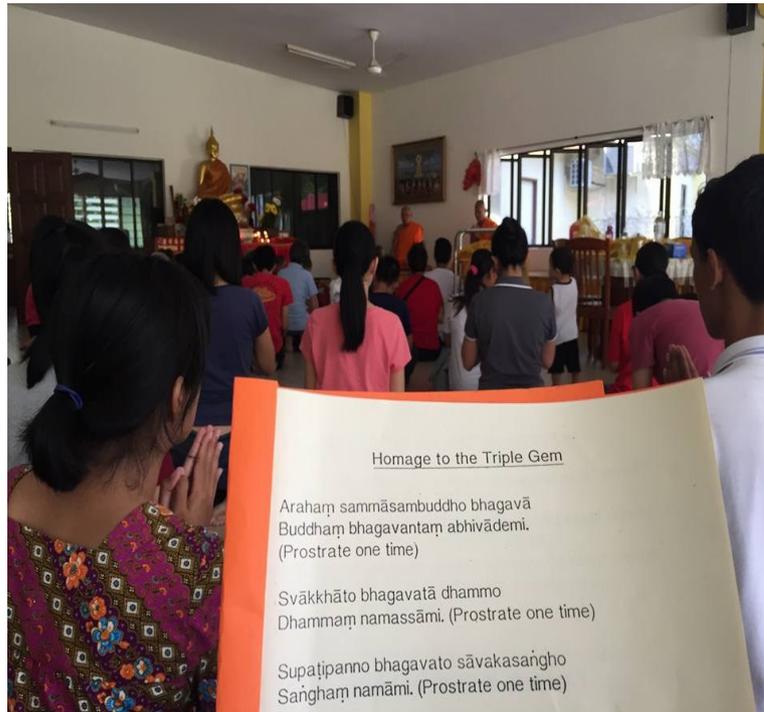

ภาพที่ ๔.๓๐ ป้ายประชาสัมพันธ์งานปิดทองฝังลูกนิมิต

สื่อกิจกรรม

สื่อกิจกรรมดังกล่าวปรากฏทั้งกิจกรรมทางศาสนา และกิจกรรมบันเทิง สำหรับกิจกรรมทางศาสนา ปรากฏให้เห็นในวัดไทยทุกแห่ง ทั้งนี้ จากการสังเกตการณ์หนังสือสวดมนต์ที่วัดปิ่นบังอร พบว่ามีลักษณะเป็นภาษาอังกฤษ ให้ผู้ที่มาทำบุญซึ่งมีทั้งคนไทยที่พำนักในรัฐปีนัง และคนจีนที่นับถือพระพุทธศาสนาใช้สวดมนต์

สำหรับที่วัดไชยมังคลาราม จะมีทั้งภาษาอังกฤษและภาษาไทย เพื่อแจกให้กับพุทธศาสนิกชนและนักท่องเที่ยว

ภาพที่ ๔.๓๑ บรรยากาศการสวดมนต์ภายในวัดปิ่นบังอร

สำหรับกิจกรรมบันเทิง ที่เห็นได้ชัดที่สุดคือ กิจกรรมเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทย โดยเฉพาะอาหารและการแสดง หรือที่เรียกว่า ไทยเฟส (ThaiFest) เป็นการนำผู้ประกอบการด้านอาหารชาวไทย ไปร่วมเปิดร้านขายอาหารและสินค้าไทยเป็นประจำทุกปี ตลอดจนมีการแสดงบนเวที และกิจกรรมการแข่งขันการกินอาหารนอกจากคนไทยที่พำนักอยู่ในรัฐปีนังจะเข้าไปร่วมกิจกรรมแล้ว ยังมีชาวมาเลเซียเชื้อชาติจีนไปร่วมกิจกรรมเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ ยังมีชาวมาเลเซียเชื้อชาติอินเดีย และชาวมาเลเซียเชื้อชาติมลายู ตลอดจนชาวตะวันออกเข้าร่วมด้วยตามลำดับ

ภาพที่ ๔.๓๒ บรรยากาศการจัดกิจกรรมไทยเฟส (ThaiFest)

จากข้อมูลข้างต้น แสดงให้เห็นถึงรูปแบบสื่อต่าง ๆ และเนื้อหาภายในสื่อแต่ละรูปแบบที่คนไทยได้สื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยในสังคมพหุวัฒนธรรม รัฐป็นิ่ง ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าสถานกงสุลฯ มีบทบาทสำคัญในการสื่อสารการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้คนไทยได้รับทราบ และเป็นผู้ให้การสนับสนุนการจัดกิจกรรม ทั้งที่จัดขึ้นเองตามวาระ การร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งคนไทยในรัฐป็นิ่ง และกับหน่วยงานอื่น ๆ ในรัฐป็นิ่ง นอกจากนี้ วัดและสถาบันการศึกษายังมีบทบาทสำคัญในการเป็นแหล่งรวมความเป็นไทย รวมทั้งสื่อต่าง ๆ ที่ต่างมีบทบาทช่วยสื่อสารความเป็นไทยสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทย และก่อเป็นภาพลักษณ์ในสายตาคนไทยด้วยกันเอง คนมาเลเซีย รวมถึงคนชนชาติอื่น ๆ ด้วย

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยภาคสนามโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม ได้ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่ตั้งไว้ ในบทนี้ จึงขอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ในการสรุปผลการวิจัย คณะผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ตั้งแต่ต้น ดังนี้

ภาพลักษณ์คนไทยในพหุวัฒนธรรมในรัฐปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซีย

คนไทยในรัฐปีนัง มองภาพลักษณ์ของคนไทยด้วยกันเองทั้งในแง่บวกและแง่ลบ โดยในแง่บวก ได้แก่ ภาพลักษณ์ด้านศาสนา คนไทยมองว่า คนไทยในรัฐปีนังยังคงให้ความสำคัญกับการไปทำบุญกันที่วัดไทยต่าง ๆ โดยเฉพาะในวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันอาสาฬหบูชา วันมาฆบูชา วันพระ ฯลฯ รวมถึงเมื่อมีประเพณีต่าง ๆ ของไทย ก็จะมาพร้อมกันทำกิจกรรมที่วัด ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ ลอยกระทง และทำบุญสารทเดือนสิบ

นอกจากนี้ วัดไชยมังคลาราม ยังเป็นสถานที่เรียนภาษาไทยของลูกหลานไทยในรัฐปีนังอีกด้วย ซึ่งการใช้ภาษาไทยของคนไทยสามารถเป็นจุดสังเกตที่สำคัญที่ใช้แยกแยะคนไทยจากคนมาเลเซีย ซึ่งเมื่อคนไทยพบเจอกัน ก็จะใช้ภาษาไทยในการสื่อสารเป็นหลัก รวมถึง การสื่อสารด้วยรอยยิ้ม การกราบ การไหว้ ก็เป็นสัญลักษณ์ของคนไทยที่ยังคงอนุรักษ์ไว้เพื่อสื่อสารความเป็นไทยในต่างแดน

สำหรับภาพลักษณ์ในแง่ลบ ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งให้ข้อมูลเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานของคนไทยในรัฐปีนังปัจจุบัน ที่มีลักษณะต่างคนต่างอยู่ ไม่ค่อยเข้าสังคมกัน และมีลักษณะการแข่งขันกันเองเสียมากกว่า ซึ่งอาจจะมีเหตุผลเพราะว่า คนไทยในรัฐปีนังมักจะพบเจอกันเฉพาะในวันสำคัญทางศาสนาที่วัด ไม่ค่อยรับรู้ข่าวสารการจัดกิจกรรมใด ๆ เท่าที่ควร และยังมีประเด็นลักษณะการเข้ามาทำงานของคนไทยบางกลุ่ม บางคน ที่ไม่เหมาะสมส่งผลให้เกิดการดูถูกจากคนมาเลเซียได้

นอกจากนี้ การนำเสนอข่าวสารของสื่อไทย หรือแม้แต่สื่อมาเลเซียที่เกี่ยวกับประเทศไทย ก็มักเป็นข่าวเกี่ยวกับการฆ่ากันตาย ข่าวระเบิด ส่งผลให้คนไทยในปีนัง รู้สึกว่าประเทศไทยล้าหลัง เพราะการเมืองที่ล้าหลัง และมีแต่เหตุการณ์ความรุนแรง คนมาเลเซียก็จะสนใจข่าวการเมืองของไทย ซึ่งเกี่ยวกับความไม่สงบทางการเมือง ส่งผลให้คนมาเลเซียคิดว่าเมืองไทยน่ากลัว ซึ่งคนไทยในรัฐปีนังจะมีบทบาทหน้าที่ชี้แจงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเพื่อคลายความตื่นกลัวของคนมาเลเซีย

สำหรับภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติของคนมาเลเซียในรัฐปีนัง คณะผู้วิจัยขอเสนอในภาพรวมดังนี้

คนมาเลเซียทั้ง ๓ เชื้อชาติ ให้ข้อมูลว่า พวกเขาารู้สึกว่าคนไทยมีศาสนาและวัฒนธรรมใกล้เคียงกับพวกเขา ในขณะที่คนไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ชาวมุสลิม) มีศาสนาและวัฒนธรรมใกล้เคียงกับคนมาเลเซียเชื้อชาติมาเลย์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ด้วยคนไทยภาคใต้มีความหลากหลายของศาสนา ได้แก่ ไทยพุทธ และไทยมุสลิม จึงสามารถเข้าได้ทั้งกับคนมาเลเซียเชื้อชาติจีน และอินเดีย และมาเลย์

ส่วนใหญ่คนมาเลเซียจะมีภาพลักษณ์ที่ดีต่อคนไทยในประเด็นต่าง ๆ โดยเริ่มจากลักษณะนิสัยของคนไทยที่เป็นคนนิสัยดี มีมนุษยสัมพันธ์ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สุภาพอ่อนน้อม สุ้งาน เติบโต สถานับพระมหากษัตริย์ และเข้าร่วมกิจกรรมที่รัฐปีนังจัดขึ้นเสมอ ๆ นอกจากนี้ คนมาเลเซียมีเพื่อนชาวไทยค่อนข้างมาก เนื่องจากเป็นประเทศเพื่อนบ้านกัน จึงมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องภาษา ชาวมาเลเซียนิยมเรียนภาษาไทยจากเพื่อนคนไทยที่รู้จักมักคุ้น

คนมาเลเซียยังนิยมเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย เนื่องจากความสวยงามของภูมิศาสตร์ สถานที่ท่องเที่ยว ความหลากหลายของอาหารการกิน สินค้าที่มีให้เลือกในราคาถูกและทันสมัย และวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ที่ดึงดูดของไทย โดยจังหวัดที่นิยมเดินทางมาท่องเที่ยว ซึ่งอยู่ติดกับชายแดนไทยมากที่สุด ได้แก่ จ.สงขลา นอกจากนั้น ยังมีกรุงเทพมหานคร ภาคเหนือของประเทศไทย ได้แก่ จ.เชียงใหม่ และจังหวัดที่ติดทะเล ได้แก่ จ.กระบี่

สำหรับภาพลักษณ์ในแง่ลบ มาจากการรับรู้ข่าวสารจากเมืองไทย ส่วนใหญ่รับรู้ในประเด็นการเมืองเสียเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ ยังเป็นข่าวก่อการร้าย โดยเฉพาะข่าวที่เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยว ชาวมาเลเซียที่โดนระเบิดเสียชีวิต จากกรณีการเกิดการก่อการร้ายที่สี่แยกราชประสงค์ กรุงเทพมหานคร เมื่อสิงหาคม ๒๕๕๘ ที่ผ่านมา

รูปแบบและเนื้อหาการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยในพหุวัฒนธรรมในรัฐปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซีย

รูปแบบการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยในรัฐปีนัง ที่พบมาก คือ สื่อกิจกรรม ในที่นี้ คือ กิจกรรมทางศาสนาที่ทั้งคนไทย คนมาเลเซีย โดยเฉพาะเชื้อชาติจีน ได้เข้าร่วมกิจกรรม เนื่องจากนับถือศาสนาเหมือนกัน โดยได้เข้าร่วมกิจกรรมที่วัดทั้งในวันพระ และวันสำคัญทางศาสนาต่าง ๆ รวมถึงการจัดประเพณีไทยต่าง ๆ ก็จะมีจัดขึ้นในวัดด้วย

“สื่อบุคคล” เป็นอีกสื่อหนึ่งที่ช่วยสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะคนไทยเองที่จะช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทยแก่สายตาวชาวมาเลเซีย โดยสิ่งที่ชาวมาเลเซียเห็นว่าสื่อบุคคลสามารถถ่ายทอดได้ดี คือ ภาษาไทยและอาหารไทย

นอกจากนี้ ก็จะมีการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยผ่านสื่อกิจกรรมในสถาบันการศึกษา การจัดกิจกรรมของสถานกงสุลไทยฯ สื่อออนไลน์ สื่อบุคคล สื่อป้าย บอร์ดประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ สินค้าที่เกี่ยวกับประเทศไทย เป็นต้น

รูปแบบและเนื้อหาการสร้างภาพลักษณ์และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยที่ส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีไทยในพหุวัฒนธรรม รัฐปิ่นัง สหพันธรัฐมาเลเซีย

คนไทยในรัฐปิ่นังควรเน้นรูปแบบสื่อกิจกรรม (กิจกรรมทางศาสนา) และสื่อบุคคล (คนไทยเผยแพร่ภาษาไทยและอาหารไทย) นอกจากนี้ควรมีสื่ออื่น ๆ สนับสนุน ได้แก่ สื่อออนไลน์ สื่อป้ายบอร์ด เพื่อการประชาสัมพันธ์ข่าวสารตามสถานที่สำคัญต่าง ๆ เช่น วัดไทย สถานกงสุลไทย สถาบันการศึกษา เป็นต้น

ด้านเนื้อหา ควรแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมอันดีงามของไทย ได้แก่ รอยยิ้ม การกราบ การไหว้ การเทิดทูนพระมหากษัตริย์ การใช้ภาษาไทย การสื่อถึงนิสัยใจคอของคนไทย ที่เป็นคนสุภาพ มีมนุษยสัมพันธ์ สู้งาน

นอกจากนี้ด้านศาสนาควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา และประเพณีต่าง ๆ ของไทย ซึ่งทุกชนชาติสามารถเข้าร่วมได้ที่วัดไทย

การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเป็นอีกประเด็นที่คนไทยในรัฐปิ่นัง รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญ เพราะมีนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียนิยมท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยเฉพาะ จ.สงขลา จังหวัดต่าง ๆ ในภาคใต้ กรุงเทพฯ และจังหวัดทางภาคเหนือของไทย

นอกจากนี้ สำหรับการสร้างภาพลักษณ์ประเทศไทยที่ดีผ่านสื่อต่าง ๆ คนไทยในรัฐปิ่นังควรเป็นกระบอกเสียงเผยแพร่ข่าวสารที่ดีของประเทศไทยให้คนมาเลเซียและชนชาติอื่น ๆ เข้าใจสถานการณ์ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อป้องกันการเข้าใจผิดที่คลาดเคลื่อนได้

การอภิปรายผล

เกาะปิ่นัง หรือที่คนไทยในอดีตจนปัจจุบันเรียกว่า เกาะหมากนี้ ปัจจุบันกลายมาเป็นรัฐปิ่นัง ซึ่งเป็น ๑ ใน ๑๓ รัฐที่รวมกันกลายมาเป็นสหพันธรัฐมาเลเซีย มีเมืองหลวงคือเมืองจอร์จทาวน์ ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกพร้อมกับเมืองมะละกาของมาเลเซีย ในวันที่ ๗ กรกฎาคม ค.ศ. ๒๐๐๘ ทั้งนี้ ศุภกฤษณ์ ธาราศักดิ์ (กรมศิลปากร) (๒๕๕๘, ๑๑๖-๑๑๗) ให้ข้อมูลว่า ไทรบุรี เปอร์ลิส กลันตัน และตรังกานู เคยมีฐานะเป็นหัวเมืองประเทศราชของไทย เช่นเดียวกับปิ่นัง ที่เคยเป็นส่วนหนึ่งของรัฐเคดะห์หรือไทรบุรีมาก่อน ต่อมาภายหลัง จึงได้รับเอกราชจากอังกฤษในปี ๒๕๐๐ ได้รับการสถาปนาเป็นรัฐ ๆ หนึ่งของมาเลเซีย

ปิ่นังเคยเป็นเมืองท่าที่มีการติดต่อค้าขายสัมพันธ์กับหัวเมืองปักษ์ใต้ของไทย ปิ่นังเป็นสถานที่ที่มีการเปิดสอนภาษาอังกฤษในสถานศึกษาอย่างเป็นทางการเป็นครั้งแรกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่งผลให้มีคนไทยนิยมส่งบุตรหลานไปเรียนในยุคสมัยหนึ่ง เป็นสถานที่ประทับและพำนักลี้ภัยของพระบรมวงศานุวงศ์และข้าราชการระดับสูงของไทยภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ และยังเป็นเมืองท่าที่เปิดโอกาสให้ทุกชนชาติเข้ามาประกอบอาชีพ และให้สิทธิแก่ทุกชนชาติในการพำนักอาศัยมากกว่ารัฐอื่น ๆ ในสหพันธรัฐมาเลเซีย สังคมของรัฐปิ่นัง จึงมีลักษณะเป็นพหุวัฒนธรรม คือ มีหลายชนชาติอาศัยอยู่ร่วมกัน

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งเน้นการศึกษาภาพลักษณ์ของคนไทยในสังคมพหุวัฒนธรรมในรัฐปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซีย เนื่องจากการอาศัยอยู่ร่วมกันในพหุวัฒนธรรม แม้จะอาศัยอยู่ร่วมกันในพื้นที่เดียวกันได้ แต่ย่อมมีความแตกต่างกันในแต่ละชนชาติ การรับรู้อัตลักษณ์ของกันและกัน จะมีผลต่อการสร้างภาพลักษณ์ของในใจของชนชาติอื่น ๆ ซึ่งจากแนวคิดของ รัตนาวดี ศิริทองถาวร (๒๕๔๖: ๑๕๕-๑๕๖) อ่างใน เกศินี บัณฑิต, ๒๕๕๔: ๘๘) พบว่า ภาพลักษณ์มีลักษณะที่สำคัญคือ เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจากความประทับใจที่ดีและไม่ดีของบุคคลต่อสิ่งนั้น ๆ และภาพลักษณ์เป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้เสมอ ดังนั้น ในฐานะคนไทยที่อาศัยอยู่ในรัฐปีนัง ควรสร้างภาพลักษณ์ที่ดี โดยการสร้างความประทับใจแก่คนทุกชนชาติ รวมถึงการเร่งเปลี่ยนแปลงภาพลักษณ์ที่ไม่ดีให้เป็นภาพลักษณ์ที่ดีให้ได้ ดังนั้น งานวิจัยชิ้นนี้ มีวัตถุประสงค์คือ ต้องการศึกษภาพลักษณ์ของคนไทยในรัฐปีนัง เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดี และสื่อสารอัตลักษณ์ของความเป็นไทยให้เป็นที่รู้จัก โดยเกศินี บัณฑิต (๒๕๕๔: ๘๙) นำเสนอหลักสำคัญในการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่หน่วยงานไว้ว่า ควรมีการค้นหาจุดดีและจุดบกพร่องหรือจุดอ่อนแห่งภาพลักษณ์ของหน่วยงานที่มีอยู่แล้วในปัจจุบัน เพื่อวางแผนและกำหนดขอบเขตของภาพลักษณ์ ที่องค์กรต้องการจะสร้างให้เกิดขึ้นในจิตใจของกลุ่มเป้าหมาย

จากนั้นกำหนดหัวข้อต่าง ๆ ที่จะใช้ในการสร้างภาพลักษณ์แก่ประชาชน และใช้เครื่องมือสื่อสารต่าง ๆ เข้าช่วยในการดำเนินการสร้างภาพลักษณ์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเข้าถึงประชาชนเป้าหมายได้อย่างกว้างขวาง ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้ ได้ค้นหาภาพลักษณ์ในแง่บวกและลบของคนไทยในทัศนะของคนไทยด้วยกันเองและคนมาเลเซีย จากนั้นได้กำหนดรูปแบบและเนื้อหาที่ควรจะสื่อสาร รวมถึงเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสาร เพื่อก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อคนไทยในรัฐปีนัง

ทั้งนี้จากผลการวิจัย พบว่า คนมาเลเซียในภาพรวมไม่ได้รู้สึกว่าคุณไทยมีความแตกต่างจากพวกเขาสักเท่าไรนัก เนื่องจากบุคลิกลักษณะภายนอก นิสัยใจคอ การนับถือศาสนามีส่วนคล้ายกับคนมาเลเซีย เชื้อชาติจีน และเชื้อชาติมาเลย์ (คนไทยมุสลิม) อย่างไรก็ตาม คนไทยมีอัตลักษณ์ที่เด่นชัดในเรื่อง ภาษาไทยและอาหารไทย ที่สามารถถือเป็นอัตลักษณ์ที่แตกต่างจากคนมาเลเซียได้อย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดการสื่อสารอัตลักษณ์ ผ่านการแสดงออกและการปฏิบัติตัว ของคนที่เราพบเห็นก็พอจะทำให้ทราบเบื้องต้นว่าเขามีอัตลักษณ์อย่างไร เช่น การแต่งกาย (เคนนี่ (Kenny), วิตเติล (Whittle) & วิลล์มอตต์ (Willmott), ๒๐๑๑: ๑๐๐ อ่างใน ไพโรจน์ วิไลนุช, ๒๕๕๗: ๔๑-๔๒)

อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัย ปรากฏให้เห็นภาพลักษณ์หรืออัตลักษณ์ของคนไทยที่สื่อสารออกไปในทางที่ไม่เหมาะสม เช่น การประกอบอาชีพที่ไม่เหมาะสม การต่างคนต่างอยู่และแข่งขันของคนไทย ข่าวสารผ่านสื่อของประเทศไทยที่เต็มไปด้วยความรุนแรง ซึ่งคนไทยจะต้องให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ชาวมาเลเซีย โดย ซาโมวาร์ (๑๙๙๘ อ่างใน กาญจนา แก้วเทพ, ๒๕๕๗: ๑๗๗-๑๗๘) ได้นำเสนอวิธีการแก้ไขปัญหาเรื่องการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรมเพื่อการสื่อสารอัตลักษณ์ที่ดีแก่วัฒนธรรมอื่นได้แก่ การรู้จักตนเองให้ดี เราต้องรู้จักและทำความเข้าใจวัฒนธรรมของตัวเองเราให้ถ่องแท้เสียก่อน และต้องทำความเข้าใจและเข้าใจกับวิธีการสื่อสาร (communication style) ของตนเองและสื่อสารออกไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ในกรณีภาพลักษณ์ในแง่ลบของคนไทยที่เกิดขึ้น คนไทยจึงต้องทำความเข้าใจที่มาที่ไป มีความรู้ ความลึกซึ้งต่อประเด็นดังกล่าว และหาวิธีการสื่อสารที่ถูกต้อง ให้คนมาเลเซียได้เข้าใจสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น

แม้ในปีนัง จะประกอบไปด้วยหลายชนชาติ นอกจากคนมาเลเซีย ๓ เชื้อชาติหลักและคนไทย ยังมีคนจากประเทศต่าง ๆ มาอยู่กันอย่างมากมาย เนื่องจากรัฐปีนังเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม (multicultural society) คือ สังคมที่มีบุคคลหลากหลายครอบครัว หลายเชื้อชาติ หลายศาสนา หลายชนชั้น มาอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ไม่มีการแบ่งแยก ชนชั้น (เกษรา ชัยเหลือองอุไร, ๒๕๕๖: ๒)

การเข้าใจวัฒนธรรมซึ่งกันและกันเป็นสิ่งที่ทุกคนในรัฐปีนังต้องทำความเข้าใจ ดังที่ พัชรภา เอื้ออมรวนิช (ม.ป.ป., ออนไลน์: ๔) ให้ความเห็นว่า วัฒนธรรมมีความสำคัญต่อการสื่อสารของมนุษย์ทุกคน โดยวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่มีความซับซ้อน ในขณะที่เราทำการสื่อสารกับบุคคลอื่น ๆ นั้น บุคคลแต่ละคนก็จะมีวัฒนธรรมที่สั่งสมมาจากการเรียนรู้ในบริบทสภาพแวดล้อมที่ตนเองอาศัยอยู่ ดังนั้น การทำการสื่อสารกับบุคคลที่มาจากวัฒนธรรมที่มีความแตกต่างกันนั้น บุคคลย่อมจะต้องมีการเรียนรู้ถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมของคู่สื่อสาร ทั้งนี้เพื่อความสำเร็จในการสื่อสาร

การจะเกิดการสื่อสารได้ ต้องอาศัยการรับรู้ของบุคคลและมีผลต่อกระบวนการรับรู้ในแต่ละขั้นตอน ไม่ว่าจะเป็นการเลือกรับสาร เรียบเรียงสาร ตีความสาร และมีผลต่อการแสดงออกดังต่อไปนี้ (สตีวาร์ต (Stewart) & เบนเนตต์ (Bennett), 1991 อ้างใน เมตตา วิวัฒนานุกูล (ภฤตวิทย์), ๒๕๕๙, ๑๔๑)

๑. การเลือกรับสาร (selection) คนไทยในมาเลเซียให้ความสนใจข่าวสารเกี่ยวกับข่าวพระมหากษัตริย์และราชวงศ์ นอกจากนี้ ยังมีข่าวการเมือง ข่าวสังคม ตลอดจนข่าวบันเทิง ซึ่งผู้รับสารเลือกรับข้อมูลที่ตนสนใจ หรือเกิดประโยชน์กับผู้รับสารมากที่สุด โดยสื่อที่เข้าถึงและรับสารได้ง่ายกว่าสื่ออื่น ๆ คือ โทรทัศน์และสื่อออนไลน์ รวมถึงสื่ออื่น ๆ ซึ่งตรงกับทฤษฎีการรับรู้ที่ว่า คนเรามักรับสารจากสิ่งใดที่เราสามารถเข้าถึงได้ง่าย

๒. การจัดเรียงสาร (organization) เมื่อเลือกรับสาร ก็จะเข้าสู่การจัดเรียงสาร คือการจัดเรียงเรื่องราวให้เกิดความจดจำ และเกิดความเข้าใจได้ ในที่นี้ คือ การรับรู้ข่าวการเมืองของประเทศไทย โดยสื่อประเทศไทย หรือแม้กระทั่งสื่อมาเลเซียเอง มักนำเสนอข่าวความรุนแรงทางการเมือง ข่าวการก่อการร้ายของประเทศไทย ซึ่งเป็นการเรียงสารของผู้รับสารให้เกิดการจดจำและความเข้าใจ

๓. การตีความ (interpretation) คือ การสรุป ตัดสิน ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้ผ่านกระบวนการเลือกรับสารมาแล้ว การตีความนี้จะขึ้นอยู่กับทางเลือกและจัดเรียงสารตามความเข้าใจ ความคาดหวัง และตามเป้าหมายของบุคคล ซึ่งการตีความของคนไทยในรัฐปีนัง ได้ตีความว่า สื่อไทยมักนำเสนอความรุนแรงทางการเมือง การก่อการร้ายที่เกิดขึ้นในเมืองไทย ลักษณะคนไทยมักแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นกัน (เมตตา วิวัฒนานุกูล (ภฤตวิทย์), ๒๕๕๙, ๑๓๘-๑๔๑)

หากผู้ส่งสาร ซึ่งหมายถึง คนไทยในรัฐปีนังเข้าใจถึงกระบวนการรับรู้สารดังข้างต้น จะทำให้สามารถเลือกสารที่จะสื่อออกไปได้อย่างเหมาะสม ถูกต้อง และก่อให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดี เพราะการเลือกสารที่ดี จะนำไปสู่การเรียงสาร และการตีความสารไปในทางที่ดีเช่นเดียวกัน

นอกจากนี้ จากการลงพื้นที่ภาคสนาม เพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมคนไทยที่เป็นคนไทยพลัดถิ่นและคนไทยที่ไปทำงานในรัฐปีนัง ทำให้ได้ข้อมูลคล้ายคลึงกัน แม้ว่าไทยพลัดถิ่นในมาเลเซียเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่รัฐสยามยกหัวเมืองมลายู (รัฐกลันตัน ตรัง กานู เปรอร์ลิส และไทรบุรี) ให้กับอังกฤษ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๑ ซึ่งส่งผลให้คนไทยกลุ่มหนึ่งกลายเป็นไทย

พลัดถิ่นในมาเลเซีย (บุญวงศ์ เกศเทศ และนิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต, ๒๕๔๗: ๖๗ อ้างใน จีรวุฒิ เสนาคำ, ๒๕๕๙, ๑๐๗) ซึ่งมีความคุ้นเคยและเห็นความเปลี่ยนแปลงทางสังคมของรัฐปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซีย แต่ก็ให้ข้อมูลคล้ายกับคนไทยที่เข้าไปทำงานในรัฐปีนัง ที่ว่า ความเป็นไทยและไทยพลัดถิ่นในมาเลเซีย ยังคงอยู่ในปัจจุบัน ดังข้อสรุปของวินิจ รังผึ้ง (วินิจ รังผึ้ง, ๒๕๕๐ อ้างใน จีรวุฒิ เสนาคำ, ๒๕๕๙, ๑๑๐) ผู้เดินทางเข้าไปเยี่ยมชุมชนคนไทยในมาเลเซียใน พ.ศ.๒๕๕๐ ที่พบว่า คนไทยนับถือพระพุทธศาสนากันอย่างเคร่งครัด และแนบแน่นกับวัดกับพระพุทธศาสนาอันเป็นเสมือนศูนย์รวมจิตใจของพวกเขา เมื่อมีงานบุญงานเทศกาลทางพระพุทธศาสนาพวกเขาจะพร้อมใจมาทำบุญที่วัดกันพร้อมหน้า ในรัฐปีนังนั้นมีวัดใหญ่ ๆ อยู่บนเกาะถึง ๕ วัด และอยู่นอกเกาะอีก ๕ วัด

ภายในบ้านของคนไทยมักจะมีพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระบรมราชินี และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ ประดับไว้บูชา

การสื่อสารจะพูดจาสื่อสารกันด้วยภาษาไทย แม้นคนไทยในมาเลเซียเหล่านี้ซึ่งปัจจุบันเป็นคนรุ่นที่เกิดในมาเลเซีย แต่ในชีวิตประจำวันพวกเขายังรักภาษาไทยและใช้ภาษาไทยกันในครอบครัว ดูโทรทัศน์ช่องต่าง ๆ จากเมืองไทย ซึ่งแสดงให้เห็นความเป็นไทยที่ยังคงอยู่ให้เห็นในรัฐปีนัง ทั้งจากคนไทยพลัดถิ่นและคนไทยที่เข้าไปทำงาน หรือศึกษาเล่าเรียนอยู่ที่นี่

นอกจากคนไทยพลัดถิ่นที่ถือเป็นหลักฐานความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและสหพันธรัฐมาเลเซียแล้ว ในรัฐปีนัง ยังปรากฏสถานที่ต่าง ๆ ที่บ่งบอกถึงประวัติศาสตร์ความเป็นชาติไทยมากมาย เช่น หมู่บ้านไทยปุโลติกุส วัดไชยมังคลาราม อนุสาวรีย์ของนายกรัฐมนตรีคนแรกของไทย พระยามโนปกรณนิติธาดา หนีกัยการเมืองมาอยู่ที่ปีนัง และถึงแก่อนิจกรรมที่นี่

ข้อมูลข้างต้น ยังสอดคล้องกับข้อมูลจากการทบทวนวรรณกรรม งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องของนักวิชาการต่าง ๆ เช่น งานวิจัยของทัศนาวดี แก้วสนิท (๒๕๖๐) ที่ค้นพบว่าอัตลักษณ์ที่มีการสืบทอดเพื่อเป็นหลักประกันการดำรงอยู่ของชาติพันธุ์ชาวสยามในสหพันธรัฐมาเลเซียคือ ภาษา ศาสนา และวัฒนธรรม รวมถึงความเห็นของนักวิชาการคนอื่น ๆ ที่สรุปคล้ายคลึงกันว่า คนไทยพลัดถิ่นหรือคนไทยที่อาศัยอยู่ในส่วนต่าง ๆ ของสหพันธรัฐมาเลเซีย ต่างยังคงสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยอย่างชัดเจน โดยเฉพาะประเด็นบทบาทของสถาบันทางศาสนาที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของคนไทยในต่างแดน การใช้ภาษาไทยในชีวิตประจำวันที่ทำให้เป็นสิ่งแยกแยะคนไทยจากคนชนชาติอื่น ๆ ตลอดจนการเคารพเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ที่ทุกบ้านของคนไทยจะมีพระบรมฉายาลักษณ์ของพระราชวงศ์ประดับบูชาเพื่อความเป็นสิริมงคลแก่ชีวิต

ดังนั้น ภาพลักษณ์ที่ตีรวมถึงการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยจะยังคงได้รับการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้คนทุกชนชาติในรัฐปีนัง รวมถึงในรัฐอื่น ๆ ของสหพันธรัฐมาเลเซียได้รับรู้และก่อให้เกิดความเข้าใจในศิลปวัฒนธรรมของไทยต่อไป ย่อมต้องอาศัย “คนไทย” ทั้งในสหพันธรัฐมาเลเซีย และคนไทยในประเทศไทยที่จะช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีและสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยให้คนมาเลเซีย ประเทศเพื่อนบ้านของไทยได้รู้จัก รวมถึงทุกประเทศทั่วโลก

ข้อจำกัดในการวิจัย

จากการลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ตัวอย่าง พบว่า ตัวอย่างส่วนใหญ่ที่เป็นชาวมาเลเซียค่อนข้างมีอายุมาก ไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ โดยเฉพาะคนมาเลเซีย เชื้อชาติจีน คณะผู้วิจัยจึงใช้วิธีปรับช่วงอายุตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์ จาก ๓๐-๗๐ ปี เป็น ๒๐-๗๐ ปี

เนื่องจากคณะผู้วิจัยไม่สะดวกในการเดินทางไปเก็บข้อมูลเชิงสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยที่คนไทยในรัฐปีนังจัดขึ้นตามวาระต่าง ๆ ได้ เนื่องจากไม่สอดคล้องกับระยะเวลาการดำเนินการวิจัยของคณะผู้วิจัย คณะผู้วิจัยจึงสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วมตามสะดวก และการสังเกตการณ์เพิ่มเติมผ่านสื่อออนไลน์

ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้

จากงานวิจัยชิ้นนี้ คณะผู้วิจัยคาดหวังว่าผู้อ่านและผู้ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จากการวิจัย ซึ่งได้แก่ หน่วยงานและคณะคนไทยในปีนัง อาทิ สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองปีนัง คนทำงานนักเรียน นักศึกษาไทยที่กำลังศึกษาในรัฐปีนัง ตลอดจนผู้อ่านทั่วไป จะได้รับทราบลักษณะการตั้งถิ่นฐานของคนไทยในปัจจุบันในรัฐปีนัง และภาพลักษณ์คนไทยในรัฐปีนังจากทัศนคติของคนไทยด้วยกันเอง และจากคนมาเลเซีย รวมถึงลักษณะการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยของคนไทยที่อาศัยอยู่ในรัฐปีนัง เพื่อการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี ตลอดจนรูปแบบและเนื้อหาที่ควรนำไปสร้างภาพลักษณ์และสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยต่อไป เพื่อการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทยให้เป็นที่รู้จักในสหพันธรัฐมาเลเซียและทั่วโลกต่อไป

บรรณานุกรม

- กองเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กระทรวงการต่างประเทศ. (๒๕๕๖). **ความสัมพันธ์กับประเทศและภูมิภาคต่าง ๆ**. สืบค้นจาก <http://www.mfa.go.th/main/th/world/70/10260-%E0%B8%A1%E0%B8%B2%E0%B9%80%E0%B8%A5%E0%B9%80%E0%B8%8B%E0%B8%B5%E0%B8%A2.html>
- กาญจนา แก้วเทพ. (๒๕๕๗). **ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา** พิมพ์ครั้งที่ ๓. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- เกศินี บัวดีศ. (๒๕๕๔). ภาพลักษณ์กับทิศทางเพื่อการประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัย. **วารสารนิเทศสยามปริทัศน์**, ๑๑(๑๒).
- เกษรา ชัยเหลือองอุไร. (๒๕๕๖). **เอกสารทางวิชาการ เรื่อง ความขัดแย้งในสังคมพหุวัฒนธรรม**. สืบค้นจาก http://61.19.238.229/dsdw2011/doc.php?doc_ref=106
- ชูพินิจ เกษมณี. (๒๕๕๑). **ความหลากหลายทางวัฒนธรรมในสังคมพหุลักษณะ** สารสำคัญงานวิจัยวัฒนธรรมเล่ม ๒ ประจำปี ๒๕๒๘-๒๕๔๘ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ณัฐกฤตา สุภาพันธ์. (๒๕๕๖). การสื่อสารวัฒนธรรมไทยผ่านละครโทรทัศน์และนวนิยายแนวย้อนยุค เรื่อง รากนครา. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สื่อสารมวลชน) มหาวิทยาลัยรามคำแหง. สืบค้นจาก http://tdc.thailis.or.th/tdc/dccheck.php?Int_code=53&ReclId=12442&obj_id=80714&showmenu=no
- ฐิรุฒธิ เสนาคำ. (๒๕๕๙). **ไทยต่างดาวทำวต่างแดน: สังคมวิทยาของชีวิตข้ามพรมแดน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทัศนาวดี แก้วสนิท. (๒๕๖๐). พลวัตการประกอบสร้างอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ชาวสยามในประเทศมาเลเซีย. **ดุซงญอเนชัน สาขาวิชานิติศาสตร์และนวัตกรรม คณะนิติศาสตร์และนิติกรรมการจัดการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์**.
- ธำรงค์ศักดิ์ อายุวัฒน์. (๒๕๑๗). **ไทยในมาเลเซีย**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- ธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร. (๒๕๕๖). บทวิจารณ์หนังสือ การดำเนินนโยบายสังคมพหุวัฒนธรรมในรัฐเคดะห์และปีนังของมาเลเซีย ค.ศ.๑๙๗๐ – ๒๐๐๘. **มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์**, ๓๐(๒): ๒๕๑. สืบค้นจาก <http://www.tci-thaijo.org/index.php/HUSO/article/viewFile/32248/27536>
- นิพนธ์ ทิพย์ศรีนิมิต. (๒๕๕๕). ชาวมาเลเซียเชื้อสายไทยกับการอ้างไร่ซึ่งอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม. **วารสารปาริชาติ**, ๒๔(๒): ๑๗๑-๑๗๒.
- บุญรัตน์ รัษฎาภิรัช, ศุภการ สิริไพศาล และอดิสร ศักดิ์สูง. (๒๕๕๕). **มาเลเซียกับความสำเร็จในการบริหารจัดการพหุสังคมและวัฒนธรรมบทเรียนต่อจังหวัดชายแดนภาคใต้**. สืบค้นจาก <file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/Vol.3-3.pdf>

- สมพร ชุนเพชร. (๒๕๕๘). การดำรงและพลวัตวัฒนธรรมพุทธศาสนาของชาวมลายูเชื้อสายไทยในรัฐกลันตัน ประเทศมาเลเซีย. วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, ๑(๑๐): ๑๔๔-๑๕๕.
- สายสกุล เดชาบุตร. (๒๕๕๘). มะละกา ปัตตาเวีย มะนิลา ปีนัง จักรวรรดิตะวันตกยุคล่าอาณานิคม ตะวันออก. กรุงเทพฯ: ยิปซี กรุ๊ป.
- โสภณา ศรีจำปา. (๒๕๕๗). **เวทีเสวนาอาเซียนหัวข้อ “ศาสตร์และศิลป์ของการอยู่ร่วมกัน”**. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) และสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล. สืบค้นจาก <http://www.thaihealth.or.th/Content/25574เรียนรู้%20อยู่ร่วม%20บนความต่างของวัฒนธรรม%20%20%20%20%20.html>
- ไหม่มณี รักษาพรมาราช. (๒๕๕๙). **บรรยายสาธารณะ: อัตลักษณ์วัฒนธรรมทางพุทธศาสนาจากวัดไทยในตุมปัต**. มูลนิธิ เล็ก-ประไพ วิริยะพันธุ์. สืบค้นจาก Lek-view.php?id=769prapai.org/home/
- อภิชาต พุกสวัสดิ์. (๒๕๕๖). **การประชาสัมพันธ์เพื่อการสร้างภาพลักษณ์**. กรุงเทพฯ: บริษัท วี.พี.พี. (๑๙๙๑).
- อับดุลรอฮ์มาน จะปะกียา และคณะ. (๒๐๑๐). การอนุรักษ์ความหลากหลายทางวัฒนธรรมในประเทศมาเลเซีย กรณีศึกษาประเพณีและวัฒนธรรมของคนสยามในเขตตุมปัต รัฐกลันตัน. วารสาร AL-NUR บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา, ๕(๘): ๘๕-๙๐.
- อัมพาน ตฤยศักดิ์. (๒๕๕๗). **ความไม่เท่าเทียมทางสังคมและชาติพันธุ์ในมาเลเซีย (กรณีศึกษานโยบายภูมิบุตรกับคนจีน)**. สืบค้นจาก <http://www.prachatai.com/journal/2014/05/53364>.
- อิสรา ศานติศาสน์. (๒๕๕๘). วิถีชีวิตร่วมกันของชนต่างศาสนา วัฒนธรรม และชาติพันธุ์ในกลุ่มประเทศอาเซียน. **ประชาคมวิจัย**, ๑๒๑: ๒-๓.
- อาณัติ อนันตภาค. (๒๕๕๗). **ประวัติศาสตร์มาเลเซีย บรูไนและสิงคโปร์ ความหลากหลายเป็นหนึ่งเดียว**. กรุงเทพฯ: ยิปซี กรุ๊ป.
- Penang Global Tourism. (๒๐๑๔). **Siamese Heritage Trail**. สืบค้นจาก http://mypenang.gov.my/index.aspx?page=page-127-siamese_heritage_trail.pgt
- Penang Institute. (๒๐๑๓). **Penang: Estimated Population by Ethnic Group**. สืบค้นจาก <http://penanginstitute.org/v3/resources/data-centre/122-population>

ภาคผนวก

ก. แบบคำถามสัมภาษณ์

๑. ความหลากหลายทางวัฒนธรรมในpinangมีลักษณะอย่างไร
How is about multi culture in Penang?
๒. ท่านมีความคิดเห็นต่อการอยู่ร่วมกับผู้ที่มีเชื้อชาติแตกต่างกันอย่างไร
What do you think about coexistence of different races?
๓. ปัจจุบันคนไทยในpinangมีจำนวนมากน้อยเพียงใด
How many Thai people are there in Penang now?
๔. จะสามารถพบเห็นคนไทยในpinangได้ที่ไหน/ในกิจกรรมอะไร
Where can I find Thai people in Penang? In which activity?
๕. ความเป็นอยู่ของคนไทยในpinangเป็นอย่างไร (อาชีพ ลักษณะที่อยู่อาศัย การใช้ชีวิต (Lifestyle))
How is Thai people in Penang' being?
How is about job, accommodation, lifestyle?
๖. ความเป็นตัวตนที่โดดเด่นของคนไทยที่ท่านสัมผัส/รับรู้ได้มีอะไรบ้าง
What is outstanding identity of Thai people that you perceive?
๗. ท่านมีเพื่อน/คนรู้จัก/เพื่อนบ้านที่เป็นคนไทยหรือไม่/ระยะเวลาที่รู้จัก
Do you have Thai friends?
How long that you know him or her?
๘. ท่านมีความคิดเห็นต่อคนไทยในพหุวัฒนธรรมในpinangอย่างไร
How do you feel about Thai People in multi cultures of Penang?
๙. ท่านรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับประเทศไทยผ่านช่องทางใดบ้าง
Which channel that you perceive about Thailand?
๑๐. ท่านรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับประเทศไทยอย่างไรบ้าง
How do you perceive about Thailand?

๑๑. ท่านรับรู้ข้อมูลของคนไทยในpinangผ่านทางช่องทางใดบ้าง

Which channel that you perceive about Thai people in Penang?

๑๒. ท่านรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับคนไทยในpinangอย่างไรบ้าง

How do you perceive about Thai people in Penang?

๑๓. ท่านต้องการรับรู้ข้อมูลของประเทศไทยผ่านทางช่องทางใดบ้าง

Which channel that you want to perceive about Thailand?

๑๔. ท่านต้องการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับประเทศไทยในประเด็นใด

Which issues that you want to perceive about Thailand?

๑๕. ท่านต้องการรับรู้ข้อมูลของคนไทยในpinangผ่านทางช่องทางใดบ้าง

Which channel that you want to perceive about Thai people in Penang?

๑๖. ท่านต้องการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับคนไทยในpinangในประเด็นใด

Which issues that you want to perceive Thai people in Penang?

ค. รายนามผู้ให้สัมภาษณ์

๑. Aphassra Alr Ai Tong, NUR JANNAH
๒. Oo Eng Soon (Age: ๕๐)
๓. Vivian Teoh
๔. James Tgo Chuoel (Occupation: Tour Guide)
๕. Alex Cler Daeagee (Age: ๕๕)
๖. Yang Min (Age: ๒๔)
๗. Qo Berg Fe (Age: ๕๙)
๘. Nue Ain Che Reiziaw (Age: ๒๔)
๙. Thineesh (Occupation: Restaurant Owner)
๑๐. Teeviyaa Doraisamy (Age: ๒๖, Occupation: Shop Owner)
๑๑. Abhay Jawaharlal (Age: ๕๒, Occupation: Saler)
๑๒. Dr. Mumtaz Begum (Occupation: Lecturer)
๑๓. Meera Shini (Age: ๒๑, Occupation: Student)
๑๔. Sitsquhads Abu Hasan (Age: ๒๔)
๑๕. Adi Azammuri (Age: ๓๐, Occupation: Student)
๑๖. Saarani Abdul Rahim (Age: ๒๒, Occupation: Student)
๑๗. Jamaludin Hassan (Age: ๔๕)
๑๘. Nuk Afifah (Age: ๒๐)
๑๙. Nishat Usaymah (Age: ๒๑, Occupation: Student)
๒๐. Nai Sawian A/L Nai Soon (Age: ๕๕)
๒๑. นายเสริม ทศนกุลจิต (อาชีพ: ทำขวัญ ทำพิธีกรรม สะเดาะเคราะห์)
๒๒. หลวงพลัด (พระสงฆ์วัดไชยมังคลาราม)
๒๓. เอกพล ไพโรจน์ (อายุ: ๒๙, อาชีพ: นักศึกษา)
๒๔. วันอุษา รักนุ้ย
๒๕. อรุมา มนคล้า กอร์
๒๖. วิชชุดา หมาดหมั่น
๒๗. ศิรินทิพย์ ปันธศักดิ์
๒๘. อาลักษณ์ ประเมิลณมาแมน
๒๙. เฉลิมศรี ยิ่งนิยม
๓๐. สวรรรยา หวังนุรักษ์
๓๑. วิริยจักษ์ แซ่ยั้ง
๓๒. พิริพร ภูสวัสดิ์
๓๓. ไพเราะ ทงมี
๓๔. อภิเทพ ชั่วชมเกต
๓๕. อัศนัย กองบก

- ๓๖. จินตศักดิ์ เจริญสุข
- ๓๗. ดิเรก หมานหมับ
- ๓๘. หมัดอาดัม มูยอ
- ๓๙. สมพัศ ลิ้ม
- ๔๐. วันเพ็ญ ปิยะวัฒน์
- ๔๑. เอมอร หีสเสม
- ๔๒. ประเสริฐ (อายุ: ๖๕, อาชีพ: ข้าราชการบำนาญ)
- ๔๓. Maria (Occupation: Doctor)
- ๔๔. Manjulah (Occupation: Doctor)
- ๔๕. Rochini (Occupation: Doctor)
- ๔๖. Jacinta (Occupation: Doctor)
- ๔๗. Christin (Occupation: Doctor)
- ๔๘. Christina Lhao (Occupation: Organizer)
- ๔๙. Arron Toey (Occupation: Organizer)
- ๕๐. Kawen Koay (Occupation: Physical Therapist)
- ๕๑. ไม่ประสงค์ออกนาม ๑๐ คน

ง. เนื้อหาในเอกสารคู่มือ (Booklet)

หนังสือคู่มือเล่มเล็ก “การสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยในรัฐปิ่นัง”

“สหพันธรัฐมาเลเซีย” ประกอบไปด้วย ๑๓ รัฐ ถือเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่มีอาณาเขตติดต่อกับภาคใต้ของไทย จึงมีความใกล้ชิด และติดต่อทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และศิลปวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่องเสมอมา การเรียนรู้ การเข้าใจซึ่งกันและกัน จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพื่อการรวมกันเป็นหนึ่งในฐานะประเทศของสมาชิกอาเซียนทั้ง ๑๐ ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

โสภณา ศรีจำปา (๒๕๕๗, ออนไลน์) ให้ความเห็นว่า หากยกตัวอย่างกรณีศึกษาจากประเทศประชาคมอาเซียนที่มีความหลากหลายวัฒนธรรมในสังคมหนึ่งตัวอย่างที่ชัดเจนคือ “สหพันธรัฐมาเลเซีย” ซึ่งเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมที่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ โดยจากผลวิจัยของสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย พบว่า ในอดีตคนต่างชาติที่เข้ามาอยู่ส่วนใหญ่เริ่มจากการเข้ามาทำการค้าหรือการทำงาน เกิดการสร้างชุมชนบนวิถีชาติพันธุ์ของตนเอง เช่น กลุ่มอินเดีย กลุ่มจีน กลุ่มไทย เป็นต้น ทำงานตามความถนัดความสามารถ และยังคงความเป็นอัตลักษณ์ของตนเองไม่ทิ้งความเป็นตนเอง แต่ในขณะเดียวกันเมื่ออยู่ร่วมกันในสังคมที่หลากหลายก็มีความเคารพในอัตลักษณ์ของสังคมรอบข้าง

ปรีชา คุวินทร์พันธุ์ (๒๕๕๑: ๒๔) ให้ข้อมูลว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรัฐปิ่นัง ถือเป็นเมืองท่าที่สำคัญมาตั้งแต่โบราณกาล มีความเจริญรุ่งเรืองโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจ จึงมีชาติพันธุ์อพยพมาตั้งรกรากที่นี้มากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวจีน และชาวอินเดีย ตลอดจนชาวต่างประเทศที่มาค้าขาย และศึกษาเล่าเรียน รวมทั้งคนไทยเช่นเดียวกัน รัฐปิ่นังจึงเป็นแหล่งรวมหลากหลายชนชาติ อยู่ร่วมกันเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมมาจวบจนปัจจุบัน

นอกจากนี้ จากการที่นักวิชาการได้ทำการศึกษา ยังเห็นสอดคล้องกันว่า รัฐปิ่นัง สหพันธรัฐมาเลเซีย เป็นรัฐที่เรียกได้ว่าเป็นพหุสังคมที่มีพหุวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาเลย์ จีน อินเดีย และชนชาติหนึ่งที่เข้าไปทำมาหากิน และศึกษาได้แก่ ชนชาติไทย ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกัน ทำให้สะดวกในการเดินทาง แต่เนื่องด้วยความเป็นพหุวัฒนธรรมของรัฐปิ่นังนั่นเอง ส่งผลให้คนไทยนิยมเดินทางไปประกอบอาชีพ หรือศึกษาเล่าเรียน ณ ที่นั่น เนื่องจากคนไทยปรับตัวได้ง่ายมากกว่าการใช้ชีวิตในรัฐอื่น ๆ ของมาเลเซีย เพราะระบบสังคมและวัฒนธรรมของรัฐปิ่นัง ค่อนข้างยืดหยุ่น ให้สิทธิเสรีภาพ และอิสระในการดำเนินชีวิตมากกว่ารัฐหรือส่วนอื่น ๆ ของสหพันธรัฐมาเลเซีย

ด้วยเหตุดังกล่าว จึงส่งผลให้รัฐปิ่นังกับประเทศไทย มีความใกล้ชิดกัน ซึ่งไม่ใช่เฉพาะในปัจจุบันที่มีการรวมกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน แต่มีผลมาตั้งแต่อดีต โดยเฉพาะในสมัยกลางรัตนโกสินทร์เรื่อยมาถึงปัจจุบัน ที่คนไทยนิยมเดินทางไปค้าขาย ณ รัฐปิ่นัง รวมถึงการส่งบุตรหลานไปเรียนที่ปิ่นัง โดยเฉพาะการเรียนภาษาอังกฤษที่ใช้เป็นภาษากลางในการติดต่อสื่อสารท่ามกลางภาษาถิ่นของพหุวัฒนธรรม โดยเฉพาะมาเลย์ จีน และอินเดีย

อย่างไรก็ตาม คนไทยในรัฐปิ่นัง ต้องอยู่ท่ามกลางพหุวัฒนธรรมจากหลายชนชาติ นอกจากนี้ได้กล่าวไปแล้ว ก็ยังมีชนชาติจากแถบเอเชีย อินโดนีเซีย ปากีสถาน ศรีลังกา ชาติในกลุ่มอาหรับ ชน

ชาติทางแอฟริกา และชนชาติจากทางยุโรป อาศัยอยู่รวมกันด้วย โดยคนไทยมีสถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองปีนัง เป็นจุดศูนย์รวมกิจกรรมต่าง ๆ และการประสานงานในทุก ๆ เรื่อง

คนไทยในรัฐปีนัง ซึ่งมีความเป็นพหุสังคมอย่างชัดเจน อาศัยอยู่ร่วมกันท่ามกลางพหุวัฒนธรรมหลาย ๆ ชนชาติ ดังนั้น การแสดงถึงภาพลักษณ์และการสื่อสารอัตลักษณ์ของคนไทย ท่ามกลางพหุวัฒนธรรมเหล่านั้น จึงมีความจำเป็นและต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพื่อสื่อสาร “ความเป็นไทย” ให้ยังคงดำรงอยู่ในคนไทยที่อาศัยในรัฐปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซีย ประจักษ์แก่สายตา นานาชาติ ทั้งนี้จะก่อให้เกิดความเข้าใจความเป็นตัวตนและวิถีชีวิต ความคิด ความเชื่อ และ ศิลปวัฒนธรรมซึ่งกันและกัน ความกลมเกลียวสามัคคีในฐานะประเทศสมาชิกอาเซียนก็จะเกิดขึ้น อย่างยั่งยืนในไม่ช้า

จากการดำเนินการวิจัยเรื่อง ภาพลักษณ์และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยท่ามกลางพหุวัฒนธรรมในรัฐปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซีย ในช่วงปี ๒๕๕๙-๒๕๖๐ ทั้งนี้เพื่อ (๑) ศึกษาภาพลักษณ์คนไทยในพหุวัฒนธรรมในรัฐปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซีย (๒) ศึกษารูปแบบและเนื้อหาการสื่อสารอัตลักษณ์ ความเป็นไทยในพหุวัฒนธรรมในรัฐปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซีย และ (๓) นำเสนอรูปแบบและเนื้อหา การสร้างภาพลักษณ์และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยที่ส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีไทย ใน พหุวัฒนธรรม รัฐปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซีย ได้ผลการวิจัย เพื่อให้หน่วยงานและคณะคนไทยในปีนัง อาทิ สถานกงสุลใหญ่ ณ เมืองปีนัง คนทำงาน นักเรียน นักศึกษาไทยที่กำลังศึกษาในรัฐปีนัง ตลอดจนผู้อ่านทั่วไป จะได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะสังคมพหุวัฒนธรรมของมาเลเซีย หนึ่งใน ประเทศสมาชิกอาเซียน และประเทศเพื่อนบ้านใกล้ชิดของไทย

นอกจากนี้ จะได้รับทราบภาพลักษณ์และอัตลักษณ์ของคนไทยในสายตาคอนไทยด้วยกันเอง และในสายตาคอนมาเลเซียที่มีหลากหลายเชื้อชาติ โดยเฉพาะคนมาเลย์ คนจีน และคนอินเดีย เพื่อให้ เกิดการพัฒนา รูปแบบและเนื้อหาเพื่อสร้างภาพลักษณ์และสื่อสารอัตลักษณ์ของคนไทยที่ดีในสายตาคอนมาเลเซียให้มากขึ้น วัฒนธรรมไทยจะได้รับความสนใจแพร่หลายมากขึ้น เกิดการเรียนรู้ทาง วัฒนธรรมซึ่งกันและกัน และเกิดความเข้าใจอันดีในฐานะประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยตนเอง

ภาพลักษณ์คนไทยในพหุวัฒนธรรมในรัฐปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซีย

ตาราง เปรียบเทียบภาพลักษณ์คนไทยในพหุวัฒนธรรมในรัฐปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซียในทัศนคติคน มาเลเซียเชื้อชาติต่าง ๆ

ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคนมาเลเซียเชื้อชาติมาเลย์	ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคนมาเลเซียเชื้อชาติจีน	ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคนมาเลเซียเชื้อชาติอินเดีย
ภาพลักษณ์ด้านการตั้งถิ่นฐาน		
ชาวมาเลเซียเชื้อชาติมาเลย์ไม่ได้แสดงทัศนคติในประเด็นนี้	- ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเมือง - คนไทยอยู่กันเป็นกลุ่มก้อน แยกจากเชื้อชาติอื่น ๆ	คนไทยจะอาศัยอยู่ใกล้วัดบนถนน เบอร์มา (Burma) นอกจากคนไทย ยังมีอีกหลายชนชาติด้วยกัน

ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติ คนมาเลเซียเชื้อชาติมาเลย์	ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคน มาเลเซียเชื้อชาติจีน	ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติ คนมาเลเซียเชื้อชาติอินเดีย
ภาพลักษณ์ด้านอาชีพ		
คนไทยประกอบอาชีพ อุตสาหกรรมอาหารและ ร้านอาหารไทยเป็นจำนวนมาก	สามารถพบคนไทยได้ตาม ร้านอาหารไทย ห้างสรรพสินค้า	คนไทยมารัฐปีนัง เพื่อมาเรียน และมาทำงาน
ภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยว		
นิยมท่องเที่ยวในเมืองไทย โดยเฉพาะชายหาดและทะเล จ.สงขลา จ.กระบี่ นอกจากนี้ ยังนิยมท่องเที่ยวใน กรุงเทพมหานคร เชียงราย เชียงใหม่ โดยนิยมซื้อตั๋วไปเคาะ และรถยนต์ส่วนตัว	- ส่วนใหญ่เคยไปท่องเที่ยวใน ประเทศไทยมาแล้ว โดยเฉพาะ อ.หาดใหญ่ จ.สงขลา นอกจากนี้ ก็มีกรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ - ขึ้นขอใบขึ้นรถโดยสาร (ซื้อตั๋ว)	- นิยมไปเที่ยว จ.สงขลา และ กรุงเทพมหานคร - มีความรู้สึกที่ปีนังมีความ คล้ายกรุงเทพฯ
ภาพลักษณ์ประเทศไทยผ่านสื่อ		
- ประเด็นที่สนใจข่าว การเมือง อดีตนายกรัฐมนตรีน หนีออกนอกประเทศและยัง หลบหนีอยู่ - รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ ประเทศไทยจากสื่อ อินเทอร์เน็ต	- รับรู้ข่าวสารเชิง ประชาสัมพันธ์ จาก นิตยสาร บริษัททัวร์ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ไทย แต่ถ้อยคำยังมี ช่องทางรับรู้ข่าวสารน้อย - รับรู้ข้อมูลจากเพื่อนคนไทย - รับรู้ข้อมูลจากนักท่องเที่ยว ที่มาท่องเที่ยวกับเรือสำราญที่มา เทียบท่าที่ปีนัง - รับชมภาพยนตร์ไทยและฟัง เพลงไทย	รับรู้จากประสบการณ์ตรงคือ การไปเที่ยวเมืองไทย การไป ทำงานที่เมืองไทย ไม่ค่อยรับรู้ ทางโทรทัศน์หรือ วิทยุกระจายเสียง อย่างไรก็ตาม สามารถติดตามได้ทางสื่อ สังคมออนไลน์ต่าง ๆ
ภาพลักษณ์ด้านนิสัยใจคอ		
เป็นคนดี มีมนุษยสัมพันธ์ดี (มากกว่าชาวมาเลเซียด้วย กันเอง) ความสุภาพอ่อนน้อม ถ่อมตน คล้ายคลึงกับคนไทยใน รัฐกลันตัน	เป็นคนดี สุภาพ มีมนุษยสัมพันธ์ มีส่วนร่วม ให้ความร่วมมือกับ กิจกรรมของรัฐปีนังเสมอ	แสดงออกทางวัฒนธรรมไทยที่ ดี คนไทยนิสัยดี ง่าย ๆ สบาย ๆ ตอนรับนักท่องเที่ยวดี ซื่อสัตย์ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สุภาพ เนื่องจากมีหลักธรรมในใจว่าไม่ คิดโกงคนอื่น แต่ต้องทำงาน หนักเพื่อความเป็นอย่างที่ดี

ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคนมาเลเซียเชื้อชาติมาเลย์	ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคนมาเลเซียเชื้อชาติจีน	ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคนมาเลเซียเชื้อชาติอินเดีย
ภาพลักษณ์ด้านภาษา		
มีความคล้ายคลึงเรื่องวัฒนธรรม ภาษา (คนไทยมุสลิมกับคนมาเลเซียเชื้อชาติมาเลย์)	คนจีนบางคนพูดภาษาไทยได้เนื่องจากเรียนจากเพื่อนคนไทย	เคยเรียนรู้ภาษาไทยจากเพื่อนคนไทย
ภาพลักษณ์ด้านศาสนา		
ชาวมาเลเซียเชื้อชาติมาเลย์ไม่ได้แสดงทัศนคติในประเด็นนี้	- กิจกรรมคนไทยอยู่ที่วัด - นับถือศาสนาพุทธเหมือนกัน คนจีนส่วนใหญ่จะนิยมนำบุตรหลานไปวัด ฟังพระเทศน์ ฟังธรรม	นับถือพุทธศาสนาเหมือนกัน มีกิจกรรมสวดมนต์เหมือนกัน
ภาพลักษณ์ด้านอาหาร		
มีความสนใจด้านอาหาร เพราะอาหารไทยมีความคล้ายคลึงกับสหพันธรัฐมาเลเซีย	ชอบอาหารที่มีรสชาติเผ็ดร้อน เช่นเดียวกับอาหารมาเลเซีย	เคยเรียนรู้การทำอาหารไทย ขึ้นชอบต้มยำ
ภาพลักษณ์ด้านกีฬา		
มีความสนใจด้านกีฬาฟุตบอล	ชาวมาเลเซียเชื้อชาติจีนไม่ได้แสดงทัศนคติในประเด็นนี้	ชาวมาเลเซียเชื้อชาติอินเดียไม่ได้แสดงทัศนคติในประเด็นนี้
ภาพลักษณ์ด้านศิลปวัฒนธรรม		
ชาวมาเลเซียเชื้อชาติมาเลย์ไม่ได้แสดงทัศนคติในประเด็นนี้	ชาวมาเลเซียเชื้อชาติจีนไม่ได้แสดงทัศนคติในประเด็นนี้	- มีกิจกรรม/เทศกาลต่าง ๆ ให้เข้าร่วม - เทศกาลสถาบันพระมหากษัตริย์

ตาราง เปรียบเทียบภาพลักษณ์คนไทยในพหุวัฒนธรรมในรัฐปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซียในทัศนคติคนไทยในรัฐปีนังและคนมาเลเซียเชื้อชาติต่าง ๆ

ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคนไทยในรัฐปีนัง	ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคนมาเลเซีย
ภาพลักษณ์ด้านการตั้งถิ่นฐาน	
<ul style="list-style-type: none"> - ส่วนใหญ่คนไทยสัญชาติมาเลเซีย เชื้อชาติไทยแต่งงานไปจากคนจีน อพยพไปอยู่ที่อื่น - มีคนไทยไปทำงานในรัฐปีนังมากขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเมือง - คนไทยอาศัยอยู่ใกล้วัดบนถนน Burma - คนไทยอยู่กันเป็นกลุ่มก้อน แยกจากชนชาติอื่น ๆ

ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคนไทยในรัฐปีนัง	ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคนมาเลเซีย
ภาพลักษณ์ด้านภาษาไทย	
<p>ไม่มีความแตกต่างกับเชื้อชาติอื่น ยกเว้นภาษาไทย คนไทยจะทักทายด้วยภาษาไทย และมีการสอนภาษาไทยฟรีที่วัดไชยมังคลาราม</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มีความคล้ายคลึงเรื่องภาษา (คนไทยมุสลิมกับคนมาเลเซียเชื้อชาติมาเลย์) - เคยเรียนรู้ภาษาไทยจากเพื่อนคนไทย
ภาพลักษณ์ด้านนิสัยใจคอ	
<ul style="list-style-type: none"> - รอยยิ้ม การกราบ การไหว้ที่เป็นเอกลักษณ์ - ยึดมั่นในสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยการเข้าร่วมกิจกรรมถวายพระพรพระเจ้าอยู่หัว พระราชินีเนื่องในวันพระราชสมภพ - หากพบปะกันจะคุยกันเรื่องการทำมาหากิน - ต่างคนต่างอยู่ แยกแยะซึ่งดี - คิดว่าประเทศไทยล้ำหลัง เพราะการเมืองมีแต่ความรุนแรง 	<ul style="list-style-type: none"> - คนไทยนิสัยดี มีมนุษยสัมพันธ์ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สุภาพอ่อนน้อม สุ้งาน แสดงออกทางวัฒนธรรมไทยที่ดี ง่าย ๆ สบาย ๆ ให้การต้อนรับนักท่องเที่ยว ชื้อสัตย์ เข้าร่วมกิจกรรมที่รัฐปีนังจัดขึ้นเสมอ - เติตพูนสถาบันพระมหากษัตริย์
ภาพลักษณ์ด้านอาชีพ	
<ul style="list-style-type: none"> - คนไทยส่วนใหญ่จะมาทำงานโรงงาน งานราชการ ตำรวจทหาร มัคคุเทศก์ บางส่วนค้าขายและมาแต่งงานกับคนจีนในมาเลเซีย และทำประมง ส่วนมากเป็นประมงที่มาจากจังหวัดสตูล แต่ปัจจุบันมีแต่อวนลาก - คนไทยจากภาคอีสานทำงานที่ไม่เหมาะสม ส่งผลให้เกิดภาพลักษณ์ที่ไม่ดี 	<ul style="list-style-type: none"> - คนไทยประกอบอาชีพด้านอุตสาหกรรมอาหาร และเปิดร้านอาหารไทยเป็นจำนวนมาก - ทำงานในห้างสรรพสินค้า - เดินทางมาเรียน
ภาพลักษณ์ด้านศาสนา	
<p>นอกจากเจอคนไทยได้มากที่สถานกงสุล ใหญ่ๆ ยังสามารถเจอคนไทยได้ที่วัดในมาเลเซีย โดยเฉพาะในวันสำคัญทางศาสนา โดยจะไปทำบุญกัน และในประเพณีต่าง ๆ ได้แก่ สงกรานต์ ลอยกระทง ทำบุญสารทเดือนสิบ</p>	<p>คนไทยมีศาสนาและวัฒนธรรมใกล้เคียงกับคนมาเลเซียเชื้อชาติจีน และอินเดีย ในขณะที่คนไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ชาวมุสลิม) มีศาสนาและวัฒนธรรมใกล้เคียงกับคนมาเลเซียเชื้อชาติมาเลย์</p>
ภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยว	
<p>คนไทยในรัฐปีนังไม่ได้แสดงทัศนคติในประเด็นนี้</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สถานที่ท่องเที่ยวหลากหลาย ทั้งทะเลชายหาดภูเขา และเมืองหลวง - ชาวมมาเลเซียนิยมมาเที่ยว จ.สงขลา จ.กระบี่ จ.เชียงใหม่ จ.เชียงราย และกรุงเทพมหานคร - นิยมท่องเที่ยวโดยรถบัสไปและรถยนต์ส่วนตัว

ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคนไทยในรัฐปีนัง	ภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติคนมาเลเซีย
	อาหาร - มีแหล่งซื้อสินค้า (ช้อปปิ้ง) - มีความรู้ดีกว่าปีนังคล้ายกรุงเทพฯ
ภาพลักษณ์ประเทศไทยผ่านสื่อ	
- คนไทยรับรู้ข่าวสารจากประเทศไทยโดยสื่อโทรทัศน์ช่องเคเบิลเป็นหลัก นอกจากนี้ มีช่อง ๓ ๕ ๗ และ ๘ รองลงมา คือ สื่อสังคมออนไลน์ ประเภทเฟซบุ๊กและไลน์ หนังสือพิมพ์ทั้งของไทยและมาเลเซีย โทรทัศน์ที่ออกอากาศเป็นภาษา มาเลเซีย การสื่อสารปากต่อปาก จากคนไทยที่เป็นแม่ค้าขายแดน ญาติพี่น้องที่อยู่ฝั่งไทย - ส่วนใหญ่เป็นข่าวการเมือง ข่าวสังคมต่าง ๆ ข่าวสารความเคลื่อนไหว - คนมาเลเซียคิดว่าเมืองไทยน่ากลัว โดยเฉพาะช่วงไม่สงบทางการเมือง คนไทยในรัฐปีนังมีหน้าที่อธิบาย - ไม่ค่อยได้รับข่าวสารจากสถานกงสุลฯ	- สนใจข่าวการเมือง (อดีตนายกรัฐมนตรีนอกประเทศและยังหลบหนี) - รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับประเทศไทยทางนิตยสาร บริษัททัวร์ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ไทย อินเทอร์เน็ต ประสบการณ์การเข้ามาท่องเที่ยวโดยตรง แต่ยังมีช่องทางรับรู้ข่าวสารน้อย - รับรู้ข้อมูลจากเพื่อนคนไทย - รับรู้ข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเกี่ยวกับเรือสำราญที่มาเทียบท่าที่ปีนัง - รับชมภาพยนตร์ไทยและฟังเพลงไทย
ภาพลักษณ์ด้านอาหาร	
คนไทยในรัฐปีนังไม่ได้แสดงทัศนคติในประเด็นนี้	- มีความสนใจด้านอาหาร เพราะมีรสชาติเผ็ดร้อนคล้ายคลึงอาหารมาเลเซีย - เคยเรียนรู้การทำอาหารไทย
ภาพลักษณ์ด้านกีฬา	
คนไทยในรัฐปีนังไม่ได้แสดงทัศนคติในประเด็นนี้	มีความสนใจด้านกีฬาฟุตบอล
ภาพลักษณ์ด้านศิลปวัฒนธรรม	
คนไทยในรัฐปีนังไม่ได้แสดงทัศนคติในประเด็นนี้	- มีกิจกรรม/เทศกาลต่าง ๆ ให้เข้าร่วม
ภาพลักษณ์ด้านการแต่งกาย	
- เสื้อผ้าที่สวมใส่ - ลักษณะทรงรูปพรรณที่สวมใส่ - การแต่งหน้า การแต่งตัวรวม ๆ	คนมาเลเซียไม่ได้แสดงทัศนคติในประเด็นนี้

จะเห็นได้ว่า คนไทยในรัฐปีนัง มองภาพลักษณ์ของคนไทยด้วยกันเองทั้งในแง่บวก และแง่ลบ โดยในแง่บวก ได้แก่ ภาพลักษณ์ด้านศาสนา คนไทยมองว่า คนไทยในรัฐปีนังยังคงให้ความสำคัญกับการไปทำบุญกันที่วัดไทยต่าง ๆ โดยเฉพาะในวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันอาสาฬหบูชา วันมาฆบูชา วันพระ ฯลฯ รวมถึงเมื่อมีประเพณีต่าง ๆ ของไทย ก็จะมาทำกิจกรรมที่วัด ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ ลอยกระทง และทำบุญสารทเดือนสิบ

นอกจากนี้ วัดไชยมังคลาราม ยังเป็นสถานที่เรียนภาษาไทยของลูกหลานไทยในรัฐปีนังอีกด้วย ซึ่งการใช้ภาษาไทยของคนไทยสามารถเป็นจุดสังเกตที่สำคัญที่ใช้แยกแยะคนไทยจากคนมาเลเซีย ซึ่งเมื่อคนไทยพบเจอกัน ก็จะใช้ภาษาไทยในการสื่อสารเป็นหลัก รวมถึง การสื่อสารด้วยรอยยิ้ม การกราบ การไหว้ ก็เป็นสัญลักษณ์ของคนไทยที่ยังคงอนุรักษ์ไว้เพื่อสื่อสารความเป็นไทยในต่างแดน

สำหรับภาพลักษณ์ในแง่ลบ ผู้ให้สัมภาษณ์คนหนึ่งให้ข้อมูลเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานของคนไทยในรัฐปีนังปัจจุบัน ที่มีลักษณะต่างคนต่างอยู่ ไม่ค่อยเข้าสังคมกัน และมีลักษณะการแข่งขันกันเองเสียมากกว่า ซึ่งอาจจะมีเหตุผลเพราะว่า คนไทยในรัฐปีนังมักจะมีเจตนาเฉพาะในวันสำคัญทางศาสนาที่วัด ไม่ค่อยรับรู้ข่าวสารการจัดกิจกรรมใด ๆ เท่าที่ควร และยังมีประเด็นลักษณะการเข้ามาทำงานของคนไทยบางกลุ่ม บางคน ที่ไม่เหมาะสมส่งผลให้เกิดการดูถูกจากคนมาเลเซียได้

นอกจากนี้ การนำเสนอข่าวสารของสื่อไทย หรือแม้แต่สื่อมาเลเซียที่เกี่ยวกับประเทศไทย ก็มักเป็นข่าวเกี่ยวกับการฆ่ากันตาย ข่าวระเบิด ส่งผลให้คนไทยในปีนัง รู้สึกว่าประเทศไทยล้าหลัง เพราะการเมืองที่ล้าหลัง และมีแต่เหตุการณ์ความรุนแรง คนมาเลเซียก็จะสนใจข่าวการเมืองของไทย ซึ่งเกี่ยวกับความไม่สงบทางการเมือง ส่งผลให้คนมาเลเซียคิดว่าเมืองไทยน่ากลัว ซึ่งคนไทยในรัฐปีนังจะมีบทบาทหน้าที่ชี้แจงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเพื่อคลายความตื่นกลัวของคนมาเลเซีย

สำหรับภาพลักษณ์คนไทยในทัศนคติของคนมาเลเซียในรัฐปีนัง ขอนำเสนอในภาพรวมดังนี้ คนมาเลเซียทั้ง ๓ เชื้อชาติ ให้ข้อมูลว่า พวกเขาารู้สึกว่าคนไทยมีศาสนาและวัฒนธรรมใกล้เคียงกับพวกเขา ในขณะที่คนไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ชาวมุสลิม) มีศาสนาและวัฒนธรรมใกล้เคียงกับคนมาเลเซียเชื้อชาติมาเลย์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ด้วยคนไทยภาคใต้มีความหลากหลายของศาสนา ได้แก่ ไทยพุทธ และไทยมุสลิม จึงสามารถเข้าได้ทั้งกับคนมาเลเซียเชื้อชาติจีน และอินเดีย และมาเลย์

ส่วนใหญ่คนมาเลเซียจะมีภาพลักษณ์ที่ดีต่อคนไทยในประเด็นต่าง ๆ โดยเริ่มจากลักษณะนิสัยของคนไทยที่เป็นคนนิสัยดี มีมนุษยสัมพันธ์ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สุภาพอ่อนน้อม สุ้งาน เติบโต สถาบันพระมหากษัตริย์ และเข้าร่วมกิจกรรมที่รัฐปีนังจัดขึ้นเสมอ ๆ นอกจากนี้ คนมาเลเซียมีเพื่อนชาวไทยค่อนข้างมาก เนื่องจากเป็นประเทศเพื่อนบ้านกัน จึงมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องภาษา ชาวมาเลเซียนิยมเรียนภาษาไทยจากเพื่อนคนไทยที่รู้จักมักคุ้น

คนมาเลเซียยังนิยมเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย เนื่องจากความสวยงามของภูมิศาสตร์ สถานที่ท่องเที่ยว ความหลากหลายของอาหารการกิน สินค้าที่มีให้เลือกในราคาถูกและทันสมัยและวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ที่ดึงดูดของไทย โดยจังหวัดที่นิยมเดินทางมาท่องเที่ยว ซึ่งอยู่ติดกับชายแดนไทยมากที่สุด ได้แก่ จ.สงขลา นอกจากนั้น ยังมีกรุงเทพมหานคร ภาคเหนือของประเทศไทย ได้แก่ จ.เชียงใหม่ และจังหวัดที่ติดทะเล ได้แก่ จ.กระบี่

สำหรับภาพลักษณ์ในแง่ลบ มาจากการรับรู้ข่าวสารจากเมืองไทย ส่วนใหญ่รับรู้ในประเด็นการเมืองเสียเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ ยังเป็นข่าวก่อการร้าย โดยเฉพาะข่าวที่เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียที่โดนระเบิดเสียชีวิต จากกรณีการเกิดการก่อการร้ายที่สี่แยกราชประสงค์ กรุงเทพมหานคร เมื่อสิงหาคม ๒๕๕๘ ที่ผ่านมา

รูปแบบและเนื้อหาการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยในพหุวัฒนธรรมในรัฐปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซีย

ตาราง เปรียบเทียบรูปแบบและเนื้อหาการสื่อสารอัตลักษณ์ของคนไทยในรัฐปีนัง

คนไทยในมาเลเซีย		คนมาเลเซีย	
รูปแบบ	เนื้อหา	รูปแบบ	เนื้อหา
สื่อกิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรม ของคนไทย ที่เน้น กิจกรรมทางศาสนา พุทธ	กิจกรรมทางศาสนา พุทธ	สื่อกิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมของ คนไทย ที่เน้นกิจกรรม ทางศาสนาพุทธ	กิจกรรมทางศาสนา พุทธ
		สื่อบุคคล มีเพื่อนเป็นคนไทย	ศิลปวัฒนธรรมไทย (ภาษาไทยและอาหาร ไทย)

รูปแบบการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยในรัฐปีนัง ที่พบมาก คือ สื่อกิจกรรม ในที่นี้ คือ กิจกรรมทางศาสนาที่ทั้งคนไทย คนมาเลเซีย โดยเฉพาะเชื้อชาติจีน ได้เข้าร่วมกิจกรรม เนื่องจากนับถือศาสนาเหมือนกัน โดยได้เข้าร่วมกิจกรรมที่วัดทั้งในวันพระ และวันสำคัญทางศาสนาต่าง ๆ รวมถึงการจัดประเพณีไทยต่าง ๆ ก็จะมีจัดขึ้นในวัดด้วย

“สื่อบุคคล” เป็นอีกสื่อหนึ่งที่ช่วยสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะคนไทยเองที่จะช่วยเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ศิลปวัฒนธรรมและความเป็นไทยแก่สายตาวมาเลเซีย โดยสิ่งที่ชาวมาเลเซียเห็นว่าสื่อบุคคลสามารถถ่ายทอดได้ดี คือ ภาษาไทยและอาหารไทย

นอกจากนี้ ก็จะพบการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยผ่านสื่อกิจกรรมในสถาบันการศึกษา การจัดกิจกรรมของสถานกงสุลไทยฯ สื่อออนไลน์ สื่อบุคคล สื่อป้าย บอร์ดประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ สินค้าที่เกี่ยวกับประเทศไทย เป็นต้น

รูปแบบและเนื้อหาการสร้างภาพลักษณ์และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยที่ส่งเสริมวัฒนธรรมและประเพณีไทย ในพหุวัฒนธรรม รัฐปีนัง สหพันธรัฐมาเลเซีย

ควรเน้นรูปแบบสื่อกิจกรรม (กิจกรรมทางศาสนา) และสื่อบุคคล (คนไทยเผยแพร่ภาษาไทยและอาหารไทย) นอกจากนี้ควรมีสื่ออื่น ๆ สนับสนุน ได้แก่ สื่อออนไลน์ สื่อป้าย บอร์ด เพื่อการประชาสัมพันธ์ข่าวสารตามสถานที่สำคัญต่าง ๆ เช่น วัดไทย สถานกงสุลไทย สถาบันการศึกษา เป็นต้น

ด้านเนื้อหา ควรแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมอันดีงามของไทย ได้แก่ รอยยิ้ม การกราบ การไหว้ การเทิดทูนพระมหากษัตริย์ การใช้ภาษาไทย การสื่อถึงนิสัยใจคอของคนไทย ที่เป็นคนสุภาพ มีมนุษยสัมพันธ์ สุ้งาน

นอกจากนี้ด้านศาสนาควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา และประเพณีต่าง ๆ ของไทย ซึ่งทุกชนชาติสามารถเข้าร่วมได้ที่วัดไทย

การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเป็นอีกประเด็นที่คนไทยในรัฐปีนัง รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญ เพราะมีนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียนิยมท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยเฉพาะ จ.สงขลา จังหวัดต่าง ๆ ในภาคใต้ กรุงเทพฯ และจังหวัดทางภาคเหนือของไทย

นอกจากนี้ สำหรับการสร้างภาพลักษณ์ประเทศไทยที่ดีผ่านสื่อต่าง ๆ คนไทยในรัฐปีนังควรเป็นกระบอกเสียงเผยแพร่ข่าวสารที่ดีของประเทศไทยให้คนมาเลเซียและชนชาติอื่น ๆ เข้าใจสถานการณ์ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อป้องกันการเข้าใจผิดที่คลาดเคลื่อนได้

เอกสารอ้างอิง

- ทัศนาวดี แก้วสนิท. (๒๕๕๒). การสื่อสารเพื่อธำรงรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนชาวมาเลเซียเชื้อชาติไทยในรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชา คุณินทร์พันธุ์. (๒๕๕๑). อัตลักษณ์และความหลากหลายทางวัฒนธรรมของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. *กระแสดอกเนย์*, ๕(๕๕): ๒๔. สืบค้นจาก www.snc.lib.su.ac.th/serindex/dublin.php?ID=13399502252
- เมธาวี จำเนียร และคณะ. (๒๕๕๙). ภาพลักษณ์และการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยท่ามกลางพหุวัฒนธรรมในรัฐปีนัง ประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย. กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม.
- โสภณา ศรีจำปา. (๒๕๕๗). เวย์เสวนาอาเซียนหัวข้อ “ศาสตร์และศิลป์ของการอยู่ร่วมกัน”. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) และสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล. สืบค้นจาก <http://www.thaihealth.or.th/Content/25574เรียนรู้%20อยู่ร่วม%20บนความต่างของวัฒนธรรม%20%20%20%20%20%20.html>
- Kaeosanit, T. (2016). *Dynamic construction of the Siamese-Malaysians' ethnic identity, Malaysia*. Doctoral dissertation. National Institute of Development Administration, Bangkok.

จ. เนื้อหาสื่อวีดิทัศน์เผยแพร่แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

“เมืองปิ่นัง” เมืองท่าสำคัญของสหพันธรัฐมาเลเซียมาอย่างยาวนาน สร้างความเจริญรุ่งเรืองทางด้านเศรษฐกิจให้กับประเทศ บนฐานการพัฒนาเศรษฐกิจของปิ่นัง มีชาติพันธุ์ที่หลากหลายอพยพมาตั้งรกรากที่นี่มากมาย ไม่ว่าจะเป็นชาวจีน ชาวอินเดีย ตลอดจนชาวต่างประเทศที่มาค้าขาย และศึกษาเล่าเรียน รวมทั้งคนไทยเช่นเดียวกัน ดังนั้นรัฐปิ่นังจึงเป็นแหล่งรวมหลากหลายชนชาติ อยู่ร่วมกันเป็นสังคมพหุวัฒนธรรมจวบจนปัจจุบัน

คนไทยนิยมเดินทางไปศึกษาเล่าเรียน ฝึกฝนทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ และประกอบอาชีพ ณ ที่นี่ เหตุผลหลักอาจเพราะการปรับตัวได้ง่ายมากกว่าการใช้ชีวิตในรัฐอื่น ๆ ของมาเลเซีย ระบบสังคมและวัฒนธรรมของปิ่นัง ค่อนข้างยืดหยุ่น ให้สิทธิ เสรีภาพ และอิสระในการดำเนินชีวิตมากกว่ารัฐหรือส่วนอื่น ๆ ของประเทศนี้

คนไทยในปิ่นังอาศัยอยู่ร่วมกันท่ามกลางพหุวัฒนธรรมหลาย ๆ แต่คนไทยในปิ่นังเลือกที่จะไม่หลงลืมรากของตนเองและพยายามสื่อสารอัตลักษณ์ของคนไทยเพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีท่ามกลางพหุวัฒนธรรมเหล่านั้น

(สัมภาษณ์คนไทยในปิ่นัง ประเด็นการเข้ามาอยู่ การดำรงชีวิต)

การดำรงชีวิตของคนไทยในปิ่นังผูกพันกับกิจกรรมทางศาสนา รวมถึงกิจกรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของความเป็นไทยไม่ว่าจะเป็นเทศกาลสงกรานต์ หรือวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วัดคือศูนย์กลางของการพบปะทำกิจกรรม แลกเปลี่ยนข่าวสาร ใถ่ถามสารทุกข์สุกดิบระหว่างกันของคนไทย และยังเป็นสถานที่ที่คนไทยที่อาศัยในปิ่นังจะส่งลูกหลานมาเรียนรู้ภาษาไทย มารยาทของความเป็นไทย หรือแม้กระทั่งการเรียนรู้ทำอาหารไทย

สำหรับมุมมองของคนมาเลเซียทั้ง ๓ เชื้อชาติ มีความเห็นค่อนข้างสอดคล้องกันว่าคนไทยนิสัยดี มีมนุษยสัมพันธ์ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สุภาพอ่อนน้อม สู้งาน เติบโตจนสถาบันพระมหากษัตริย์ และเข้าร่วมกิจกรรมที่รัฐปิ่นังจัดขึ้นเสมอ ๆ นอกจากนี้ คนมาเลเซียมีเพื่อนชาวไทยค่อนข้างมาก เนื่องจากเป็นประเทศเพื่อนบ้านกัน จึงมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องภาษา ชาวมาเลเซียนิยมเรียนภาษาไทยจากเพื่อนคนไทยที่รู้จักมักคุ้น ผลจากภาพลักษณ์ของคนไทยในแง่ดีดังกล่าวทำให้คนมาเลเซียเลือกที่จะมาท่องเที่ยวในประเทศไทยจำนวนมาก ผ่านทาง จ.สงขลาและต่อไปยังเมืองท่องเที่ยวต่าง ๆ ของประเทศไทย

(สัมภาษณ์คนต่างชาติในการมองคนไทย อัตลักษณ์อันใดที่บ่งบอกความเป็นคนไทย)

ภาพลักษณ์ที่ดีรวมถึงการสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นไทยย่อมต้องอาศัย “คนไทย” ช่วยสร้างเพื่อให้คนมาเลเซีย ประเทศเพื่อนบ้านของไทย รวมถึงทุกประเทศทั่วโลกได้รู้จัก เข้าใจ และสนใจเรียนรู้ต่อไป

ประวัติผู้วิจัย

หัวหน้าโครงการ

ดร.เมธาวี จำเนียร

คุณวุฒิการศึกษา

Ph.D. (International Public Relations), Universiti Sains Malaysia พ.ศ. ๒๕๕๘

ว.ม. (สื่อสารมวลชน) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๐

อ.บ. (ภาษาฝรั่งเศส) เกียรตินิยมอันดับ ๒ พ.ศ. ๒๕๔๕

คุณวุฒิประสบการณ์ในการวิจัย (งานวิจัยที่เสร็จแล้ว)

งานวิจัย เรื่อง “การพัฒนาคู่มือจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์จากการบริการวิชาการหลักสูตร
อบรมระยะสั้นแก่กองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลกรุงชิง และกองทุนสวัสดิการชุมชนโซน ๕ จังหวัด
นครศรีธรรมราช” ปีที่ดำเนินการ ๒๕๕๗ แหล่งทุน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครศรีธรรมราช

งานวิจัยเรื่อง “การศึกษาระดับการรับรู้ข่าวสารและช่องทางการสื่อสารระหว่างชุมชนและ
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช” ปีที่ดำเนินการ ๒๕๕๗ แหล่งทุน สถาบันวิจัยและพัฒนา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

งานวิจัยเรื่อง “กระบวนการสื่อสารเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนของสถาบันทาง
สังคมในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช” ปีที่ดำเนินการ ๒๕๕๕ แหล่งทุน โครงการสะพาน-
ประชาธิปไตย ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

งานวิจัย เรื่อง “การศึกษาช่องทางการสื่อสารของกองพัฒนานักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครศรีธรรมราช” ปีที่ดำเนินการ ๒๕๕๓ แหล่งทุน สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครศรีธรรมราช

หน่วยงาน

หลักสูตรนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครศรีธรรมราช

สถานที่ติดต่อ

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ต.ท่าจีว อ.
เมือง จ.นครศรีธรรมราช ๘๐๒๘๐

หมายเลขโทรศัพท์

๐๗๕ ๓๗๗๔๓๗

หมายเลขโทรสาร

๐๗๕ ๓๗๗๖๕๐

E-mail

keosanit@hotmail.com

สัดส่วนการทำงาน

ร้อยละ ๗๐ รับผิดชอบกระบวนการวิจัย: การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศการ
วิจัย วางแผนโครงการวิจัย การเขียนโครงร่างข้อเสนอการวิจัยเพื่อพิจารณา
ขอรับทุน การเก็บข้อมูล การสังเคราะห์ข้อมูล และจัดทำรายงาน
ผลการวิจัยนำเสนอต่อแหล่งทุน

